ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ผลงานเรื่องที่ ๒

เรื่อง

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการนาร้างเพื่อปลูกข้าวและปลูกปาล์มน้ำมัน ของกรมพัฒนาที่ดิน โดยใช้แนวคิดวิเคราะห์เชิงระบบ (System Approach)

ของ

นางอรอุมา สรรพสิทธิ์โยธิน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
ตำแหน่งเลขที่ ๒๐๙
กองแผนงาน
กรมพัฒนาที่ดิน

ประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนเชี่ยวชาญ
ตำแหน่งเลขที่ ๒๐๙
ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายและยุทธศาสตร์
กองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

b 9817

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน
วันที่ 04 ส.ค. 2561
เลขหมู่ 631.31 ก386ก
เลขทะเบียน b 9817

ผลงานเรื่องที่ ๒

เรื่อง

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการนาร้างเพื่อปลูกข้าวและปลูกปาล์มน้ำมัน ของกรมพัฒนาที่ดิน โดยใช้แนวคิดวิเคราะห์เชิงระบบ (System Approach)

ของ

นางอรอุมา สรรพสิทธิ์โยธิน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
ตำแหน่งเลขที่ ๒๐๙
กองแผนงาน
กรมพัฒนาที่ดิน

ประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนเชี่ยวชาญ
ตำแหน่งเลขที่ ๒๐๙
ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายและยุทธศาสตร์
กองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันและโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกรมพัฒนาที่ดิน มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อการบริโภค อีกทั้งช่วยให้เกษตรกรมีรายได้และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมั่งคง

งานวิจัยครั้งนี้เป็นโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการทั้งสอง มีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ความสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ที่เป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนกลยุทธ์และกำหนดทิศทางการดำเนินงานตามแผนงานที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของพื้นที่และสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนบูรณาการตามยุทธศาสตร์ประเทศ รวมถึงเป็นฐานข้อมูลให้ผู้บริหารของกรมพัฒนาที่ดินนำไปพิจารณา ตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

งานวิจัยทั้งสองโครงการนี้เป็นแผนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์คือพื้นที่ทางการเกษตรของ๕จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานียะลาสตูลนราธิวาสและสงขลา ส่วนกลุ่มเป้าหมายแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ (๑) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ในกรมพัฒนาที่ดิน และ หน่วยงานภาคีจากองค์กรอื่น ๆ รวมเป็น ๔๑ คน และ(๒) กลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน (จำนวน ๓๗๔ คน) ส่วนกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกข้าว จำนวน ๓๘๗ คน ทั้งสองกลุ่มจะผ่านการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรเป้าหมายแล้ว เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยทบทวนวรรณกรรม, ตัวแบบการประเมินซิปโมเดล (CIPP Model) ประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ ด้านบริบทโครงการ (Context หรือ C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input หรือ I) ด้านกระบวนการ (Process หรือ P) และด้านผลผลิตโครงการ (Product หรือ P) ในเกณฑ์แต่ละด้านจะมีหัวข้อการประเมินแตกต่างกัน, การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) การสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผ่านแบบสอบถาม

ผลการศึกษาการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ตามการประเมินแบบ CIPP Model พบว่าด้านบริบทมีความเหมาะสมมาก ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมมาก ด้านกระบวนการจัดการมีความสอดคล้องมาก ด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรมีส่วนร่วมในระดับที่มาก ด้านผลผลิต (เรื่องความรู้) เกษตรกรมีระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้นมากหลังเข้าร่วมโครงการ ฯ ด้านผลผลิต (เรื่องความพึงพอใจ) เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับที่มากต่อทุกด้าน ด้านผลผลิต (เรื่องผลกระทบ) เกษตรกรมีความเห็นว่าโครงการ ฯ มีผลกระทบในระดับมากทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านผลผลิต - เรื่องจำนวนพื้นที่นาร้าง พบว่า โครงการฯ มีผลสัมฤทธิ์เกินเป้าหมายทุกปีในทุกจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสำหรับด้านผลผลิต - เรื่องระดับผลผลิตปาล์มน้ำมัน นั้นพบว่ายังไม่บรรลุเป้าหมาย (ผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๙๔.๕๒) เนื่องจากในปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ ยังไม่มีผลผลิต เนื่องจากปาล์มน้ำมันจะเริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เมื่อปาล์มน้ำมันอายุได้ ๓ ปี

สำหรับผลการศึกษาการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ เพื่อปลูกข้าว ตามการประเมินแบบ CIPP Model พบว่าทุกด้านของเกณฑ์การประเมิน มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรก็อยู่ในเกณฑ์ที่มากส่วนด้านผลผลิต (เรื่องความรู้) เกษตรกรมีระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้นมากหลังเข้าร่วมโครงการฯ ส่วนด้านผลผลิต (เรื่องความพึงพอใจ) เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับที่มากต่อ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ทุกด้าน ส่วนด้านผลผลิต (เรื่องผลกระทบ) เกษตรกรมีความเห็นว่าโครงการฯ มีผลกระทบในระดับมากทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านผลผลิต - เรื่องจำนวนพื้นที่นาร้าง พบว่า โครงการฯ มีผลสัมฤทธิ์เกินเป้าหมายทุกปีในทุกจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสำหรับด้านผลผลิต - เรื่องระดับผลผลิตข้าว นั้นพบว่าบรรลุเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ร้อยละ ๑๐๑.๘๒ การดำเนินงานโครงการฯ ด้านจำนวนพื้นที่นาร้างที่ดำเนินการได้เป็นไปตามเป้าหมายทุกปีทั้งสองโครงการฯ เมื่อรวมผลลัพธ์พื้นที่นาร้างที่ดำเนินการไปได้ทั้งสองโครงการฯ ตลอด ๔ ปี แล้วจะมีจำนวน ๑๐๗,๐๓๙ ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๕๐.๑๙ ของพื้นที่นาร้างทั้งหมดใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ สัดส่วนร้อยละของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงสะสมต่อพื้นที่นาร้างทั้งหมดใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพิ่มขึ้นทุกปี คือ ร้อยละ ๑๒.๐๖ ร้อยละ ๒๔.๓๒ ร้อยละ ๓๕.๖๑ และร้อยละ ๔๐.๑๙ ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ตามลำดับ

เมื่อสิ้นสุดโครงการ ผู้วิจัยได้ทำการถอดบทเรียนได้ ๑๑ หัวข้อและจัดทำวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มี ๓ หัวข้อพร้อมข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง (Blueprint for Improvement) เพื่อเป็นการรวบรวมความรู้ในระยะยาวสำหรับคณะทำงานหรือผู้วิจัยท่านอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต และยังช่วยให้เกิดต้นแบบการทำงานที่ดี ทำให้รูปแบบกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดความเข้าใจปัญหาการทำงานอย่างเป็นระบบ และเกิดการพัฒนายุทธศาสตร์การทำงานในระยะต่อไป

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำผลการถอดบทเรียน (Lesson Learned) วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) และการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่าง (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์และโครงการฯ ทั้ง ๒ มาร่วมพิจารณา จนกระทั่งได้การถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติโดยผ่านโครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้กลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้การถ่ายทอดสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยได้เสนอการจัดทำแผนการปฏิบัติงานโครงการ (Action Plan) ซึ่งประกอบด้วย ๒ ระยะ (Phase) ได้แก่ ระยะเตรียมการโครงการฯ และระยะดำเนินการโครงการฯ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

Executive Summary

Main objective of land development projects by The Land Development Department (“LDD”) was to rehabilitate the deserted rice fields for growing rice and some renewable energy plants (i.e. oil palm) in five southern border provinces (i.e. Pattani, Yala, Narathiwat, Satun and Songkhla). This would be enabling the land to be used for effective agriculture and to earn more farmers’ incomes as well as to improve their well beings.

This research contained two evaluating projects for the developing deserted rice field for growing (i) oil palm and (ii) rice in the five border areas. The objectives were (i) to analyze the project achievement as the important database for LDD management, (ii) to support when making a decision in term of strategic planning, scheme projects suitable with the area problems including linkage to national strategic planning, and (iii) to provide the Action Plan allied with The National Social and Economic Development Plan No. 12 (year 2017 - 2021).

Both projects applied the Participatory Action Research (PAR) and used quantitative and qualitative techniques to analyze the data collected from two respondent groups. The first group consisted of 41 experts from LDD and other officers from third party organization. The second group was 374 farmers participating in the oil palm projects and 387 farmers participating in rice project. Project instruments for data analysis included literature review, CIPP Model (Context, Input, Process, and Product), the questionnaire survey, descriptive statistics (means, percentage, standard deviation).

For the evaluating oil palm project, it was found that after farmer participated in the project, they were given the high scores in relevant to the four aspects of CIPP Model (Context, Input, Process, Product). Also farmer’s knowledge about oil plam and its management were improved. Besides, the high scores were shown in term of the project participation, project satisfaction, the project impact on economic, social and environment. For oil palm productivity, there were not achieve the target (only reach 94.52%) due to no products for year 2014 and year 2015, which could not harvest oil plam under the age of 3 years.

For the evaluating rice project, the result was shown that all main criteria of CIPP model were achieve in high score levels i.e. Context, Input, Process, and Product. Besides, they highly participated in both projects. After project participating, the farmers had much more knowledge than before. They also had higher satisfaction with the fertilize rice project. Particularly, they also highly agreed with such projects giving much impact toward their economic, social and environment. The rice productivity was also above the target (achieve 101.82%)

The cumulative areas of deserted rice for both oil palm and rice projects were also above the targets every year. For 4 years, the developed deserted rice fields were

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

totally 107,039 rais or 50.19% of total undeveloped - deserted rice fields in the Southern borders provinces. Also the ratios for both projects were yearly increased of 12.06%, 24.32%, 35.61%, and 40.19%, in year 2012 to 2015, respectively.

At the end of projects, the outcomes were continuously analyzed and classified into 11 lessons learned and 3 best practices together with some suggestions for further improvement (Blueprint for improvement). This would be useful for other researchers in future for significantly gathering data and effectively creating the appropriate strategic working system.

Furthermore, the analysis covered the linkage between the National Strategic Plan and both projects in view of transforming the strategic plan into practical. Then, the project of promoting the argricultural occupation was performed and implemented so as to sustainably assist farmers in southern border provinces becoming more strengthen their financial and living conditions. Come up with such project, the action plan will be then determined and separted into 2 phases of project preparation and project operation.

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญ

		หน้า
บทสรุปผู้บริหาร		ก
บทที่ ๑	บทนำ	๑
	๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
	๑.๒ พื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	๒
	๑.๓ นิยามศัพท์เฉพาะ	๓
	๑.๔ สาเหตุพื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	๓
	๑.๕ ผลกระทบจากนาร้าง	๘
	๑.๖ แนวทางในการแก้ไขและช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๐
	๑.๗ วัตถุประสงค์ของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	๑๐
	๑.๘ ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)	๑๐
	๑.๙ การนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการไปใช้ประโยชน์	๑๑
	๑.๑๐ สถานที่ดำเนินการ	๑๑
	๑.๑๑ แผนการดำเนินโครงการ	๑๑
	๑.๑๒ สรุปท้ายบท	๑๒
บทที่ ๒	การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)	๑๔
	๒.๑ แนวคิดการประเมิน	๑๔
	๒.๒ แนวคิดการประเมินนโยบาย	๑๗
	๒.๓ แนวคิดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติงาน	๑๗
	๒.๔ แบบจำลองการประเมิน CIPP	๑๘
	๒.๕ สรุปท้ายบท	๒๕
บทที่ ๓	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน	๒๖
	๓.๑ หลักการและเหตุผลของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน	๒๖
	๓.๒ วิธีการวิจัย - โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน	๓๖
	๓.๓ ผลการวิจัยและอธิปรายผล - โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน	๔๘
	๓.๔ สรุปผลการวิจัย - โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน	๑๐๑
	๓.๕ สรุปท้ายบท	๑๐๔
บทที่ ๔	การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว	๑๐๕
	๔.๑ หลักการและเหตุผลของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว	๑๐๕
	๔.๒ ผลการวิจัยและอธิปรายผล - โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว	๑๑๖
	๔.๓ สรุปผลการวิจัย - โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว	๑๗๔
	๔.๔ สรุปท้ายบท	๑๗๗
บทที่ ๕	สรุปผลการดำเนินงานด้านจำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลง การถอดบทเรียน วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศและแผนปฏิบัติการ	๑๗๘
	๕.๑ สรุปผลการดำเนินงานโครงการทั้งสอง ด้านจำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลง	๑๗๘
	๕.๒ การถอดบทเรียน (Lessoned Learn)	๑๘๒

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
๕.๓	วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)	๑๘๕
๕.๔	ความเชื่อมโยงระหว่าง (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) กับโครงการพัฒนาพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน	๑๘๖
๕.๕	การจัดทำแผนการปฏิบัติงานโครงการ (Action Plan)	๑๘๗
๕.๖	สรุปท้ายบท	๑๙๐
บรรณานุกรม		๑๙๑
ภาคผนวก		๑๙๒
ภาคผนวก ก - ๑ แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อโครงการฯ เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน		๑๙๓
ภาคผนวก ก - ๒ แบบสอบถามเกษตรกรที่มีต่อโครงการฯ เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน		๒๐๑
ภาคผนวก ข - ๑ แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อโครงการฯ เพื่อปลูกข้าว		๒๑๐
ภาคผนวก ข - ๒ แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อโครงการฯ เพื่อปลูกข้าว		๒๑๘

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญภาพ

		หน้า
แผนภาพ ๑ - ๑	สัดส่วนร้อยละของพื้นที่นาร้างใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้	๒
แผนภาพ ๑ - ๒	สาเหตุและผลกระทบจากนาร้างในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้	๔
แผนภาพ ๒ - ๑	เป้าหมาย วัตถุประสงค์ สิ่งที่ต้องการประเมิน	๑๕
แผนภาพ ๒ - ๒	บทบาทของการประเมิน	๑๖
แผนภาพ ๒ - ๓	โมเดลพื้นฐานของสตัฟฟเฟิลบีม	๑๙
แผนภาพ ๒ - ๔	โมเดลความสัมพันธ์ของการดำเนินงานของโครงการตามรูปแบบซิปโมเดล	๒๐
แผนภาพ ๒ - ๕	ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทการประเมิน ประเภทการตัดสินใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ตามแบบจำลองที่ใช้ประเมินก่อนเริ่มมีโครงการ	๒๒
แผนภาพ ๒ - ๖	บทบาทการประเมินโดยแบบจำลองโมเดลซิปโมเดลในระบบการปรับปรุงงาน	๒๔
แผนภาพ ๓ - ๑	ลักษณะของปาล์มน้ำมัน	๒๗
แผนภาพ ๓ - ๒	การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันของพื้นที่ชายแดนภาคใต้	๓๖
แผนภาพ ๓ - ๓	สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านบริบท ทั้ง ๓ ด้าน	๕๗
แผนภาพ ๓ - ๔	สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านปัจจัยนำเข้าทั้ง ๔ ด้าน	๖๒
แผนภาพ ๓ - ๕	สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ	๖๕
แผนภาพ ๓ - ๖	สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการหัวข้อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๗๐
แผนภาพ ๓ - ๗	สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางผลผลิต - ด้านความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๗๕
แผนภาพ ๓ - ๘	ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๗๕
แผนภาพ ๓ - ๙	ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ทางด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๗๙
แผนภาพ ๓ - ๑๐	ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ทางด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบที่มีต่อโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๘๓
แผนภาพ ๓ - ๑๑	เป้าหมายและผลการดำเนินงานรวมของพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูในโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๘๓
แผนภาพ ๓ - ๑๒	จำนวนพื้นที่นาร้างรวมที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๘๔
แผนภาพ ๓ - ๑๓	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดปัตตานี	๘๖
แผนภาพ ๓ - ๑๔	กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดปัตตานี	๘๗

สารบัญภาพ (ต่อ)

		หน้า
แผนภาพ ๓ - ๑๕	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดยะลา	๘๘
แผนภาพ ๓ - ๑๖	กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดยะลา	๘๘
แผนภาพ ๓ - ๑๗	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดนราธิวาส	๘๙
แผนภาพ ๓ - ๑๘	กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดนราธิวาส	๙๐
แผนภาพ ๓ - ๑๙	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสงขลา	๙๑
แผนภาพ ๓ - ๒๐	กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสงขลา	๙๒
แผนภาพ ๓ - ๒๑	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสตูล	๙๒
แผนภาพ ๓ - ๒๒	กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสตูล	๙๓
แผนภาพ ๓ - ๒๓	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตปาล์มน้ำมันในโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๙๔
แผนภาพ ๓ - ๒๔	จำนวนผลผลิตปาล์มน้ำมันจากโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๙๔
แผนภาพ ๓ - ๒๕	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตปาล์มน้ำมันบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของ จังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๙๖
แผนภาพ ๓ - ๒๖	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตปาล์มน้ำมันบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของ จังหวัดยะลา ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๙๗
แผนภาพ ๓ - ๒๗	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตปาล์มน้ำมันบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของ จังหวัดนราธิวาส ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๙๘
แผนภาพ ๓ - ๒๘	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตปาล์มน้ำมันบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของ จังหวัดสงขลา ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๙๙
แผนภาพ ๓ - ๒๙	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตปาล์มน้ำมันบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของ จังหวัดสตูล ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๑๐๐
แผนภาพ ๔ - ๑	ตัวแบบการประเมินโดยใช้ ซิปโมเดล (CIPP Model) โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว	๑๐๖
แผนภาพ ๔ - ๒	สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านบริบท ทั้ง ๓ ด้าน (โครงการฯ ปลูกข้าว)	๑๒๖
แผนภาพ ๔ - ๓	สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านปัจจัยนำเข้าทั้ง ๔ ด้าน (โครงการฯ ปลูกข้าว)	๑๓๒

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญภาพ (ต่อ)

		หน้า
แผนภาพ ๔ - ๔	สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP - ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ ปลูกข้าว	๑๓๖
แผนภาพ ๔ - ๕	สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการหัวข้อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๔๐
แผนภาพ ๔ - ๖	สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางผลผลิต - ด้านความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๔๗
แผนภาพ ๔ - ๗	ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๔๘
แผนภาพ ๔ - ๘	ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ทางด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๕๓
แผนภาพ ๔ - ๙	ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ทางด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบที่มีต่อโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๕๗
แผนภาพ ๔ - ๑๐	เปรียบเทียบเป้าหมายรวมและผลการดำเนินงานรวมของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในช่วงระยะเวลา ๔ ปี (๒๕๕๕ - ๒๕๕๘) ของ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๕๘
แผนภาพ ๔ - ๑๑	จำนวนพื้นที่นาร้างรวมที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ปี (๒๕๕๕ - ๒๕๕๘)	๑๕๙
แผนภาพ ๔ - ๑๒	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดปัตตานี	๑๖๑
แผนภาพ ๔ - ๑๓	ภาพกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดปัตตานี	๑๖๒
แผนภาพ ๔ - ๑๔	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดยะลา	๑๖๓
แผนภาพ ๔ - ๑๕	ภาพกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดยะลา	๑๖๓
แผนภาพ ๔ - ๑๖	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดนราธิวาส	๑๖๔
แผนภาพ ๔ - ๑๗	ภาพกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดนราธิวาส	๑๖๔
แผนภาพ ๔ - ๑๘	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสงขลา	๑๖๕
แผนภาพ ๔ - ๑๙	ภาพกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสงขลา	๑๖๕
แผนภาพ ๔ - ๒๐	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสตูล	๑๖๖
แผนภาพ ๔ - ๒๑	ภาพกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสตูล	๑๖๖
แผนภาพ ๔ - ๒๒	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตข้าวในโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๑๖๗

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญภาพ (ต่อ)

		หน้า
แผนภาพ ๔ - ๒๓	จำนวนผลผลิตข้าวที่ได้รับจากโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๑๖๗
แผนภาพ ๔ - ๒๔	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๑๖๙
แผนภาพ ๔ - ๒๕	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดยะลา ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๑๗๐
แผนภาพ ๔ - ๒๖	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดนราธิวาส ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๑๗๑
แผนภาพ ๔ - ๒๗	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดสงขลา ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๑๗๒
แผนภาพ ๔ - ๒๘	เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของ จังหวัด สตูล ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๑๗๓
แผนภาพ ๕ - ๑	จำนวนพื้นที่นาร้าง (ไร่) ที่ดำเนินการได้แยกตามโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันและปลูกข้าว ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๑๗๙
แผนภาพ ๕ - ๒	จำนวนพื้นที่นาร้าง (ไร่) ที่ดำเนินการรวมภายใต้โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันและปลูกข้าว ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๑๗๙
แผนภาพ ๕ - ๓	จำนวนพื้นที่นาร้างสะสมที่ลดลงหลังทำโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๑๘๐
แผนภาพ ๕ - ๔	จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงหลังทำโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง (สะสม) ปี ๒๕๕๕	๑๘๐
แผนภาพ ๕ - ๕	จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงหลังทำโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง (สะสม) ปี ๒๕๕๖	๑๘๑
แผนภาพ ๕ - ๖	จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงหลังทำโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง (สะสม) ปี ๒๕๕๗	๑๘๑
แผนภาพ ๕ - ๗	จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงหลังทำโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง (สะสม) ปี ๒๕๕๘	๑๘๒
แผนภาพ ๕ - ๘	การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ	๑๘๖
แผนภาพ ๕ - ๙	ระยะการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการโครงการ (Action Plan)	๑๘๗

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง ๑ - ๑	จำนวนพื้นที่และสัดส่วนร้อยละของพื้นที่นาร้างใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้	๒
ตาราง ๑ - ๒	แผนการดำเนินโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันและโครงการฯ ปลูกข้าวตั้งแต่ มี.ค. - ก.ย. ๒๕๕๘	๑๑
ตาราง ๒ - ๑	รูปแบบการประเมิน วัตถุประสงค์ และวิธีการประเมินแบบ CIPP	๒๐
ตาราง ๒ - ๒	สรุปการใช้ประโยชน์จากแบบจำลอง CIPP ในบทบาทของการประเมินผล	๒๓
ตาราง ๓ - ๑	แผนการดำเนินโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	๓๔
ตาราง ๓ - ๒	เกณฑ์การประเมินด้านบริบทโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันโดยผู้เชี่ยวชาญ	๓๗
ตาราง ๓ - ๓	เกณฑ์การประเมินในความพร้อมของปัจจัยนำเข้าโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันโดยผู้เชี่ยวชาญ	๓๘
ตาราง ๓ - ๔	เกณฑ์การประเมินกระบวนการด้านบริหารจัดการโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันโดยผู้เชี่ยวชาญ	๓๙
ตาราง ๓ - ๕	เกณฑ์การประเมินกระบวนการด้านบริหารจัดการโครงการฯ โดยเกษตรกร	๔๑
ตาราง ๓ - ๖	ขั้นตอนวิจัยการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๔๒
ตาราง ๓ - ๗	กลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน	๔๓
ตาราง ๓ - ๘	จำนวนประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์ม	๔๔
ตาราง ๓ - ๙	เกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการด้วยวิธี CIPP Model และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	๔๗
ตาราง ๓ - ๑๐	ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ-บริบทด้านความสอดคล้อง/เชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	๔๙
ตาราง ๓ - ๑๑	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านบริบท (Context Assessment Criteria)	๕๓
ตาราง ๓ - ๑๒	ผลการประเมิน CIPP ด้านบริบท ทั้ง ๓ ด้าน	๕๖
ตาราง ๓ - ๑๓	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)	๕๘
ตาราง ๓ - ๑๔	ผลการประเมิน CIPP ด้านปัจจัยนำเข้าทั้ง ๔ ด้าน	๖๒
ตาราง ๓ - ๑๕	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการ - บริหารจัดการโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน	๖๔
ตาราง ๓ - ๑๖	ผลการประเมิน CIPP - ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน	๖๕
ตาราง ๓ - ๑๗	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการ-การมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	๖๗
ตาราง ๓ - ๑๘	สรุปผลการประเมินกระบวนการ CIPP - ด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ	๖๙
ตาราง ๓ - ๑๙	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร (ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ)	๗๑

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตาราง ๓ - ๒๐	ผลการประเมิน CIPP ด้านผลผลิต - ความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ	๗๔
ตาราง ๓ - ๒๑	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกร (ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ)	๗๖
ตาราง ๓ - ๒๒	ผลการประเมิน CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ	๗๙
ตาราง ๓ - ๒๓	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบของโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันต่อพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๘๐
ตาราง ๓ - ๒๔	ผลการประเมิน CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบที่มีต่อโครงการฯ	๘๒
ตาราง ๓ - ๒๕	สรุปผลการดำเนินงานจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์ม (ไร่) ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๘๕
ตาราง ๓ - ๒๖	สรุปผลการดำเนินงานจำนวนผลผลิตที่ได้รับการจากโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์มใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๙๕
ตาราง ๔ - ๑	เกณฑ์การประเมินด้านบริบทโครงการฯ ปลูกข้าวโดยผู้เชี่ยวชาญตาราง ๔ - ๑ เกณฑ์การประเมินด้านบริบทโครงการฯ ปลูกข้าวโดยผู้เชี่ยวชาญ	๑๐๗
ตาราง ๔ - ๒	เกณฑ์การประเมินในความพร้อมของปัจจัยนำเข้าโครงการฯ ปลูกข้าวโดยผู้เชี่ยวชาญ	๑๐๘
ตาราง ๔ - ๓	เกณฑ์การประเมินในปัจจัยด้านกระบวนการของโครงการฯ ปลูกข้าว โดยผู้เชี่ยวชาญ	๑๐๙
ตาราง ๔ - ๔	เกณฑ์การประเมินกระบวนการด้านบริหารจัดการโครงการฯ โดยเกษตรกร	๑๐๙
ตาราง ๔ - ๕	ขั้นตอนการวิจัยในการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๑๑
ตาราง ๔ - ๖	กลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว	๑๑๒
ตาราง ๔ - ๗	จำนวนประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว	๑๑๓
ตาราง ๔ - ๘	เกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการด้วยวิธี CIPP Model และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	๑๑๕
ตาราง ๔ - ๙	ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ - บริบทด้านความสอดคล้อง/เชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	๑๑๘
ตาราง ๔ - ๑๐	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านบริบท (Context Assessment Criteria) โครงการฯ ปลูกข้าว	๑๒๒
ตาราง ๔ - ๑๑	ผลการประเมิน CIPP ด้านบริบท ทั้ง ๓ ด้าน	๑๒๕
ตาราง ๔ - ๑๒	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria) โครงการฯ ปลูกข้าว	๑๒๗
ตาราง ๔ - ๑๓	ผลการประเมิน CIPP ด้านปัจจัยนำเข้าทั้ง ๔ ด้าน	๑๓๑
ตาราง ๔ - ๑๔	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการ-บริหารจัดการโครงการฯ ปลูกข้าว (Process)	๑๓๔
ตาราง ๔ - ๑๕	ผลการประเมิน CIPP - ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ ปลูกข้าว	๑๓๕

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตาราง ๔ - ๑๖	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการ - การมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	๑๓๗
ตาราง ๔ - ๑๗	ผลการประเมินกระบวนการ CIPP - ด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ	๑๓๙
ตาราง ๔ - ๑๘	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกร (ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ)	๑๔๑
ตาราง ๔ - ๑๙	ผลการประเมิน CIPP ด้านผลผลิต - หัวข้อความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ	๑๔๖
ตาราง ๔ - ๒๐	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกร (ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ ปลูกข้าว)	๑๔๙
ตาราง ๔ - ๒๑	ผลการประเมิน CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ	๑๕๒
ตาราง ๔ - ๒๒	การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบของโครงการฯ ปลูกข้าวต่อพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๕๔
ตาราง ๔ - ๒๓	ผลการประเมิน CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบที่มีต่อโครงการฯ	๑๕๖
ตาราง ๔ - ๒๔	สรุปผลการดำเนินงานจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว (ไร่) ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๑๖๐
ตาราง ๔ - ๒๕	สรุปผลการดำเนินงานจำนวนผลผลิตที่ได้รับการจากโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘	๑๖๘
ตาราง ๕ - ๑	จำนวนพื้นที่นาร้างที่ดำเนินการได้ตามโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และข้าว	๑๗๘
ตาราง ๕ - ๒	การถอดบทเรียนของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันและโครงการฯ ปลูกข้าว	๑๘๓
ตาราง ๕ - ๓	วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศของทั้งสองโครงการฯ	๑๘๕
ตาราง ๕ - ๔	ความเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ	๑๘๗
ตาราง ๕ - ๕	ตารางแผนปฏิบัติการ ๑ ปี	๑๘๘

บทที่ ๑
บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องมาจากสภาวการณ์ความไม่สงบในเขตพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ภาคธุรกิจเอกชนไม่มีความมั่นใจในการลงทุนและประกอบธุรกิจในพื้นที่ ภาคประชาชนได้รับความเดือดร้อนในด้านของการว่างงาน และรายได้ที่ไม่พอเพียงต่อการดำรงชีพ รัฐบาลจึงได้กำหนดให้มีนโยบายเร่งด่วนที่ให้เริ่มดำเนินการในปี ๒๕๕๑ เป็นปีแรก คือ ประเด็นนโยบาย เร่งนำสันติสุขและความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนกลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินการภายใต้ ยุทธศาสตร์การสร้างรากฐานการพัฒนาที่สมดุลสู่สังคม ภายใต้แผนงานการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ แม้ว่าภาครัฐ จะมีโครงการต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ แต่ไม่ยั่งยืนพอที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจของพื้นที่ให้เข้มแข็งได้ นอกจากนี้ รัฐบาลเห็นว่า การส่งเสริมประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความรักและหวงแหน ในที่ดินทำกินของตนเอง และความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันด้วยกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหามีความสำคัญยิ่งต่อการสร้างความมั่นคงในพื้นที่ ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีการปฏิบัติงานอย่างบูรณาการและเป็นเอกภาพ โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อันจะทำให้สามารถบรรลุผลในการขจัดหรือลดปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดความสงบสุขในพื้นที่ ความปลอดภัยในชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน เกิดความเชื่อมั่นแก่ประชาชน ตลอดจนมีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น สอดคล้องกับนโยบายด้านความมั่นคง ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กรมพัฒนาที่ดิน จึงได้จัดทำ โครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และโครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ขึ้นภายใต้แผนงานแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้ดำเนินการมาตั้งแต่ช่วงต้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ จนถึงปัจจุบัน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์เชิงระบบ (System Approach) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้การดำเนินงานโครงการ ให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นรูปแบบการแก้ปัญหาเชิงตรรกะ โดยมีการกำหนดปัญหาและระบุความต้องการอย่างเป็นเหตุเป็นผล สามารถค้นหาคำตอบสำหรับการแก้ปัญหา และกำหนดทางเลือกและวิธีการนำไปใช้จนได้ผลลัพท์ที่ต้องการ มีการประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโครงการ ให้เกิดประสิทธิภาพเหมาะสมกับพื้นที่การดำเนินงาน โดยเฉพาะพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อใช้รายงานสรุปผลการดำเนินงานในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ และเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนกลยุทธ์ กำหนดทิศทางขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตามแผนงานแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นแผนงานสำคัญลำดับต้น ๆ ของประเทศและ ของกรมพัฒนาที่ดิน (Flagship Project) ที่มีความจำเป็นต้องกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณ และแผนยุทธศาสตร์ของกรมพัฒนาที่ดินในช่วง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ต่อไป

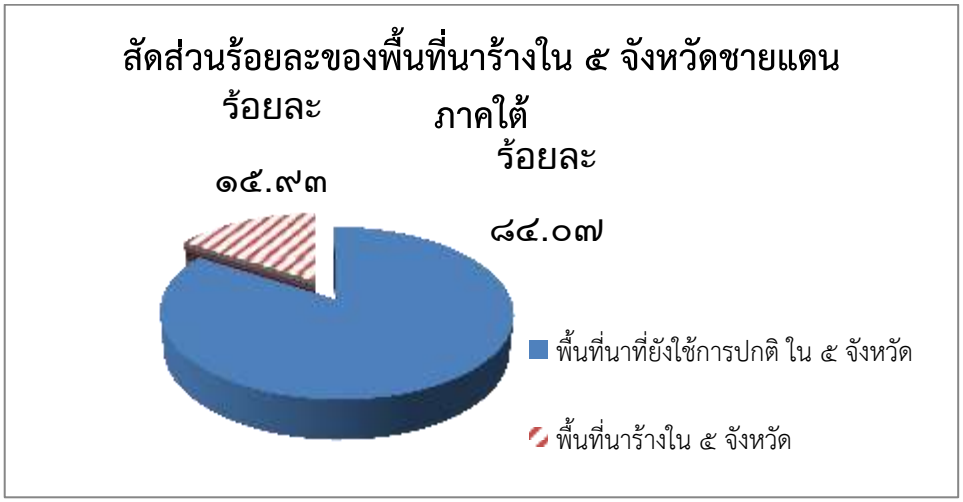
๑.๒ พื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กรมพัฒนาที่ดิน เปิดเผยว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และยุทธศาสตร์การพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพภาคเกษตรให้สอดคล้องกับศักยภาพและพื้นที่ โดยมีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวและปาล์มน้ำมันในพื้นที่นาร้าง กรมพัฒนาที่ดิน จึงจัดทำโครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้าง ๒ โครงการหลักคือ (๑) โครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในเขตชลประทาน โดยรัฐบาลได้ลงทุนในการปรับโครงสร้างพื้นฐานด้านการชลประทานไว้แล้ว เพื่อให้พื้นที่นาร้างมีการใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพและเหมาะสมต่อการเพิ่มผลผลิตข้าว และ(๒) โครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน โดยจะสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ดินและน้ำ พร้อมทั้งการจัดการดิน การใช้วัสดุปรับปรุงดิน การจัดระบบการปลูกพืชการปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมัน

ทั้งนี้ จากการสำรวจพื้นที่นาร้างใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา พบว่า มีพื้นที่ในการทำนาทั้งหมด ๑,๓๓๙,๑๒๔ ไร่ โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่นาที่ยังใช้การปกติ ๑,๑๒๕,๘๓๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๐๗ และพื้นที่นาร้าง ๒๑๓,๒๘๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๙๓ (ดังตาราง ๑ - ๑ และแผนภาพ ๑ - ๑) โดยกรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันและปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว เป้าหมาย ๓๐,๐๐๐ไร่ แบ่งเป็นโครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ๑๐,๐๐๐ ไร่ และโครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ๒๐,๐๐๐ ไร่ ซึ่งคาดว่าทั้ง ๒ โครงการดังกล่าวจะสามารถสร้างโอกาสให้เกษตรกรมีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น เป็นการสร้างรายได้และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการจัดการดินอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนตลอดไป (ที่มา : สำนักข่าวอินโฟเควสท์ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙)

ตาราง ๑ - ๑ จำนวนพื้นที่และสัดส่วนร้อยละของพื้นที่นาร้างใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	**ร้อยละ**
พื้นที่นาที่ยังใช้การปกติใน ๕ จังหวัด	๑,๑๒๕,๘๓๙	๘๔.๐๗
พื้นที่นาร้างใน ๕ จังหวัด	๒๑๓,๒๘๕	๑๕.๙๓
พื้นที่ในการทำนาทั้งหมด	**๑,๓๓๙,๑๒๔**	**๑๐๐.๐๐**

แผนภาพ ๑ - ๑ สัดส่วนร้อยละของพื้นที่นาร้างใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๑.๓ นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นข้อตกลงเบื้องต้นและสื่อความหมายให้ผู้อ่านมีความรู้และเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

(๑) โครงการฯ เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน หมายถึง โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๒) โครงการฯ เพื่อปลูกข้าวหมายถึง โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๓) พื้นที่ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล

(๔) พื้นที่นาร้าง หมายถึง พื้นที่ที่เคยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อน แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในปีที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย (ก) พื้นที่นาร้างในที่ลุ่ม เป็นพื้นที่ลุ่มที่เคยใช้ปลูกข้าวมาก่อน มีทั้งพื้นที่นาร้างชั่วคราวและพื้นที่นาร้างถาวร และ(ข) พื้นที่นาร้างในที่ดอนและมีคันนา หมายถึงพื้นที่ในที่ดอนที่ถูกดัดแปลงพื้นที่มาทำนา โดยการปรับสภาพพื้นผิวให้เรียบและสร้างคันนากักเก็บน้ำสำหรับปลูกข้าว ประกอบด้วยพื้นที่นาร้างชั่วคราวในที่ดอนและมีคันนา และพื้นที่นาร้างถาวรในที่ดอนและมีคันนา[๑]

(๕) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หมายถึงเกษตรกรที่ได้สมัครเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันและเกษตรกรที่ได้สมัครเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๖) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามามีบทบาทของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อปลูกปาล์มน้ำมันและโครงการฯ เพื่อปลูกข้าว ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่การเข้าร่วมประชุม การร่วมตัดสินใจและการร่วมแสดงความคิดเห็น

(๗) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหมายถึง หน่วยงานส่วนราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีความรับผิดชอบในการดำเนินงานโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และโครงการฯ เพื่อปลูกข้าว ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

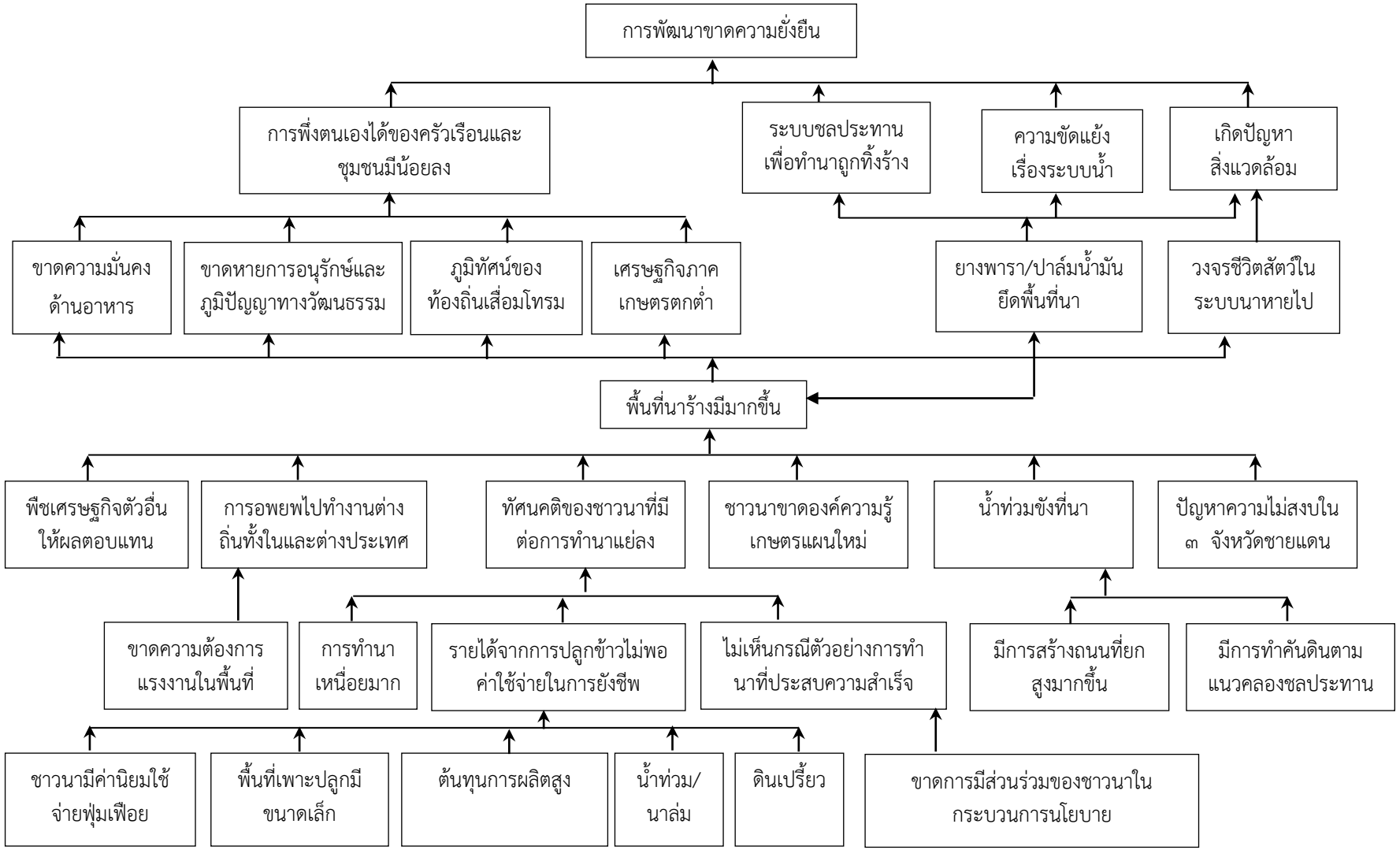
๑.๔ สาเหตุพื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

สาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดปัญหานาร้างสรุปได้ดังนี้ (แสดงในแผนภาพ ๑ - ๒) [๒]

[๑] กฤษณี คงสวัสดิ์, **การประเมินผลโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้: กรณีศึกษาจังหวัดนราธิวาส**, วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๕.

[๒] สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล, ไชยยะ คงมณี, อรอนงค์ ลองพิชัย, และโชติมา พรสว่าง.**สาเหตุผลกระทบจากปัญหานาร้างในจังหวัดปัตตานีและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**, คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์หาดใหญ่. ๒๕๕๔.

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๑ - ๒ สาเหตุและผลกระทบจากนาร้างในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๑.๔.๑ พืชเศรษฐกิจตัวอื่นให้ผลตอบแทนดีกว่า

เกษตรกรให้ความสนใจกับการทำสวนยางพารา และสวนผลไม้มากขึ้น เพราะชาวบ้านมีความคิดว่า การทำนานั้นกว่าจะได้เงินสดต้องใช้เวลาหลายเดือน ตั้งแต่การเตรียมดิน หว่าน/ปักดำ ดูแลรักษา เก็บเกี่ยว ต้องใช้เวลานาน ๔ - ๖ เดือน ขึ้นกับชนิดพันธุ์ข้าว ในขณะที่การทำสวนยางพารา เกษตรกรจะมีรายได้ทุก ๆ เช้าที่ออกไปกรีดยาง และพบว่าชาวนาในจังหวัดปัตตานีจำนวนมากที่มีพื้นที่สวนยางพาราและ ในจังหวัดยะลาพบว่า ชาวนาที่ไม่มีสวนยางพารา ก็นิยมไปรับจ้างกรีดยางทั้งในจังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งก็ยังให้รายได้ที่สูงกว่าการทำนาอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงที่ ภาวะราคายางพาราอยู่ในเกณฑ์ดีเช่นปัจจุบัน เป็นเหตุให้ชาวนาในปัตตานีละทิ้งที่นาให้ร้างมากขึ้น

๑.๔.๒ การอพยพไปทำงานต่างถิ่นทั้งในและต่างประเทศ

การอพยพของคนในวัยแรงงานของครอบครัวชาวนา ไปทำงานต่างถิ่นทั้งใน และต่างประเทศโดยเฉพาะในประเทศมาเลเซีย เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ที่นาถูกปล่อยทิ้งร้างมากขึ้น ทั้งนี้เพราะไม่มีสมาชิกในครัวเรือนที่จะอยู่ช่วยทำนาให้กับทางครอบครัว ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในพื้นที่อื่น ๆ ในภาคใต้เช่นเดียวกัน

งานที่คนในวัยแรงงานของครอบครัวชาวนา ในจังหวัดปัตตานีนิยมไปทำในที่ต่าง ๆ เช่น งานก่อสร้าง เป็น พนักงานในโรงแรม ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เช่น โรงงานลูกโป่ง โรงงานอุตสาหกรรมยาง โรงงาน อุตสาหกรรมอาหารทะเล และการคัดแยกปลาที่ท่าเรือในจังหวัดปัตตานี เป็นต้น สำหรับการไปทำงานในประเทศ มาเลเซียนั้น ที่นิยมมากที่สุด คือ การไปเปิดร้านขายอาหาร บ้างก็ไปเป็นพนักงานในร้านอาหาร ไปรับจ้างกรีดยาง รับจ้างเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน รับจ้างเกี่ยวข้าว เป็นคนงานในเรือประมง เป็นต้น สาเหตุสำคัญที่ผลักดันให้คนในวัยแรงงานไปทำงานต่างถิ่นทั้งใน และต่างประเทศ คือ การขาดความต้องการแรงงาน (Demand for Labor) ในพื้นที่

๑.๔.๓ น้ำท่วมขังที่นา

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ที่นาบางพื้นที่ต้องประสบกับปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก จนทำให้ที่นาต้องถูกปล่อยทิ้ง ร้าง คือ การสร้างถนนที่ยกพื้นสูง และปัญหาคันคลองส่งน้ำขวางทางน้ำ

๑.๔.๓.๑ การสร้างถนนที่ยกพื้นสูง

จากการก่อสร้างถนนสายหลัก ๆ ในจังหวัดที่มักไปขวางทางน้ำไหลตามธรรมชาติ โดยยกถนนสูง เสมือนแนวเขื่อนขวางทางน้ำ จนเกิดเป็นหนองน้ำขังในที่นา ทั้งนี้เป็นเพราะการสร้างถนนของทางราชการ ไม่ได้ ศึกษาทิศทางการไหลของน้ำรวมทั้งมิได้เจาะช่องระบายน้ำให้เพียงพอ ก่อให้เกิดน้ำท่วมที่นาแบบเรื้อรัง เป็นสาเหตุให้ชาวนาขาดความมั่นใจที่จะทำนาต่อไป และทิ้งที่นาให้ร้างไปในที่สุด

๑.๔.๓.๒ มีการทำคันดินตามแนวคลองชลประทาน

ปัญหาที่น่าสนใจเกี่ยวกับคลองส่งน้ำชลประทานที่สร้างขึ้น คือ การทำคันดินตามแนวคลองชลประทาน ทำให้พื้นที่นาที่ชาวนาเคยทำนาอยู่เดิม กลับไม่สามารถทำนาได้อีกต่อไป เพราะในฤดูทำนาน้ำมักจะท่วมขังเป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้นาร้างมากยิ่งขึ้น ข้อสังเกตที่น่าสนใจจากการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นต่อปัญหานาร้างโดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ ชลประทานในพื้นที่ทั้ง ๖ เวที มีดังนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๑) ผู้เข้าร่วมประชุมต่างยืนยันปัญหาการทำคันดินยกสูงตามแนวคลองชลประทาน ที่เป็นคลองส่งน้ำ เป็นต้นเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหานาร้างเนื่องจากน้ำท่วมขังในช่วงหน้าน้ำหรือในฤดูฝน และปัญหาดังกล่าว เกิดขึ้นในทุกอำเภอที่ทีมวิจัยเข้าไปจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น

(๒) ในฤดูแล้งคลองชลประทาน ที่เป็นคลองส่งน้ำ กลับก่อปัญหาอีกรูปแบบหนึ่ง กล่าวคือ ระดับน้ำจะลึกลงไปในท้องคลอง ทำให้ดินในที่นา ๒ ฝั่งคลองแห้งสนิทไม่สามารถทำนาได้

(๓) โครงการสร้างฝายขนาดเล็กของสำนักงานชลประทานเขต ๑๗ ได้สร้างปัญหาให้กับการทำนาในฤดูฝน เพราะจะเกิดปัญหาน้ำท่วมขังจนไม่สามารถทำนาได้

(๔) ในบางพื้นที่ ทางชลประทานได้สร้างคลองไส้ไก่อยู่ในระดับต่ำกว่าแปลงนา เป็นสาเหตุให้ชาวนาไม่สามารถระบายน้ำลงสู่แปลงนาได้

(๕) ในบางพื้นที่ทางชลประทานจะเข้าไปก่อสร้างคลองไส้ไก่ แต่กลับติดปัญหาตรงที่ ชาวบ้านบางส่วน ไม่ยอมสละที่ดินของตนเองเพื่อการก่อสร้าง

(๖) ชาวนาที่อยู่ปลายน้ำไม่ค่อยได้รับน้ำจากระบบชลประทาน เพราะชาวนาที่อยู่ต้นน้ำ ดึงน้ำไปใช้หมด

(๗) การจ่ายน้ำของทางชลประทานดีมาก แต่ยังมีปัญหาระบบการระบายน้ำ

ในช่วงก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ บริเวณตัวเมืองหรือชานเมือง พื้นที่ที่เคยเป็นที่นามาก่อนถูกเปลี่ยนมือจาก ชาวนาไปสู่ผู้ประกอบอาชีพอื่น ๆ หรือนายทุน เสียเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะพื้นที่นาตั้งแต่ขอบถนนลึกเข้าไป ประมาณ ๑๐๐ เมตร กลายเป็นที่ของนายทุนเกือบทั้งหมด

ในขณะที่เสียงสะท้อนจากผู้เข้าร่วมประชุมเวทีรับฟังความคิดเห็น ต่อปัญหานาร้าง ต่างก็ยืนยันปัญหา การเปลี่ยนมือของที่นา หรือการขายที่นาจากชาวนาให้กับนายทุน พร้อมกับตั้งข้อสังเกตว่า การซื้อที่นาจาก ชาวนาของนายทุนส่วนใหญ่มีขึ้นเพื่อเก็งกำไรเป็นหลัก ไม่ได้มีเจตนาซื้อที่นาจากชาวบ้านเพื่อการทำนาแต่อย่าง ใด จึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดปัญหานาร้างมากขึ้น

๑.๔.๔ ทัศนคติของชาวนาที่มีต่อการทำนาแย่ลง

จากการศึกษาพบว่าทัศนคติของชาวนาปัตตานีที่มีต่ออาชีพทำนาแย่ลงเป็นลำดับ ชาวนาคิดว่าอาชีพทำนาไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม เปรียบเสมือนอาชีพที่ไม่มีศักดิ์ศรี และชาวนาจำนวนไม่น้อยคิดว่าอาชีพทำนาไม่สามารถสร้างความร่ำรวยให้กับตนเองได้ ชาวนารุ่นพ่อแม่ ไทยพุทธส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้ลูกของตนเองมาสานต่ออาชีพทำนาจากพ่อแม่ ในขณะที่ไทยมุสลิมจะมีทัศนคติต่อการทำนาที่ดีกว่าไทยพุทธ กล่าวคือคนไทย มุสลิมจะไม่ติดใจหากลูกของตนเองจะยึดอาชีพการทำนาต่อจากพ่อแม่ ซึ่งเห็นได้ว่าคุณค่าของอาชีพทำนา ระหว่างคนไทยและไทยมุสลิมมีความแตกต่างกัน กล่าวโดยสรุปต่อประเด็นทัศนคติของชาวนาที่มีต่อการทำนา คือ ชาวนามีทัศนคติต่อการทำนาโดยรวมแย่ลง ส่งผลให้ที่นาส่วนหนึ่งถูกทิ้งร้าง หรือทำนาเฉพาะนาปี ปล่อยที่นาว่างไว้ในฤดูนาปรัง ทั้งที่บางพื้นที่มีน้ำอุดมสมบูรณ์เพียงพอต่อการทำนาปรัง

สำหรับสาเหตุทางอ้อมที่มีส่วนทำให้ชาวนาต้องตัดสินใจขายที่นาให้นายทุน และทัศนคติของชาวนาที่มีต่อการทำนาแย่ลงนั้น จากการศึกษาสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

๑.๔.๔.๑ ชาวนารู้สึกว่าการทำนาเป็นอาชีพที่เหน็ดเหนื่อย

ชาวนาส่วนใหญ่จะทำเฉพาะนาปี โดยนิยมใช้พันธุ์พื้นเมืองที่หลากหลาย เช่น พันธุ์ช้างแดง ลูกงบ ลูกโข สองพี่น้อง มะจะนู เป็นต้น ส่วนนาปรัง ทำกันเป็นส่วนน้อย เพราะชาวนาบอกว่าเหนื่อยมากแล้วจากการทำนาปี โดยเฉพาะชาวนาที่อำเภอปานาเระ กว่าร้อยละ ๙๐ ยังนิยมใช้แกระในการเก็บข้าว ซึ่งพื้นที่เพียง ๑ ไร่ หากใช้แกระ ในการเก็บ ต้องใช้เวลานานถึง ๕ วัน (หรือถ้าจะจ้างชาวบ้านช่วยเก็บ มี

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ค่าจ้างสูงถึง ๑,๐๐๐ บาทต่อไร่) ด้วยเหตุนี้ หลังการเก็บข้าวนาปี ชาวนาจึงไม่ค่อยอยากจะทำนาปรังต่อเนื่องกันไปโดยไม่ได้พัก ซึ่งจากการศึกษา เฉพาะกรณีของชาวนาในภาคใต้ของประเทศไทย สรุปว่าสาเหตุที่ชาวนามีทัศนคติที่ไม่ดีต่ออาชีพทำนาเป็นเพราะ อาชีพ ทำนาเป็นอาชีพที่ต้องลำบากตรากตรำตลอดเวลา

๑.๔.๔.๒ ชาวนาไม่เห็นกรณีตัวอย่างการทำนาที่ประสบความสำเร็จ

กล่าวคือชาวนาไม่เคยเห็นกรณีตัวอย่างการทำนาแล้วรวย ซึ่งเป็นมุมมองตามแนวเศรษฐกิจกระแสหลัก ที่ยึดเอาตัวเงินเป็นที่ตั้ง ชาวนาของจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่ทำนาเพียงเพื่อให้ได้ข้าวไว้บริโภคเท่านั้น ซึ่งจะเหมาะกับวิถีการผลิตแนวเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) มากกว่า แต่ทว่าแนวคิดเศรษฐกิจกระแสหลัก (Main Stream Economics) ที่ให้ความสำคัญที่เงินตรามากกว่า ได้เข้าครอบงำความคิดของชาวนาไปมากแล้ว ดังนั้นหากมีทางเลือกใดที่ทำให้มีความมั่งคั่งมากกว่า ชาวนาก็จะเลือกทางเลือกนั้นแน่นอน สำหรับการทำงานนอกภาคเกษตร (Off - Farm) ไม่ค่อยประสบความสำเร็จ และมิได้ส่งเสริมให้ชาวนาเกิดกระบวนการเรียนรู้และนำไป ปฏิบัติจากการศึกษาพบว่าการขาดการมีส่วนร่วมของชาวนาในกระบวนการกำหนดและตัดสินใจเชิงนโยบายมีส่วนอย่างสำคัญ ที่ทำให้ผลจากการดำเนินโครงการเป็นเช่นนั้น รูปธรรมของโครงการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการ ทำนาที่ไม่ค่อยประสบความสำเร็จ เช่นโครงการชลประทานต่าง ๆ โครงการนาสาธิต ๔๐๐ ไร่ และโครงการเพิ่มผลผลิตจากนาข้าว ในปี ๒๕๔๘ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดน

๑.๔.๕ รายได้จากการปลูกข้าวไม่พอกับค่าใช้จ่ายในการยังชีพ

สาเหตุสำคัญที่ทำให้รายได้จากการปลูกข้าวของชาวนาไม่พอกับค่าใช้จ่ายในการยังชีพมี ๔ ด้าน คือ

(๑) ชาวนามีค่านิยมใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ข้อมูลที่ได้ทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และคำยืนยันของผู้เข้าร่วมประชุมเวทีแสดงความคิดเห็นต่อ ปัญหานาร้าง พบว่าชาวนาโดยส่วนใหญ่ มีค่านิยมไม่ค่อยแตกต่างจากคนในสังคมเมือง คือมีค่านิยมที่ฟุ่มเฟือย ซื้อรถจักรยานยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น เรียกว่ารักความสะดวกสบาย

(๒) พื้นที่ทำนามีขนาดเล็ก ตัวอย่างเช่น ในปี ๒๕๔๘ จังหวัดปัตตานีมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำนา ๔๙,๔๖๐ ครัวเรือน มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวโดย เฉลี่ย ๖.๒๕ ไร่[๓] ซึ่งเรียกว่ามีพื้นที่ทำนาต่อครัวเรือนขนาดเล็ก ในเมื่อพื้นที่ทำนามีขนาดเล็ก ผลผลิตรวมที่ได้รับก็จะน้อย ส่งผลให้รายได้รวมต่ำ รายได้สุทธิหลังหักค่าใช้จ่าย ก็จะต่ำไปด้วย

(๓) ต้นทุนการผลิตสูง มีการศึกษาเรื่องการแลกเปลี่ยนและการค้าข้าวบริเวณชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา พบว่าสาเหตุหนึ่งที่ชาวนาลุ่มทะเลสาบสงขลาทิ้งนาคือต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นจนชาวนาไม่สามารถแบกรับได้ ส่วนในจังหวัดปัตตานี ค่าใช้จ่ายที่สำคัญที่สุดในการทำนา คือ ค่าจ้างไถเตรียมดิน โดยค่าเตรียมดินจะอยู่ระหว่าง ๗๐๐ - ๑,๑๐๐ บาทต่อไร่ ขึ้นกับสภาพแปลงนา ว่ามี กก กระจูด ปรือ ขึ้นหนาแน่นแค่ไหน และโดยสภาพของดินนาที่ปัตตานีค่อนข้างเป็นดินเปรี้ยว หากที่นาถูกปล่อยว่างไว้เพียง ๑ - ๒ ฤดู พืชจำพวก กก กระจูด ปรือ จะเข้ามายึดที่นาทันที ซึ่งทำให้การไถนาเตรียมดินยากขึ้น เป็นเหตุให้ค่าจ้างเตรียมดิน

[๓] สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี. ๒๕๔๙. **สถิติข้อมูลการเกษตร**. [ออนไลน์]. URL:http://pattani.doae.go.th/๓.statplant.htm [สืบค้นวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๙]

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แพงกว่าระดับปกติ รองจาก ค่าจ้างไถเตรียมดิน จะเป็นค่าปุ๋ย หากใช้ปุ๋ยเคมีต้นทุนค่าปุ๋ยจะอยู่ในระดับ ๔๐๐ - ๕๐๐ บาทต่อไร่ ส่วนค่าเก็บเกี่ยว หากจ้างรถจักรเก็บเกี่ยว จะต้องเสียค่าจ้าง ๕๐๐ - ๖๐๐ บาทต่อไร่[๕]

(๔) ดินเปรี้ยว เป็นปัญหาที่พบโดยทั่วไปสำหรับที่นาในจังหวัดปัตตานี บางพื้นที่มีสภาพเป็นป่าพรุ บริเวณที่ ประสบปัญหามาก ผลผลิตต่อไร่ที่ได้จะไม่สูงมาก อย่างไรก็ตามจากการทำนาในจังหวัดปัตตานี ก็ยังให้ผลผลิตข้าว ที่ความชื้นมากเกินร้อยละ ๑๔ โดยเฉลี่ยประมาณ ๖๐๐ กิโลกรัมต่อไร่

๑.๔.๖ ปัญหาความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทบต่อความมั่นใจในการทำนาในพื้นที่ ที่มีชาวไทยพุทธอาศัยอยู่เป็นสำคัญ ในการไถนาเตรียมดินสำหรับบางพื้นที่ของจังหวัด เช่นที่ ตำบลดอนรัก อำเภอหนองจิก ในระหว่างการเตรียมดินด้วยรถไถเดินตามในแปลงนา บนคันนาก็ต้องมีคนคอยอารักขาพร้อมอาวุธ

๑.๕ ผลกระทบจากนาร้าง

ผลกระทบที่เกิดจากปัญหานาร้างมี ๒ ประเด็นใหญ่ ๆ คือ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม และผลกระทบเชิงสิ่งแวดล้อม

๑.๕.๑ ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ และสังคม

ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ และสังคม ที่เกิดจากปัญหานาร้าง ๔ ด้าน คือผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร ผลกระทบต่อความเป็นครอบครัว ผลกระทบต่อความเอื้ออาทรในชุมชน ผลกระทบต่อวัฒนธรรมข้าว ดังรายละเอียดข้างล่าง ซึ่งผลกระทบทั้ง ๔ ด้านดังกล่าว ส่งผลให้การพึ่งตนเองได้ของครัวเรือนและชุมชนมีน้อยลง และในที่สุดจะทำให้การพัฒนาขาดความยั่งยืน

(๑) ผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารแม้ทัศนคติของชาวนาต่อการทำนาในจังหวัดปัตตานีโดยรวมแย่ลงดังกล่าวไว้แล้วในตอนต้น อย่างไรก็ตามก็ยังมีชาวนาจำนวนไม่น้อยโดยเฉพาะคนรุ่นพ่อแม่ยังให้ความรู้สึกว่าการทำนาเป็นอาชีพที่มีความสำคัญ และยังจะต้องทำต่อไปโดยไม่มีข้อกังขาสรุปได้ว่าการทำนาหรือการปลูกข้าวมี ความหมายต่อชาวนาค่อนข้างมากทีเดียว โดยเฉพาะชาวนาไทยมุสลิม ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากขนาดครอบครัวของไทยมุสลิมค่อนข้างใหญ่ คือมีบุตรโดยเฉลี่ย ๕ คน ต่อครัวเรือน การทำนาจึงมีความหมายต่อพี่น้องไทยมุสลิมในแง่ของความมั่งคงทางอาหารนั่นเอง

(๒) ผลกระทบต่อความเป็นครอบครัว อาชีพทำนากับความเป็นครอบครัวมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การที่ยังมีคนรุ่นพ่อ รุ่นแม่ยึดที่นาเป็นฐานในการผลิตอาหารจะส่งผลทางอ้อมให้ความผูกพันกันระหว่างสมาชิกในครัวเรือนกับพ่อแม่แน่นแฟ้นมากขึ้นเช่นหากพ่อแม่ยังทำนาอยู่แม้จะทำเพื่อบริโภคเป็นหลัก ในช่วงปักดำ และช่วงเก็บเกี่ยว พวกลูก ๆ ที่ไปทำงานอยู่ต่างถิ่น ก็มักจะกลับมาช่วยพ่อแม่ทำกิจกรรมดังกล่าว จึงทำให้การทำนามีส่วนสำคัญที่ทำให้คนในครอบครัวได้อยู่ กันพร้อมหน้าพร้อมตา

(๓) ผลกระทบต่อความเอื้ออาทรในชุมชน ปัญหานาร้างนอกจากจะกระทบต่อความเป็นครอบครัวแล้ว ยังกระทบต่อความเอื้ออาทรในชุมชนอีกด้วย เช่นถ้าในช่วงหน้าน้ำนั้น จะมีปลาติดไม้ ติดมือกลับบ้านมา และจะนำมาแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน หากได้ปลาน้อยก็จะนำมาแกงที่บ้าน จากนั้นจะแบ่งแกงให้เพื่อนบ้าน แต่ถ้านาร้างก็จะกระทบความสัมพันธ์ดังกล่าวได้

[๕] ชวลิต อังวิทยาธร, **การแลกเปลี่ยนและการค้าข้าวบริเวณชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา (รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว), ๒๕๔๔.

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๔) ผลกระทบต่อวัฒนธรรมข้าว วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำนาของชาวนา ตั้งแต่ปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยวได้เป็นเมล็ดข้าวเปลือก ชาวนาจะประกอบพิธีที่เกี่ยวข้องกับแต่ละกิจกรรมเป็นระยะ ๆ เช่น ช่วงปักดำจะมี “พิธีแรกข้าว” ในช่วงเก็บเกี่ยวก็จะมี “พิธีเกี่ยวข้าว” โดยชาวนาจะเริ่ม ไปนาประมาณตี ๕ ก่อน รุ่งสาง ซึ่งถือว่าเป็นฤกษ์งามยามดี เพื่อไปเก็บเกี่ยวข้าวมาก่อนประมาณครึ่งกำมือเก็บแล้ว

๑.๕.๒ ผลกระทบเชิงสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบเชิงสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากปัญหานาร้าง ประกอบด้วย ๒ อย่าง คือ การยึดครองพื้นที่นาของยางพารา - ปาล์ม น้ำมัน และผลกระทบต่อการหายไปของวงจรชีวิตสัตว์ในที่นา

(๑) การยึดครองพื้นที่นาของยางพารา - ปาล์มน้ำมัน เมื่อพื้นที่นาถูกปล่อยทิ้งร้างโดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้น ประกอบกับทางราชการส่งเสริมให้ปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน พืชเหล่านี้จึงกลายมาเป็นพืชที่เกษตรกรนำเข้ามาปลูกทดแทนในพื้นนาร้าง แต่ที่น่าสนใจคือ ที่นาที่ไม่ได้ร้าง เกษตรกรก็สนใจและเริ่มปลูกพืชทั้งสองชนิดดังกล่าว เช่นเดียวกันการปลูกปาล์มน้ำมันในที่นา ในอดีตปีที่ผ่านมา ทั่วโลกประสบกับปัญหาวิกฤติพลังงาน ราคาน้ำมันดีเซลพุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับรัฐบาลเองก็มีนโยบายส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อการผลิต ไบโอดีเซลเป็นพลังงานทดแทน ในปีงบประมาณ ๒๕๔๘ - ๒๕๔๙ ได้รับการสนับสนุนจากงบกลางและงบ CEO เพื่อปลูกปาล์มน้ำมันรวม ๗,๐๘๔ ไร่ ข้อสังเกตสำหรับโครงการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่นาร้าง คือ

- การเป็นโครงการประเภทกำหนดจากบนลงล่าง (Top Down Approach of Development)
- ขาดองค์ความรู้ด้านความเหมาะสมกับสภาพทางกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจสังคมของพื้นที่
- มีเกษตรกรสนใจร่วมโครงการมากกว่างบประมาณที่ได้รับ เนื่องจากเป็นโครงการที่จัดหาปัจจัยการผลิตให้ทุกอย่างไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ จึงได้รับการตอบสนองจากเกษตรกรค่อนข้างดี

(๒) ผลกระทบต่อการหายไปของวงจรชีวิตสัตว์ในที่นาธรรมชาติของการทำนาที่จังหวัดปัตตานี โดยทั่วไป จะประสบกับศัตรู คือหนูรบกวนอยู่เสมอมากบ้าง น้อยบ้าง แล้วแต่พื้นที่ อย่างไรก็ตามธรรมชาติก็ให้งูมาควบคุมปริมาณหนู โดยเป็นตัวกำจัดหนูให้มีในปริมาณที่ สมดุล ในขณะเดียวกันธรรมชาติก็ให้ นกแสก มาควบคุมทั้งปริมาณของหนูและงู โดยนกแสกจะคอยกำจัดให้ สัตว์ทั้งสองชนิดข้างต้นให้มีในปริมาณที่ไม่สร้างปัญหาให้กับชาวนา เรียกได้ว่านกแสก จะเป็นตัวช่วยลดความ เสี่ยงของชาวนาที่จะโดนงูกัด และช่วยลดอัตราการทำลายต้นข้าว และข้าวเปลือกของชาวนาได้อีกด้วย

ผลกระทบเชิงสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากปัญหานาร้าง ทั้ง ๒ ด้านดังกล่าว ส่งผลให้ระบบชลประทาน เพื่อการทำนาถูกทิ้งร้าง เกิดความขัดแย้งเรื่องระบบน้ำ (ระหว่างการทำนา ปาล์มน้ำมัน และยางพารา) เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และในที่สุดจะทำให้การพัฒนาขาดความยั่งยืน

๑.๖ แนวทางในการแก้ไขและช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กรมพัฒนาที่ดิน มีแนวทางในการช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเน้นการพัฒนาที่ดินเพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา ให้สามารถกลับมาใช้ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตรให้มีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ๒ โครงการ ได้แก่

๑.๖.๑ โครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

วัตถุประสงค์ : เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกปาล์มน้ำมันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อช่วยเกษตรกรประกอบอาชีพการเกษตรให้มีรายได้ และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมั่งคง

วิธีดำเนินงาน : โดยปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการเกษตรในพื้นที่นาร้าง โดยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ขุดคู - ยกร่อง สนับสนุนพันธุ์ปาล์ม สนับสนุนปุ๋ย/ยา และปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมัน

๑.๖.๒. โครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

วัตถุประสงค์ : เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างทั้งในและนอกเขตชลประทาน ให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อการบริโภควิธีดำเนินงาน โดย

- สำรวจและคัดเลือกพื้นที่นาร้างที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือมีการใช้ประโยชน์แต่ไม่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ โดยเกษตรกรเจ้าของพื้นที่มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการ
- ปรับปรุงพื้นที่โดยการไถพรวน ๒ ครั้ง
- ปรับปรุงคุณภาพดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

๑.๗ วัตถุประสงค์ของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

๑.๗.๑ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว และปาล์มน้ำมันของกรมพัฒนาที่ดินในช่วง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

๑.๗.๒ เพื่อวางแผนกลยุทธ์ ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของพื้นที่และสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนบูรณาการตามยุทธศาสตร์ประเทศ

๑.๗.๓ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ของยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๑.๘ ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

ผู้บริหารทราบระดับความสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวและปลูกปาล์มน้ำมัน ภายใต้แผนงานแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของกรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) โดยผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ความสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ของโครงการนี้ สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนกลยุทธ์ และกำหนด

ทิศทางการดำเนินงานตามแผนงานและยุทธศาสตร์ชายแดนภาคใต้ รวมถึงการเป็นฐานข้อมูลให้ผู้บริหาร ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา ตัดสินใจ ในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ (Flagship Project) ของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อบรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๑.๙ การนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการไปใช้ประโยชน์

๑.๙.๑ กรมพัฒนาที่ดิน นำข้อมูลไปประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ของยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๑.๙.๒ ผู้บริหารสามารถนำไปใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์และกำหนดกลยุทธ์ ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามนโยบายสำคัญและเร่งด่วนของรัฐบาล

๑.๙.๓ นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ สามารถนำมาปรับปรุงแนวทางการขับเคลื่อนการเนินงานตามแผนงานแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในลักษณะการบูรณาการแผนงาน ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความมั่นคง ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๙.๔ กองแผนงาน สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำแผนงาน/โครงการและชี้แจงต่อคณะกรรมาธิการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

๑.๑๐ สถานที่ดำเนินการ

สถานที่ดำเนินการ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๒ สถานีพัฒนาที่ดิน สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

๑.๑๑ แผนการดำเนินโครงการฯ

แผนการดำเนินโครงการฯ ตั้งแต่ มีนาคม ๒๕๕๘ - กันยายน ๒๕๕๘ สามารถแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๑ - ๒ แผนการดำเนินโครงการฯปลูกปาล์มน้ำมันและโครงการฯ ปลูกข้าวช่วง เดือนมีนาคม - กันยายน ๒๕๕๘

กิจกรรมการดำเนินงาน	ปี ๒๕๕๘						
	มี.ค.	เมย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑. ศึกษาความรู้ทางวิชาการและวรรณกรรมปริทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	▨						
๒. ศึกษาและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของทิศทางและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง		▨					
๓. การพัฒนาตัวแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์และเกณฑ์การประเมิน ด้วย CIPP Model			▨				
๔. การพัฒนาแบบสอบถามการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการตามเกณฑ์ประเมิน CIPP Model			▨				

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๑ - ๒ (ต่อ)

กิจกรรมการดำเนินงาน	ปี ๒๕๕๘						
	มี.ค.	เมย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๕. การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งที่ ๑ : (ทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัยร่วมประเมินผลสัมฤทธิ์แบบ CIPP)				▨			
๖. การลงพื้นที่โครงการทั้ง ๕ จังหวัด เพื่อสำรวจความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ (Field Research)					▨		
๗. การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งที่ ๒ : (ทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัยร่วมถอดบทเรียนและวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโครงการ)					▨		
๘. จัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ภายใต้แผนงานแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)						▨	
๙. ประชุมนำเสนอการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เพื่อให้ผู้บริหารนักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณาให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะปรับปรุง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ						▨	
๑๐. ทำรายงานวัดผลสัมฤทธิ์ เพื่อเผยแพร่นำไปใช้ประโยชน์							▨

๑.๑๒ สรุปท้ายบท

สืบเนื่องจากการที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเรื่องการว่างงานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมอันเนื่องมาจากสภาวการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินจำเป็นต้องมีการดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการทั้งสองเพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จลุล่วงของโครงการมีประสิทธิภาพประสิทธิผลหรือไม่อันที่จะนำไปสู่การพัฒนาโครงการอื่น ๆ ต่อไป

งานวิจัยนี้จึงเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ภายใต้แผนงานแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดิน โดยใช้กระบวนการประเมินเชิงระบบที่ช่วยให้การดำเนินงานโครงการเกิดประสิทธิภาพเหมาะสมกับ พื้นที่การดำเนินงาน โดยเฉพาะพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว และปาล์มน้ำมัน ของกรมพัฒนาที่ดินในช่วง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) และเพื่อเป็นการวางแผนกลยุทธ์ ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของพื้นที่และสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนบูรณาการ ตามยุทธศาสตร์ประเทศ นอกจากนี้เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ของยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

บทที่ ๒
การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมความรู้ทางวิชาการและกรอบแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินงาน ดังนี้

(๑) แนวคิดการประเมิน
(๒) แนวคิดการประเมินนโยบาย
(๓) แนวคิดด้านการประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ (CIPP Model) ซึ่งประกอบด้วย
- การประเมินผลบริบท หรือ สภาพแวดล้อม (Context Evaluation)
- ประเมินผลปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)
- ประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation)
- ประเมินผลผลิต หรือ ผลของความสำเร็จตามแผน (Product Evaluation)

๒.๑ แนวคิดการประเมิน

การประเมินคือ กระบวนการหนึ่งที่ใช้ในการวัด การแสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริง เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องของการประเมินนั้น ถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งต้องมีขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล การประเมินเป็นกระบวนการในการวัด การแสวงหาสารสนเทศ การติดตาม การตรวจสอบ การตัดสินคุณค่า เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในเรื่องความคุ้มค่า ความพอเพียง ความมีประสิทธิภาพประสิทธิผล โดยพิจารณาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้น ทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของผลที่ปรากฏออกมา ว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย แผนงาน โครงการที่กำหนดไว้หรือไม่[๕]

การประเมินยังเป็นการสร้างสารสนเทศที่ถูกต้อง ชัดเจนและเพียงพอแก่ผู้ใช้ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ เป็นการดำเนินงานที่ต้องทำควบคู่ไปกับการดำเนินงานแผนงานหรือโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ทันเวลาต่อการแก้ไขปรับปรุงโครงการ อีกทั้งเป็นการกำกับให้มีการดำเนินโครงการตามแผนหรือโครงการที่วางไว้ [๖]

สรุปการประเมิน คือ กระบวนการแสวงหาข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลที่มุ่งหาคำตอบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และนำผลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลในการใช้ตรวจสอบ กำกับติดตาม การดำเนินงาน ต่อประเด็นการประเมินผลลัพธ์ ผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อนำผลมาประกอบการตัดสินใจในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ต่อไป โดยการนำเอาระเบียบวิจัยประยุกต์ทางสังคมศาสตร์/พฤติกรรมศาสตร์มาประยุกต์ใช้ภายใต้การสังเกตพร้อมทั้งจดบันทึกอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานเพื่อการสร้างสารสนเทศที่ถูกต้องเพื่อให้ผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จ

๒.๑.๑ แนวคิดทฤษฎี เกณฑ์ กรอบแนวคิดในการประเมิน

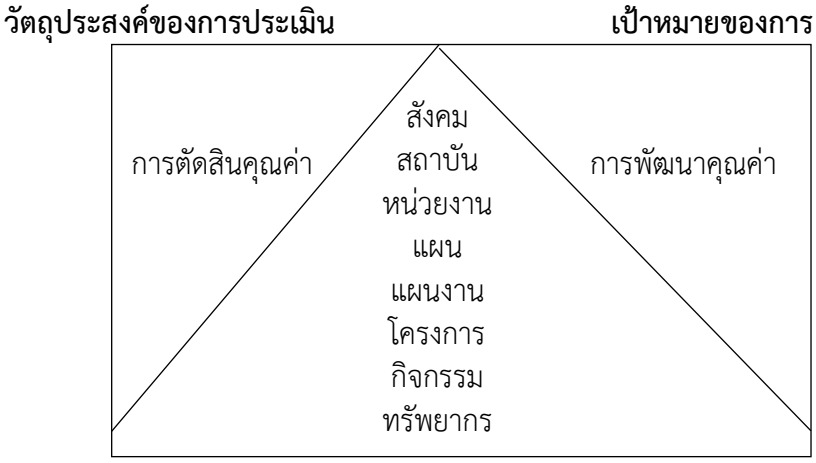
ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการประเมินโครงการนั้น ได้แก่ เป้าหมายของการประเมิน การกำหนดคุณค่า เกณฑ์การประเมิน รูปแบบการประเมิน การประเมินผลการดำเนินงาน การประเมินงานประเมินการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์[๗] การพิจารณาคุณลักษณะโดยทั่วไปของโครงการ ผู้วิจัยได้เลือกแนวคิดทฤษฎีใน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

การกำหนดกรอบการศึกษา ในการประเมินโครงการครั้งนี้คือ ทฤษฎีเป้าหมายของการประเมิน ทฤษฎีเกณฑ์การประเมิน และทฤษฎีรูปแบบการประเมินแบบจำลอง CIPP โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๒.๑.๒ ทฤษฎีเป้าหมายของการประเมิน

ทฤษฎีเป้าหมายการประเมินนั้นเป็นประเด็นความสัมพันธ์ของเป้าหมาย วัตถุประสงค์ สิ่งที่ต้องการประเมินตามแผนภาพ ๒ - ๑

แผนภาพ ๒ - ๑ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ สิ่งที่ต้องการประเมิน

ที่มา : ทฤษฎีการประเมิน[๗]

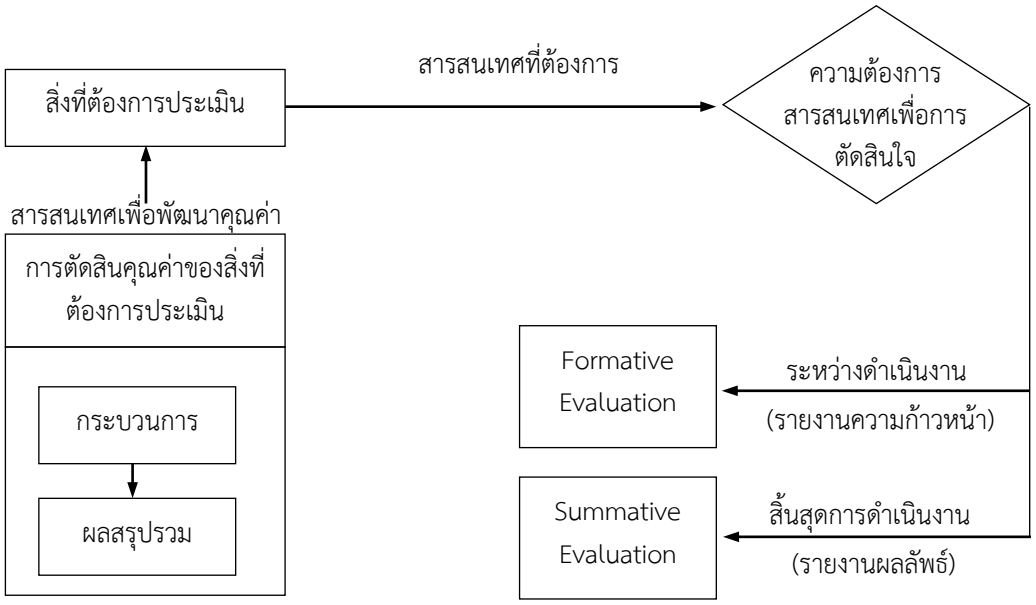
๒.๑.๓ บทบาทของการประเมิน

ความต้องการสารสนเทศที่ใช้ในการตัดสินใจเป็นตัวกำหนดบทบาทของการประเมินมี ๒ ประเภท คือ

(๑) การเสนอสารสนเทศระหว่างการดำเนินงาน (Formative) เป็นการประเมินความก้าวหน้าของโครงการ เมื่อโครงการได้ดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง เพื่อเสนอสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าของงานนำไปแก้ไขปรับปรุงโครงการ เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างการดำเนินโครงการ

(๒) การเสนอสารสนเทศเมื่อหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน (Summative) เป็นการประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) เพื่อนำผลไปประกอบการตัดสินใจว่าควรปรับปรุง แก้ไข สานต่อ หรือยุติโครงการ การประเมินมีบทบาทในการให้ข้อสรุป (Conclusion - Oriented) เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจกับอนาคตของโครงการ ดังแผนภาพข้างล่างนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๒ - ๒ บทบาทของการประเมิน

ที่มา : ทฤษฎีการประเมิน[๗]

๒.๑.๔ เกณฑ์การประเมิน

ในกระบวนการตัดสินสิ่งใดก็ตาม ต้องมีตัวบ่งชี้เพื่อทำการเปรียบเทียบเกณฑ์ที่เหมาะสม ดังนั้นจึงต้องมีเกณฑ์เป็นตัวตัดสิน คุณภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการประเมินนั้น แบ่งเป็น ๓ ระยะคือ

(๑) การประเมินก่อนเริ่มปฏิบัติงาน (Pro - Implementation) เป็นการเริ่มด้วยการประเมินบริบท (Context Evaluation) เตรียมวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับความจำเป็น ประเมินความเป็นไปได้ โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและบริบททางสังคมของโครงการว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สถานการณ์ แนวโน้มของสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อโครงการ

(๒) การประเมินระหว่างการปฏิบัติงาน (Implementation Evaluation) เป็นช่วงของการนำโครงการไปปฏิบัติ สำหรับการกำกับติดตามการปฏิบัติงาน (Monitoring) โดยคำนึงถึงปัจจัยเบื้องต้น Input กระบวนการ Process โดยพิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์สัมบูรณ์ (ประสิทธิภาพภายใน) ตัดสินคุณค่าในการปฏิบัติงาน โดยอาศัยตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการบริหารงาน บุคคล และงบประมาณ รวมทั้งปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและการดำเนินงานตามแผน

(๓) การประเมินหลังเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน (Post-Implementation Evaluation) เพื่อสรุปผลของโครงการ (Summating) โดยคำนึงถึงผลผลิต Output ผลลัพธ์ Outcome ตัวบ่งชี้คือ ประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจ เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินคือ เกณฑ์สัมพันธ์ เน้นว่าโครงการคุ้มค่าเหมาะสมเพียงใด[๗]

๒.๑.๕ เกณฑ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ

หมายถึงข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการจะวัดประเมิน ตัวแปรที่ต้องการศึกษา โดยต้องระบุเป็นรูปธรรมทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การประเมินโครงการต้องมีเกณฑ์และตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของโครงการให้ทราบ เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินโครงการมีดังนี้

(๑) เกณฑ์ประสิทธิภาพ (Efficiency) มีตัวชี้วัด เช่น สัดส่วนของผลผลิตต่อค่าใช้จ่าย ผลิตภาพต่อหน่วยเวลา ผลิตภาพต่อกำลังคน ระยะเวลาในการให้บริการผู้ป่วย

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๒) เกณฑ์ประสิทธิผล (Effectiveness) มีตัวชี้วัด เช่น ระดับการบรรลุเป้าหมาย ระดับการบรรลุตามเกณฑ์มาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วม ระดับความเสี่ยงของโครงการ

(๓) เกณฑ์ความพอเพียง (Adequacy) มีตัวชี้วัด เช่น ระดับความพอเพียงของทรัพยากร

(๔) เกณฑ์ความพึงพอใจ (Satisfaction) มีตัวชี้วัด เช่น ระดับความพึงพอใจ

(๕) เกณฑ์ความเป็นธรรม (Equity) ตัวชี้วัด เช่น การให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาส ความเป็นธรรมระหว่างเพศ อาชีพ ฯลฯ

(๖) เกณฑ์ความก้าวหน้า (Progress) มีตัวชี้วัด เช่น ผลผลิตเปรียบเทียบกับเป้าหมายรวม กิจกรรมที่ทำแล้วเสร็จ ทรัพยากร และเวลาที่ใช้ไป

(๗) เกณฑ์ความยั่งยืน (Sustainability) มีตัวชี้วัด เช่น ความอยู่รอดของโครงการด้านเศรษฐกิจ สมรรถนะด้านสถาบัน ความเป็นไปได้ในด้านการขยายผลของโครงการ

(๘) เกณฑ์ความเสียหายของโครงการ (Externalities) มีตัวชี้วัด เช่น ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น

โดยสรุปการประเมินโครงการ หมายถึงกระบวนการตรวจสอบและวัดสิ่งที่ได้กำหนดวางแผนไว้แล้ว ต้องนำเอาผลที่วัดได้มาวิเคราะห์ตรวจสอบกับแผนที่ได้กำหนด ทำให้ได้รู้ว่าสิ่งที่ดำเนินการไป ผลผลิตที่เกิดขึ้นเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่ ในการประเมินโครงการ CIPP Model มี ๔ ส่วนคือ บริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต นอกจากนี้การประเมินต้องมีตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการพิจารณาที่มีความเหมาะสมกับโครงการเพื่อความเป็นรูปธรรม

๒.๒ แนวคิดการประเมินนโยบาย

คือการประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การเรียนรู้จากผลที่เกิดขึ้น การมุ่งแก้ไขปัญหา ตรวจสอบ ประมาณการ สนองความต้องการ สนองคุณค่าทางสังคม มุ่งผลิตข่าวสารเกี่ยวกับผลของการดำเนินการ การประเมินนโยบายเป็นการเปรียบเทียบผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติกับสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่กระทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา[๗] การประเมินผลนโยบาย ยังเป็นการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ประมาณการหรือคาดการณ์การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ และใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ประมาณการผลลัพธ์ของแผนงานหรือนโยบายสำหรับการตัดสินเป้าหมายต่าง ๆ[๘]

สรุปการประเมินนโยบาย คือ การประเมินผลของการดำเนินนโยบายอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องโดยการเรียนรู้จากผลที่เกิดขึ้นและที่เกิดจากการประมาณการ แล้วนำมาวิเคราะห์ว่า มีการตอบสนองต่อความต้องการ สนองคุณค่าทางสังคมและมุ่งแก้ไขปัญหา โดยต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติอย่างชัดเจน การประเมินผลนโยบายนั้น ต้องเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง มีการเรียนรู้จากผลที่เกิดขึ้นจากการประมาณ พร้อมทั้งสนองต่อคุณค่าทางสังคมพร้อมทั้งมุ่งแก้ไขปัญหา โดยประเด็นที่นิยมใช้ในการประเมินนั้นประกอบด้วย ๖ ประเด็น คือ ประสิทธิผล ประสิทธิภาพ ความพอเพียง ความเป็นธรรม การตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมาย ความเหมาะสม ที่จะนำมาเป็นตัวชี้วัดในการร่วมพิจารณาในการประเมินนโยบาย[๙]

๒.๓ แนวคิดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติงาน

การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการบริหารนโยบายที่ครอบคลุมถึงการวิเคราะห์พฤติกรรมองค์การปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มบุคคล สมรรถนะและความร่วมมือของพนักงานภาครัฐและเอกชน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สภาพแวดล้อมของระบบปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของนโยบาย[๖] กล่าวโดยสรุปการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึงขั้นตอนกระบวนการที่ผลักดันนโยบายที่ได้รับความเห็นชอบไปสู่การปฏิบัติ แสวงหาแนวทางวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาต่าง ๆ พร้อมทั้งสามารถกำหนดทางเลือก แผนงาน ปรับปรุงนโยบาย ให้สามารถนำไปปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จ

๒.๓.๑ ขั้นตอนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัตินั้นควรมีการวางแผนวิเคราะห์ล่วงหน้าตามลำดับดังนี้[๘]

๒.๓.๑ มีการวิเคราะห์ ความหมาย ความชัดเจน ความเจาะจง ความสมเหตุสมผล

๒.๓.๒ ต้องวิเคราะห์ความพร้อมขององค์กรเรื่องบุคลากร การบริหารงาน

๒.๓.๓ กำหนดรูปแบบขององค์การและการบริหารงาน รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ

๒.๓.๔ ควรมีการประเมินเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ทราบว่าการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับเป้าหมายมากน้อยเพียงใด เมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรค สามารถแก้ไขได้ตรงจุดและทันการณ์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ คือ

(๑) ระบบสื่อสาร ต้องมีความเข้าใจตั้งแต่การสั่งการตลอดจนคำสั่งต่าง ๆ งานจึงจะเดินหน้าไปด้วยดี

(๒) ทรัพยากรและอำนาจในการจัดสรร ได้แก่กำลังคน ความรู้สามารถของบุคลากร ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนอำนาจสั่งการที่มอบให้กับผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

(๓) ลักษณะของหน่วยงาน มีลักษณะของการเมืองภายใต้ระบบราชการหรือไม่

(๔) มาตรฐานของระเบียบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

(๕) การติดตามผล เป็นไปตามแผนจริงหรือไม่ มีอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

ความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ พิจารณาได้ดังนี้ [๙]

๒.๓.๒ วัดจากระดับความร่วมมือที่ผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติมีต่อผู้ออกคำสั่งหรือกำหนดนโยบาย

๒.๓.๒.๑ พิจารณาว่ามีการบรรลุผลการปฏิบัติตามนโยบายนั้นตามภาระหน้าที่ ราบรื่นปราศจากปัญหา

๒.๓.๒.๒ พิจารณาว่าได้เกิดผลการปฏิบัติในระยะสั้นและหรือก่อเกิดผลกระทบตามที่พึงปรารถนาหรือไม่.

๒.๔ แบบจำลองการประเมิน CIPP

ในการประเมินนั้น มีแบบจำลองในการนำมาประเมินหลากหลายรูปแบบ ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบจำลอง CIPP มาประยุกต์ใช้ในการประเมิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๒.๔.๑ รูปแบบ CIPP Model

วิธีการประเมินทางการศึกษาที่เรียกว่ารูปแบบการประเมินแบบ CIPP (CIPP Model) อยู่บนพื้นฐานของการประเมินประเภท Systematic Decision - Oriented Evaluation เน้นวิธีการสารสนเทศเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในเชิงบริหาร ส่วนรูปแบบการประเมิน CIPP นั้นเกิดขึ้นประมาณปลายปี ค.ศ. ๑๙๗๑ เริ่มจากการถูกนำมาใช้ในการพัฒนาโครงการของโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยที่ Stufflebleam ได้ให้คำนิยามคำว่า "ประเมิน" การประเมินคือกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมถึงการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อมูลที่จัดมาแล้ว เพื่อจัดทำให้เป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกประกอบในการตัดสินใจ [๙] โมเดลของ Stufflebleam ได้กำหนด ๓ ขั้นตอน (ดังแผนภาพ ๒-๓) คือ ๑. การดำเนินกิจกรรมโครงการ ๒. การประเมิน และ ๓.การตัดสินใจ

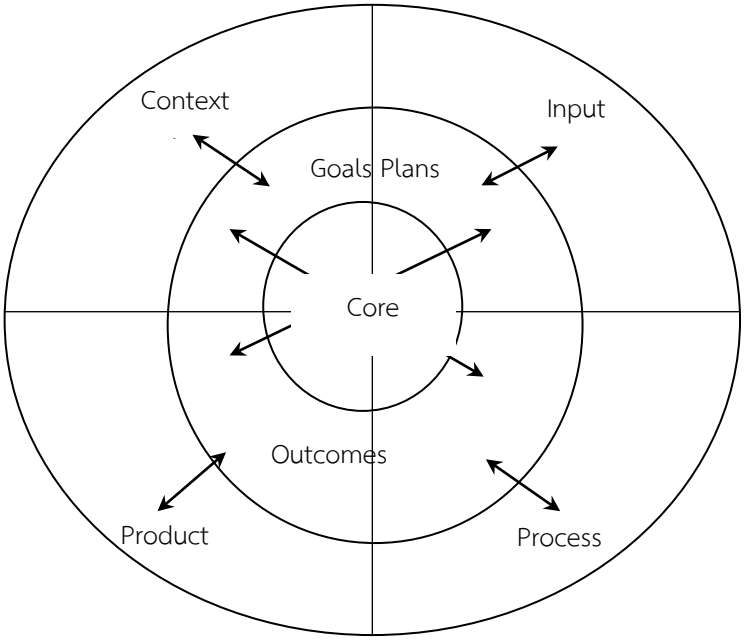
แผนภาพ ๒ - ๓ โมเดลพื้นฐานของสตัฟฟ์เฟิลบีม
ที่มา : การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ [๑๐]

องค์ประกอบความสัมพันธ์หลักของการประเมินแบบ CIPP หรือ คุณค่า (Values) ถูกกำหนดจากกลุ่มคนหรือสังคมนั้น ๆ ระบบทำให้ผู้ประเมินและผู้รับบริการสามารถที่จะบ่งชี้และเข้าใจถึงคุณค่าที่ใช้เป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการประเมินในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การประเมิน CIPP แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท โดยมีคุณค่าเป็นแกนกลางหลักของการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินโครงการ

การประเมินเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการนั้นต้องกำหนดคุณค่าของการประเมินสิ่งนั้น ๆ ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันทั้งกระบวนการประเมินทั้ง ๔ ส่วน คือ การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) ผู้ประเมินต้องมีการตั้งเป้าหมาย วัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทิศทางในการประเมิน ต่อมาต้องมีการวางแผนที่ใช้ในการประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือตัวป้อนเข้า (Input Evaluation : I) เพื่อวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดกับทรัพยากรที่มีอยู่และเป็นทางเลือกที่มีโอกาสที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการมากที่สุด ต่อมาคือขั้นประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการตรวจสอบโครงการที่ดำเนินการ ว่ามีการดำเนินตามที่ได้วางแผนไว้หรือไม่ เพื่อนำไปปรับปรุง นำมาสู่การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) ว่ามีคุณภาพและสามารถพัฒนาต่อไปได้หรือไม่ [๙] ดังภาพที่ ๒-๔

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๒ - ๔ โมเดลความสัมพันธ์ของการดำเนินงานของโครงการตามรูปแบบซิปโมเดล

๒.๔.๒ รูปแบบการประเมินแบบ CIPP

รูปแบบของการประเมินแบบ CIPP มีรายละเอียดต่อไปนี้ [๙]

ตาราง ๒ - ๑ รูปแบบการประเมิน วัตถุประสงค์ และวิธีการประเมินแบบ CIPP

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP	วัตถุประสงค์ของการประเมิน	วิธีการประเมิน
๑. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินที่เน้นเรื่องความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของโครงการ เพื่อหาเหตุผลที่ใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย รวมถึงการหาความจำเป็นในการประเมินก่อนเริ่มโครงการ	- เพื่อให้คำนิยามบริบทที่มีความเกี่ยวข้อง - ระบุจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดและการประเมินความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย - จัดหาโอกาสที่จะตอบสนองความต้องการ - วิเคราะห์/วินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากพื้นฐานความต้องการ - ตรวจสอบเป้าหมายว่าสามารถตอบสนองจากการประเมินได้หรือไม่	วิเคราะห์ระบบ การสำรวจตรวจสอบเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นที่ ๒ การพิจารณาการตรวจสอบ สัมภาษณ์ การทดสอบ วินิจฉัยและการใช้เทคนิคเดลไฟล์ (Delphi Technique) ได้แก่ - เป้าหมายเกี่ยวกับความต้องร่วมกันและการใช้โอกาส - การลำดับความสำคัญก่อนหลังของการจัดสรรเวลาและทรัพยากร - จุดประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเพื่อการเปลี่ยนแปลง - กำหนดมาตรฐานในการตัดสินผลลัพธ์
๒. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ตัวป้อนเข้า (Input Evaluation : I) เป็นการตรวจสอบความพร้อม ความเหมาะสม และความพอเพียงและปัจจัยต่าง ๆเพื่อการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดกับทรัพยากรที่มีอยู่ และเป็นทางเลือกที่มีโอกาสที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการมากที่สุด เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้ตรงกับเป้าหมายของโครงการได้ดีที่สุดอย่างไร	- เพื่อกำหนดและประเมินศักยภาพของระบบแผนการของโครงการ การวางรูปแบบขั้นตอนกระบวนการ - เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกลยุทธ์ งบประมาณ และตารางเวลาที่กำหนดไว้	ทำรายการ วิเคราะห์ ทรัพยากรบุคคล สิ่งของ แผนการแก้ไขปัญหาการจัดรูปแบบกระบวนการตามหลักความสัมพันธ์การปฏิบัติใช้จริงและทุนเศรษฐศาสตร์ (เศรษฐกิจ) ศึกษาจากเอกสารสิ่งพิมพ์ งานวิจัยที่มีผู้ทำไว้แล้ว หรือใช้การวิจัยนำร่องเชิงทดลอง (Pilot Trials) ซึ่งต้องมีการสำรวจสิ่งที่มีอยู่เดิมก่อนว่ามีอะไรบ้าง ใช้วิธีการใดดำเนินงานแบบไหน ใช้ทรัพยากรจากภายนอกหรือไม่

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๒ - ๑ (ต่อ)

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP	วัตถุประสงค์ของการประเมิน	วิธีการประเมิน
๓. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าโครงการดำเนินการไปตามกระบวนการที่กำหนดไว้ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ หาข้อบกพร่องของกระบวนการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไขปรับปรุงให้การดำเนินงานในช่วงเวลาต่อไปมีประสิทธิภาพที่มากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการหาจุดเด่น จุดแข็ง จุดด้อยของนโยบาย แผนงานโครงการ ซึ่งไม่สามารถศึกษาได้หลังจากโครงการสิ้นสุดลงแล้ว และมีบทบาทในการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อตรวจสอบการดำเนินของโครงการ เมื่อพบว่ามีปัญหาอุปสรรค จะได้ปรับปรุงแก้ไขได้	- เพื่อระบุทำนายข้อบกพร่อง ผิดพลาด ในการจัดรูปแบบกระบวนการ การบรรลุเป้าหมาย - จัดหาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจล่วงหน้าก่อนการปฏิบัติการ - เป็นการเก็บบันทึกรายงานและตัดสินกิจกรรมและขั้นตอนกระบวนการการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ	- ติดตามควบคุมปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการปฏิบัติการและเฝ้าระวังอุปสรรคที่ไม่ได้คาดไว้ - รับรู้ข้อมูลเฉพาะเพื่อการตัดสินใจของโครงการ - อธิบายขั้นตอนกระบวนการที่เกิดขึ้นและอย่างต่อเนื่อง - ปฏิสัมพันธ์และสังเกตการณ์การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่โครงการและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องการประเมินกระบวนการนั้นช่วยบรรลุเป้าหมายและเกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดรูปแบบและกระบวนการของโครงการ ซึ่งส่งผลต่อการควบคุมและเก็บบันทึกข้อมูลขั้นตอนการดำเนินการจริงและนำมาแปรผล ต่อไป
๔. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ รวมทั้งการพิจารณาในการยุบเลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ ส่วนเรื่องของผลกระทบ (Impact) และผลลัพธ์ (Outcomes) จะพิจารณาโดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการร่วมด้วยกัน	- ประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เกณฑ์มาตรฐานของโครงการที่กำหนดไว้แต่ต้น	- ต้องมีการกำหนดเกณฑ์การวัดไว้และวัดผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย - เปรียบเทียบผลกับเกณฑ์มาตรฐาน - แปรผลโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ ความต้องการเป้าหมาย โดยพิจารณาทั้งปริมาณและคุณภาพ - แปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น

การประเมินแบบ CIPP เป็นการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบของระบบการประเมินทั้งหมดโดยมองทุกส่วนและทุกองค์ประกอบพร้อมทั้งให้ความสำคัญในแต่ละส่วนใกล้เคียงกัน ซึ่งต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินที่ครอบคลุมทั้ง ๔ ด้าน ทั้งประเด็นของตัวแปร ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือการประเมิน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เกณฑ์การประเมินต้องมีความชัดเจน ทำให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากรูปแบบการประเมินดังกล่าวได้มีการนำเสนอการตัดสินใจเพื่อดำเนินการที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน แบ่งออกเป็น ๔ ประเภทดังนี้

(๑) การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์โครงการ ให้สอดคล้องกับแผนงาน

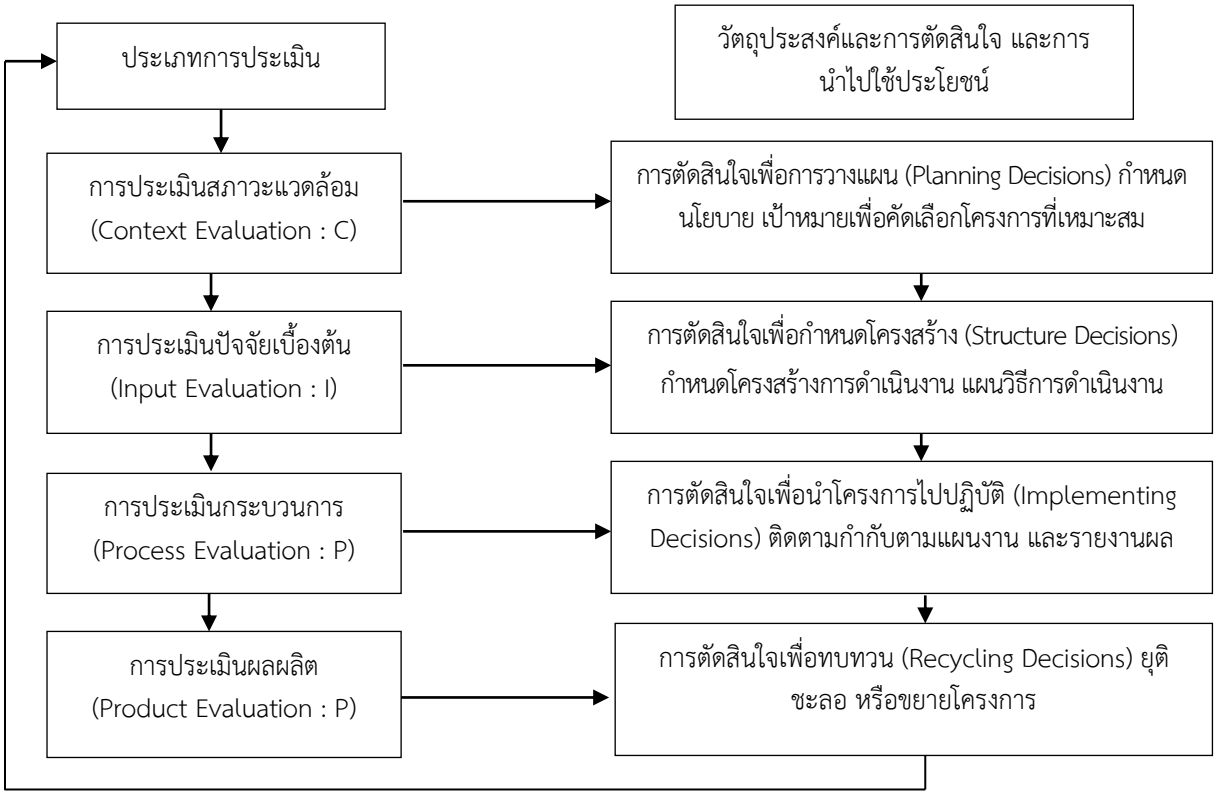
(๒) การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยนำเข้าที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินโครงการ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๓) การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

(๔) การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เช่น การตัดสินใจ เพื่อใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิต (Output) ที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ/ล้มเลิก หรือขยายโครงการ

ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทการประเมิน ประเภทการตัดสินใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ตามแบบจำลองที่ใช้ประเมินก่อนเริ่มมีโครงการ สรุปได้ ดังนี้ (ตามแผนภาพข้างล่างนี้)

แผนภาพ ๒ - ๕ ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทการประเมิน ประเภทการตัดสินใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ตามแบบจำลองที่ใช้ประเมินก่อนเริ่มมีโครงการ

๒.๔.๓ บทบาทการประเมินผลตามแบบจำลอง CIPP

ความต้องการสารสนเทศโดยเน้นการปรับปรุงของแบบจำลอง CIPP ความสอดคล้องในการวางแผนและแนวทางการดำเนินงานของการพัฒนา เป็นรูปแบบบทบาทของบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารนั้น เป็นตัวกำหนดบทบาทของการประเมิน โดยจำแนกเป็น ๒ บทบาท ดังตารางต่อไปนี้

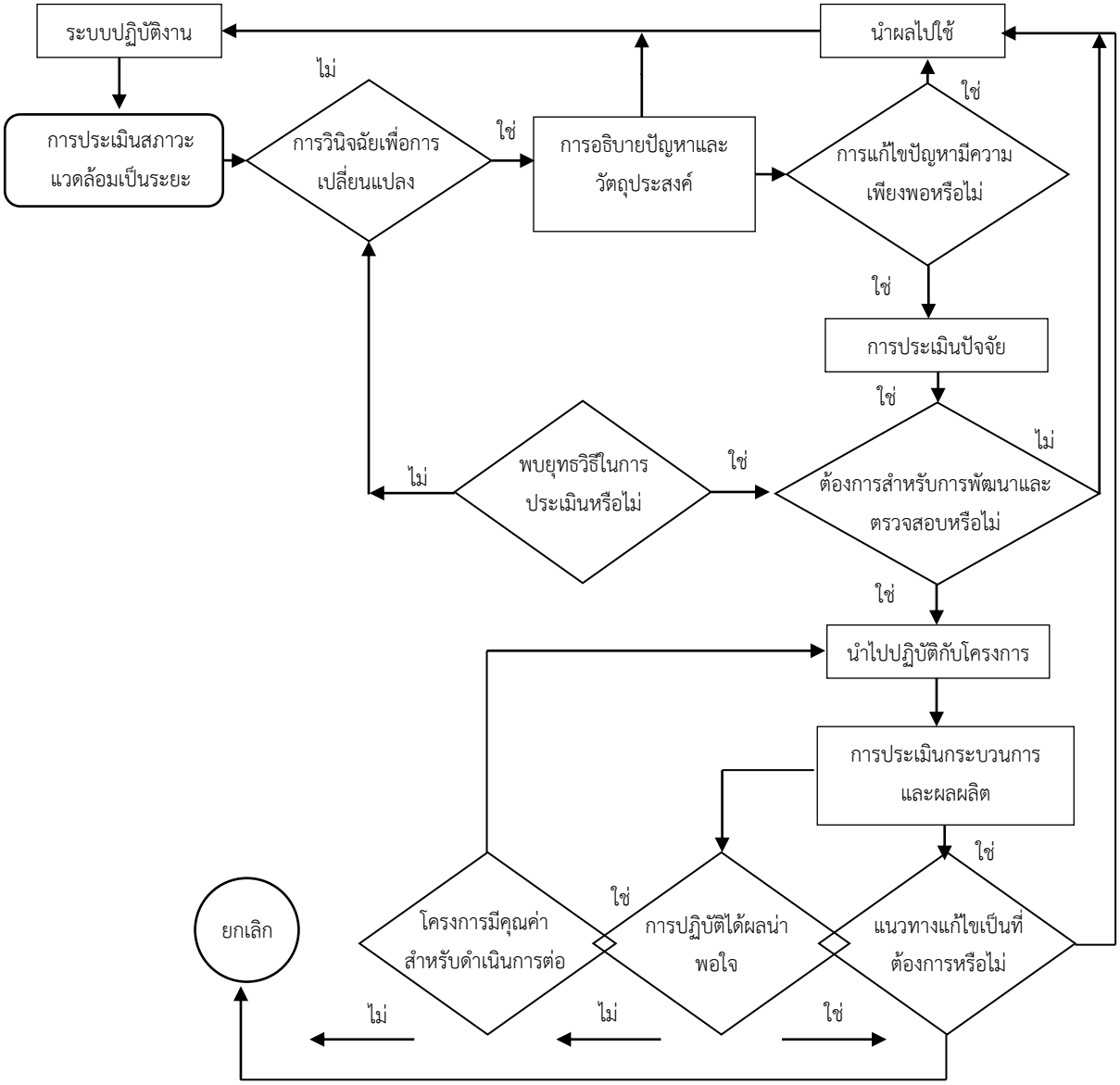
ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๒ - ๒ สรุปการใช้ประโยชน์จากแบบจำลอง CIPP ในบทบาทของการประเมินผล

บทบาทการประเมินผล	**บริบท (Context)**	**ปัจจัยเบื้องต้น (Input)**	**กระบวนการ (Process)**	**ผลผลิต (Product)**
การประเมินความก้าวหน้าของโครงการ (Formative Evaluation)	เป็นคำแนะนำเลือกเป้าหมายตามลำดับความสำคัญตามความต้องการและโอกาส	ใช้สำหรับการเลือกวิธีและแผนการและตรวจสอบแผนการดำเนินงาน	การดำเนินการขึ้นอยู่กับการตรวจสอบและการตัดสินใจร่วมกันของโครงการ	ใช้เป็นคำแนะนำว่าควรนำมาปรับเปลี่ยนหรือยุติ ยกเลิก ขึ้นอยู่กับผลการประเมิน
การประเมินผลสรุปโครงการหลังจากสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation)	เปรียบเทียบกับเป้าหมายและความต้องการและโอกาส	เปรียบเทียบแผนการและงบประมาณและความต้องการที่ใช้กำหนดเป้าหมายกับผลประโยชน์	เปรียบเทียบกับกระบวนการและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง	เปรียบเทียบผลผลิตกับความต้องการเป้าหมายบริบทและกระบวนการ

รูปแบบของการประเมินของสตัฟเฟิลบีม เป็นต้นแบบของการประเมินที่มีระบบ พิจารณาได้จากโมเดลการประเมินที่มีความต่อเนื่อง และมีการปรับปรุงตัดสินผลทุกขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ การนำรูปแบบการประเมินไปใช้ เมื่อโครงการได้เริ่มไปแล้วนั้น มีรูปแบบการประเมิน เพื่อนำผลการประเมินมาทำการปรับปรุง โดยมีแบบกรอบการประเมินตามแผนภูมิต่อไปนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๒ - ๖ บทบาทการประเมินโดยแบบจำลองโมเดลซิปโมเดลในระบบการปรับปรุงงาน[๙]

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๒.๕ สรุปท้ายบท

กรอบแนวคิดหรือวรรณกรรมที่นำไปใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และ โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ในครั้งนี้นั้น จะใช้แนวคิดด้านการประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ ด้วยการประเมินแบบ CIPP Model เป็นการนำตัวอักษรตัวแรกของมิติการประเมิน ๔ ด้านมาประกอบกันได้แก่ (i) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น (Need) ปัญหา (Problem) คุณสมบัติที่ มีค่า (Assets) และโอกาส (Opportunities) ที่จะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขแวดล้อมหนึ่งที่กำหนดจะนำไปสู่การออกแบบโครงการแผนงานและการให้บริการที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้ (ii) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เพื่อช่วยผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายตอบสนองความต้องการจำเป็นให้แก่ผู้รับประโยชน์ก่อให้เกิดแผนงานที่ปฏิบัติได้จริงและใช้งบประมาณได้อย่างเหมาะสม (iii) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตรวจสอบการนำแผนงานหรือโครงการไปใช้หรือตรวจสอบการดำเนินงานการใช้แผนงานโครงการเป็นการตรวจสอบการนำแผนงานหรือโครงการไปใช้หรือตรวจสอบการดำเนินงานการใช้แผนงานโครงการและ (iv) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เพื่อสอบวัดตีความและตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซงว่าตอบสนองบรรลุความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือไม่นอกจากนั้นการประเมินผลผลิตก็ยังต้องประเมินผลลัพธ์เพื่อสอบวัดตีความและตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซงว่าตอบสนองบรรลุความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือไม่นอกจากนั้นการประเมินผลผลิตก็ยังต้องประเมินผลลัพธ์

บทที่ ๓
การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

ในบทนี้จะกล่าวถึงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน โดยแบ่งออกเป็น ๔ ส่วนสำคัญดังนี้

ส่วนที่ ๑ หลักการและเหตุผลของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน
ส่วนที่ ๒ วิธีการวิจัย - โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน
ส่วนที่ ๓ ผลการวิจัยและอธิปรายผล - โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน
ส่วนที่ ๔ สรุปผลการวิจัย - โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

๓.๑ หลักการและเหตุผลของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน เป็นโครงการที่สืบเนื่องมาจากโครงการเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน โดยรัฐบาลเป็นผู้สนับสนุนให้มีการปลูกปาล์มน้ำมันขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นพืชน้ำมันที่มีศักยภาพสูงกว่าพืชน้ำมันชนิดอื่น ทั้งด้านการผลิตและด้านการตลาด อีกทั้งเพื่อเป็นการลดการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากปาล์มน้ำมันได้ถูกนำมาใช้เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตไบโอดีเซล ซึ่งถือเป็นหนึ่งในพลังงานทางเลือกที่สำคัญของประเทศไทย ดังนั้นการเพิ่มพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีความเป็นไปได้สูงสำหรับประเทศไทย

กรมพัฒนาที่ดินจึงได้พิจารณาพื้นที่ที่มีความเป็นไปได้และเหมาะสมสำหรับการเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นพื้นที่เป้าหมาย แม้จะมีข้อจำกัดเกี่ยวกับคุณสมบัติของสภาพดินหรือสภาพพื้นที่ที่ต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การยกร่อง เป็นต้น โดยเฉพาะพื้นที่นาร้างที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

พื้นที่นาร้างเป็นพื้นที่เป้าหมายหนึ่งในพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ทางเกษตรกรรม ซึ่งในอดีตพื้นที่ดังกล่าวอาจมีหรือไม่มีการทำนา โดยสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลาย ๆ ประการ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับสภาพดินทำให้พื้นที่ที่เหมาะสมในการทำนามีน้อย พื้นที่บางส่วนเป็นดินเปรี้ยว และดินเค็ม ทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ส่งผลให้เกษตรกรส่วนหนึ่งได้ปล่อยที่นาร้างว่างเปล่า และหันไปประกอบอาชีพอื่นแทน ซึ่งเป็นเหตุทำให้ภาครัฐ ให้ความสนใจมาฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่จังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา สตูล และนราธิวาส เพื่อหวังพลิกฟื้นแผ่นดินให้ได้ใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง เนื่องจากพระราชดำริได้ทดลองปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่จัดนิคมสหกรณ์บาเจาะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๒๐ ไร่ ปรากฏว่าปาล์มน้ำมันมีการเจริญเติบโตได้ดี ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง เนื่องจากพระราชดำริ จึงได้จัดสรรงบประมาณขยายผลการพัฒนาพื้นที่พรุ ในแปลงทำกินของสมาชิกนิคมสหกรณ์บาเจาะ ซึ่งใช้พื้นที่ประมาณ ๑,๐๖๐ ไร่ จำนวน ๕๓ แปลง โดยเน้นการขุดยกร่อง เพื่อการระบายน้ำ และขุดคูระบายน้ำพร้อมทั้งทดสอบการปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลผลิตระยะสั้นควบคู่กันด้วย ซึ่งผลการศึกษาพบว่าการปลูกปาล์มน้ำมันมีศักยภาพสูงกว่าพืชชนิดอื่นทั้งในด้านกายภาพนิเวศน์วิทยา ตลอดจนความเหมาะสมในแง่ของการตลาดและอุตสาหกรรมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๑.๑ พืชเศรษฐกิจที่สามารถปลูกได้ในพื้นที่นาร้าง

ปาล์มน้ำมันจัดเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาปลูกได้ในพื้นที่นาร้าง ซึ่งมีสภาพดินเป็นดินพรุ ดินเปรี้ยว ประกอบกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่พรุ และพบว่าสามารถที่จะนำปาล์มน้ำมันมาปลูกในพื้นที่ดังกล่าวได้ อีกทั้งสภาพพื้นที่ของ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังมีลักษณะภูมิอากาศ โดยทั่วไปเป็นแบบอากาศร้อนชื้น ฝนตกชุก มีมรสุมพัดผ่านคือลมมรสุมตะวันตกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ อุณหภูมิ โดยเฉลี่ยประมาณ ๒๗ - ๒๙ องศาเซลเซียส เป็นแบบมรสุมเขตร้อน และลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวเป็นกรดจัดการระบายน้ำค่อนข้างไม่ดี ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ซึ่งถึงแม้ดินจะมีข้อจำกัดบางประการ แต่สามารถแก้ไขได้ด้วยการขุดยกร่องลักษณะของปาล์มน้ำมันดังแสดงภาพข้างล่างนี้

แผนภาพ ๓ - ๑ ลักษณะของปาล์มน้ำมัน

๓.๑.๒ การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค

การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกปาล์มน้ำมันสามารถแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิต ด้านการแปรรูป ด้านการตลาด และด้านการจัดการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๑.๒.๑ ด้านการผลิต

(๑) พื้นที่ร้อยละ ๓๐ เป็นพื้นที่ปลูกด้วยพันธุ์คุณภาพต่ำ อายุมากกว่า ๒๐ ปี รวมถึงการขยายตัวของพื้นที่ปลูกในเขตไม่เหมาะสมปลูกปาล์มน้ำมัน โดยพื้นที่ดังกล่าวให้ผลผลิตต่ำ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๒) ปาล์มน้ำมันต้องการการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง และต้องการธาตุอาหารในปริมาณมากเพื่อให้ผลผลิต ทำให้ใช้เงินลงทุนสูงในการจัดการสวนปาล์ม หากเกษตรกรขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในการดูแลส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ

(๓) เกษตรกรรายย่อยมีลักษณะการจัดการที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่มีการผลิตในลักษณะขนาดที่เหมาะสมทางเศรษฐกิจ (Economy of Scale)

(๔) ขาดความเป็นเอกภาพในการพัฒนา ส่งผลให้ทิศทางการพัฒนาขาดความชัดเจนและสอดรับกัน

(๕) ผู้ประกอบการรายใหญ่ (ขนาดใหญ่) ขาดความมั่นใจเกี่ยวกับนโยบายการให้เช่าที่ดินปลูกปาล์มน้ำมัน

๓.๑.๒.๒ ด้านการแปรรูป

(๑) คุณภาพผลปาล์มน้ำมันที่รับซื้อไม่แน่นอน/ไม่ดี เนื่องจากพันธุ์ปลูกมีคุณภาพต่ำเก็บเกี่ยวไม่ถูกต้องส่งผลให้การสกัดน้ำมันได้ปริมาณต่ำกว่ามาตรฐานของประเทศเพื่อนบ้าน

(๒) ความไม่สมดุลกันของกำลังการผลิตและวัตถุดิบ ทั้งปริมาณและช่วงเวลาส่งผลให้ไม่สามารถทำการผลิตได้เต็มที่

(๓) มีการสกัดน้ำมันแบบรวมเมล็ดใน ทำให้คุณภาพน้ำมันไม่ดี ตลาดจำกัด ต้นทุนการกลั่นสูงขึ้น

๓.๑.๒.๓ ด้านการตลาด

(๑) ราคาไม่มีเสถียรภาพ และขาดมาตรฐานในการกำหนดราคารับซื้อ

(๒) ไม่มีการควบคุมจุดรับซื้อผลปาล์มสด ทำให้ระบบการซื้อผลปาล์มไม่ได้มาตรฐาน ผลปาล์มน้ำมัน มีคุณภาพต่ำ

(๓) มีการลักลอบนำเข้าน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศมาจำหน่ายภายในประเทศโดยอาศัยช่องว่างของกฎหมาย

(๔) การกำหนดมาตรการควบคุมราคา การนำเข้าและส่งออกที่ไม่สอดรับกัน

๓.๑.๒.๔ ด้านการจัดการ

(๑) นโยบายและมาตรการดูแล กระจายหลายหน่วยงานทั้งในระดับปฏิบัติและระดับกระทรวง

(๒) ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งระบบในระยะยาว ส่วนมากเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

๓.๑.๓ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์

๓.๑.๓.๑ จุดแข็ง

(๑) ปาล์มน้ำมันเป็นไม้ยืนต้นที่อนุรักษ์สภาพแวดล้อม และรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ เนื่องจากปาล์มน้ำมันใช้คาร์บอนไดออกไซด์ในการเจริญเติบโตสูงกว่าหรือเท่ากับการเจริญเติบโตของป่าดงดิบในเขตร้อนชื้น

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๒) เป็นพืชยืนต้นที่มีอายุการให้ผลผลิตยาวนานและเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ต่อเนื่องทั้งปี

(๓) ให้ผลผลิตน้ำมันต่อหน่วยพื้นที่สูงกว่าพืชน้ำมันอื่น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตน้ำมันต่อหน่วยต่ำสุด เมื่อเทียบกับน้ำมันพืชอื่น เช่น น้ำมันถั่วเหลือง เป็นต้น

(๔) น้ำมันที่ผลิตได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลายทั้งอุปโภคและบริโภค อีกทั้งยังสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเคมีภัณฑ์จากน้ำมันปาล์มกว่า ๖๐๐ ชนิด

(๕) ส่วนต่าง ๆ ของต้นและผลสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งหมด

(๖) ไม่มีการตัดแต่งทางพันธุกรรมเหมือนถั่วเหลือง

๓.๑.๓.๒ จุดอ่อน

ปาล์มน้ำมันต้องการการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง และต้องการธาตุอาหารในปริมาณมากเพื่อให้ได้

(๑) ผลผลิตสูง ทำให้ใช้เงินลงทุนสูงในการจัดการสวนปาล์ม

(๒) ผลปาล์มน้ำมันต้องส่งโรงงานสกัดภายใน ๒๔ ชั่วโมงเพื่อรักษาสถานภาพคุณภาพของผลผลิต

(๓) ขาดการศึกษา พัฒนาวิจัยพันธุ์ดีและผลิตภัณฑ์ใหม่

๓.๑.๓.๓ อุปสรรค

(๑) พื้นที่ร้อยละ ๓๐ เป็นพื้นที่ปลูกด้วยพันธุ์คุณภาพต่ำ และอายุมากกว่า ๒๐ ปี (โดยปกติไม่ควรเกินร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ปลูกรวม)

(๒) โครงสร้างการผลิตที่มีเกษตรกรรายย่อยสูงถึง ๗๒% และมีลักษณะการจัดการที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่มีการประหยัดต่อการผลิตขนาดใหญ่ (Economy of Scale) อีกทั้งเกษตรกรบางส่วนขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในการเพาะปลูก และขาดเงินลงทุน

(๓) รัฐมีทัศนคติในทางลบเกี่ยวกับข้อมูล และความคิดเห็นจากภาคเอกชน ขาดความเชื่อมั่นในศักยภาพของเกษตรกร อีกทั้งมีนโยบายไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงตามผู้บริหารประเทศ ทำให้การพัฒนาขาดความต่อเนื่องและผู้ประกอบการขาดความมั่นใจในการลงทุน

(๔) ผู้ประกอบการสวนปาล์มน้ำมันขนาดใหญ่ขาดความมั่นใจเกี่ยวกับนโยบายการให้เช่าที่ดินของรัฐ

(๕) ขาดหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมกำกับ ส่งผลให้ขาดความเป็นเอกภาพในการพัฒนาและขาดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนรวมทั้งขาดงบประมาณสนับสนุนตามแผนพัฒนาปาล์มน้ำมัน

(๖) ต้องเปิดตลาดนำเข้าตาม WTO และ AFTA ส่งผลให้เกิดการแข่งขันในตลาดมากขึ้น

(๗) ราคามีความผันผวนค่อนข้างมาก ทำให้ตลาดขาดเสถียรภาพ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๑.๓.๔ โอกาส

(๑) ไทยตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เหมาะสมปลูกปาล์มน้ำมัน และยังสามารถขยายพื้นที่ปลูกได้อีกมากในเขตพื้นที่รกร้าง พื้นที่เสื่อมโทรม และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชอื่น อีกทั้งยังเป็นพืชเศรษฐกิจทางเลือกที่เหมาะสมกับภาคใต้

(๒) ไทยสามารถผลิตปาล์มน้ำมันพันธุ์ดี และมีเทคโนโลยีในการผลิตที่เหมาะสม

(๓) ไม่มีปัญหาการขาดแคลนแรงงาน เพราะสวนปาล์มน้ำมันใช้แรงงานดูแลรักษาและเก็บเกี่ยวน้อยกว่าพืชอื่น เช่น ยางพารา และไม้ผล

(๔) ผู้ประกอบการพร้อมที่จะลงทุนหากวัตถุดิบคือน้ำมันปาล์มมีเพียงพอ และสม่ำเสมอ

(๕) ทำเลที่ตั้งของไทยทำให้มีความได้เปรียบด้านลอจิสติกส์ (Logistics) ในการค้ากับอินโดจีน เมื่อเทียบกับมาเลเซียที่จะต้องผ่านไทยเพื่อไปสู่ตลาดอินโดจีน

(๖) ตลาดยังมีความต้องการเพิ่มขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓.๑.๔ แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับบริบทการเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

จากการศึกษาแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับบริบทการเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

๓.๑.๔.๑ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมี ๓ วัตถุประสงค์หลัก คือ (๑) เกษตรกรมีคุณภาพชีวิต อาชีพและรายได้ที่มั่นคง (๒) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร และ(๓) การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน กำหนดแนวทางดำเนินการภายใต้ ๓ ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร ประกอบด้วย ๖ แนวทางพัฒนา ได้แก่

(๑) สร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร

(๒) สร้างองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร

(๓) สร้างขีดความสามารถให้กับเกษตรกรและชุมชน ในการรับมือกับความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ

(๔) สร้างความมั่นคง ปลอดภัย ด้านอาหารในครัวเรือนเกษตร

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เข้าสู่ภาคเกษตร

(๖) สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตรและความมั่นคงด้านอาหาร ประกอบด้วย ๖ แนวทางพัฒนา ได้แก่

(๑) พัฒนาการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่ม

(๒) ส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Product)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๓) เสริมสร้างการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นพืชอาหารและพลังงานให้เกิดความมั่นคง

(๔) สนับสนุนการพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร

(๕) สร้างความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจภูมิภาคและระหว่างประเทศ

(๖) ส่งเสริมและพัฒนางานวิจัยด้านการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน ประกอบด้วย ๕ แนวทางพัฒนา ได้แก่

(๑) ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรการเกษตรและโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

(๓) สนับสนุนและผลักดันให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร

(๔) เตรียมความพร้อมรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและวางระบบการป้องกันและบรรเทาปัญหาภัยธรรมชาติ

(๕) พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์

๓.๑.๔.๒ แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก ร้อยละ ๒๕ ใน ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๔) (AlternativeEnergy Development Plan : AEDP ๒๐๑๒ - ๒๐๒๑)

กระทรวงพลังงานได้จัดทำแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกร้อยละ ๒๕ ใน ๑๐ ปี เสนอต่อคณะรัฐมนตรี และได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ได้กำหนดให้มีสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นจาก ๗,๔๑๓ ktoe ในปี ๒๕๕๕ เป็น ๒๕,๐๐๐ ktoe ในปี ๒๕๖๔ หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๕ ของการใช้พลังงานรวมทั้งหมด (๙๙,๘๓๘ ktoe) โดยกำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาพลังงานทดแทนตามแผน AEDP ใน ๖ ประเด็น ดังนี้

(๑) การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนอย่างกว้างขวาง

(๒) การปรับมาตรการจูงใจสำหรับการลงทุนจากภาคเอกชนให้เหมาะสมกับสถานการณ์

(๓) การแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาพลังงานทดแทน

(๔) การปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบสายส่ง สายจำหน่ายไฟฟ้า รวมทั้งการพัฒนาสู่ระบบSmart Grid

(๕) การประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจต่อประชาชน

(๖) การส่งเสริมให้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาอุตสาหกรรมพลังงานทดแทนแบบครบวงจร

๓.๑.๔.๓ นโยบายรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา

ต่อมารัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้มีนโยบายสนับสนุนเพื่อให้การขับเคลื่อนสินค้าเกษตรอาหารและพลังงานทดแทนจากสินค้าเกษตร เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดทำร่างยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรเป็นพืชเศรษฐกิจ คือ อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน เสนอต่อคณะอนุกรรมการร่วมจัดทำยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรเป็นรายพืช ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ ๑๑๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้การขับเคลื่อนสินค้าเกษตรอาหาร และพลังงานทดแทนจากสินค้าเกษตรให้เกิดความสมดุลเข้มแข็งและมั่นคง มีขีดความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศ (พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้า คสช. กล่าวในรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” (๒), ๒๕๕๘)

นอกจากนี้ คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) จัดทำร่างยุทธศาสตร์ปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙ โดยมีเป้าหมาย ด้านอุปทานและอุปสงค์ ดังนี้ ด้านอุปทาน ขยายพื้นที่ปลูกปีละ ๒.๕ แสนไร่ รวม ๓ ล้านไร่ หรือเพิ่มขึ้นจาก ๔.๕ ล้านไร่ ใน พ.ศ. ๒๕๕๘ และเพิ่มเป็น ๗.๕ ล้านไร่ ใน พ.ศ. ๒๕๖๙ ปลูกทดแทนสวนเก่าปีละ ๓ หมื่นไร่ รวม ๓.๖ แสนไร่ ภายใน พ.ศ. ๒๕๖๙ ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก ๓.๒๐ ตัน และเพิ่มเป็น ๓.๕๐ ตัน ภายใน พ.ศ. ๒๕๖๙ และเพิ่มอัตราน้ำมันเฉลี่ย จากร้อยละ ๑๗ เป็นร้อยละ ๒๐ ภายใน พ.ศ. ๒๕๖๙ ด้านอุปสงค์ได้แก่การใช้น้ำมันปาล์มเพื่อการบริโภค ๑.๐๒ ล้านตันใน พ.ศ. ๒๕๕๘ และเพิ่มเป็น ๑.๓๕ ล้านตัน ใน พ.ศ. ๒๕๖๙ หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี

สำหรับการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อเป็นพลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นจาก ๑.๓๒ ล้านตัน ใน พ.ศ. ๒๕๕๘ และเพิ่มเป็น ๒.๖๐ ล้านตัน ใน พ.ศ. ๒๕๖๙ หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๗ ต่อปี (สศก.ชูโรดแมพปาล์ม ๔ ระยะเน้นศักยภาพในการแข่งขันในสินค้าปาล์มน้ำมันของไทยแบบครบทุกมิติ, ๒๕๕๘) และมีการสนับสนุนให้นำกากอ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน มาผลิตเป็นพลังงานทดแทน ในรูปน้ำมันและการผลิตไฟฟ้า โดยพิจารณาการจัดสรรพื้นที่ให้เกิดความสมดุลกับการบริโภค นอกจากนี้ ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ผ่านมาหลังจากมีผลผลิตน้ำมันปาล์ม ออกสู่ตลาดมากขึ้น

คณะอนุกรรมการเพื่อบริหารจัดการปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มด้านการตลาด กระทรวงพาณิชย์ ได้มีแนวทางช่วยเหลือเกษตรกร โดยให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) นำปาล์มน้ำมันมาผลิตไฟฟ้าเพิ่มขึ้น (โรงไฟฟ้ากระบี่ใช้น้ำมันปาล์มผลิตไฟฟ้า ช่วยเกษตรกรแก้ปัญหาปาล์มล้นตลาด, ๒๕๕๘) จะเห็นได้ว่านโยบายของรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และพล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา สอดคล้องกับนโยบายด้านพลังงานของกระทรวงพลังงานที่ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาพลังงานทดแทน ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๖๕) ซึ่งมียุทธศาสตร์การพัฒนาพลังงานทดแทนจากพืชพลังงานเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมและมีผลผลิตทางการเกษตรรวมถึงผลผลิตเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีศักยภาพสูงสามารถใช้เป็นพลังงานทดแทนได้ เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน เป็นต้น โดยการแปรรูปกากอ้อย กะลาปาล์มแกลบ และ ซังข้าวโพด เป็นเชื้อเพลิงผลิตไฟฟ้าและพลังงานความร้อนสำหรับใช้ในกระบวนการผลิตอุตสาหกรรมซึ่งจะสามารถช่วยทำให้ราคาผลผลิตการเกษตรมีเสถียรภาพและภาครัฐไม่ต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อประกันราคาพืชผลผลิตดังกล่าวประกอบกับเทคโนโลยีพลังงานทดแทนจากพืชพลังงานเป็นเทคโนโลยีที่ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีความคุ้มทุนทางเศรษฐกิจหากได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐบาล (แผนพัฒนาพลังงานทดแทน ๑๕ ปี) (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๖๕), ๒๕๕๘)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๑.๕ วัตถุประสงค์ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะการทำงานแบบบูรณาการระหว่างกรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมวิชาการเกษตร โดยมีเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการใช้พื้นที่นาร้างให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีวัตถุประสงค์ ๒ ข้อคือ

(๑) เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตร ให้มีรายได้มั่นคง มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ส่งผลต่อความมั่นคงในพื้นที่

(๒) เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมดำเนินโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ผู้รับผิดชอบโครงการจึงได้พยายามปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ฯ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมพัฒนาที่ดิน มุ่งเน้นทางด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า โดยเฉพาะพื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อนำมาปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย เช่น ปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นตัวเลือกที่ดีที่สุดในขณะนี้ เนื่องจากทนต่อสภาพพื้นที่ดินพรุเป็นกรดจัดและมีน้ำขัง หรือพื้นที่นาร้าง

๓.๑.๖ แผนการดำเนินงานฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของกรมพัฒนาที่ดิน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

แผนการดำเนินงานฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของกรมพัฒนาที่ดิน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑ แผนการดำเนินโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	เป้าหมาย (คน)	งบประมาณ (ลบ.)	ระยะเวลาดำเนินการ (พ.ศ.)					สอดคล้องกับยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด
				๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙		
โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๑. สำรวจพื้นที่นาร้าง เป้าหมาย ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๕ จังหวัด ได้แก่ สตูล ยะลา นราธิวาส สงขลา ปัตตานี			ต.ค. - ธ.ค. ๒๕๕๕					● แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ● แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ● แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินช่วงแผนชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ● ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๒. สำรวจออกแบบวางแผนการใช้ที่ดิน ออกแบบอนุรักษ์ดินและน้ำ					ม.ค. - ก.พ. ๒๕๕๖					
๓. ให้ความรู้เกษตรกร					ก.ค. - ส.ค ๒๕๕๖					
๔. ดำเนินการขุดคูยกร่อง					ต.ค. - ธ.ค. ๒๕๕๖	ม.ค. - ก.ย. ๒๕๕๗				
๕. จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน						ก.ย. - พ.ย. ๒๕๕๗				

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑ (ต่อ)

โครงการ/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	เป้าหมาย (คน)	งบประมาณ (ลบ.)	ระยะเวลาดำเนินการ (พ.ศ.)					สอดคล้องกับยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด
				๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙		
๖. จัดซื้อจัดหาต้นกล้าปาล์ม						พ.ย. - ธ.ค. ๒๕๕๗				
๗. ดำเนินการปลูกปาล์มน้ำมัน							ม.ค. - ก.พ. ๒๕๕๘			
๘. สนับสนุนวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน ส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้น							มี.ค. - พ.ค. ๒๕๕๘			
๙. ติดตามและประเมินผล								พ.ค. - ก.ย. ๒๕๕๙		

หมายเหตุ : โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๕ - กันยายน ๒๕๕๙ (โครงการต่อเนื่อง)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๒ วิธีการวิจัย - โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

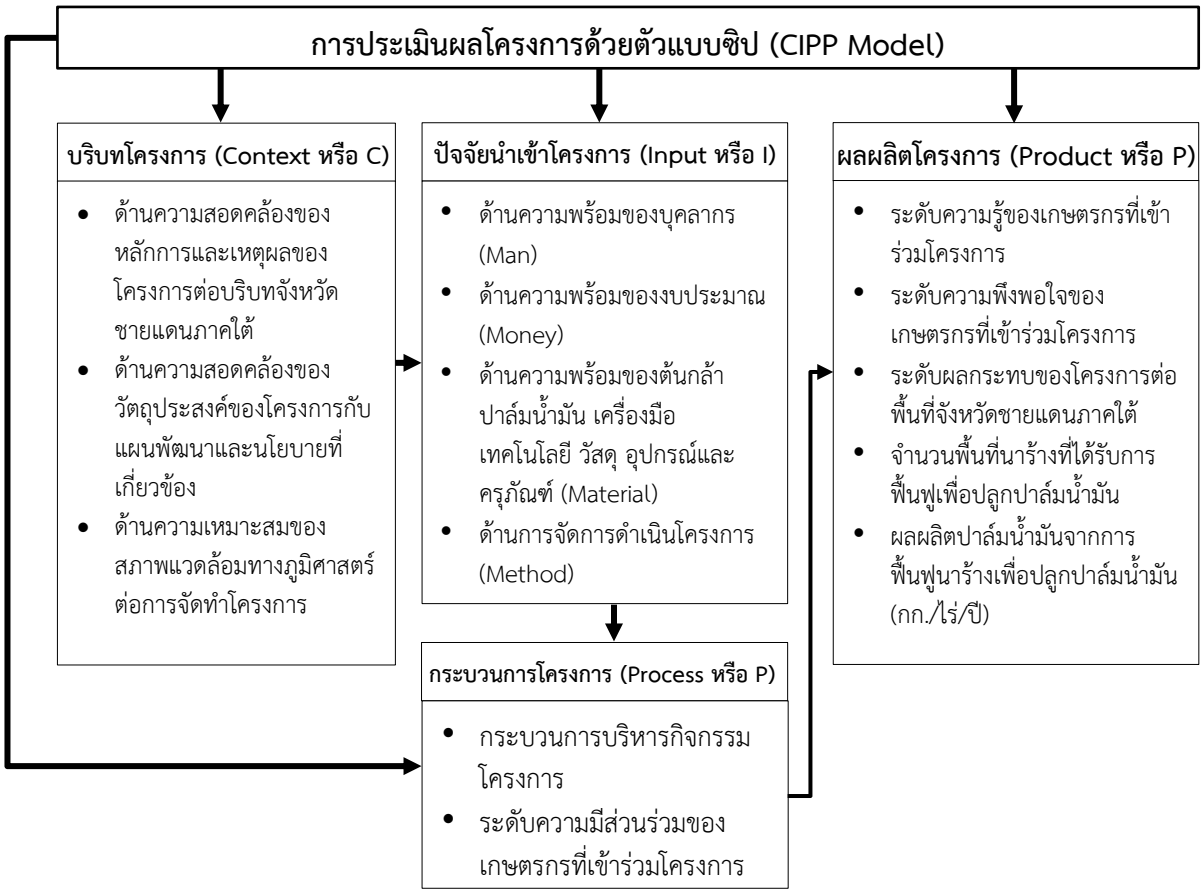
เมื่อได้ทำการทบทวนวรรณกรรมจากบทก่อนหน้านี้แล้วเสร็จ ในบทนี้จะเป็นการกำหนดวิธีการโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน) ของกรมพัฒนาที่ดิน (แผนยุทธศาสตร์ฯ) โดยจะแบ่งออกเป็น ๗ หัวข้อย่อย ดังนี้

(๑) ตัวแบบการจัดทำ
(๒) ขอบเขตการวิจัย
(๓) ขั้นตอนการวิจัย
(๔) กลุ่มเป้าหมาย (Participatory Group)
(๕) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
(๖) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
(๗) การวิเคราะห์ข้อมูลและแปรผล

๓.๒.๑ ตัวแบบการวิจัย

ตัวแบบการประเมินโดยใช้ ซิปโมเดล (CIPP Model)

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ตัวแบบการประเมินซิปโมเดล (CIPP Model) ซึ่งมีเกณฑ์ประเมิน ๔ ด้าน คือ ด้านบริบทโครงการ (Context หรือ C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input หรือ I) ด้านกระบวนการ (Process หรือ P) และด้านผลผลิตโครงการ (Product หรือ P) ในเกณฑ์แต่ละด้านจะมีหัวข้อการประเมินแตกต่างกัน ดังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพ ๓ - ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๒.๑.๑ บริบทโครงการ (Context หรือ C) - โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน

สำหรับบริบทโครงการ จะทำการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านความสอดคล้อง ๓ ด้าน คือ ด้านหลักการและเหตุผล ด้านวัตถุประสงค์ และ ด้านสภาพภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการโดยมีเกณฑ์การประเมินในแต่ละด้าน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๓ - ๒ เกณฑ์การประเมินด้านบริบทโครงการ ฯ ปลูกปาล์มน้ำมันโดยผู้เชี่ยวชาญ

ก) ด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการต่อบริบทจังหวัดชายแดนภาคใต้
• หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการสอดคล้องกับทิศทางและนโยบายของรัฐบาลต่อบริบทการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ • หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้ในการบริหารดำเนินงานโครงการ • หลักการเหตุผลและแนวคิดตั้งอยู่บนพื้นฐานยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อใช้ในการบริหารดำเนินงานโครงการ • หลักการเหตุผลและแนวคิดการบริหารดำเนินงานโครงการอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ • หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการ ฯ มีเป้าหมาย วิธีดำเนินการและระยะเวลามีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง • หลักการเหตุผลและแนวคิดระบุถึงความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วน ผลได้ผลเสียของโครงการอย่างชัดเจน
ข) ด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
• วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) • วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) • วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตาม แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ • วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตร และความมั่นคงอาหารตาม แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์พัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน ตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ • วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) • วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์อนุรักษ์ดินและน้ำ ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) • วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดิน ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) • วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์สร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดิน ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) • วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วิถีชีวิตและ ความต้องการของประชาชน ตามยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗

ตาราง ๓ - ๒ (ต่อ)

ค) ด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ
• ลักษณะและกลุ่มชุดของดิน ของพื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อ การจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน • สภาพภูมิอากาศ เช่น อุณหภูมิเฉลี่ย ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี เป็นต้น เหมาะสมต่อ การจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน • สภาพภูมิประเทศและที่ตั้งของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อ การจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน • สภาพภูมิประเทศและที่ตั้ง ของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อ ด้านโลจิสติกส์ในการนำผลผลิตไปสู่โรงงานฯ

๓.๒.๑.๒ ปัจจัยนำเข้าโครงการ (Input หรือ I) – โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน

การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านปัจจัยนำเข้าความสอดคล้องแบ่งเป็น ๔ ด้าน คือด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านเครื่องมือวัสดุอุปกณ์และคุรุภัณฑ์ และด้านวิธีการจัดการดำเนินโครงการ โดยมีเกณฑ์การประเมินในแต่ละด้าน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๓ - ๓ เกณฑ์การประเมินในความพร้อมของปัจจัยนำเข้าโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน โดยผู้เชี่ยวชาญ

ก) เกณฑ์การประเมินปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man)
• จำนวนนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่เพียงพอและเหมาะสมในการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมาย • นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญการบริหารงานโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์ม • นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจต่อการบริหารและดำเนินโครงการภายใต้สภาวะแวดล้อมความไม่สงบในบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ • นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความมุ่งมั่น วิริยะ อุตสาหะ และทัศนคติที่ดี ต่อการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ • นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ • นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ • นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความสามารถและทักษะการถ่ายทอดความรู้และวิทยาการสู่กลุ่มเกษตรกร • นักวิชาการ/เจ้าหน้าทีสามารถทำงานร่วมมือ ประสานงาน และทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกพื้นที่
ข) เกณฑ์การประเมินปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money)
• แผนการจัดสรรงบประมาณมีความเพียงพอ เหมาะสม ชัดเจน และสอดคล้องต่อการบริหารดำเนินโครงการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ • มีกลไกการตรวจสอบ ประเมิน และตรวจติดตามการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินโครงการที่เป็นระบบและโปร่งใส
ค) เกณฑ์การประเมินปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของต้นกล้าปาล์มน้ำมัน เครื่องมือ เทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์และคุรุภัณฑ์ (Material)
• เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการบริหาร และดำเนินโครงการ มีความพร้อมและเพียงพอ • มีการนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินและการเพาะปลูกปาล์มน้ำมันที่เหมาะสม เช่น เทคโนโลยีด้านระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic information System : GIS) เทคโนโลยีโปรแกรมแบบจำลองพืช PLANTGRO เป็นต้นมาใช้ในการบริหารและดำเนินโครงการ • การจัดเตรียมต้นกล้าปาล์มน้ำมันมีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ • การจัดเตรียมวัสดุปรับปรุงดิน (หินปูนฝุ่น ปูนขาวโคโลไมท์) มีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ • การจัดเตรียมเอกสาร คู่มือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ เช่น เอกสารรายละเอียดโครงการฯ เอกสารการฝึกอบรมเกษตรกร เป็นต้น เหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ • การจัดเตรียมเครื่องจักรกลสำหรับการปรับพื้นที่ ที่จำเป็นต่อกระบวนการ การปลูกปาล์มน้ำมันมีปริมาณเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ตาราง ๓ - ๓ (ต่อ)

ค) เกณฑ์การประเมินปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของต้นกล้าปาล์มน้ำมัน เครื่องมือ เทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ (Material)
• เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการบริหาร และดำเนินโครงการ มีความพร้อมและเพียงพอ • มีการนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินและการเพาะปลูกปาล์มน้ำมันที่เหมาะสม เช่น เทคโนโลยีด้านระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic information System : GIS) เทคโนโลยีโปรแกรมแบบจำลองพืช PLANTGRO เป็นต้นมาใช้ในการบริหารและดำเนินโครงการ • การจัดเตรียมต้นกล้าปาล์มน้ำมันมีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ • การจัดเตรียมวัสดุปรับปรุงดิน (หินปูนฝุ่น ปูนขาวโคโลไมท์) มีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ • การจัดเตรียมเอกสาร คู่มือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ฯ เช่น เอกสารรายละเอียดโครงการฯ เอกสารการฝึกอบรมเกษตรกร เป็นต้น เหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ • การจัดเตรียมเครื่องจักรกลสำหรับการปรับพื้นที่ ที่จำเป็นต่อกระบวนการ การปลูกปาล์มน้ำมันมีปริมาณเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
ง) เกณฑ์การประเมินปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการดำเนินโครงการ (Method)
• โครงการฯ ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ พื้นที่นาร้างเพื่อการปาล์มน้ำมันที่เป็นปัจจุบันและเชื่อถือได้ • โครงการฯ มีกำหนดผังองค์กรการบริหารจัดการโครงการที่ชัดเจนเหมาะสม • โครงการฯ มีแผนงานดำเนินกิจกรรมในโครงการที่ครอบคลุมชัดเจนในการนำแผนงานสู่การดำเนินงาน • โครงการฯ ที่มีความเหมาะสมทางเทคนิคและวิธีการจัดการดำเนินโครงการ • โครงการฯ กำหนด ผลผลิตผลลัพธ์ผลกระทบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการและสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน • โครงการฯ มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่ • โครงการฯ มีกลไกการควบคุม กำกับ ตรวจติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม • โครงการฯ ที่ระบุความเสี่ยง และวิธีการจัดการบริหารความเสี่ยงไว้ชัดเจน

๓.๒.๑.๓ กระบวนการ (Process หรือ P) – โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน

การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านกระบวนการบริหารจัดการโครงการฯ โดยมีเกณฑ์การประเมินดังตารางข้างล่างนี้

ตาราง ๓ - ๔ เกณฑ์การประเมินกระบวนการด้านบริหารจัดการโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน โดยผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การประเมินกระบวนการด้านบริหารจัดการโครงการฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ
• กระบวนการ ประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรม ชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับ โครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง • กระบวนการการสำรวจออกแบบการใช้ที่ดินพื้นที่นาร้าง ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ • กระบวนการออกแบบอนุรักษ์ดินและน้ำดำเนินการปรับปรุงพื้นที่นาร้างโดยการก่อสร้างสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ขุดคู ยกร่อง) และจัดโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่จำเป็นดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ • กระบวนการฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิทยาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปลูกปาล์มน้ำมันดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ตาราง ๓ - ๔ (ต่อ)

เกณฑ์การประเมินกระบวนการด้านบริหารจัดการโครงการฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ
• กระบวนการจัดหาต้นกล้าปาล์มน้ำมัน และสารเคมีปรับปรุงดิน ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• กระบวนการสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดิน การปลูกพืชระยะสั้นในขณะปาล์มยังไม่ให้ผลผลิต ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• กระบวนการจัดให้เกษตรกรไปศึกษาดูงาน เพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในกับพื้นที่ของตน ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• มีกระบวนการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ ดูแล และ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการฯ ทุกระยะ
• กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรม ชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง
• มีกระบวนการติดตาม และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่กลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้
• กระบวนการ ประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรม ชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับ โครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง
• กระบวนการการสำรวจออกแบบการใช้ที่ดินพื้นที่นาร้าง ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• กระบวนการออกแบบอนุรักษ์ดินและน้ำดำเนินการปรับปรุงพื้นที่นาร้างโดยการก่อสร้างสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ขุดคู ยกร่อง) และจัดโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่จำเป็นดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• กระบวนการฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิทยาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำการปลูกปาล์มน้ำมันดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• กระบวนการจัดหาต้นกล้าปาล์มน้ำมัน และสารเคมีปรับปรุงดิน ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• กระบวนการสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดิน การปลูกพืชระยะสั้นในขณะปาล์มยังไม่ให้ผลผลิต ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• กระบวนการจัดให้เกษตรกรไปศึกษาดูงาน เพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในกับพื้นที่ของตน ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• มีกระบวนการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ ดูแล และ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการฯ ทุกระยะ
• กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรม ชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง
• มีกระบวนการติดตาม และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่กลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้

๓.๒.๑.๔ ผลผลิตโครงการ (Product หรือ P) – โครงการ ฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน

การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกร ในด้านผลผลิตโครงการฯ โดยมีเกณฑ์การประเมินดังตารางข้างล่างนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๕ เกณฑ์การประเมินกระบวนการด้านบริหารจัดการโครงการฯ โดยเกษตรกร

เกณฑ์การประเมินกระบวนการด้านบริหารจัดการโครงการฯ โดยเกษตรกร
• ระดับความรู้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ • ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ • ระดับผลกระทบของโครงการต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ • จำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน • จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงจากการฟื้นฟูเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน • ผลผลิตปาล์มน้ำมันจากการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน (กก./ไร่/ปี)

๓.๒.๒ ขอบเขตการวิจัย

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ พื้นที่ทางการเกษตรของ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา สตูล นราธิวาส และสงขลา

๓.๒.๓ ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์แผนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อใช้เป็นกระบวนการในการจัดทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันของ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้แบ่งออกเป็น๖ขั้นตอนดังนี้ (ดังแสดงในตาราง ๓ - ๖)

ขั้นตอนที่ ๑ รวบรวมศึกษาความรู้และเนื้อหาวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ โดยใช้การทบทวนวรรณกรรมปริทัศน์ (Literature Review) เพื่อสรุปองค์ความรู้และเนื้อหาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน

ขั้นตอนที่ ๒ พัฒนาตัวแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ โดยใช้การวิเคราะห์เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการด้วยตัวแบบซิปโมเดล (CIPP Model) ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ ๔ ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อระดมสมองระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ เพื่อปลูกปาล์มน้ำมันด้านกระบวนการและด้านผลผลิต โดยใช้การวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยการลงพื้นที่โครงการฯ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

ขั้นตอนที่ ๕ การถอดบทเรียนและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโครงการฯ โดยการระดมสมอง (Brain Storming) ระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัยเพื่อสังเคราะห์บทเรียนและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโครงการฯ

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำร่างแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) การระดมสมองระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัย

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๖ ขั้นตอนการวิจัยในการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนการวิจัย (Research Procedure)	กระบวนการ/วิธีวิจัย (Process/Methodology)	ผลลัพธ์ (Outcomes)	บทที่
๑. รวบรวมศึกษาความรู้และเนื้อหาวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	• การทบทวนวรรณกรรมปริทัศน์ (Literature Review)	• สรุปองค์ความรู้และเนื้อหาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน	๒
๒. การพัฒนาตัวแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน	• การวิเคราะห์เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการด้วยตัวแบบซิบโมเดล (CIPP Model)	• ตัวแบบซิบโมเดล (CIPP Model) และเกณฑ์การประเมินทั้งสี่ ได้แก่บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product)	๓
๓. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ	• ประยุกต์การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยระดมสมองระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัยเพื่อร่วมประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ตาม CIPP Model	• ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ตาม CIPP Model ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)	
๔. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต	• การวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยลงพื้นที่เพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ	• ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ เพื่อปลูกปาล์มน้ำมันตาม CIPP Model ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต	
๕. การถอดบทเรียนและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโครงการฯ	• การระดมสมองระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัยเพื่อสังเคราะห์บทเรียนและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	• ผลการถอดบทเรียนและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโครงการฯ	๕
๖. การจัดทำร่างแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ของการดำเนินโครงการฯ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	• การระดมสมอง (Brain Storming) ระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัย	• ร่างแผนปฏิบัติการ (Action Plan)	

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๒.๔ กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย (Participatory Group)

การวิจัยครั้งนี้แบ่งกลุ่มเป้าหมายของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(๑) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัย

ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ในกรมพัฒนาที่ดิน ๑๙ คน และ หน่วยงานภาคีจากองค์กรอื่น ๆ ๒๒ คน รวมเป็น ๔๑ คน เพื่อทำหน้าที่ร่วมประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ และทำการถอดบทเรียนและวิธีปฏิบัติเป็นเลิศของโครงการฯ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๓ - ๗ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

หน่วยงาน	ตำแหน่ง	จำนวนคน	รวม
กรมพัฒนาที่ดิน	๑. ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต ๑๒	๑	
	๒. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน สงขลา	๑	
	๓. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน ยะลา	๑	
	๔. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน ปัตตานี	๑	
	๕. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน นราธิวาส	๑	
	๖. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน สตูล	๑	
	๗. ผู้อำนวยการกลุ่มสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน สพข. ๑๒	๑	
	๘. เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของทุกจังหวัด ๆ ละ ๒ คน	๑๐	
	๙. นักวิเคราะห์นโยบายแผน สพข. ๑๒	๒	**๑๙**
หน่วยงานภาคี	๑. ผู้แทนกรมประมง	๒	
	๒. ผู้แทนกรมปศุสัตว์	๒	
	๓. ผู้แทนกรมชลประทาน	๒	
	๔. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	๒	
	๕. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	๒	
	๖. ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	๒	
	๗. ผู้แทนกรมการข้าว	๒	
	๘. ผู้แทนองค์การสวนยาง	๒	
	๙. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	๒	
	๑๐. ผู้แทน ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ. บต.)	๒	
	๑๑. ผู้แทน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ. รมน.)	๒	**๒๒**
รวม			**๔๑**

(๒) กลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

กลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ฯ จะเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย โดยขั้นแรกจะต้องผ่านขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากร : ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จำนวน ๕,๖๒๒ คน

กลุ่มตัวอย่าง : วิธีการคัดเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

Sample) โดยขนาดกลุ่มตัวอย่าง จะใช้สูตรของยามาเน[๑] ในการคำนวณและกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ ๕ จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๗๔ คน จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๕,๖๒๒ คน โดยใช้สูตรคำนวณเพื่อหากลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{๕,๖๒๒}{1+ ๕,๖๒๒ \ (๐.๐๕)^{2}}$$

n = ๓๗๔ คน

เมื่อ n หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N หมายถึง ขนาดของกลุ่มประชากร

e หมายถึง ค่าความคาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง (กำหนดให้ e = ๐.๐๕)

สำหรับการสุ่มตัวอย่าง ได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนดังนี้

๑. คัดเลือกตำบลโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง โดยสุ่มเลือกเฉพาะตำบลที่มีการปลูกปาล์มน้ำมันมากที่สุด

๒. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบลตามสัดส่วนของประชากร ๕,๖๒๒ คน จะได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละตำบล ดังแสดงในตาราง ๓ - ๘

๓. สุ่มตัวอย่างเกษตรกรเพื่อให้ข้อมูลในแบบสอบถาม จำนวน ๓๗๔ คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยการจับฉลากแบบใส่คืน โดยเขียนชื่อประชากร ลงในฉลากแต่ละใบ จากนั้นนำใส่ภาชนะเขย่าให้ปนกัน แล้วจึงหยิบเลือกขึ้นทีละใบ ซึ่งถ้าหยิบได้ตัวอย่างเดิมก็จะยกเลิกแล้วสุ่มใหม่ จนได้ครบจำนวนที่ต้องการโดยไม่ซ้ำกัน[๒]

ตาราง ๓ - ๘ จำนวนประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์ม

จังหวัด	จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)	% สุ่มตัวอย่าง
สงขลา	๑,๙๒๒	๑๒๗	๓๔
สตูล	๑,๐๙๗	๗๓	๒๐
นราธิวาส	๘๔๒	๕๖	๑๕
ปัตตานี	๑,๒๔๔	๘๓	๒๒
ยะลา	๕๓๗	๓๖	๑๐
รวม	๕,๖๒๒ (N)	๓๗๔ (n)	

๓.๒.๕ วิธีการรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี ๒ ประเภท ดังนี้

(๑) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากแหล่งข้อมูลโดยตรง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็น

[๑] Yamane, **Statistics: An Introductory Analysis**”2nd edition. Tokyo: JohnWeatherhill, 1970 .

[๒] พวงรัตน์ ทวีรัตน์, **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๘.

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล และการสอบถามกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้างที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นแล้วเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

(๒) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จัดเก็บรวบรวมและวิเคราะห์เบื้องต้นไว้แล้วบางส่วน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ ทั้งจากหนังสือ รายงานการวิจัย บทความ วารสาร สิ่งพิมพ์ เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ เอกสารอ้างอิง รวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากเวบไซต์ต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสนับสนุนงานวิจัยและช่วยกำหนดตัวแปรสำคัญที่ใช้ในการศึกษา ตลอดจนนำข้อมูลมาบูรณาการอย่างเป็นองค์รวมสำหรับใช้ประกอบการวิเคราะห์ และอธิบายผลที่ได้จากการวิจัยให้ครอบคลุมและชัดเจนมากขึ้น

๓.๒.๖ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ชุด ดังนี้

(๑) แบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Questionnairefor ExpertPanels) เป็นแบบสอบถามที่ใช้สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมประชุมเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายเปิดและปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น ๕ ตอน (แสดงในภาคผนวก ก - ๑)

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านบริบทความสอดคล้อง แบ่งเป็น ๓ ด้าน คือด้านหลักการและเหตุผล ด้านวัตถุประสงค์ และ ด้านสภาพภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ

ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านปัจจัยนำเข้า แบ่งเป็น ๔ ด้าน คือด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านเครื่องมือวัสดุอุปกณ์และครุภัณฑ์ และด้านวิธีการจัดการดำเนินโครงการ

ตอนที่ ๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านกระบวนการบริหารจัดการโครงการ

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน

(๒) แบบสอบถามสำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Questionnairefor participant farmers) ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดและปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น ๖ ตอน (แสดงในภาคผนวก ก - ๒)

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกร ในระดับความมีส่วนร่วมของเกษตรกรต่อโครงการฯ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือด้านการตัดสินใจ ด้านความคิด และด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม

ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิต แบ่งเป็น ๓ ส่วนคือ

(๓.๑) การประเมินระดับความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร โดยวัดระดับความรู้ก่อนและหลัง เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน ใน ๔ ด้าน คือ ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูก ด้านนิเวศน์วิทยาของปาล์ม ด้านวิทยาการปลูกปาล์มน้ำมัน ด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๓.๒) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน โดยวัดความคาดหวังก่อนเข้าร่วมโครงการและ วัดความพึงพอใจภายหลังดำเนินโครงการฯ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือด้านการบริหารจัดการโครงการ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการด้านคุ้มค่าของโครงการ ด้านความโปร่งใสและธรรมาภิบาลของโครงการ

(๓.๓) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของระดับผลกระทบของโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างปลูกปาล์มน้ำมัน

๓.๒.๗ การวิเคราะห์ข้อมูลและแปรผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์และแปรผลข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้ในการวิเคราะห์เชิงลึก โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสารการศึกษาแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของบริบทโครงการ (Context หรือ C) ในด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันด้วย CIPP Model โดยการประเมินผลข้อมูลแบบมาตราส่วน ประมาณค่า ๕ ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Scale) มีรายละเอียดดังนี้[๓]

๕ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ มากที่สุด
๔ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ มาก
๓ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
๒ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ น้อย
๑ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

จากนั้นกำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าของคะแนนโดยใช้วิธีนำคะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุดหารด้วยจำนวนอันตภาคชั้น ดังนี้

๔.๒๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ มากที่สุด
๓.๔๑ - ๔.๒๐ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ มาก
๒.๖๑ - ๓.๔๐ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
๑.๘๑ - ๒.๖๐ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ น้อย
๑.๐๐ - ๑.๘๐ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

[๓] บุญชม ศรีสะอาด, **การวิจัยเบื้องตน.** พิมพครั้งที่ ๗. กรงเทพฯ : สุวีริยาสาสน, ๒๕๔๕.

รายละเอียดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้านบริบทโครงการ (Context หรือ C) ด้านปัจจัยนำเข้าโครงการ (Input P หรือ I) ด้านกระบวนการโครงการ (Process หรือ P) และด้านผลผลิตโครงการ (Product หรือ P) แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๓ - ๙ เกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการด้วยวิธี CIPP Model และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทโครงการ (Context) • ด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการต่อบริบทจังหวัดชายแดนภาคใต้ • ด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง • ด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) • ด้านบุคคลากร • ด้านงบประมาณ • ด้านความพร้อมของ เครื่องมือ เทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ • ด้านการจัดการดำเนินโครงการการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการโครงการ (Process) • ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการ • ด้านความมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) • ด้านผลกระทบจากการดำเนินโครงการ	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้สถิติเชิงพรรณา (Descriptive Statistics) ในการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เวอร์ชั่น ๑๗ (Statistical Package for Social Science Version ๑๗ : SPSS V.๑๗)
การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) • ระดับความรู้ด้านการปลูกปาล์มน้ำมันของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (เปรียบเทียบระดับความรู้ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ) • ระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร (เปรียบเทียบ ระดับความหวังและระดับความพึงพอใจ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ)	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการทดสอบค่าสถิติ t แบบคู่ (Paired Sample t - test)
การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) • จำนวนพื้นที่นาร้างที่ใช้ปลูกปาล์มน้ำมัน • จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงเนื่องจากการปลูกปาล์มน้ำมัน • ผลผลิตปาล์มน้ำมัน (กก/ไร่/ปี)	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ จำนวนพื้นที่นาร้างที่ใช้ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงเนื่องจากปลูกปาล์มน้ำมัน ผลผลิตปาล์มน้ำมัน (กก/ไร่/ปี) โดยใช้สถิติเชิงพรรณา (Descriptive Statistics) หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ร้อยละ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๓ ผลการวิจัย และอภิปรายผล - โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

การประเมินผลโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ("โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน") จะใช้แบบจำลองซิปโมเดล (CIPP Model) เพื่อช่วยให้ทราบถึงลักษณะทางด้านบริบทสภาพแวดล้อมโดยรวม (Contexts) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๓.๑ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP - ด้านบริบท (Contexts)

จากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการประเมินผลด้านบริบทจะมี ๓ ด้าน ได้แก่

C๑ - ด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการ

C๒ - ด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

C๓ - ด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ

ตามที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อวิธีการดำเนินงานวิจัยนั้น ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ๒ วิธี คือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์และแปรผลข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทุกด้านของตัวแบบ CIPP ของการวิจัยนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และประเมินข้อมูลแบบมาตราส่วน ๕ ระดับของ Likert Scale (๑ น้อยที่สุด จนถึง ๕ มากที่สุด) โดยแปลค่าคะแนนความหมาย ดังนี้

๔.๒๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ มากที่สุด

๓.๔๑ - ๔.๒๐ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ มาก

๒.๖๑ - ๓.๔๐ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

๑.๘๑ – ๒.๖๐ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ น้อย

๑.๐๐ – ๑.๘๐ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

สำหรับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะนำมาใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์บริบทด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง (ตามข้อ ๒. ข้างบน) เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการวิเคราะห์ความสอดคล้อง/ความเชื่อมโยงเชิงลึก จากการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสารศึกษาแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ บริบทด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์โครงการและแผนยุทธศาสตร์ฯต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น พบว่าโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันเป็นโครงการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ฯทั้ง ๔ คือ

(๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

(๒) แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๓) ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

(๔) ยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗

ผลการประเมินสัมฤทธิ์ด้านบริบทของความสอดคล้อง โดยวิธีวิเคราะห์เชิงคุณภาพ สรุปดังนี้ (รายละเอียดตามตาราง ๓ - ๑๐) ส่วนผลการประเมินสัมฤทธิ์ด้านความสอดคล้องบริบทอื่น ๆ จะแสดงในตาราง ๓ - ๑๑

- การดำเนินโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรเพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- มุ่งการผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน
- มีการนำเทคโนโลยีด้านระบบสารสนเทศมาใช้ในการปลูกปาล์มน้ำมันให้มีคุณภาพ ใช้ในการวางแผนดำเนินงาน และนำมาใช้ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ยังจัดเป็นแนวทางหนึ่งในบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมในทุกด้านของเกษตรกรในพื้นที่
- โครงการฯ เป็นหนึ่งในโครงการที่ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑๐ ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ - บริบทด้านความสอดคล้อง/เชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	วัตถุประสงค์ของโครงการ	ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง/เชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์โครงการและ แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
ก) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)		
ยุทธศาสตร์๓ : ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน เป้าหมาย : • เกษตรกรมีหลักประกันที่มั่นคงด้านอาชีพและรายได้ มีความสามารถในการชำระหนี้สินเพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตรอย่างต่อเนื่อง • ครอบครัวเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองทางอาหารจากไร่นาได้เพิ่มขึ้น • เพิ่มปริมาณการผลิตพลังงานทดแทน (เอทานอลและไบโอดีเซล) จากพืชพลังงาน	๑. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตร ให้มีรายได้มั่นคง มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ส่งผลต่อความมั่นคงในพื้นที่	ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ข้อ ๑. โครงการมุ่งส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถมีรายได้ที่มั่นคงจากการปลูกปาล์มน้ำมันซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความต้องการสูงในพื้นที่ ข้อ ๒. โครงการมุ่งสร้างอาชีพให้เกษตรกรในพื้นที่ให้พึ่งพาตนเองทางอาหารจากการใช้พื้นที่นาร้าง ข้อ ๓. โครงการมุ่งผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน (ปาล์มน้ำมัน) โดยใช้พื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟู
ยุทธศาสตร์ ๔ : การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน • ภาคเกษตรบนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงปรับปรุงฟื้นฟูคุณภาพดินและเพิ่มประสิทธิภาพการ ใช้น้ำ สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่	๒. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ข้อ ๑. โครงการมีการนำเทคโนโลยีด้านระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic information System : GIS) เข้ามาสนับสนุนการวางแผนการดำเนินงานในการจัดการพื้นที่นาร้าง ข้อ ๒. โครงการมุ่งนำเทคโนโลยีการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อฟื้นฟูพื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑๐ (ต่อ)

แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	วัตถุประสงค์ของโครงการ	ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง/เชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์โครงการและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
ข) แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์		
ยุทธศาสตร์ ๑ : พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร เป้าหมาย : • เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีอาชีพที่มั่นคง รายได้เพียงพอต่อการ เลี้ยงชีพ และมีความภูมิใจในอาชีพ • เพื่อให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุล และยั่งยืน	๑. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตร ให้มีรายได้มั่นคง มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ส่งผลต่อความมั่นคงในพื้นที่	ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ ข้อ ๑. โครงการฯ มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรโดยสร้างให้เกิดอาชีพและดำรงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่ ข้อ ๒. โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันตั้งอยู่บนพื้นฐานการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุล และยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
ยุทธศาสตร์ ๒ : พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตร และความมั่นคงอาหารเป้าหมาย : • เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐาน และเพียงพอต่อความต้องการ	๒. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ • โครงการมีการนำเทคโนโลยีโปรแกรมแบบจำลองพืช PLANTGRO มาใช้ในการประเมินการเจริญเติบโตและผลผลิตของปาล์มน้ำมันซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกปาล์มน้ำมันให้มีคุณภาพมาตรฐาน และเพียงพอต่อความต้องการ
ยุทธศาสตร์ ๓ : พัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน **เป้าหมาย :** • เพื่อสร้างและพัฒนาการใช้ทรัพยากรการเกษตรและโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ • เพื่อสร้างและพัฒนาการใช้ทรัพยากรการเกษตรและโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ • เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรการเกษตรให้มีความเหมาะสมต่อการผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืน และเตรียมความพร้อมในการรองรับและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ • เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม	๑. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตร ให้มีรายได้มั่นคง มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ส่งผลต่อความมั่นคงในพื้นที่ ๒. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตร ให้มีรายได้มั่นคง มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ส่งผลต่อความมั่นคงในพื้นที่ ๔. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ ข้อ ๑.โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันอยู่บนพื้นฐานการพัฒนาทรัพยากรการเกษตรของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิด ประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน ข้อ ๒. โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์ม, น้ำมันใช้กลไกการมีส่วนร่วมในทุกด้านของเกษตรกรในพื้นที่ ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านความคิด การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม เป็นต้น

ตาราง ๓ - ๑๐ (ต่อ)

แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	วัตถุประสงค์ของโครงการ	ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องและเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการ และแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
ค) ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)		
ยุทธศาสตร์ ๑ : ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน **เป้าหมาย :** • เพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินสำหรับใช้ในการวางแผนพัฒนาในพื้นที่ทั่วประเทศ • เพื่อส่งเสริมเกษตรกรนำแผนการใช้ที่ดินไปวางแผนพัฒนาพื้นที่ตนเองและสามารถทำการผลิตผลทางการเกษตรได้ตามความเหมาะสม	๑. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตร ให้มีรายได้มั่นคง มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ส่งผลต่อความมั่นคงในพื้นที่ ๒. ปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้กลับมาปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน • โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน เป็นหนึ่งในโครงการที่ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของกรมพัฒนาที่ดิน
ยุทธศาสตร์ ๒ : อนุรักษ์ดินและน้ำ **เป้าหมาย :** • เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่เกษตรกรรม • เพื่อฟื้นฟูและปรับปรุงดินในพื้นที่เกษตรกรรม • ส่งเสริมให้เกษตรกร/ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำ	๒. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน • โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันเป็นหนึ่งในโครงการขับเคลื่อนการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้กลับมาปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้พันธกิจของกรมพัฒนาที่ดิน • โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันส่งเสริมให้เกษตรกร/ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำ
ยุทธศาสตร์ ๓ : การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดิน **เป้าหมาย :** ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์ในเชิงพื้นที่ ถ่ายทอดสู่เกษตรกรได้รวดเร็ว ถูกต้อง และทันต่อสถานการณ์	๒. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน • โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันส่งเสริมให้เกษตรกรนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินไปใช้ประโยชน์เพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ยุทธศาสตร์ ๔ : สร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดิน **เป้าหมาย :** • ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งชุมชนเมือง และชนบทให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อรองรับการพัฒนาที่ดิน เสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ที่ดิน และรักษาสภาพแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกัน โดยให้หมอดินอาสาเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ดินในชุมชนอย่างทั่วถึง	๑. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตร ให้มีรายได้มั่นคง มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ส่งผลต่อความมั่นคงในพื้นที่	ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน • โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันอยู่บนพื้นฐานการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งชุมชนเมือง และชนบทให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อรองรับการพัฒนาที่ดิน เสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ที่ดิน และรักษาสภาพแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกัน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑๐ (ต่อ)

แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	วัตถุประสงค์ของโครงการ	ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องและเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการ และแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
ง) ยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗		
ยุทธศาสตร์ ๖ : การเสริมสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน **เป้าหมาย :** • พัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ วิถีชีวิต และความต้องการของประชาชนและลดอัตราการว่างงานลงอย่างต่อเนื่อง	๑. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตร ให้มีรายได้มั่นคง มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ส่งผลต่อความมั่นคงในพื้นที่ ๒. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ฯ • โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ส่งเสริมการมีอาชีพของเกษตรกรให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วิถีชีวิต ทำให้เกิดการสร้างรายได้ของประชาชนในพื้นที่และลดอัตราการว่างงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑๑ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านบริบท (Context Assessment Criteria)

	เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านบริบท (Context Assessment Criteria)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความสอดคล้อง/ความเหมาะสม					$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
			๑	๒	๓	๔	๕			
	๑. บริบทด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการ									
๑.๑	หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการสอดคล้องกับทิศทางและนโยบายของรัฐบาลต่อบริบทการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร	๔๑	๐	๒	๓	๒๐	๑๖	๔.๒๒	๐.๖๒	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๕	๐.๐๗	๐.๔๙	๐.๓๙			
๑.๒	หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้ในการบริหารดำเนินงานโครงการ	๔๑	๑	๕	๘	๑๘	๙	๓.๗๑	๐.๔๑	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๑๒	๐.๒๐	๐.๔๔	๐.๒๒			
๑.๓	หลักการเหตุผลและแนวคิดตั้งอยู่บนพื้นฐานยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อใช้ในการบริหารดำเนินงานโครงการ	๔๑	๒	๓	๔	๑๗	๑๕	๓.๙๘	๐.๗๔	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๐๗	๐.๑๐	๐.๔๑	๐.๓๗			
๑.๔	หลักการเหตุผลและแนวคิดการบริหารดำเนินงานโครงการอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่	๔๑	๓	๔	๖	๑๘	๑๐	๓.๖๘	๐.๖๖	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๑๐	๐.๑๕	๐.๔๔	๐.๒๔			
๑.๕	หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการฯ กำหนดเป้าหมายวิธีดำเนินการและระยะเวลามีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง	๔๑	๕	๗	๙	๑๔	๖	๓.๒๒	๐.๔๖	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๒	๐.๑๗	๐.๒๒	๐.๓๔	๐.๑๕			
๑.๖	หลักการเหตุผลและแนวคิดระบุถึงความสำคัญความจำเป็นเร่งด่วน ผลได้ผลเสียของโครงการอย่างชัดเจน	๔๑	๗	๘	๗	๑๑	๘	๓.๑๒	๐.๕๘	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๗	๐.๒๐	๐.๑๗	๐.๒๗	๐.๒๐			
	รวมบริบทด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการ							**๓.๖๕**	**๐.๖๔**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑๑ (ต่อ)

	เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านบริบท (Context Assessment Criteria)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความเหมาะสม ๑	๒	๓	๔	๕	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
	๒. บริบทด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง									
๒.๑	วัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)	๔๑	๒	๖	๘	๑๖	๙	๓.๕๙	๐.๗๘	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๑๕	๐.๒๐	๐.๓๙	๐.๒๒			
๒.๒	วัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)	๔๑	๓	๓	๑๐	๑๒	๑๓	๓.๗๑	๐.๖๙	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๐๗	๐.๒๔	๐.๒๙	๐.๓๒			
๒.๓	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๔๑	๐	๑	๕	๑๗	๑๘	๔.๒๗	๐.๕๔	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๒	๐.๑๒	๐.๔๑	๐.๔๔			
๒.๔	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตรและความมั่นคงอาหารตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๔๑	๑	๕	๑๓	๑๕	๗	๓.๕๔	๐.๘๑	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๑๒	๐.๓๒	๐.๓๗	๐.๑๗			
๒.๕	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน ตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๔๑	๔	๔	๙	๑๕	๙	๓.๕๑	๐.๕๑	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๑๐	๐.๒๒	๐.๓๗	๐.๒๒			
๒.๖	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)	๔๑	๐	๒	๓	๑๔	๒๒	๔.๓๗	๐.๕๙	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๕	๐.๐๗	๐.๓๔	๐.๕๔			

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑๑ (ต่อ)

	เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านบริบท (Context Assessment Criteria)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความสอดคล้อง ๑	๒	๓	๔	๕	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๒. บริบทด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง										
๒.๗	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์อนุรักษ์ดินและน้ำ ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)	๔๑	๑	๒	๑๔	๑๗	๗	๓.๖๖	๐.๘๖	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๕	๐.๓๔	๐.๔๑	๐.๑๗			
๒.๘	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดินตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑	๔๑	๒	๔	๑๔	๑๕	๖	๓.๔๖	๐.๔๙	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๑๐	๐.๓๔	๐.๓๗	๐.๑๕			
๒.๙	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดินตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑	๔๑	๖	๖	๑๑	๑๒	๖	๓.๑๕	๐.๕๗	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๒๗	๐.๒๙	๐.๑๕			
๒.๑๐	วัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วิถีชีวิตและ ความต้องการของประชาชนตามยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗	๔๑	๔	๔	๑๑	๑๓	๙	๓.๔๖	๐.๖๘	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๑๐	๐.๒๗	๐.๓๒	๐.๒๒			
	รวมบริบทด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง							**๓.๖๐**	**๐.๕๙**	**มาก**
	๓. บริบทด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ									
๓.๑	ลักษณะและกลุ่มชุดของดินของพื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน	๔๑	๓	๕	๑๓	๑๖	๔	๓.๓๒	๐.๗๓	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๑๒	๐.๓๒	๐.๓๙	๐.๑๐			
๓.๒	สภาพภูมิอากาศ เช่น อุณหภูมิเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี เป็นต้น เหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน	๔๑	๑	๑	๑๐	๒๒	๗	๓.๘๐	๐.๕๔	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๒๔	๐.๕๔	๐.๑๗			
๓.๓	สภาพภูมิประเทศและที่ตั้งของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน	๔๑	๒	๒	๑๑	๑๖	๑๐	๓.๗๓	๐.๕๙	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๒๗	๐.๓๙	๐.๒๔			
๓.๔	สภาพภูมิประเทศและที่ตั้ง ของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อ โลจิสติกส์ในการนำผลผลิตไปสู่โรงงานฯ	๔๑	๓	๒	๙	๑๗	๑๐	๓.๗๑	๐.๕๙	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๐๕	๐.๒๒	๐.๔๑	๐.๒๔			
	รวมบริบทด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ							๓.๖๔	๐.๖๓	มาก
	รวมบริบททั้ง ๓ ด้าน							**๓.๖๓**	**๐.๖๘**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

จากตารางข้างต้น สามารถสรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านบริบททั้ง ๓ ด้าน เท่ากับ ๓.๖๒ ซึ่งอยู่ในระดับที่มาก หมายถึงว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในระดับมากต่อบริบทความสอดคล้องทุกด้านของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน โดยเฉพาะด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการ (C๑) มีคะแนนมากที่สุด คือ ๓.๖๕ ตามด้วยด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ (C๓) (คะแนน ๓.๖๔) และด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง (C๒) (คะแนน ๓.๖๕)

สำหรับเกณฑ์ประเมินประเด็นต่าง ๆ ของแต่ละบริบท พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุดกับประเด็นย่อย ๓ ประเด็นดังนี้

ข้อ ๒.๖ วัตถุประสงค์ของโครงการฯ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ..... คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๗

ข้อ ๒.๓ การเห็นด้วยในระดับที่มากที่สุดต่อวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์..... คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๗

ข้อ ๑.๑ หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการสอดคล้องกับทิศทางและนโยบายของรัฐบาลต่อบริบทการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร..... คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๒

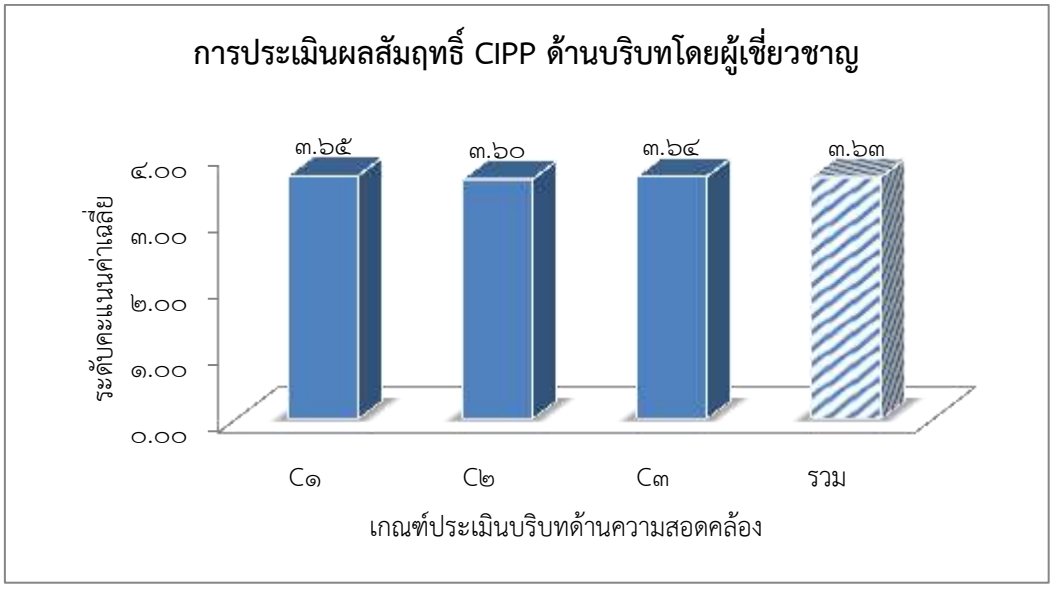
นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังมีความเห็นในระดับที่มาก ต่อบริบทด้านอื่น ๆ ซึ่งมีผลการประเมินที่มีคะแนนระหว่าง ๓.๔๖ - ๓.๙๘ และหัวข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือข้อ ๓.๑๒ เรื่องหลักการเหตุผลและแนวคิดระบุถึงความสำคัญความจำเป็นเร่งด่วน ผลได้ผลเสียของโครงการอย่างชัดเจน โดยได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ ๓.๑๒แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

สรุปผลการประเมินสัมฤทธิ์ด้านบริบททั้ง ๓ ด้าน สามารถสรุปได้ดังตารางและแผนภาพต่อไปนี้

ตาราง ๓ - ๑๒ ผลการประเมิน CIPP ด้านบริบท ทั้ง ๓ ด้าน

	ระดับการประเมิน		
เกณฑ์ประเมินด้านบริบท (Context Assessment Criteria)	$\bar{X}$	S.D.	**ผลการประเมิน**
C๑. ด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการ	๓.๖๕	๐.๖๔	มาก
C๒. ด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง	๓.๖๐	๐.๕๙	มาก
C๓. ด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ	๓.๖๔	๐.๖๑	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านบริบท รวม	๓.๖๓	๐.๖๘	มาก

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๓ - ๓ สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านบริบท ทั้ง ๓ ด้าน

๓.๓.๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP - ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs)

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อมของบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ และด้านวิธีการจัดการโครงการ ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ ดังตาราง ต่อไปนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)

	เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความสอดคล้อง/ความเหมาะสม					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
			๑	๒	๓	๔	๕			
	๑. ด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man)									
๑.๑	จำนวนนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่เพียงพอและเหมาะสมในการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมาย	๔๑	๔	๖	๑๓	๑๒	๖	๓.๒๔	๐.๓๕	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๑๕	๐.๓๒	๐.๒๙	๐.๑๕			
๑.๒	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญการบริหารงานโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์ม	๔๑	๑	๑	๗	๑๑	๒๑	๔.๒๒	๐.๔๔	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๑๗	๐.๒๗	๐.๕๑			
๑.๓	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจต่อการบริหารและดำเนินโครงการภายใต้สภาวะแวดล้อมความไม่สงบในบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	๔๑	๖	๑๒	๙	๙	๕	๒.๘๘	๐.๗๘	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๕	๐.๒๙	๐.๒๒	๐.๒๒	๐.๑๒			
๑.๔	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความมุ่งมั่น วิริยะอุตสาหะ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ	๔๑	๓	๓	๙	๑๘	๘	๓.๖๑	๐.๓๖	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๐๗	๐.๒๒	๐.๔๔	๐.๒๐			
๑.๕	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ	๔๑	๑	๕	๑๑	๑๖	๘	๓.๖๑	๐.๗๙	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๑๒	๐.๒๗	๐.๓๙	๐.๒๐			
๑.๖	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่	๔๑	๒	๒	๑๔	๑๘	๕	๓.๕๔	๐.๔๑	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๓๔	๐.๔๔	๐.๑๒			
๑.๗	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความสามารถและทักษะการถ่ายทอดความรู้และวิทยาการสู่กลุ่มเกษตรกร	๔๑	๕	๕	๔	๑๗	๑๐	๓.๕๔	๐.๖๗	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๒	๐.๑๒	๐.๑๐	๐.๔๑	๐.๒๔			
๑.๘	นักวิชาการ/เจ้าหน้าทีสามารถทำงานร่วมมือประสานงานและทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกพื้นที่	๔๑		๑	๔	๑๙	๑๗	๔.๒๗	๐.๔๖	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๒	๐.๑๐	๐.๔๖	๐.๔๑			
	รวมค่าเฉลี่ยปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man)							**๓.๖๑**	**๐.๕๓**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑๓ (ต่อ)

	เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความสอดคล้อง/ความเหมาะสม ๑	๒	๓	๔	๕	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	๒. ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money)									
๒.๑	แผนการจัดสรรงบประมาณมีความเพียงพอ เหมาะสม ชัดเจนและสอดคล้องต่อการบริหารดำเนินโครงการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	๔๑	๘	๗	๑๔	๑๐	๒	๒.๗๘	๐.๘๒	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๒๐	๐.๑๗	๐.๓๔	๐.๒๔	๐.๐๕			
๒.๒	มีกลไกการตรวจสอบ ประเมินและตรวจติดตามการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินโครงการที่เป็นระบบและโปร่งใส	๔๑	๑	๑	๑	๑๘	๑๙	๔.๒๒	๐.๖๓	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๔๔	๐.๔๖			
	ค่าเฉลี่ยรวมปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money)							**๓.๕๐**	**๐.๗๔**	**มาก**
	๓. ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของต้นกล้าปาล์มน้ำมัน เครื่องมือ เทคโนโลยีวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ (Material)									
๓.๑	เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการบริหารและดำเนินโครงการมีความพร้อมและเพียงพอ	๔๑	๖	๘	๑๒	๑๓	๒	๒.๙๓	๐.๔๗	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๕	๐.๒๐	๐.๒๙	๐.๓๒	๐.๐๕			
๓.๒	มีการนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินและการเพาะปลูกปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมเช่น เทคโนโลยีด้านระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic information System : GIS) เทคโนโลยีโปรแกรมแบบจำลองพืช PLANTGRO เป็นต้นมาใช้ในการบริหารและดำเนินโครงการ	๔๑	๑	๔	๑๓	๒๑	๒	๓.๔๖	๐.๒๔	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๑๐	๐.๓๒	๐.๕๑	๐.๐๕			
๓.๓	การจัดเตรียมต้นกล้าปาล์มน้ำมันมีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	๔๑	๕	๓	๑๐	๑๖	๗	๓.๔๑	๐.๔๙	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๒	๐.๐๗	๐.๒๔	๐.๓๙	๐.๑๗			
๓.๔	การจัดเตรียมวัสดุปรับปรุงดิน (หินปูนฝุ่น ปูนขาวโคโลไมท์) มีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	๔๑	๑	๑	๑	๒๑	๑๗	๔.๒๗	๐.๕๕	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๕๑	๐.๔๑			

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑๓ (ต่อ)

	เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความสอดคล้อง/ความเหมาะสม					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
			๑	๒	๓	๔	๕			
๓.๕	การจัดเตรียม เอกสาร คู่มือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ เช่น เอกสารรายละเอียดโครงการฯ เอกสารการฝึกอบรมเกษตรกรเป็นต้น เหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	๔๑	๑๐	๑๓	๘	๘	๒	๒.๔๙	๐.๗๓	น้อย
		ร้อยละ	๐.๒๔	๐.๓๒	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๐๕			
๓.๖	การจัดเตรียมเครื่องจักรกลสำหรับการปรับพื้นที่ ที่จำเป็นต่อกระบวนการ การปลูกปาล์มน้ำมันมีปริมาณเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	๔๑	๓	๓	๖	๒๐	๙	๓.๗๑	๐.๕๙	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๐๗	๐.๑๕	๐.๔๙	๐.๒๒			
	ค่าเฉลี่ยรวมปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของต้นกล้าปาล์มน้ำมันเครื่องมือ เทคโนโลยีวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ (Material)							**๓.๓๘**	**๐.๖๒**	**ปานกลาง**
	๔. ปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการดำเนินโครงการ (Method)									
๔.๑	โครงการฯ ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศพื้นที่นาร้างเพื่อการปาล์มน้ำมันที่เป็นปัจจุบันและเชื่อถือได้	๔๑	๒	๔	๑๐	๒๑	๔	๓.๕๑	๐.๔๗	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๑๐	๐.๒๔	๐.๕๑	๐.๑๐			
๔.๒	โครงการฯ มีกำหนดผังองค์กรการบริหารจัดการโครงการที่ชัดเจนเหมาะสม	๔๑	๕	๑๑	๑๗	๗	๑	๒.๗๑	๐.๖๕	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๒	๐.๒๗	๐.๔๑	๐.๑๗	๐.๐๒			
๔.๓	โครงการฯ มีแผนงานดำเนินกิจกรรมในโครงการที่ครอบคลุมชัดเจนในการนำแผนงานสู่การดำเนินงาน	๔๑	๑	๒	๑๑	๑๘	๙	๓.๗๘	๐.๔๔	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๕	๐.๒๗	๐.๔๔	๐.๒๒			
๔.๔	โครงการฯ ที่มีความเหมาะสมทางเทคนิคและวิธีการจัดการดำเนินโครงการ	๔๑	๓	๖	๘	๑๘	๖	๓.๔๔	๐.๗๒	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๑๕	๐.๒๐	๐.๔๔	๐.๑๕			
๔.๕	โครงการฯ กำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ผลกระทบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการและสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน	๔๑		๑	๓	๒๐	๑๗	๔.๒๙	๐.๒๘	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๒	๐.๐๗	๐.๔๙	๐.๔๑			
๔.๖	โครงการฯ มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่	๔๑	๑	๑	๓	๑๙	๑๗	๔.๒๒	๐.๕๑	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๗	๐.๔๖	๐.๔๑			
๔.๗	โครงการฯ มีกลไกการควบคุม กำกับตรวจติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม	๔๑	๕	๘	๑๔	๑๔	๐	๒.๙๐	๐.๓๓	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๒	๐.๒๐	๐.๓๔	๐.๓๔	๐.๐๐			
๔.๘	โครงการฯ ที่ระบุความเสี่ยงและวิธีการจัดการบริหารความเสี่ยงไว้ชัดเจน	๔๑	๓	๘	๑๕	๑๓	๒	๓.๐๗	๐.๕๖	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๒๐	๐.๓๗	๐.๓๒	๐.๐๕			
	ค่าเฉลี่ยรวมปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการดำเนินโครงการ (Method)							**๓.๖๒**	**๐.๔๘**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

จากตารางข้างต้น สามารถอธิบายสรุปผลการประเมินสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้า ทั้ง ๔ ประกอบด้วย ความพร้อมของบุคลากร (Man) ความพร้อมของงบประมาณ (Money) ความพร้อมของต้นกล้าปาล์มน้ำมัน เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ (Material) และความพร้อมของการจัดการดำเนินโครงการ (Method) ได้ดังนี้

๓.๓.๒.๑ ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man)

โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นโครงการที่มีการทำงานแบบบูรณาการระหว่างกรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานสหกรณ์จังหวัด กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมัน โดยมีเกษตรกรเป็นศูนย์กลางเพื่อมุ่งให้เกิดการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากแบบสอบถาม พบว่าคะแนนเฉลี่ยในด้านความพร้อมของบุคลากรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ ๓.๖๑ โดยด้านที่มีความพร้อมของบุคลากรมากที่สุด คือ ด้านการมีนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่สามารถทำงานร่วมมือประสานงานและทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ (คะแนน ๔.๒๗) และด้านการมีนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญการบริหารงานโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์ม (มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๒) โดยบุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับปาล์มน้ำมันเป็นอย่างดี และได้พยายามใช้ความรู้ความสามารถของตนในการถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ อย่างไรก็ตามผลวิเคราะห์พบว่า จำนวนนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการโครงการให้เป็นไปตามแผนงานนั้นมีเพียงระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย ๓.๒๔) รวมถึงการที่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความเข้าใจต่อการบริหารและดำเนินโครงการภายใต้สภาวะแวดล้อมความไม่สงบในบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็มีระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย ๒.๘๘)

๓.๓.๒.๒ ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money)

งบประมาณและการจัดการโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการดำเนินโครงการ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีการเบิกจ่ายงบประมาณตามที่ตั้งไว้ผลประเมินจากแบบสอบถามพบว่า ความพร้อมในด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยรวมในระดับที่มาก (คะแนน ๓.๕๐) โดยมีกลไกการตรวจสอบ ประเมิน และตรวจติดตามการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินโครงการที่เป็นระบบและโปร่งใสในระดับมากที่สุด ส่วนหัวข้อที่ได้รับคะแนนปานกลางคือ แผนการจัดสรรงบประมาณมีความเพียงพอ เหมาะสม ชัดเจนและสอดคล้องต่อการบริหารดำเนินโครงการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (คะแนน ๒.๗๘)

๓.๓.๒.๓ ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของต้นกล้าปาล์มน้ำมัน เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ (Material)

การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับคุณภาพและปริมาณของวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานโครงการฯ ต้นกล้าปาล์มน้ำมันที่ใช้ควรให้ผลผลิตค่อนข้างสม่ำเสมอ เก็บเกี่ยวได้ง่าย ให้ปริมาณน้ำมันต่อทะลายสูง และมีการเจริญเติบโต ส่วนวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน อาทิ ปูนขาว ปุ๋ย ยา สารเคมี รวมถึงสื่อสารสนเทศ อาทิแผ่นพับ เอกสารเผยแพร่ โปสเตอร์

ผลจากแบบสอบถาม พบว่าในภาพรวมบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน ได้จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การจัดเตรียมต้นกล้าปาล์มน้ำมัน การจัดเตรียมวัสดุปรับปรุงดิน การจัดเตรียมเอกสารคู่มือการจัดเตรียมเครื่องจักรกลสำหรับการปรับพื้นที่ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๓๘ ทั้งนี้จะเป็นการจัดเตรียมวัสดุปรับปรุงดิน (หินปูนฝุ่น ปูนขาวโคโลไมท์) มีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับที่มากที่สุด (คะแนน ๔.๒๗) อย่างไรก็ตามพบว่า

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

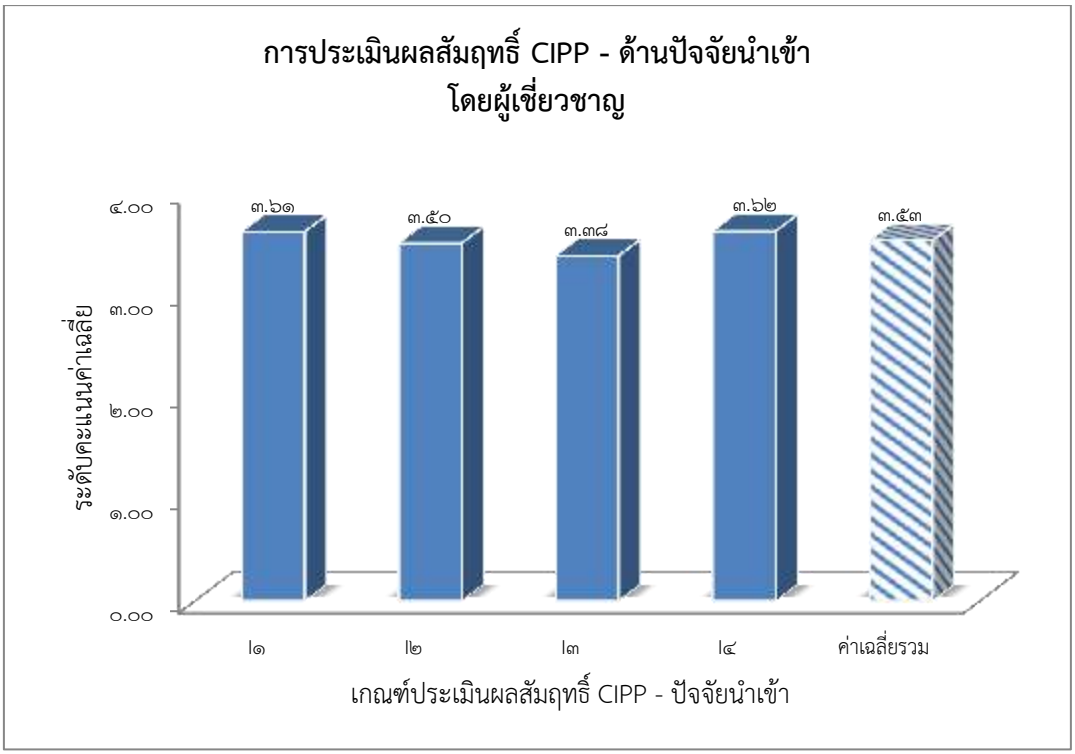
การจัดเตรียมเอกสาร คู่มือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ อาทิ เอกสารรายละเอียดโครงการฯ เอกสารการฝึกอบรมเกษตรกรยังอยู่ในเกณฑ์ที่น้อย (คะแนน ๒.๔๙)

๓.๓.๒.๔ ปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการดำเนินโครงการ (Method)

จากแบบสอบถามพบว่าในการจัดการดำเนินโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเหมาะสมในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๖๒) และผู้เชี่ยวชาญได้มีความเห็นในระดับมากที่สุดต่อโครงการฯ สามารถกำหนด ผลผลิตผลลัพธ์ผลกระทบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการและสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเหมาะสมและชัดเจนโดยมีคะแนนสูงสุด ๔.๒๙ รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานโครงการได้รับความร่วมมือจากการปฏิบัติงานแบบบูรณาการจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่ตามแผนที่วางไว้ ในระดับที่มากที่สุด (คะแนน ๔.๒๒) ซึ่งสามารถสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าทั้ง ๔ ด้าน แสดงดังตารางและแผนภาพ ต่อไปนี้

ตาราง ๓ - ๑๔ ผลการประเมิน CIPP ด้านปัจจัยนำเข้าทั้ง ๔ ด้าน

	เกณฑ์ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)	ระดับการประเมิน		
		$\overline{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
I๑	ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man)	๓.๖๑	๐.๕๓	มาก
I๒	ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money)	๓.๕๐	๐.๗๔	มาก
I๓	ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของต้นกล้าปาล์มน้ำมัน เครื่องมือเทคโนโลยีวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ (Material)	๓.๓๘	๐.๖๒	ปานกลาง
I๔	ปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการดำเนินโครงการ (Method)	๓.๖๒	๐.๔๘	มาก
	ค่าเฉลี่ยด้านปัจจัยนำเข้ารวม	**๓.๕๓**	**๐.๖๖**	**มาก**

แผนภาพ ๓ - ๔ สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านปัจจัยนำเข้าทั้ง ๔ ด้าน

๓.๓.๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการ (Process)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน แบ่งออกเป็น ๒ หัวข้อ คือ กระบวนการบริหารจัดการโครงการ และการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๓.๓.๓.๑ กระบวนการบริหารจัดการโครงการ

ด้านกระบวนการบริหารจัดการของโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน เป็นการประเมินว่ากิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ของโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน ในสภาพเป็นจริงเป็นอย่างไร มีข้อบกพร่องอย่างไร โดยจะแบ่งออกเป็น ๑๐ ด้านดังนี้และผลการประเมินด้านกระบวนการบริหารแสดงได้ดังตาราง ๓ - ๑๕

(๑) กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรมชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ให้ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง

(๒) กระบวนการการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

(๓) กระบวนการออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ขุดคู ยกร่อง) และจัดโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่จำเป็นอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

(๔) กระบวนการฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิทยาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

(๕) กระบวนการจัดหาต้นกล้าปาล์มน้ำมัน ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

(๖) กระบวนการสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินการปลูกพืชระยะสั้นในขณะปาล์มยังไม่ให้ผลผลิตดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

(๗) กระบวนการจัดให้เกษตรกรไปศึกษาดูงานเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในกับพื้นที่ของตนดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

(๘) มีกระบวนการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ ดูแล และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของโครงการทุกระยะ

(๙) กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรมชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง

(๑๐)มีกระบวนการ ติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่กลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

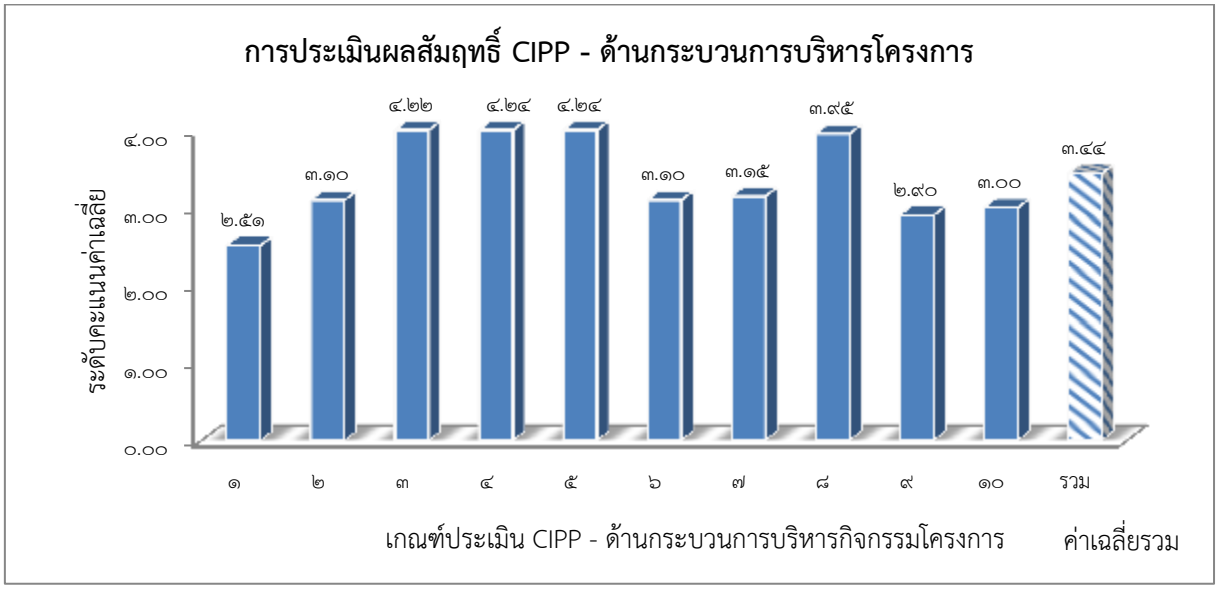
ตาราง ๓ - ๑๕ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการ - บริหารจัดการโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน (Process)

เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านกระบวนการ (Process Assessment Criteria)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความสอดคล้อง					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑. กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรมชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสาร รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ให้ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง	๔๑	๙	๑๑	๑๒	๙	๐	๒.๕๑	๐.๖๘	น้อย
	ร้อยละ	๐.๒๒	๐.๒๗	๐.๒๙	๐.๒๒	๐.๐๐			
๒. กระบวนการการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	๔๑	๕	๘	๑๐	๑๔	๔	๓.๑๐	๐.๔๗	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๑๒	๐.๒๐	๐.๒๔	๐.๓๔	๐.๑๐			
๓. กระบวนการออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ขุดคู ยกร่อง) และจัดโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่จำเป็นอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	๔๑	๒	๒	๓	๑๒	๒๒	๔.๒๒	๐.๗๗	มากที่สุด
	ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๗	๐.๒๙	๐.๕๔			
๔. กระบวนการฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิทยาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	๔๑	๑	๒	๓	๑๕	๒๐	๔.๒๔	๐.๖๔	มากที่สุด
	ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๕	๐.๐๗	๐.๓๗	๐.๔๙			
๕. กระบวนการจัดหาต้นกล้าปาล์มน้ำมัน ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	๔๑	๐	๑	๕	๑๘	๑๗	๔.๒๔	๐.๓๘	มากที่สุด
	ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๒	๐.๑๒	๐.๔๔	๐.๔๑			
๖. กระบวนการสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินการปลูกพืชระยะสั้นในขณะปาล์มยังไม่ให้ผลผลิตดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	๔๑	๔	๑๐	๖	๒๐	๑	๓.๑๐	๐.๔๙	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๒๔	๐.๑๕	๐.๔๙	๐.๐๒			
๗. กระบวนการจัดให้เกษตรกรไปศึกษาดูงานเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในกับพื้นที่ของตนดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	๔๑	๓	๗	๑๓	๑๗	๑	๓.๑๕	๐.๔๔	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๑๗	๐.๓๒	๐.๔๑	๐.๐๒			
๘. มีกระบวนการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ ดูแล และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของโครงการทุกระยะ	๔๑	๑	๒	๘	๑๗	๑๓	๓.๙๕	๐.๖๗	มาก
	ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๕	๐.๒๐	๐.๔๑	๐.๓๒			
๙. กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรมชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง	๔๑	๔	๘	๑๗	๑๒	๐	๒.๙๐	๐.๕๕	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๒๐	๐.๔๑	๐.๒๙	๐.๐๐			
๑๐. มีกระบวนการ ติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่กลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้	๔๑	๓	๙	๑๔	๑๕	๐	๓.๐๐	๐.๗๖	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๒๒	๐.๓๔	๐.๓๗	๐.๐๐			
รวมคะแนนเฉลี่ยด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการ (Process)							**๓.๔๔**	**๐.๕๙**	มาก

ผลการประเมินด้านกิจกรรมและกระบวนการของโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน พบว่าผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นต่อกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันในภาพรวม อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ ได้คะแนนเฉลี่ย ๓.๔๔ โดยมีความเห็นในระดับมากที่สุดต่อกระบวนการบริหารโครงการฯ ๓ ด้านคือ ด้านการฝึกอบรมเกษตรกร (คะแนน ๔.๒๔) ด้านจัดหาต้นกล้าปาล์มน้ำมัน (คะแนน ๔.๒๔) ด้านออกแบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ๔.๒๒ ซึ่งถือว่ามีการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม สอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ส่วนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อระดับความเหมาะสมของกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน ที่อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด คือ ด้านกระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ เพื่อชี้แจงข้อมูลข่าวสารให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ซึ่งถือว่ายังไม่ครอบคลุมและไม่ทั่วถึง โดยมีคะแนนเพียง ๒.๕๑ ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก (คะแนนระหว่าง ๒.๙๐ - ๓.๑๕) ทั้งนี้สามารถสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน ทั้ง ๑๐ ด้าน ได้ดังตาราง และแผนภาพ ต่อไปนี้

ตาราง ๓ - ๑๖ ผลการประเมิน CIPP - ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน

	เกณฑ์ประเมินด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการ	คะแนน
๑	มีกิจกรรมเผยแพร่ข้อมูล	๒.๕๑
๒	คัดเลือกเกษตรกรฯตรงตามวัตถุประสงค์	๓.๑๐
๓	ออกแบบอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างเหมาะสม	๔.๒๒
๔	ฝึกอบรมเกษตรกร	๔.๒๔
๕	จัดหาต้นกล้าปาล์มน้ำมันอย่างเหมาะสม	๔.๒๔
๖	สนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินการปลูกพืชระยะสั้น	๓.๑๐
๗	จัดให้เกษตรกรไปศึกษาดูงาน	๓.๑๕
๘	จัดตั้งคณะทำงานติดตามโครงการฯ ทุกระยะ	๓.๙๕
๙	ประชาสัมพันธ์โครงการฯ หลายช่องทาง	๒.๙๐
๑๐	มีกระบวนการเข้าถึงข้อมูลได้	๓.๐๐
	รวมคะแนนค่าเฉลี่ยด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการ	**๓.๔๔**

แผนภาพ ๓ - ๕ สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP - ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๓.๓.๒ กระบวนการการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน

โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นโครงการที่ต้องพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยแบ่งการประเมิน CIPP ด้านกระบวนการ หัวข้อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

(๑) การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

(๒) การมีส่วนร่วมด้านความคิด

(๓) การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม

จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีจำนวน ๓๗๔ คน โดยการมีส่วนร่วมทั้ง ๓ ด้านข้างต้น เพื่อช่วยให้มีการปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพผลการประเมินด้านกระบวนการการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑๗ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการ - การมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้		ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับความมีส่วนร่วม					$\overline{X}$	S.D.	ระดับความมีส่วนร่วม
			๑	๒	๓	๔	๕			
๑. การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ (P๑)										
๑.๑	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการฯ	๓๗๔	๑๒	๑๖	๒๙	๙๖	๒๒๑	๔.๓๓	๐.๘๒	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๓	๐.๐๔	๐.๐๘	๐.๒๖	๐.๕๙			
๑.๒	การมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ	๓๗๔	๒๗	๔๕	๙๘	๑๖๙	๓๕	๓.๓๗	๐.๖๑	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๑๒	๐.๒๖	๐.๔๕	๘๙.๐๐			
๑.๓	การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมฝึกอบรมในการปฏิบัติงานตามโครงการ ฯ	๓๗๔	๒๓	๑๘	๔๖	๑๐๔	๑๘๓	๔.๐๙	๐.๔๒	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๖	๐.๐๕	๐.๑๒	๐.๒๘	๐.๔๙			
ผลรวมการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ (P๑)								**๓.๙๓**	**๐.๖๙**	**มาก**
๒. การมีส่วนร่วมด้านความคิด (P๒)										
๒.๑	การมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางการดำเนินโครงการฯ	๓๗๔	๕๖	๕๓	๘๙	๑๒๔	๕๒	๓.๑๗	๐.๔๖	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๕	๐.๑๔	๐.๒๔	๐.๓๓	๐.๑๔			
๒.๒	การมีส่วนร่วมเสนอแนะปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินโครงการฯ	๓๗๔	๔๘	๔๓	๙๔	๑๑๑	๗๘	๓.๓๔	๐.๕๑	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๓	๐.๑๑	๐.๒๕	๐.๓๐	๐.๒๑			
ผลรวมการมีส่วนร่วมด้านความคิด (P๒)								**๓.๒๖**	**๐.๔๙**	**ปานกลาง**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑๗ (ต่อ)

ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้		ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับความมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	S.D.	ระดับความมีส่วนร่วม
			๑	๒	๓	๔	๕			
๓. การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม (P๓)										
๓.๑	การมีส่วนร่วมในการเตรียมพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน	๓๗๔	๑๒	๔๓	๖๖	๑๔๕	๑๐๘	๓.๗๙	๐.๖๕	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๓	๐.๑๑	๐.๑๘	๐.๓๙	๐.๒๙			
๓.๒	การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพดินเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน	๓๗๔	๔๑	๔๖	๔๙	๑๕๘	๘๐	๓.๕๑	๐.๕๔	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๑	๐.๑๒	๐.๑๓	๐.๔๒	๐.๒๑			
๓.๓	การมีส่วนร่วมในการปลูกปาล์มน้ำมันอย่างถูกวิธี	๓๗๔	๑๑	๒๓	๒๔	๑๒๒	๑๙๔	๔.๒๔	๐.๓๖	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๓	๐.๐๖	๐.๐๖	๐.๓๓				
๓.๔	การมีส่วนร่วมในการปลูกพืชคลุมดินในนาปาล์มน้ำมัน	๓๗๔	๑๓	๒๑	๔๙	๗๓	๒๑๘	๔.๒๔	๐.๓๓	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๓	๐.๐๖	๐.๑๓	๐.๒๐	๐.๕๘			
๓.๕	การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรม การขุดคู และยกร่อง	๓๗๔	๙๗	๘๕	๑๐๒	๖๑	๒๙	๒.๕๗	๐.๔๕	น้อย
		ร้อยละ	๐.๒๖	๐.๒๓	๐.๒๗	๐.๑๖	๐.๐๘			
๓.๖	การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน	๓๗๔	๔๗	๕๙	๙๖	๑๑๐	๖๒	๓.๒๒	๐.๒๗	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๓	๐.๑๖	๐.๒๖	๐.๒๙	๐.๑๗			
๓.๗	การมีส่วนร่วมในการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน	๓๗๔	๗๘	๕๔	๘๙	๑๒๘	๒๕	๒.๙๑	๐.๕๔	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๒๑	๐.๑๔	๐.๒๔	๐.๓๔	๐.๐๗			
ผลรวมการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม (P๓)								**๓.๕๐**	**๐.๔๖**	**มาก**
รวมทั้งหมด								**๓.๕๖**	**๐.๕๘**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ผลการประเมินด้านกระบวนการการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันจำนวน ๓๗๔ คน ในภาพรวมพบว่า โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง ๓ ด้านเท่ากับ ๓.๕๖

ทางด้านการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ (P๑) พบว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมในโครงการในระดับที่มากที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการฯ (คะแนน ๔.๓๓) รองลงมาคือทางด้านการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมฝึกอบรมในการปฏิบัติงานตามโครงการฯ (คะแนน ๔.๐๙) และถัดไปเป็นการมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่เข้าร่วมโครงการ (คะแนน ๓.๓๗) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

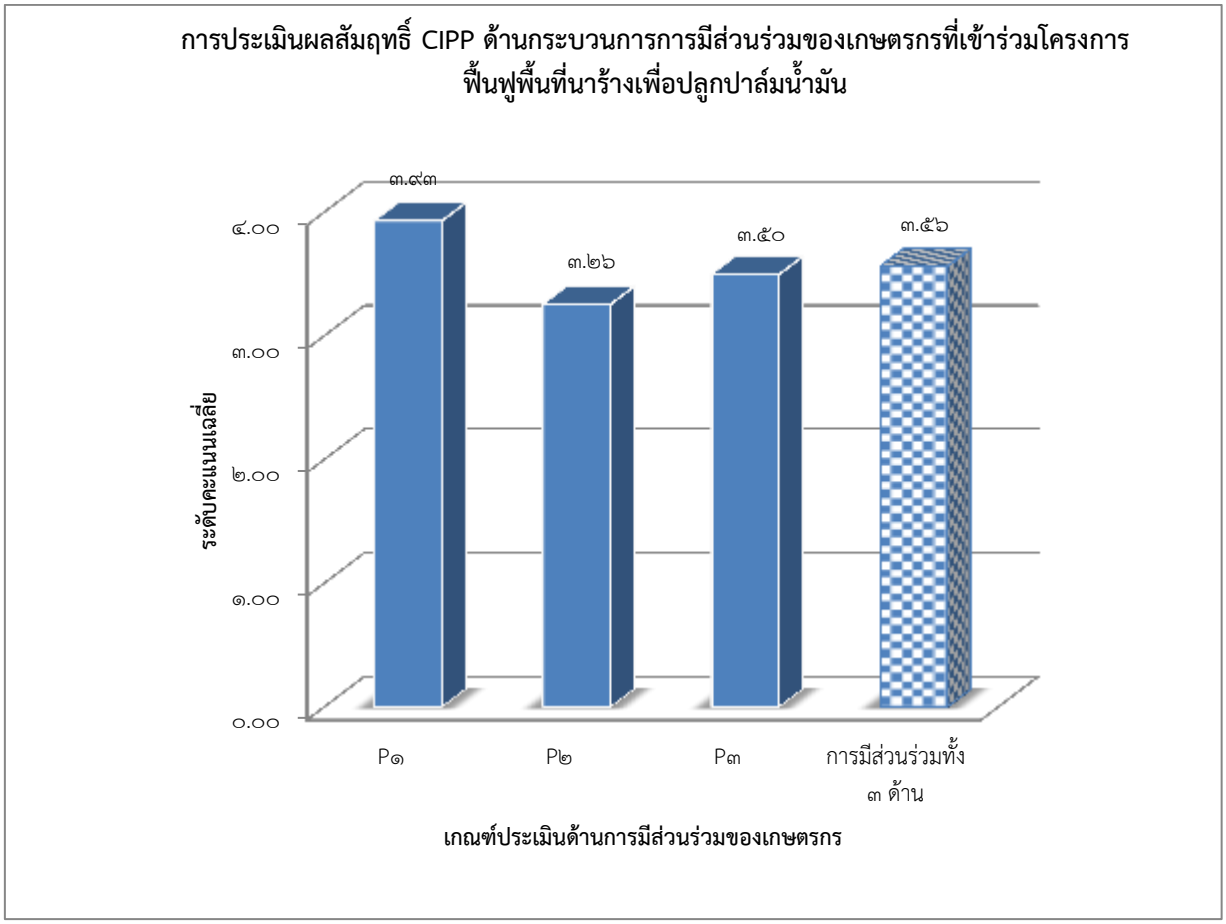
ทางด้านการมีส่วนร่วมด้านความคิด (P๒) พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการดำเนินโครงการ และมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินโครงการในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนอยู่ที่ ๓.๑๗ และ ๓.๓๔ ตามลำดับ

ทางด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามกิจกรรม (P๓) พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีคะแนนเฉลี่ยในด้านนี้เท่ากับ ๓.๕๐ โดยพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีคะแนนในระดับมากที่สุด ๒ ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปลูกปาล์มน้ำมันอย่างถูกวิธีในระดับมากที่สุด (คะแนน ๔.๒๔) และด้านการมีส่วนร่วมในการปลูกพืชคลุมดินในนาปาล์มน้ำมัน (คะแนน ๔.๒๔) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการเตรียมพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน การฟื้นฟูสภาพดินเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ถัดไปคือการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานและการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่อยู่ในระดับน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรม การขุดคู และยกร่อง

ตาราง ๓ - ๑๘ สรุปผลการประเมินกระบวนการ CIPP - ด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

เกณฑ์ประเมินด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ฯ	**ระดับการประเมิน**		
	$\bar{X}$	S.D.	**ผลการประเมิน**
การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ (P๑)	๓.๙๓	๐.๖๙	มาก
การมีส่วนร่วมด้านความคิด (P๒)	๓.๒๖	๐.๔๙	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม (P๓)	๓.๕๐	๐.๔๖	มาก
รวม	**๓.๕๖**	**๐.๕๘**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๓ - ๖ สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการหัวข้อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๓.๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิตของโครงการ (Product)

การประเมินผล CIPP ด้านผลผลิต จะแบ่งเป็นการประเมินผลระดับความรู้ ระดับความพึงพอใจ ระดับผลกระทบ รวมถึงการประเมินเชิงปริมาณของประสิทธิภาพในการผลิต โดยแบ่งเป็น ๕ หัวข้อดังนี้

(๑) ระดับความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ แบ่งเป็นความรู้ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูก ด้านนิเวศน์วิทยาของปาล์มน้ำมัน ด้านวิทยาการการปลูกปาล์มน้ำมัน และ ด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน

(๒) ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(๓) ระดับผลกระทบของโครงการต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๔) จำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

(๕) ผลผลิตปาล์มน้ำมันจากการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน (กก./ไร่/ปี)

๓.๓.๔.๑ ระดับความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

การประเมินระดับความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน สามารถแบ่งการประเมินออกเป็น ๔ หัวข้อ คือด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูก ด้านนิเวศน์วิทยาของปาล์มน้ำมัน ด้านวิทยาการการปลูกปาล์มน้ำมัน และด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันโดยแสดงผลการประเมินทั้ง ๔ ด้าน ได้ดังตารางต่อไปนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๑๙ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร (ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ)

ความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร	ระดับความรู้ก่อนร่วมโครงการ			ระดับความรู้หลังร่วมโครงการ			ผลต่าง*		t-value	Sig.*=๐.๐๕
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.		
๑. ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูก										
๑.๑ สภาพดินที่เหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมันคือดินร่วนเหนียวถึงดินเหนียว	๑.๗๔	๐.๖๘	น้อยที่สุด	๔.๑๕	๐.๕๗	มาก	๒.๔๑	๐.๖๓	๗๔.๕๗	๐.๐๒***
๑.๒ แปลงเพาะปลูกควรมีความลึกของชั้นดินมากกว่า ๗๕ ซ.ม. ความลาดชันของดินไม่ควรเกินร้อยละ ๑๒ และสูงกว่าระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๕๐๐ เมตร	๑.๕๖	๐.๓๓	น้อยที่สุด	๓.๙๔	๐.๗๗	มาก	๒.๓๘	๐.๕๕	๘๓.๖๙	๐.๐๑***
๑.๓ ความเป็นกรดด่างของดินควรมีสภาพเป็นกรดอ่อน คือ ระดับ PH ๔.๐ - ๖.๕	๑.๗๔	๐.๒๘	น้อยที่สุด	๓.๖๕	๐.๖๔	มาก	๑.๙๑	๐.๔๖	๘๐.๓๐	๐.๐๑***
๑.๔ การปลูกคลุมดินในสวนปาล์มเป็นวิธีป้องกันปัญหาเรื่องวัชพืชการชะล้างพังทลายของดินและพืชคลุมดินยังเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน	๑.๙๘	๐.๗๒	น้อย	๔.๒๘	๐.๖๙	มากที่สุด	๒.๓	๐.๗๑	๖๓.๐๙	๐.๐๔***
เฉลี่ย	**๑.๗๖**	**๐.๕๐**	**น้อย**	**๔.๐๑**	**๐.๖๗**	**มาก**	**๒.๒๕**	**๐.๕๙**	**๗๔.๓๘**	**๐.๐๒*** **
๒. ด้านนิเวศน์วิทยาของปาล์มน้ำมัน										
๒.๑ ปาล์มน้ำมันชอบสภาพภูมิอากาศที่มีฝนตกชุก สม่ำเสมอตลอดปีความชื้นสูง และแสงแดดจัด	๓.๓๔	๐.๒๓	ปานกลาง	๔.๕๘	๐.๓๘	มากที่สุด	๑.๒๔	๐.๓๑	๗๘.๖๒	๐.๐๒***
๒.๒ปาล์มน้ำมันต้องการแสงแดดอย่างน้อยวันละ ๕ ชั่วโมง	๒.๖๓	๐.๕๖	ปานกลาง	๔.๓๘	๐.๖๗	มากที่สุด	๑.๗๕	๐.๖๒	๕๕.๐๓	๐.๐๓***
๒.๓อุณหภูมิที่เหมาะสมในการปลูกปาล์มอยู่ในช่วง ๒๕ - ๒๘ องศาเซ็นเซียส	๑.๖๙	๐.๔๒	น้อยที่สุด	๓.๘๔	๐.๒๕	มาก	๒.๑๕	๐.๓๔	๑๒๔.๑๒	๐.๐๐***
๒.๔ปริมาณน้ำฝนที่เหมาะสมในการปลูกปาล์มน้ำมันคือ ๑,๘๐๐ - ๒,๐๐๐มม./ปี	๑.๗๒	๐.๒๘	น้อยที่สุด	๓.๙๗	๐.๑๙	มาก	๒.๒๕	๐.๒๔	๑๘๕.๑๖	๐.๐๐***
๒.๕ฤดูกาลที่เหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน คือต้นฤดูฝน (พฤษภาคม -มิถุนายน) เพราะดินมีความชื้นเพื่อให้ต้นกล้าได้มีเวลาตั้งตัว	๒.๗๘	๐.๕๒	ปานกลาง	๔.๖๙	๐.๔๓	มากที่สุด	๑.๙๑	๐.๔๘	๗๗.๗๖	๐.๐๒***
เฉลี่ย	**๒.๔๓**	**๐.๔๐**	**น้อย**	**๔.๒๙**	**๐.๓๘**	**มากที่สุด**	**๑.๘๖**	**๐.๓๙**	**๙๑.๕๓**	**๐.๐๑*** **

ตาราง ๓ - ๑๙ (ต่อ)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร	ระดับความรู้ก่อนร่วมโครงการ			ระดับความรู้หลังร่วมโครงการ			ผลต่าง*		t-value	Sig.*=๐.๐๕
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.		
๓. ด้านวิทยาการการปลูกปาล์มน้ำมัน										
๓.๑ ระยะปลูกปาล์มน้ำมันที่เหมาะสม คือ ๘.๕ x ๘.๕ เมตร (ระยะระหว่างต้น x ระยะระหว่างแถว) โดยพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ๑ ไร่ จะปลูก ๆ ได้ ๒๕ ต้น	๑.๒๘	๐.๒๔	น้อยที่สุด	๓.๓๙	๐.๕๓	ปานกลาง	๒.๑๑	๐.๓๙	๑๐๕.๙๙	๐.๐๐***
๓.๒ การปลูกปาล์มในที่ร่มเงาหรือปลูกในสภาพชิดกันชิดกันเกินไปจะทำให้ผลผลิตลดลง	๒.๕๙	๐.๔๖	น้อย	๔.๓๘	๐.๖๓	มากที่สุด	๑.๗๙	๐.๕๕	๖๓.๕๒	๐.๐๒***
๓.๓อายุต้นกล้าที่เหมาะสม ในการปลูกประมาณ ๑๐ - ๑๒ เดือน	๒.๘๔	๐.๓๙	ปานกลาง	๔.๕๑	๐.๔๘	มากที่สุด	๑.๖๗	๐.๔๔	๗๔.๒๔	๐.๐๒***
๓.๔ การใส่ปุ๋ยควรใส่เมื่อดินมีความชื้นพอเพียง หลีกเลี่ยงการใส่ปุ๋ยเมื่อแล้งจัดหรือฝนตกหนัก	๓.๒๒	๐.๑๘	ปานกลาง	๔.๔๕	๐.๓๒	มากที่สุด	๑.๒๓	๐.๒๕	๙๕.๑๕	๐.๐๑***
๓.๕ การใส่ปุ๋ยปีแรกควรใส่ ๔ - ๕ ครั้ง/ปี ตั้งแต่อายุ ๒ - ๓ ปี ให้ใส่ ๓ ครั้ง/ปี และอายุ ๔ ปี ขึ้นไปให้ใส่ปีละ ๒ครั้ง	๑.๗๘	๐.๓๖	น้อยที่สุด	๓.๙๘	๐.๔๗	มาก	๒.๒	๐.๔๒	๑๐๒.๕๒	๐.๐๐***
๓.๖ การใช้ปุ๋ยที่มีโปรตัสเซียมสูงได้แก่สูตร ๑๓ - ๑๓ - ๒๑ อัตรา ๙ กก./ต้น/ปี และเพิ่มแมกเนเวียมโบรอน ๒ กก./ต้น/ปี ทำให้ ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตเพิ่ม	๑.๖๔	๐.๕๓	น้อยที่สุด	๔.๐๙	๐.๖๖	มาก	๒.๔๕	๐.๖๐	๗๙.๖๓	๐.๐๒***
เฉลี่ย	**๒.๒๓**	**๐.๓๖**	**น้อย**	**๔.๑๓**	**๐.๕๒**	**มาก**	**๑.๙๑**	**๐.๔๔**	**๘๔.๓๖**	**๐.๐๑*** **
๔. ด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน										
๔.๑ ควรเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มที่สุกพอดีส่งเข้าโรงงานเพื่อให้น้ำมันมีปริมาณมาก	๓.๔๒	๐.๖๗	มาก	๔.๔๙	๐.๓๓	มากที่สุด	๑.๐๗	๐.๕๐	๔๑.๓๙	๐.๐๖
๔.๒ การคัดเลือกทะลายปาล์มสุกโดยดูจากสีของผลซึ่งจะเปลี่ยนเป็นสีส้มและจำนวนผลสุกที่ร่วงหล่นลงบนดิน ๑๐ - ๑๒ ผล	๒.๕๙	๐.๔๗	น้อย	๔.๒๕	๐.๔๖	มากที่สุด	๑.๖๖	๐.๔๗	๖๙.๐๔	๐.๐๒***
๔.๓ รอบของการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมันในช่วงผลปาล์มออกชุกควรอยู่ในช่วง ๗ - ๑๐ วัน/รอบ	๒.๖๗	๐.๕๔	ปานกลาง	๔.๑๒	๐.๒๗	มาก	๑.๔๕	๐.๔๑	๖๙.๒๔	๐.๐๒***
๔.๔ การเก็บเกี่ยวผลปาล์มที่ดีควรให้ผลปาล์มเกิดบาดแผลน้อยที่สุดเพื่อรักษาปริมาณน้ำมัน	๒.๘๘	๐.๖๙	ปานกลาง	๔.๗๔	๐.๑๘	มากที่สุด	๑.๘๖	๐.๔๔	๘๒.๖๙	๐.๐๑***
๔.๕ ทะลายปาล์มน้ำมันที่ตัดแล้วควรส่งถึงโรงงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง	๓.๒๔	๐.๔๑	ปานกลาง	๔.๖๒	๐.๔๗	มากที่สุด	๑.๓๘	๐.๔๔	๖๐.๖๕	๐.๐๒***
เฉลี่ย	**๒.๙๖**	**๐.๕๖**	**ปานกลาง**	**๔.๔๔**	**๐.๓๔**	**มากที่สุด**	**๑.๔๘**	**๐.๔๕**	**๖๓.๙๒**	**๐.๐๒*** **

หมายเหตุ : - ผลต่าง หมายถึง ระดับความรู้หลังเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ลบด้วย ระดับความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

- Sig. หมายถึงกำหนดให้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

การประเมินผลด้านความรู้เป็นโครงการที่มีการเพิ่มพูนความรู้เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และประสบการณ์ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยในภาพรวมทั้งหมดทุกหัวข้อพบว่าเกษตรกรมีความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการทั้ง ๔ หัวข้อเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ยทั้ง ๔ หัวข้อก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เท่ากับ ๒.๓๔ แต่มีความรู้ที่เพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการฯ โดยมีค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมโครงการเท่ากับ ๔.๒๒ อยู่ในเกณฑ์ที่มากที่สุด ซึ่งสามารถสรุปผลการประเมินโดยวิธี CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้ตามตาราง ๓ - ๒๐ แผนภาพ ๓ - ๗ และ แผนภาพ ๓ - ๘

เมื่อพิจารณารายหัวข้อพบว่าเกษตรกรมีความรู้ในหัวข้อการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูกในระดับน้อย (ค่าคะแนนเฉลี่ย ๑.๗๖) โดยก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรมีประเด็นความรู้ที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ เรื่องสภาพดินที่เหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมันเรื่องขนาดของแปลงเพาะปลูกที่เหมาะสมและเรื่องความเป็นกรดด่างของดินรองลงมาเป็นเรื่องการปลูกคลุมดินในสวนปาล์ม

สำหรับหัวข้อนิเวศน์วิทยาของปาล์มน้ำมัน พบว่า เกษตรกรมีความรู้ก่อนเข้าโครงการในระดับที่น้อยเช่นกัน (ค่าคะแนนเฉลี่ย ๒.๔๓) เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรก่อนเข้าโครงการมีความรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่เรื่องสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมสำหรับปาล์มน้ำมันเรื่องความต้องการแสงแดดของปาล์มน้ำมันต่อวัน เรื่องฤดูกาลที่เหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน และอีก ๒ ประเด็นที่มีความรู้ก่อนเข้าโครงการอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด คือ เรื่องอุณหภูมิที่เหมาะสมในการปลูกปาล์ม และเรื่องปริมาณน้ำฝนที่เหมาะสมในการปลูกปาล์มน้ำมัน

ทางด้านวิทยาการปลูกปาล์มน้ำมัน พบว่าเกษตรกรมีความรู้ก่อนเข้าโครงการฯ อยู่ในระดับที่น้อย (ค่าคะแนนเฉลี่ย ๒.๒๓) โดยประเด็นที่มีความรู้ในระดับปานกลาง คือเรื่องอายุต้นกล้าที่เหมาะสมในการปลูก และเรื่องวิธีการใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม ส่วนประเด็นที่เกษตรกรมีความรู้ในระดับน้อย คือการปลูกปาล์มในที่ร่มเงาหรือปลูกในสภาพชิดกันชิดกันเกินไปจะทำให้ผลผลิตลดลง สำหรับประเด็นที่เกษตรกรมีความรู้ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ เรื่องการเว้นระยะห่างระหว่างต้นที่เหมาะสมในการปลูกปาล์มน้ำมัน เรื่องระยะเวลาและระยะห่างในการใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม และเรื่องการใช้ปุ๋ยที่มีโปตัสเซียมสูงที่ช่วยทำให้ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตเพิ่ม

สำหรับความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันนั้น พบว่าก่อนเข้าโครงการฯ เกษตรกรมีความรู้ด้านนี้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่ามีความรู้ในระดับมาก คือประเด็นเรื่องการเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มที่สุกพอดีส่งเข้าโรงงานเพื่อให้น้ำมันมีปริมาณมาก ส่วนความรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่เรื่องรอบการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมันช่วงผลปาล์มออกชุกใน ๗ - ๑๐ วัน/รอบ เรื่องการเก็บเกี่ยวที่ดีควรให้ผลปาล์มเกิดบาดแผลน้อยที่สุดเพื่อรักษาปริมาณน้ำมัน เรื่องทะลายปาล์มน้ำมันที่ตัดแล้วควรส่งถึงโรงงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง และความรู้ที่อยู่ในระดับน้อย คือ การคัดเลือกทะลายปาล์มสุกโดยดูจากสีของผลซึ่งจะเปลี่ยนเป็นสีส้มและจำนวนผลสุกที่ร่วงหล่นลงบนดิน ๑๐ - ๑๒ ผล

หัวข้อที่มีผลต่างค่าคะแนนเฉลี่ยที่มากที่สุดคือความรู้ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูก (คะแนนเฉลี่ย ๒.๒๕) รองลงมาคือด้านวิทยาการปลูกปาล์มน้ำมัน (คะแนนเฉลี่ย ๑.๙๑) สำหรับรายหัวข้อที่มีผลต่างคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือเรื่องด้านการใช้ปุ๋ยที่มีโปตัสเซียมสูงได้แก่สูตร ๑๓ - ๑๓ - ๒๑ อัตรา ๙ กก./ต้น/ปี และเพิ่มแมกเนเวียมโบรอน ๒ ก.ก./ต้น/ปี ทำให้ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตเพิ่ม (ผลต่างเฉลี่ยค่าคะแนน ๒.๔๕) และเรื่องสภาพดินที่เหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมัน คือ ดินร่วนเหนียวถึงดินเหนียว (ผลต่างเฉลี่ยค่าคะแนน ๒.๔๑) แปลงเพาะปลูกควรมีความลึกของชั้นดินมากกว่า ๗๕ ซ.ม. (ผลต่างเฉลี่ยค่าคะแนน ๒.๓๘)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สำหรับทางด้านการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเชิงอนุมานด้วยค่าสถิติ t แบบคู่ (Paired Sample t-test) ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการทดสอบสมมติฐานไว้ดังนี้

(ก) สมมติฐานของการวิจัย

H_0 (สมมติฐานหลัก) : ระดับความรู้ของเกษตรกรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการไม่แตกต่างกัน

H_1 (สมมติฐานหลัง) : ระดับความรู้ของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ มากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

(ข) ระดับนัยสำคัญของสมมติฐาน

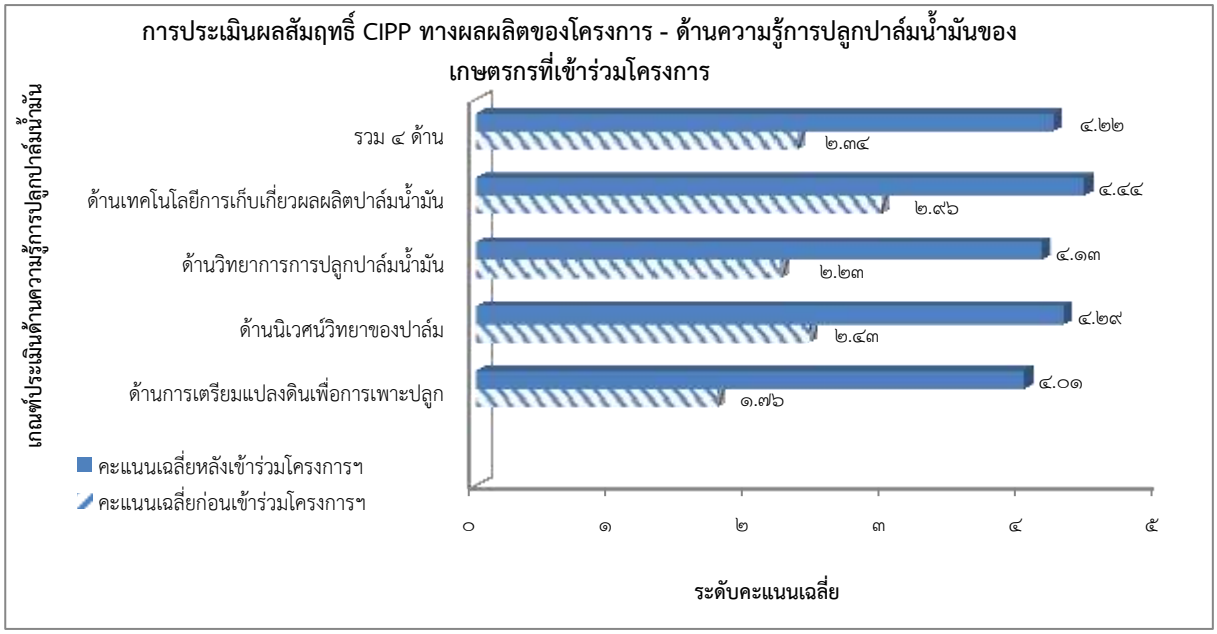
ผู้วิจัยได้กำหนดระดับนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ ๐.๐๕ หรือที่ความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕

(ก) เกณฑ์การตัดสินใจ

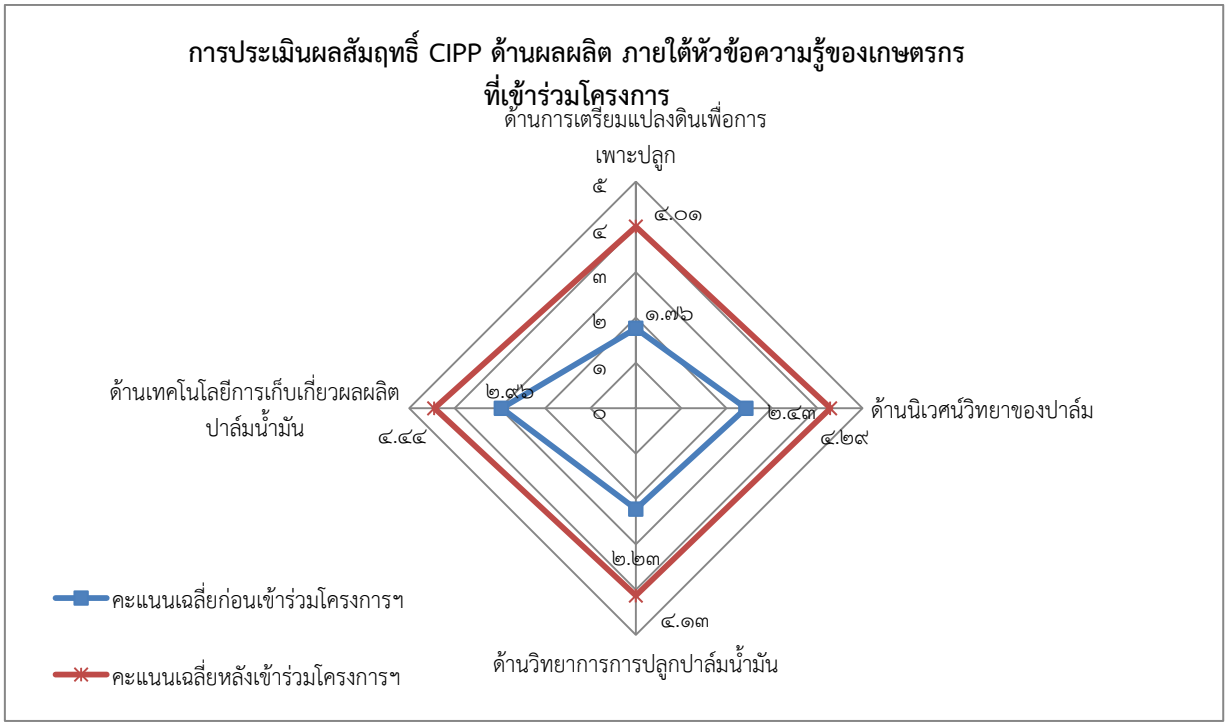
เกณฑ์การปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อค่าสถิติหรือค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ทางด้านผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูกด้านนิเวศน์วิทยาของปาล์มน้ำมันด้านวิทยาการการปลูกปาล์มน้ำมัน และด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งในภาพรวม และในทุกหัวข้อย่อยมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตาราง ๓ - ๒๐ ผลการประเมิน CIPP ด้านผลผลิต - ความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

ความรู้การปลูกปาล์มของเกษตรกร	คะแนนเฉลี่ย			ระดับความรู้		t-value	Sig.
	ก่อน	หลัง	ผลต่าง	ก่อน	หลัง		
ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูก	๑.๗๖	๔.๐๑	๒.๒๕	น้อยที่สุด	มาก	๗๔.๓๘	๐.๐๑***
ด้านนิเวศน์วิทยาของปาล์ม	๒.๔๓	๔.๒๙	๑.๘๖	น้อย	มากที่สุด	๙๑.๕๓	๐.๐๑***
ด้านวิทยาการการปลูกปาล์มน้ำมัน	๒.๒๓	๔.๑๓	๑.๙๑	น้อย	มาก	๘๔.๓๖	๐.๐๑***
ด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน	๒.๙๖	๔.๔๔	๑.๔๘	ปานกลาง	มากที่สุด	๖๓.๙๒	๐.๐๒***
รวม	**๒.๓๔**	**๔.๒๒**	**๑.๘๘**	**น้อย**	**มากที่สุด**	**๘๓.๓๕**	**๐.๐๑*** **

แผนภาพ ๓ - ๗ สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางผลผลิต - ด้านความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้

แผนภาพ ๓ - ๘ ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๓.๔.๒ ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ฯ

การประเมินระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรก่อน และหลังเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน แบ่งออกเป็น ๔ หัวข้อ คือด้านการบริหารจัดการโครงการ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ ด้านความคุ้มค่าของโครงการ และด้านความโปร่งใสและธรรมาภิบาลของการดำเนินโครงการ ฯ ซึ่งแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๒๑ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกร (ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ)

ลำดับที่	หัวข้อการประเมินโครงการฯ ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกร	ความคาดหวังก่อนการดำเนินโครงการ			ระดับความพึงพอใจหลังดำเนินโครงการ			ผลต่าง		t-value	Sig.
		$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.		
๑. ด้านการบริหารจัดการโครงการฯ											
๑.๑	โครงการฯ มีการเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรม รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทางและเข้าถึงกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๓.๖๙	๐.๗๒	มาก	๑.๗๖	๐.๖๖	น้อยที่สุด	-๑.๙๓	๐.๖๙	-๕๔.๐๙	๐.๔๗
๑.๒	โครงการ ฯ มีการกำหนดแนวทาง แผนดำเนินงาน กลไก และผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการครบถ้วนสมบูรณ์	๓.๔๓	๐.๗๔	มาก	๔.๑๘	๐.๔๕	มาก	๐.๗๕	๐.๖๐	๒๔.๓๘	๐.๐๐***
๑.๓	การมีส่วนร่วมของเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ต่อการดำเนินงานของโครงการฯ	๓.๔๙	๐.๖๓	มาก	๔.๑๓	๐.๖๗	มาก	๐.๖๔	๐.๖๕	๑๙.๐๔	๐.๐๑***
๑.๔	นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของ กรมพัฒนาที่ดินมีความรู้และความเชี่ยวชาญในการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์ม	๔.๒๖	๐.๘๒	มากที่สุด	๔.๘๘	๐.๓๖	มากที่สุด	๐.๖๒	๐.๕๙	๒๐.๓๒	๐.๐๑***
๑.๕	นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของ กรมพัฒนาที่ดินมีความกระตือรือร้นและดำเนินงาน ด้วยการเอาใจใส่	๓.๔๔	๐.๖๘	มาก	๔.๑๖	๐.๒๖	มาก	๐.๗๒	๐.๔๗	๒๙.๖๓	๐.๐๐***
๑.๖	นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินมีความเข้าใจต่อการดำเนินโครงการฯ ภายใต้ภาวะความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้	๓.๔๓	๐.๗๒	มาก	๓.๓๙	๐.๖๙	ปานกลาง	-๐.๐๔	๐.๗๑	-๑.๑๐	๐.๒๑
๑.๗	การให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหามีความชัดเจนของข้อมูลและกระบวนการรวมถึงการสื่อสารชี้แจงทำความเข้าใจกับเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๔.๒๑	๐.๕๓	มากที่สุด	๔.๘๗	๐.๒๕	มากที่สุด	๐.๖๖	๐.๓๙	๓๒.๗๓	๐.๐๐***
๑.๘	โครงการฯ แก้ปัญหานาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ตรงจุด	๔.๒๔	๐.๗๓	มากที่สุด	๔.๘๔	๐.๓๘	มากที่สุด	๐.๖	๐.๕๖	๒๐.๙๑	๐.๐๑***
ด้านการบริหารจัดการโครงการฯ - เฉลี่ย		**๓.๗๗**	**๐.๗๐**	**มาก**	**๔.๐๓**	**๐.๔๗**	**มาก**	**๐.๒๕**	**๐.๕๘**	**๘.๔๑**	**๐.๐๔*** **
๒. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ											
๒.๑	รายได้ต่อครัวเรือนของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น	๔.๒๒	๐.๒๕	มากที่สุด	๔.๗๗	๐.๕๑	มากที่สุด	๐.๕๕	๐.๓๘	๒๗.๙๙	๐.๐๐***

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๒๑ (ต่อ)

ลำดับที่	หัวข้อการประเมินโครงการฯ ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกร	ความคาดหวังก่อนการดำเนินโครงการ			ระดับความพึงพอใจหลังดำเนินโครงการ			ผลต่าง		t-value	Sig.
		$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.		
๒. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ (ต่อ)											
๒.๒	ลดอัตราการว่างงานของเกษตรกรในพื้นที่ (ส่งเสริมการมีงานทำในพื้นที่)	๓.๖๖	๐.๖๘	มาก	๔.๐๘	๐.๔๒	มาก	๐.๔๒	๐.๕๕	๑๔.๗๗	๐.๐๒***
๒.๓	จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงจากการใช้พื้นที่ในการปลูกปาล์ม	๔.๑๔	๐.๓๑	มาก	๔.๔๗	๐.๒๗	มากที่สุด	๐.๓๓	๐.๒๙	๒๒.๐๑	๐.๐๐***
๒.๔	การปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่เนื่องจากการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์ม	๓.๔๙	๐.๗๓	มาก	๓.๙๘	๐.๔๕	มาก	๐.๔๙	๐.๕๙	๑๖.๐๖	๐.๐๒***
๒.๕	การถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มสู่เกษตรกร	๔.๒๑	๐.๓๒	มากที่สุด	๔.๖๖	๐.๒๔	มากที่สุด	๐.๔๕	๐.๒๘	๓๑.๐๘	๐.๐๐***
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการฯ - เฉลี่ย		**๓.๙๔**	**๐.๔๖**	**มาก**	**๔.๓๙**	**๐.๓๘**	**มากที่สุด**	**๐.๔๕**	**๐.๔๒**	**๒๐.๗๓**	**๐.๐๐*** **
๓. ด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ											
๓.๑	ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ	๓.๖๑	๐.๓๙	มาก	๓.๙๖	๐.๔๖	มาก	๐.๓๕	๐.๔๓	๑๕.๙๓	๐.๐๒***
๓.๒	ความคุ้มค่าทางสังคม	๓.๒๙	๐.๖๒	ปานกลาง	๔.๐๙	๐.๗๔	มาก	๐.๘	๐.๖๘	๒๒.๗๕	๐.๐๐***
๓.๓	ความคุ้มค่าทางการอนุรักษ์ทรัพยากร ดิน และน้ำ เพื่อการเกษตร	๔.๒๖	๐.๒๒	มากที่สุด	๔.๕๘	๐.๓๑	มากที่สุด	๐.๓๒	๐.๒๗	๒๓.๓๕	๐.๐๐***
๓.๔	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการฯ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการ	๓.๑๘	๐.๔๖	ปานกลาง	๓.๙๕	๐.๔๓	มาก	๐.๗๗	๐.๔๕	๓๓.๔๖	๐.๐๐***
ด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ - เฉลี่ย		**๓.๕๙**	**๐.๔๒**	**มาก**	**๔.๑๕**	**๐.๔๙**	**มาก**	**๐.๕๖**	**๐.๔๕**	**๒๓.๘๗**	**๐.๐๐*** **
๔. ด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ											
๔.๑	การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ มีความโปร่งใสและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล	๔.๒๖	๐.๓๗	มากที่สุด	๔.๔๔	๐.๕๖	มากที่สุด	๐.๑๘	๐.๔๗	๗.๔๙	๐.๐๔***
๔.๒	โครงการ ฯ มีกระบวน การควบคุม ตรวจสอบ ตรวจติดตามและรายงานผลการใช้และจัดสรรงบประมาณ อย่างโปร่งใส เป็นไปตามหลักนิติธรรม	๔.๓๑	๐.๘๘	มากที่สุด	๔.๘๘	๐.๒๙	มากที่สุด	๐.๕๗	๐.๕๙	๑๘.๘๔	๐.๐๐***
๔.๓	เกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการใช้และจัดสรรงบประมาณ	๓.๔๖	๐.๔๗	มาก	๔.๑๔	๐.๓	มาก	๐.๖๘	๐.๓๙	๓๔.๑๖	๐.๐๐***
ด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการ ฯ - เฉลี่ย		**๓.๙๐**	**๐.๕๔**	**มาก**	**๔.๔๐**	**๐.๔๑**	**มากที่สุด**	**๐.๕๐**	**๐.๔๗**	**๒๐.๓๘**	**๐.๐๐*** **

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

จากตารางข้างต้นข้างต้น แสดงให้เห็นถึง การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังก่อนเข้าร่วมโครงการและระดับความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร โดยในภาพรวมทั้ง ๔ หัวข้อพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการ ในระดับที่มากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม ๔.๒๔) ซึ่งสูงกว่าคะแนนความคาดหวังก่อนเข้าร่วมโครงการ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๘๐)

เมื่อพิจารณารายหัวข้อพบว่า เกษตรกรมีความคาดหวังก่อนเข้าโครงการสูงสุด คือ ความคาดหวังในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ ฯ รองลงมาคือ ความคาดหวังฯในด้านความโปร่งใสและธรรมาภิบาลของการดำเนินโครงการ ฯ ตามด้วย ความคาดหวังฯในด้านบริหารจัดการโครงการและด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๔, ๓.๙๐, ๓.๗๗ และ ๓.๕๙ ตามลำดับ

ทางด้านความพึงพอใจหลังการดำเนินโครงการฯ พบว่า คะแนนเฉลี่ยเรียงตามอันดับมากไปน้อย คือ ด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ (๔.๔๐) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ (๔.๓๙) ด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ (๔.๑๕) และด้านการบริหารจัดการโครงการฯ (๔.๐๓)

สำหรับผลต่างเฉลี่ยระหว่างคะแนนความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการและความคาดหวังก่อนการดำเนินโครงการพบว่า ผลต่างที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความคุ้มค่าของโครงการ (ผลต่างเท่ากับ ๐.๕๖) รองลงมาคือ ด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ (ผลต่างเท่ากับ ๐.๔๕) ตามด้วย ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ และด้านการบริหารจัดการโครงการฯ (ผลต่างเท่ากับ ๐.๒๕) แสดงให้เห็นถึงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจมากขึ้นจากระดับที่คาดหวังไว้ โดยได้รับความคุ้มค่าจากโครงการอย่างมาก โดยเฉพาะการมีประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการฯ (ผลต่างคะแนน ๐.๗๗) และการมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการใช้/จัดสรรงบประมาณ (ผลต่างคะแนน ๐.๖๘)

สำหรับทางด้านการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเชิงอนุมานด้วยค่าสถิติ t แบบคู่ (Paired Sample t-test) ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการทดสอบสมมติฐานไว้ ดังนี้

(ก) สมมติฐานของการวิจัย

H_0 (สมมติฐานหลัก) : ระดับความคาดหวังก่อนและความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการไม่แตกต่างกัน

H_1 (สมมติฐานหลัง) : ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการมากกว่า ระดับความคาดหวังก่อนเข้าร่วมโครงการ

(ข) ระดับนัยสำคัญของสมมติฐานผู้วิจัยได้กำหนดระดับนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ ๐.๐๕ หรือที่ความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕

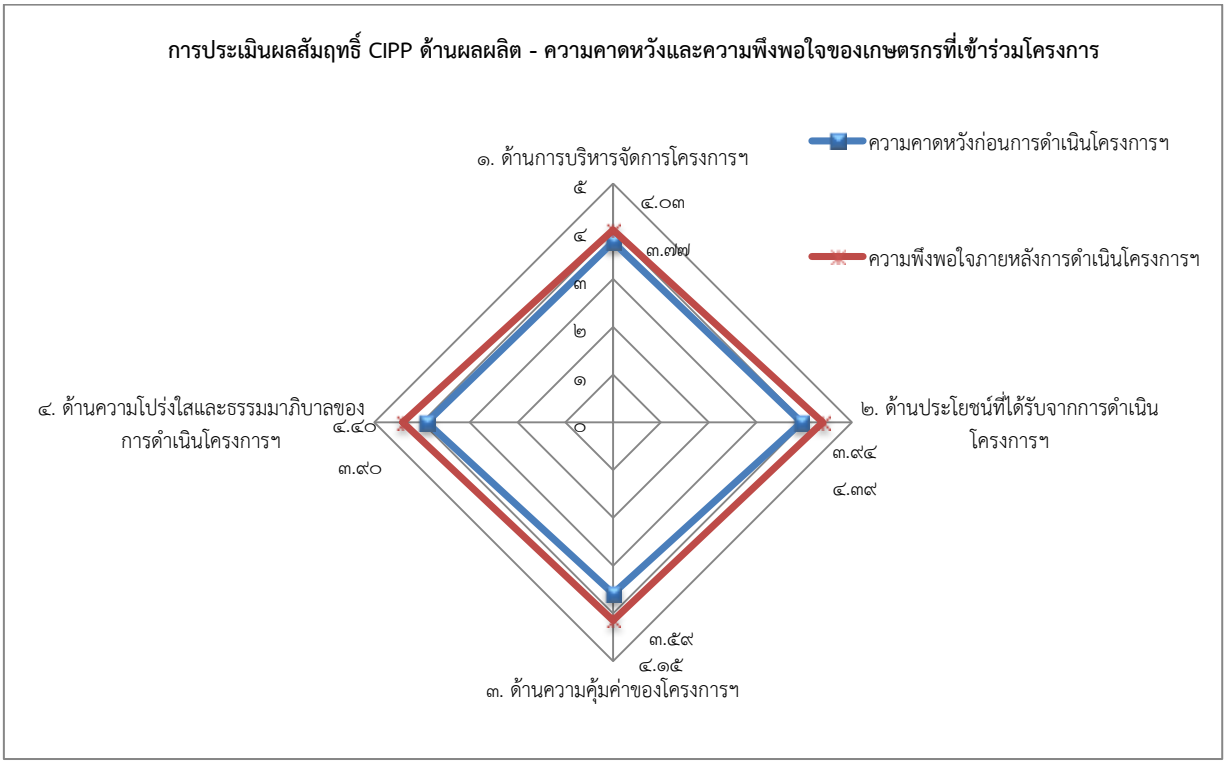
(ค) เกณฑ์การตัดสินใจ เกณฑ์การปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อค่าสถิติหรือค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕

ทางด้านผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน มีความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการฯ มากกว่าความคาดหวังก่อนเข้าร่วมโครงการ ทั้ง ๔ ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการโครงการ ฯ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ ด้านความคุ้มค่าของโครงการ ฯ และด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ ซึ่งสามารถสรุปผลการประเมินโดยวิธี CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจ ตามตาราง ๓ - ๒๒ และแผนภาพ ๓ - ๙ ข้างล่างนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๒๒ ผลการประเมิน CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

หัวข้อประเมิน	ความคาดหวังก่อนการดำเนินโครงการฯ		ความพึงพอใจหลังการดำเนินโครงการฯ		t-value	Sig.
	$\overline{X}$	ระดับ	$\overline{X}$	ระดับ		
๑. ด้านการบริหารจัดการโครงการฯ	๓.๗๗	มาก	๔.๐๓	มาก	๘.๔๑	๐.๐๔***
๒. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ	๓.๙๔	มาก	๔.๓๙	มากที่สุด	๒๐.๗๓	๐.๐๐***
๓. ด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ	๓.๕๙	มาก	๔.๑๕	มาก	๒๓.๘๗	๐.๐๐***
๔. ด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ	๓.๙๐	มาก	๔.๔๐	มากที่สุด	๒๐.๓๘	๐.๐๐***
เฉลี่ยรวม ๔ ด้าน	**๓.๘๐**	มาก	**๔.๒๔**	มากที่สุด	**๑๘.๓๕**	๐.๐๐***

แผนภาพ ๓ - ๙ ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ทางด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๓.๔.๓ ระดับผลกระทบของโครงการฯ ต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การประเมินผลกระทบโดยกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมในโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน แบ่งออกเป็น ๓ หัวข้อ คือด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ดังตารางต่อไปนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๒๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบของโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันต่อพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ลำดับ	เกณฑ์การประเมินผลกระทบของโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน (Impact Assessment Criteria)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ระดับการประเมินผลกระทบ					$\overline{X}$	S.D	ระดับความสอดคล้อง
			๑	๒	๓	๔	๕			
๑. ด้านเศรษฐกิจ										
๑.๑	โครงการฯ เป็นที่มาของรายได้ในครัวเรือนของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๑๕	๑๒	๓๑	๑๑๔	๒๐๒	๔.๒๗	๐.๓๘	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๔	๐.๐๓	๐.๐๘	๐.๓๐	๐.๕๔			
๑.๒	โครงการฯ สร้างการมีงานทำและอาชีพในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๑๒	๑๗	๔๔	๙๔	๒๐๗	๔.๒๕	๐.๒๑	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๓	๐.๐๕	๐.๑๒	๐.๒๕	๐.๕๕			
๑.๓	โครงการฯ การทำให้เกิดการปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๓๗๔	๙	๑๒	๓๕	๑๒๗	๑๙๑	๔.๒๘	๐.๔๔	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๓	๐.๐๙	๐.๓๔	๐.๕๑			
๑.๔	โครงการฯ สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานในชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๔๒	๓๗	๘๙	๑๖๓	๔๓	๓.๓๔	๐.๒๙	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๑	๐.๑๐	๐.๒๔	๐.๔๔	๐.๑๑			
๑.๕	โครงการฯ สามารถลดหนี้สินให้เกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๓๔	๔๕	๖๑	๑๑๓	๑๒๑	๓.๖๕	๐.๖๓	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๙	๐.๑๒	๐.๑๖	๐.๓๐	๐.๓๒			
๑.๖	โครงการฯ ช่วยให้มูลค่าที่ดินในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๔๔	๒๕	๗๒	๙๙	๑๓๔	๓.๖๘	๐.๒๖	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๒	๐.๐๗	๐.๑๙	๐.๒๖	๐.๓๖			
๑.๗	โครงการฯ มีส่วนช่วยให้ธุรกิจและอุตสาหกรรมขยายตัวต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๖๕	๕๓	๖๗	๙๘	๙๑	๓.๒๖	๐.๓๗	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๗	๐.๑๔	๐.๑๘	๐.๒๖	๐.๒๔			
ภาพรวมการประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจ								**๓.๘๒**	**๐.๔๑**	**มาก**
๒. ด้านสังคม										
๒.๑	โครงการฯ มีส่วนสนับสนุนให้เกิดความสงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๓๓	๔๒	๖๖	๑๑๗	๑๑๖	๓.๖๔	๐.๔๖	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๙	๐.๑๑	๐.๑๘	๐.๓๑	๐.๓๑			
๒.๒	โครงการฯ ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่ให้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๕๖	๖๒	๘๖	๑๑๐	๖๐	๓.๑๕	๐.๗๑	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๕	๐.๑๗	๐.๒๓	๐.๒๙	๐.๑๖			

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๒๓ (ต่อ)

ลำดับ	หัวข้อการประเมินผลกระทบของโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน (Impact Assessment Criteria)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ระดับการประเมินผลกระทบ					$\overline{X}$	S.D.	ระดับความสอดคล้อง
			๑	๒	๓	๔	๕			
๒. ด้านสังคม (ต่อ)										
๒.๓	โครงการฯ สนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๒๓	๑๘	๔๒	๕๓	๒๓๘	๔.๒๔	๐.๓๓	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๖	๐.๐๕	๐.๑๑	๐.๑๔	๐.๖๔			
๒.๔	โครงการฯ มีส่วนสนับสนุนสร้างความสามัคคีและความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๒๘	๕๖	๘๘	๑๒๓	๗๙	๓.๔๕	๐.๒๗	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๑๕	๐.๒๔	๐.๓๓	๐.๒๑			
๒.๕	โครงการฯ มีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมของชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๘๙	๙๔	๑๑๕	๕๕	๒๑	๒.๕๓	๐.๖๙	น้อย
		ร้อยละ	๐.๒๔	๐.๒๕	๐.๓๑	๐.๑๕	๐.๐๖			
๒.๖	โครงการฯ มีส่วนช่วยลดการย้ายถิ่นฐานของเกษตรกรออกจากพื้นที่ชายแดนภาคใต้	๓๗๔	๓๑	๑๙	๖๙	๑๕๖	๙๙	๓.๗๓	๐.๔๓	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๘	๐.๐๕	๐.๑๘	๐.๔๒	๐.๒๖			
ภาพรวมการประเมินผลกระทบด้านสังคม								๓.๖๒	๐.๕๖	มาก
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม										
๓.๑	โครงการฯ เสริมสร้างภูมิทัศน์ของพื้นที่ชายแดนภาคใต้ให้สวยงามขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๒๔	๖๔	๘๘	๑๐๓	๙๕	๓.๔๘	๐.๔๔	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๖	๐.๑๗	๐.๒๔	๐.๒๘	๐.๒๕			
๓.๒	โครงการฯ ช่วยฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมของพื้นที่นาร้างของจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๑๖	๑๔	๓๒	๙๘	๒๑๔	๔.๒๘	๐.๕๑	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๔	๐.๐๔	๐.๐๙	๐.๒๖	๐.๕๗			
๓.๓	โครงการฯ การทำให้เกิดการปรับปรุงความสมบูรณ์ของระบบนิเวศของจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๔๔	๔๘	๑๐๗	๑๑๐	๖๕	๓.๒๘	๐.๒๔	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๒	๐.๑๓	๐.๒๙	๐.๒๙	๐.๑๗			
๓.๔	โครงการฯ สนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๗๔	๖๑	๕๓	๑๔๒	๘๖	๓๒	๒.๙๓	๐.๔๙	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๖	๐.๑๔	๐.๓๘	๐.๒๓	๐.๐๙			
ภาพรวมการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม								๓.๔๙	๐.๓๗	มาก

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

จากตารางข้างต้นข้างต้น แสดงให้เห็นถึง การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันต่อพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการให้ความเห็นในภาพรวมทั้ง ๓ หัวข้อพบว่า ผลกระทบเฉลี่ยทั้ง ๓ ด้านอยู่ในระดับที่มาก (ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๖๕) โดยด้านเศรษฐกิจจะได้รับผลกระทบมากที่สุดมีคะแนนเฉลี่ย ๓.๘๒ ตามด้วยด้านสังคม (คะแนนเฉลี่ย ๓.๖๒) และด้านสิ่งแวดล้อม (คะแนนเฉลี่ย ๓.๔๙)

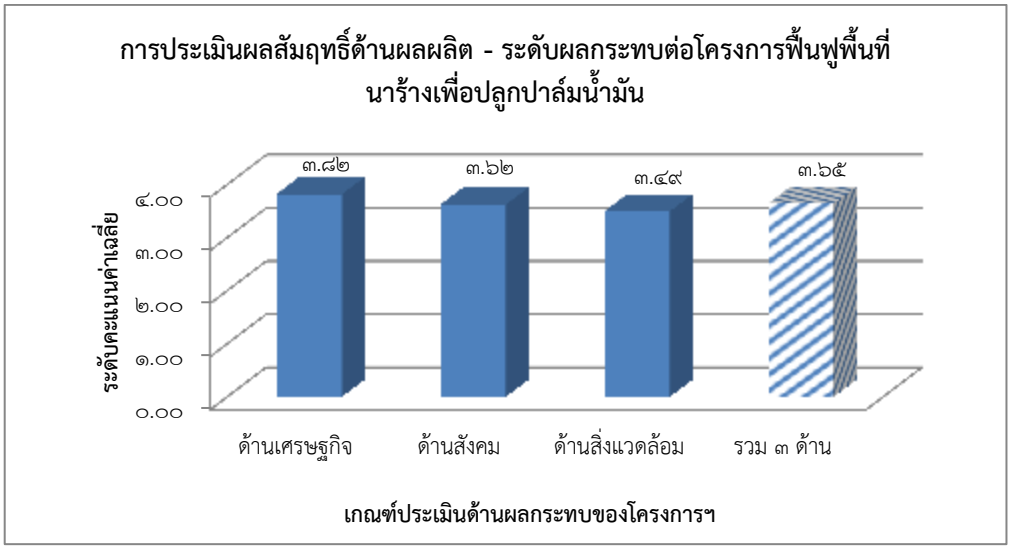
เมื่อพิจารณารายหัวข้อพบว่า เกษตรกรมีความเห็นว่าโครงการฯ มีผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจมากที่สุดคือเรื่อง การทำให้เกิดการปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คะแนน ๔.๒๘) โครงการฯ เป็นที่มาของรายได้ในครัวเรือนของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ (คะแนน ๔.๒๗) และโครงการฯ สร้างการมีงานทำและอาชีพในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ (คะแนน ๔.๒๕)

ทางผลกระทบด้านสังคม พบว่าโครงการฯ มีส่วนสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญ ด้วยคะแนนเฉลี่ยผลกระทบที่มากที่สุดในด้านนี้เท่ากับ ๔.๒๔ รองลงมาคือเรื่องที่มีผลกระทบมาก ได้แก่ โครงการฯ มีส่วนช่วยลดการย้ายถิ่นฐานของเกษตรกรออกจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๗๓) โครงการฯ มีส่วนสนับสนุนให้เกิดความสงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๖๔) และโครงการฯ มีส่วนสนับสนุนสร้างความสามัคคีและความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๔๕)

สำหรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมนั้น เกษตรกรเห็นว่าเรื่องโครงการฯ ช่วยฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมของพื้นที่นาร้างของจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญมีผลกระทบมากที่สุดด้วยคะแนนเฉลี่ย ๔.๒๘ ตามด้วยเรื่องโครงการฯ เสริมสร้างภูมิทัศน์ของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สวยงามขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๔๘ ในระดับมาก) ดังแสดงในตารางและแผนภาพข้างล่างนี้

ตาราง ๓ - ๒๔ ผลการประเมิน CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบที่มีต่อโครงการฯ

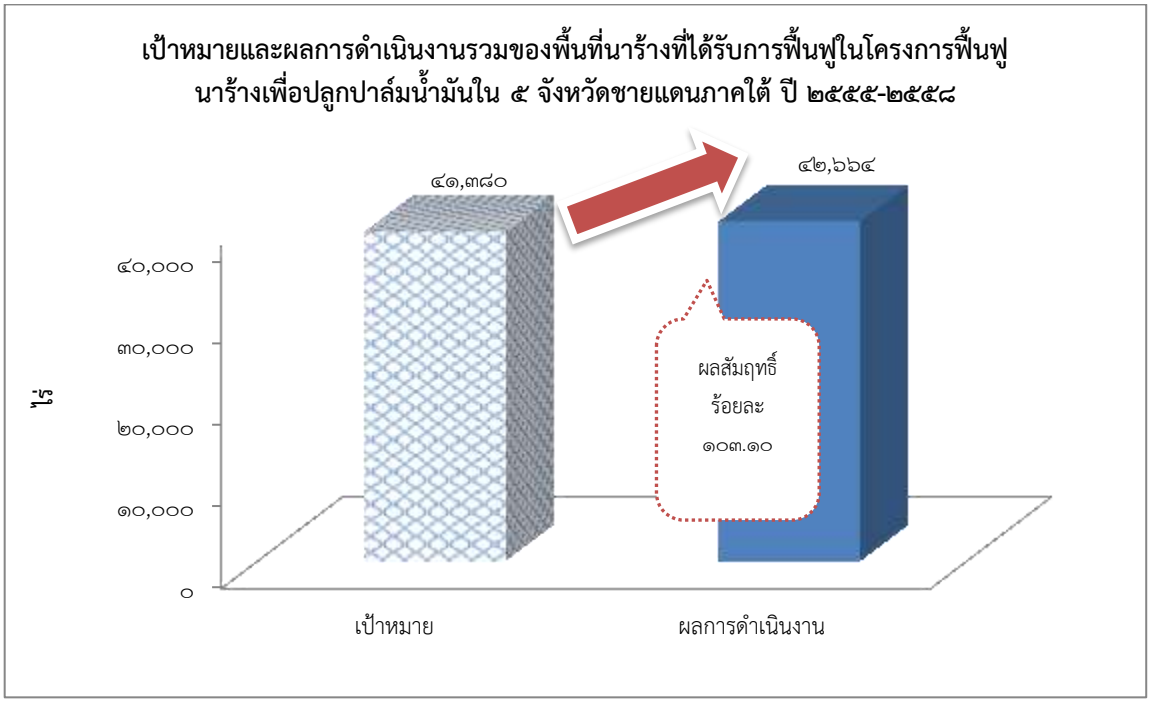
ประเมินประเด็นด้านผลกระทบ (Impact Assessment Criteria)	ระดับการประเมิน		
	$\overline{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
ด้านเศรษฐกิจ	๓.๘๒	๐.๔๑	มาก
ด้านสังคม	๓.๖๒	๐.๕๖	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม	๓.๔๙	๐.๓๗	มาก
รวม ๓ ด้าน	๓.๖๕	๐.๔๒	มาก

แผนภาพ ๓ - ๑๐ ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ทางด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบที่มีต่อโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้

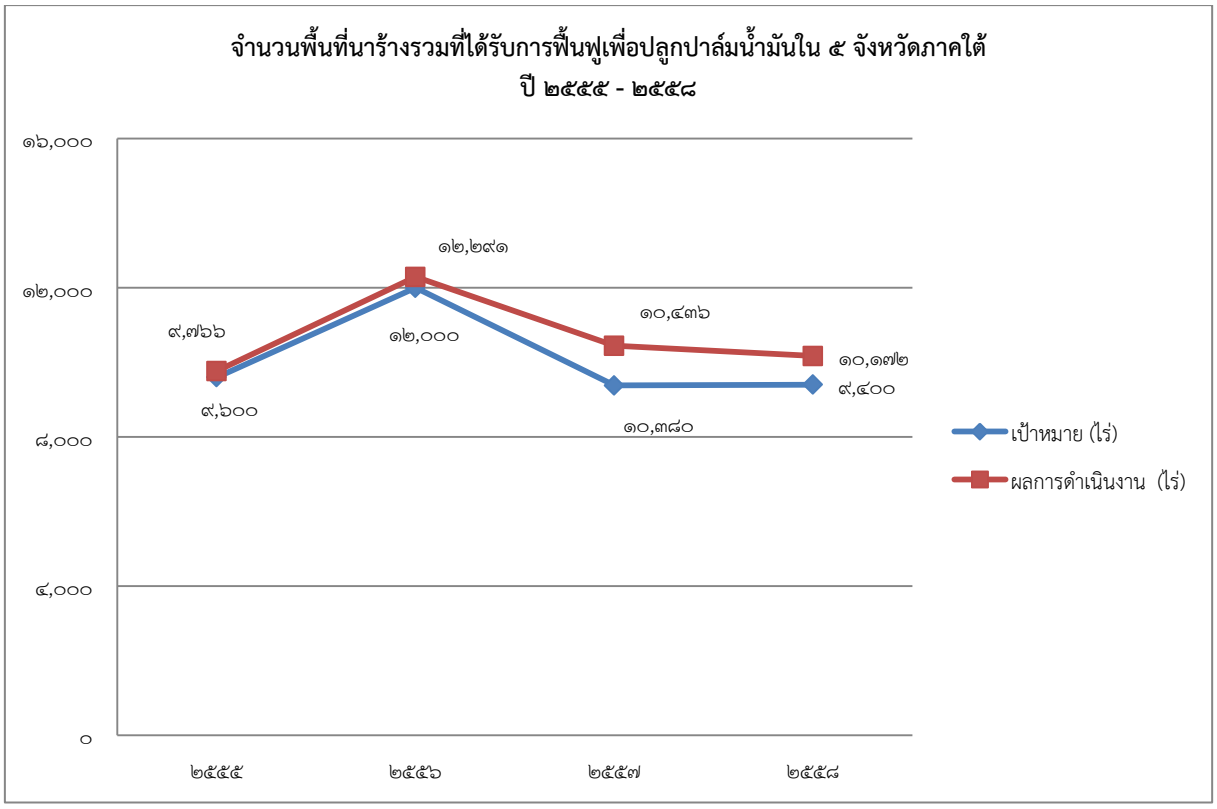
๓.๓.๔.๔ ระดับจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินงานโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ ถึง ๒๕๕๘ โดยมีเป้าหมายรวมเท่ากับ ๔๑,๓๘๐ ไร่ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสรรในแต่ละปี โดยได้ร่วมดำเนินงานกับเกษตรกรในพื้นที่นาร้าง โดยการฟื้นฟูนาร้าง ขุดคู ยกร่อง และปรับปรุงหน้าดิน โดยมีผลการดำเนินงานจริงเพิ่มขึ้นทุกจังหวัดเมื่อคิดเป็นพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูและลงพันธุ์ปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวม ๔ ปี เท่ากับ ๔๒,๖๖๔ ไร่ หรือคิดเป็นผลสัมฤทธิ์ร้อยละ ๑๐๓.๑๐ ดังแสดงตามแผนภาพ ๓ - ๑๑

แผนภาพ ๓ - ๑๑ เป้าหมายและผลการดำเนินงานรวมของพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูในโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

หากพิจารณาเป้าหมายและผลการดำเนินงานในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน พบว่า ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จำนวนพื้นที่นาร้างรวมที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ในแต่ละปี เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีผลการดำเนินงานที่เกินเป้าหมายทุกปี โดยมีผลสัมฤทธิ์รวมที่เกินเป้าหมายเท่ากับ ร้อยละ ๑๐๑.๗๓ ร้อยละ ๑๐๒.๔๓ ร้อยละ ๑๐๐.๕๔ และร้อยละ ๑๐๘.๒๑ ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ตามลำดับ (ตามแผนภาพ ๓ - ๑๒)

แผนภาพ ๓ - ๑๒ จำนวนพื้นที่นาร้างรวมที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๒๕ สรุปผลการดำเนินงานจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์ม (ไร่) ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

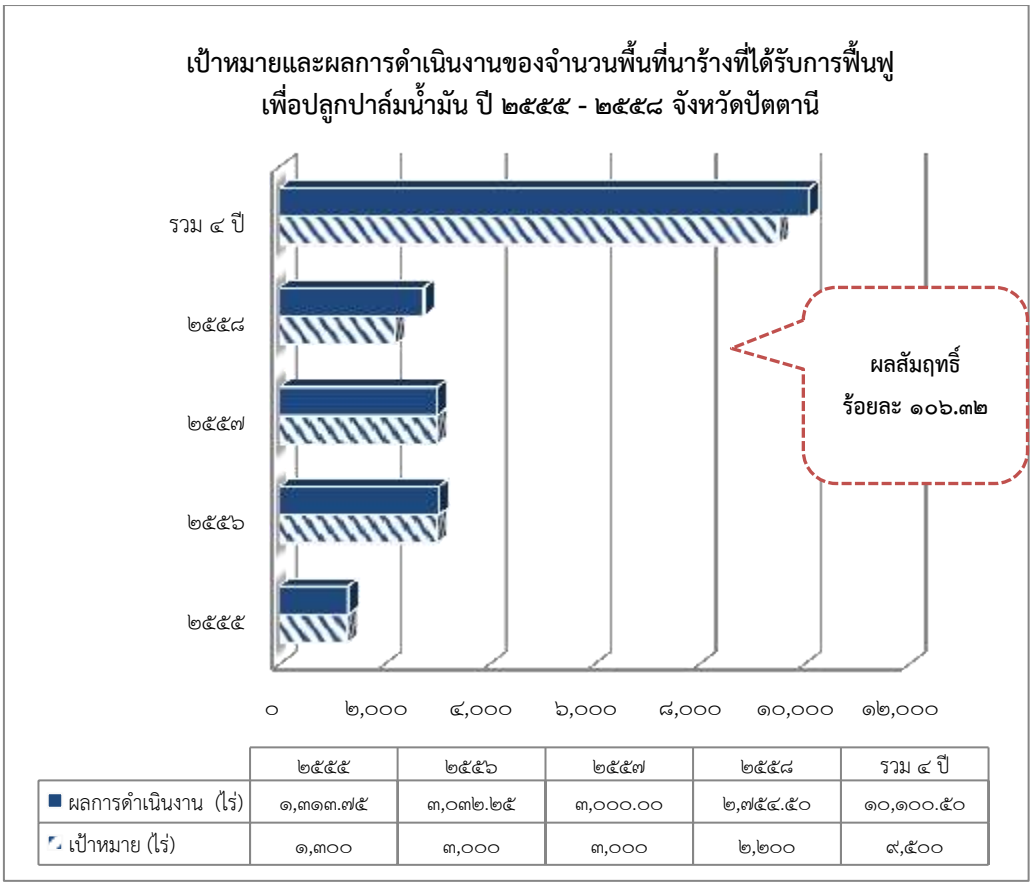
จังหวัด	จำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์ม (ไร่)														
	ปี ๒๕๕๕			ปี ๒๕๕๖			ปี ๒๕๕๗			ปี ๒๕๕๘			รวม ๔ ปี		
	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
ปัตตานี	๑,๓๐๐	๑,๓๑๔	๑๐๑.๐๖	๓,๐๐๐	๓,๐๓๒	๑๐๑.๐๘	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๑๐๐.๐๐	๒,๒๐๐	๒,๗๕๕	๑๒๕.๒๐	๙,๕๐๐	๑๐,๑๐๑	๑๐๖.๓๒
ยะลา	๑,๔๐๐	๑,๔๖๙	๑๐๔.๙๓	๒,๐๐๐	๒,๐๔๙	๑๐๒.๔๕	๒,๐๐๐	๒,๐๓๙	๑๐๑.๙๕	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๑๐๐.๐๐	๗,๔๐๐	๗,๕๕๗	๑๐๒.๑๒
นราธิวาส	๒,๖๐๐	๒,๖๖๓	๑๐๒.๔๒	๒,๐๐๐	๒,๐๖๓	๑๐๓.๑๕	๒,๐๐๐	๒,๐๐๖	๑๐๐.๓๐	๑,๕๐๐	๑,๕๔๑	๑๐๒.๗๕	๘,๑๐๐	๘,๒๗๓	๑๐๒.๑๔
สงขลา	๒,๖๐๐	๒,๖๒๐	๑๐๐.๗๗	๓,๖๐๐	๓,๗๔๗	๑๐๔.๐๘	๒,๓๘๐	๒,๓๙๑	๑๐๐.๔๔	๒,๒๐๐	๒,๓๗๖	๑๐๘.๐๐	๑๐,๗๘๐	๑๑,๑๓๓	๑๐๓.๒๘
สตูล	๑,๗๐๐	๑,๗๐๐	๑๐๐.๐๐	๑,๔๐๐	๑,๔๐๐	๑๐๐.๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑๐๐.๐๓	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑๐๐.๐๐	๕,๖๐๐	๕,๖๐๐	๑๐๐.๐๐
รวม	**๙,๖๐๐**	**๙,๗๖๖**	**๑๐๑.๗๓**	**๑๒,๐๐๐**	**๑๒,๒๙๑**	**๑๐๒.๔๓**	**๑๐,๓๘๐**	**๑๐,๔๓๖**	**๑๐๐.๕๔**	**๙,๔๐๐**	**๑๐,๑๗๒**	**๑๐๘.๒๑**	**๔๑,๓๘๐**	**๔๒,๖๖๔**	**๑๐๓.๑๐**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

เมื่อวิเคราะห์เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ แบ่งตามรายจังหวัด สามารถสรุปได้ดังนี้

(๑) จังหวัดปัตตานี

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดปัตตานีมีเป้าหมายในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๙,๕๐๐ ไร่ แบ่งตามรายปีเท่ากับ ๑,๓๐๐ ไร่ ๓,๐๐๐ไร่ ๓,๐๐๐ ไร่ และ๒,๒๐๐ ไร่ ตามลำดับ โดยมีผลการดำเนินงานที่สามารถบรรลุเป้าหมายทุกปี คือ ๑,๓๑๔ ไร่ ๓,๐๓๒ ไร่ ๓,๐๐๐ ไร่ และ ๒,๗๕๕ ไร่ ตามลำดับ คิดเป็นผลสัมฤทธิ์รวมทั้ง ๔ ปีเท่ากับร้อยละ ๑๐๖.๓๒ ดังแสดงแผนภาพ ๓ - ๑๓ และรูปภาพแสดงกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง อาทิ ขุดคู ยกร่อง ปรับปรุงหน้าดิน ดังแสดงแผนภาพ ๓ - ๑๔

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๑,๓๑๓.๗๕	๓,๐๓๒.๒๕	๓,๐๐๐.๐๐	๒,๗๕๔.๕๐	๑๐,๑๐๐.๕๐
เป้าหมาย (ไร่)	๑,๓๐๐	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๒,๒๐๐	๙,๕๐๐

แผนภาพ ๓ - ๑๓ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดปัตตานี

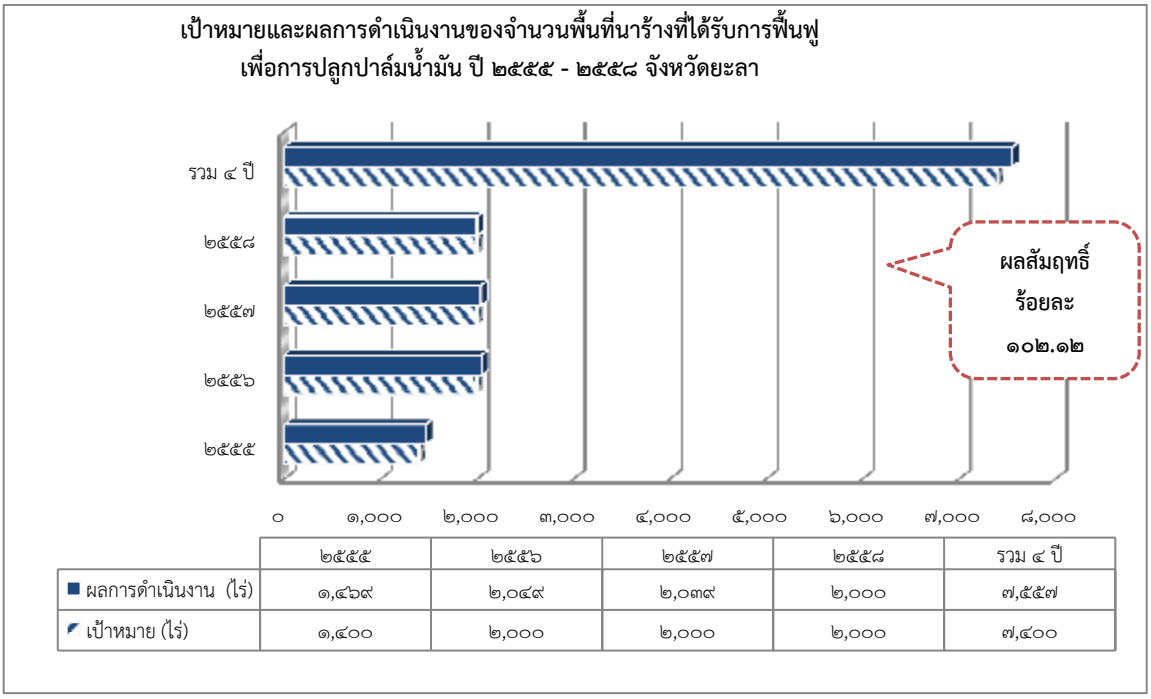

แผนภาพ ๓ - ๑๔ กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดปัตตานี

(๒) จังหวัดยะลา

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดยะลา มีเป้าหมายในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๗,๔๐๐ ไร่ แบ่งตามรายปีเท่ากับ ๑,๔๐๐ ไร่ , ๒,๐๐๐ ไร่ ๒,๐๐๐ ไร่ และ๒,๐๐๐ ไร่ ตามลำดับ โดยมีผลการดำเนินงานที่สามารถ บรรลุเป้าหมายทุกปี คือ ๑,๔๖๙ ไร่ ๒,๐๔๙ ไร่ ๒,๐๓๙ ไร่ และ ๒,๐๐๐ ไร่ ตามลำดับ คิดเป็นผลสัมฤทธิ์รวมทั้ง ๔ ปีเท่ากับร้อยละ ๑๐๒.๑๒ ดังแสดงแผนภาพ ๓ - ๑๕ และรูปภาพแสดงกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง อาทิ ขุดคู ยกร่อง ปรับปรุงหน้าดิน ดังแสดงรูปภาพ ๓ - ๑๖

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
■ ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๑,๔๖๙	๒,๐๔๙	๒,๐๓๙	๒,๐๐๐	๗,๕๕๗
◤ เป้าหมาย (ไร่)	๑,๔๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๗,๔๐๐

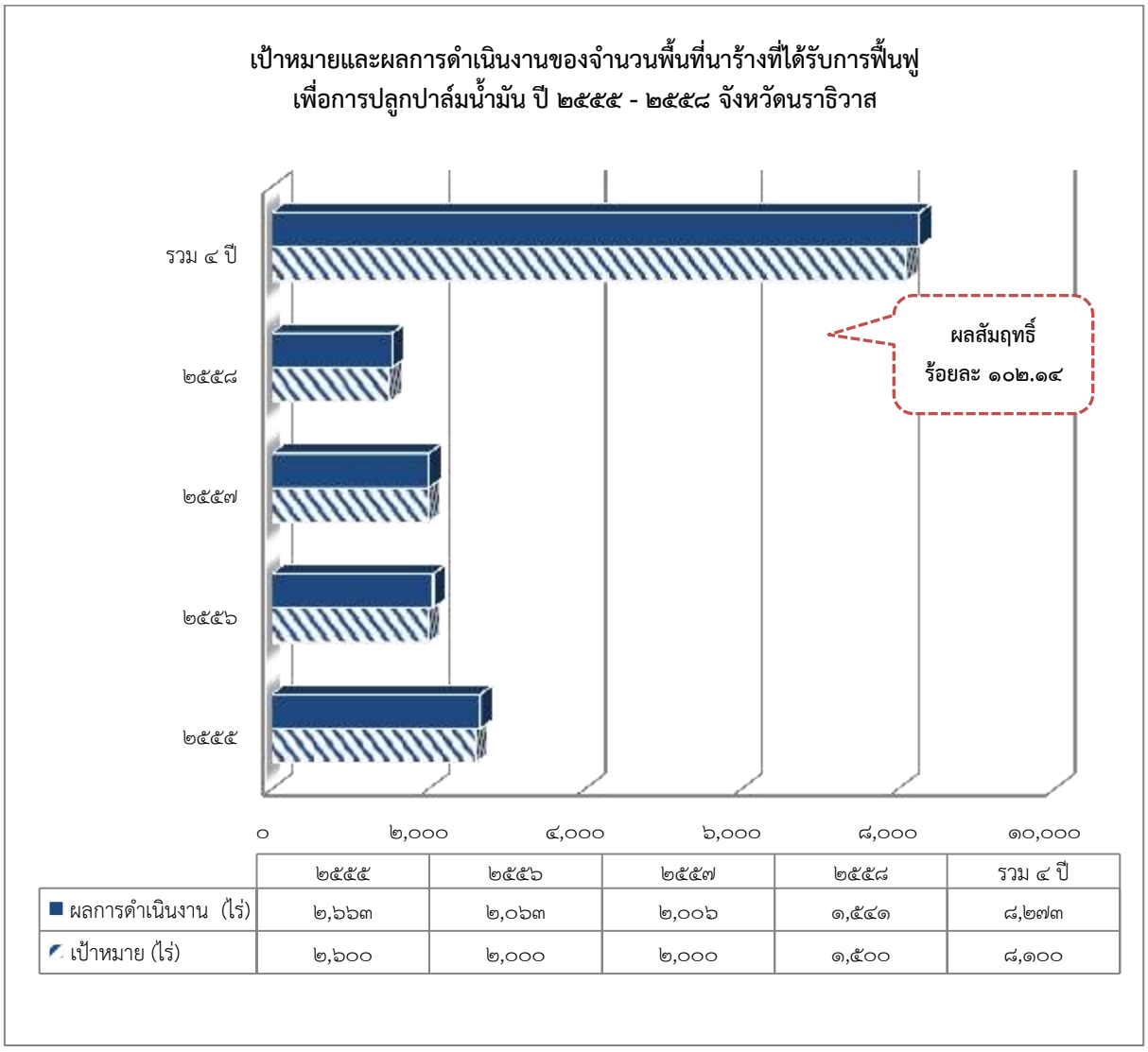
แผนภาพ ๓ - ๑๕ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดยะลา

แผนภาพ ๓ - ๑๖ กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดยะลา

(๓) จังหวัดนราธิวาส

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดนราธิวาส มีเป้าหมายในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๘,๑๐๐ ไร่ แบ่งตามรายปีเท่ากับ ๒,๖๐๐ ไร่ ๒,๐๐๐ ไร่ ๒,๐๐๐ ไร่ และ๑,๕๐๐ ไร่ ตามลำดับ โดยมีผลการดำเนินงานที่สามารถบรรลุเป้าหมายทุกปี คือ ๒,๖๖๓ ไร่ ๒,๐๖๓ ไร่ ๒,๐๐๖ ไร่ และ๑,๕๕๑ ไร่ ตามลำดับ คิดเป็นผลสัมฤทธิ์รวมทั้ง ๔ ปีเท่ากับร้อยละ ๑๐๒.๑๔ ดังแสดงแผนภาพ ๓ - ๑๗ และรูปภาพแสดงกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง อาทิ ขุดคู ยกร่อง ปรับปรุงหน้าดิน ดังแสดงรูปภาพ ๓ - ๑๘

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๒,๖๖๓	๒,๐๖๓	๒,๐๐๖	๑,๕๕๑	๘,๒๗๓
เป้าหมาย (ไร่)	๒,๖๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๑,๕๐๐	๘,๑๐๐

แผนภาพ ๓ - ๑๗ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดนราธิวาส

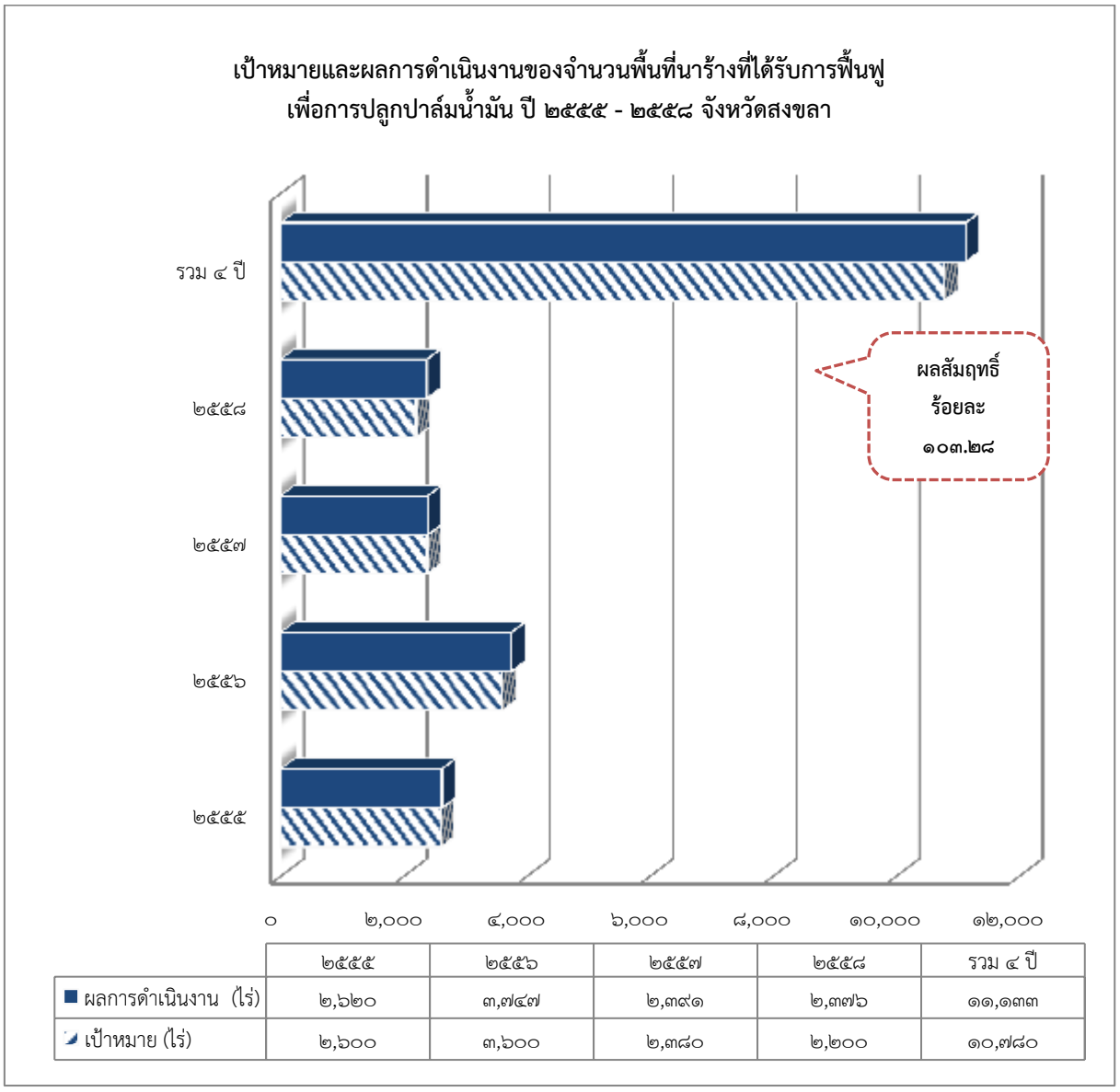

แผนภาพ ๓ - ๑๘ กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดนราธิวาส

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๔) จังหวัดสงขลา

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดสงขลา มีเป้าหมายในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๑๐,๗๘๐ ไร่ แบ่งตามรายปีเท่ากับ ๒,๖๐๐ ไร่ ,๓,๖๐๐ ไร่ ๒,๓๘๐ ไร่ และ๒,๒๐๐ ไร่ ตามลำดับ โดยมีผลการดำเนินงานที่สามารถบรรลุเป้าหมายทุกปี คือ ๒,๖๒๐ ไร่ ๓,๗๔๗ ไร่ ๒,๓๙๑ ไร่ และ๒,๓๗๖ ไร่ ตามลำดับ คิดเป็นผลสัมฤทธิ์รวมทั้ง ๔ ปีเท่ากับร้อยละ ๑๐๓.๒๘ ดังแสดงแผนภาพ ๓ - ๑๙ และรูปภาพแสดงกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง อาทิ ขุดคู ยกร่อง ปรับปรุงหน้าดิน ดังแสดงรูปภาพ ๓ - ๒๐

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๒,๖๒๐	๓,๗๔๗	๒,๓๙๑	๒,๓๗๖	๑๑,๑๓๓
เป้าหมาย (ไร่)	๒,๖๐๐	๓,๖๐๐	๒,๓๘๐	๒,๒๐๐	๑๐,๗๘๐

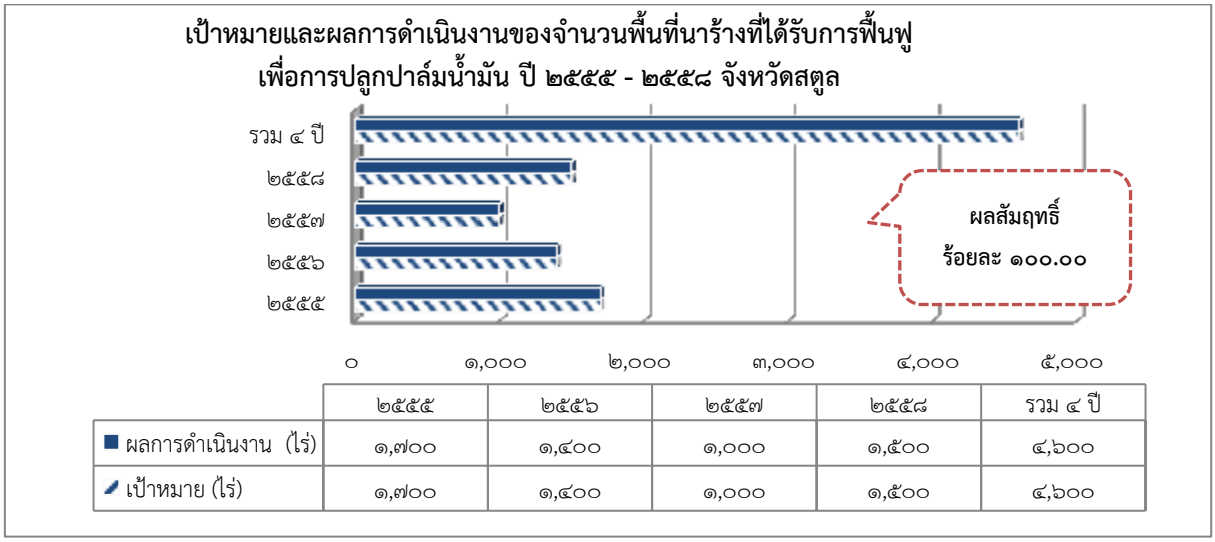
แผนภาพ ๓ - ๑๙ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัด สงขลา

แผนภาพ ๓ - ๒๐ กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสงขลา

(๕) จังหวัดสตูล

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดสตูล มีเป้าหมายในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๔,๖๐๐ ไร่ แบ่งตามรายปีเท่ากับ ๑,๗๐๐ ไร่ ๑,๔๐๐ ไร่ ๑,๐๐๐ ไร่ และ๑,๕๐๐ ไร่ ตามลำดับ โดยมีผลการดำเนินงานที่สามารถทำได้ตามเป้าหมายทุกปี คือ ๑,๗๐๐ ไร่ ๑,๔๐๐ ไร่ ๑,๐๐๐ ไร่ และ๑,๕๐๐ ไร่ ตามลำดับ คิดเป็นผลสัมฤทธิ์รวมทั้ง ๔ ปีเท่ากับร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ดังแสดงแผนภาพ ๓ - ๒๑ และรูปภาพแสดงกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง อาทิ ขุดคู ยกร่อง ปรับปรุงหน้าดิน ดังแสดงรูปภาพ ๓ - ๒๒

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๑,๗๐๐	๑,๔๐๐	๑,๐๐๐	๑,๕๐๐	๔,๖๐๐
เป้าหมาย (ไร่)	๑,๗๐๐	๑,๔๐๐	๑,๐๐๐	๑,๕๐๐	๔,๖๐๐

แผนภาพ ๓ - ๒๑ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสตูล

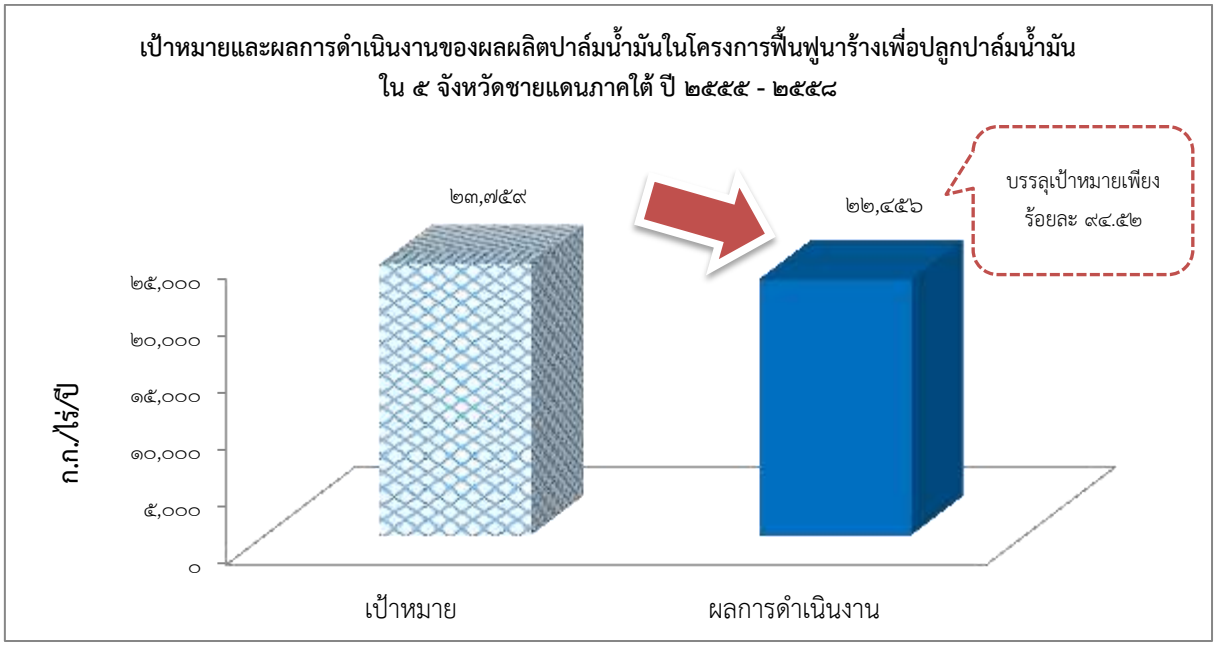

แผนภาพ ๓ - ๒๒ กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสตูล

๓.๓.๔.๕ ระดับผลผลิตปาล์มน้ำมันของโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

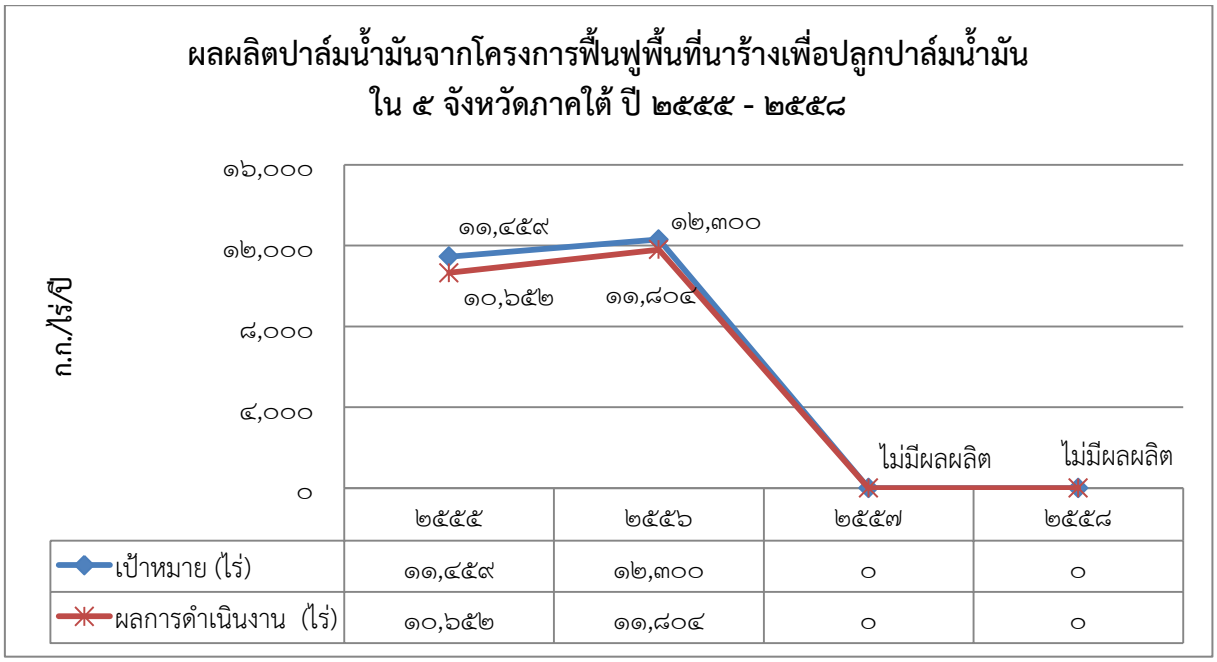
กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินงานโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๕ ถึง ๒๕๕๘ โดยมีเป้าหมายผลผลิตของปาล์มน้ำมันรวม ๔ ปี เท่ากับ ๒๓,๗๕๙ ก.ก./ไร่/ปี ทั้งนี้ ในปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ ยังไม่มีผลผลิต เนื่องจากปาล์มน้ำมันจะเริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เมื่อปาล์มน้ำมันอายุได้ ๓ ปี ดังนั้นเมื่อเทียบเป้าหมายรวมและผลการดำเนินงานรวมทางด้านผลผลิตพบว่าโครงการฯ บรรลุเป้าหมายเพียงร้อยละ ๙๔.๕๒ ดังแสดงตามแผนภาพข้างล่างนี้

แผนภาพ ๓ - ๒๓ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตปาล์มน้ำมันในโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

หากพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายปี พบว่า เป้าหมายและผลการดำเนินงานในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ มีผลสัมฤทธิ์รวมที่ไม่บรรลุเป้าหมายเช่นเดียวกันคือเท่ากับ ร้อยละ ๙๒.๙๖ และร้อยละ ๙๕.๙๗

เมื่อพิจารณาเป็น รายจังหวัด พบว่ามีเพียงจังหวัดยะลา ที่มีผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานด้านผลผลิตที่เกินเป้าหมายทั้ง ๒ ปี คือร้อยละ ๑๐๔.๔๗ และร้อยละ ๑๐๓.๒๐ ตามแผนภาพและตารางข้างล่างนี้

แผนภาพ ๓ - ๒๔ จำนวนผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับจากโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๓ - ๒๖ สรุปผลการดำเนินงานจำนวนผลผลิตที่ได้รับการจากโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์มใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘

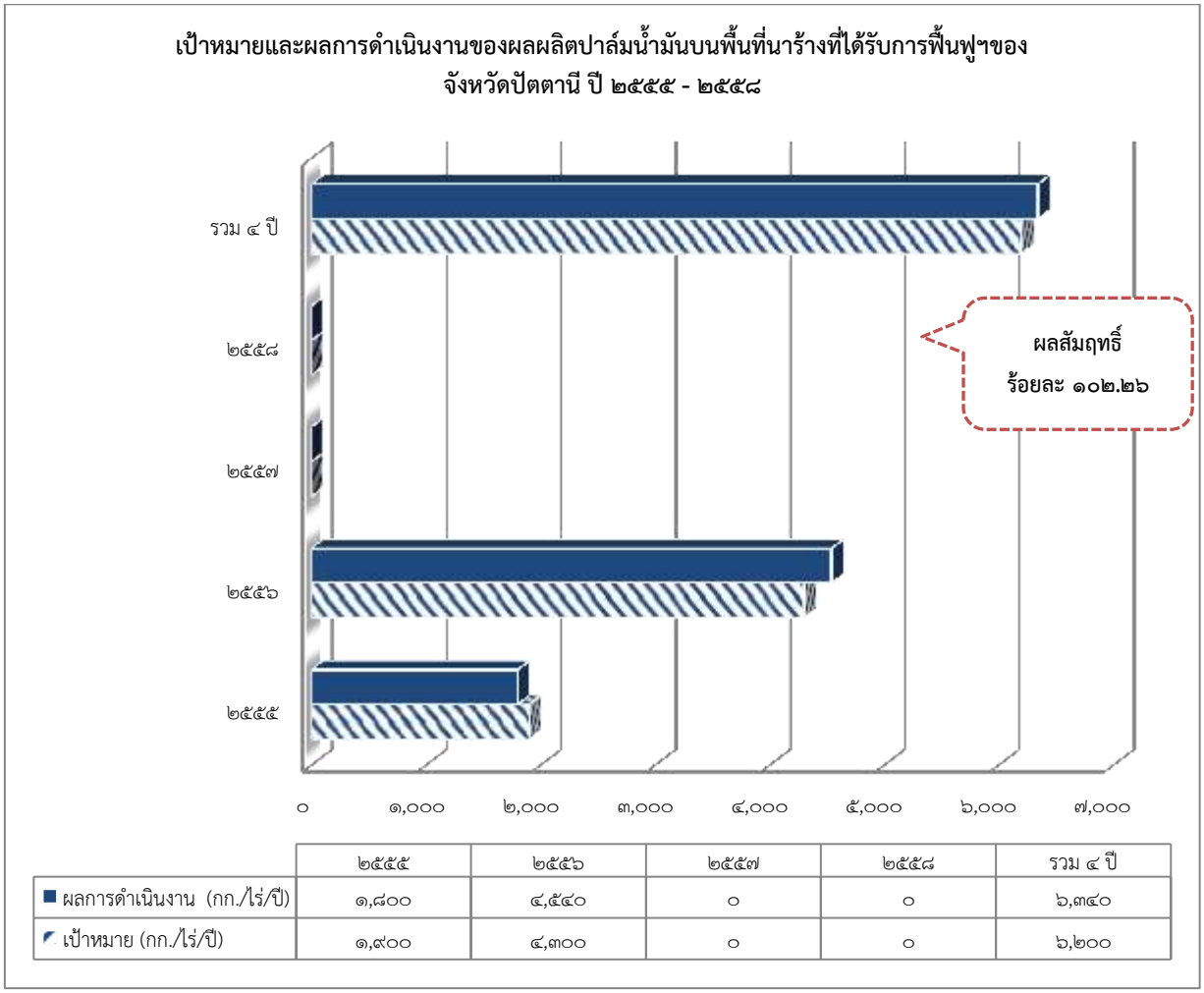
จังหวัด	ผลผลิตเฉลี่ยปาล์มน้ำมัน (กก./ไร่/ปี)														
	ปี ๒๕๕๕			ปี ๒๕๕๖			ปี ๒๕๕๗			ปี ๒๕๕๘			รวม ๔ ปี		
	เป้าหมาย (กก./ไร่/ปี)	ผลการดำเนินงาน (กก./ไร่/ปี)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)	เป้าหมาย (กก./ไร่/ปี)	ผลการดำเนินงาน (กก./ไร่/ปี)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
ปัตตานี	๑,๙๐๐	๑,๘๐๐	๙๔.๗๔	๔,๓๐๐	๔,๕๔๐	๑๐๕.๕๘	-	ยังไม่มีผลผลิต	-	-	ยังไม่มีผลผลิต	-	๖,๒๐๐	๖,๓๔๐	๑๐๒.๒๖
ยะลา	๓,๔๐๐	๓,๕๕๒	๑๐๔.๔๗	๒,๐๐๐	๒,๐๖๔	๑๐๓.๒๐	-	ยังไม่มีผลผลิต	-	-	ยังไม่มีผลผลิต	-	๕,๔๐๐	๕,๖๑๖	๑๐๔.๐๐
นราธิวาส	๒,๑๙๒	๑,๘๐๐	๘๒.๑๒	๒,๔๐๐	๒,๑๐๐	๘๗.๕๐	-	ยังไม่มีผลผลิต	-	-	ยังไม่มีผลผลิต	-	๔,๕๙๒	๓,๙๐๐	๘๔.๙๓
สงขลา	๑,๔๐๐	๑,๕๐๐	๑๐๗.๑๔	๑,๘๐๐	๑,๖๐๐	๘๘.๘๙	-	ยังไม่มีผลผลิต	-	-	ยังไม่มีผลผลิต	-	๓,๒๐๐	๓,๑๐๐	๙๖.๘๘
สตูล	๒,๕๖๗	๒,๐๐๐	๗๗.๙๑	๑,๘๐๐	๑,๕๐๐	๘๓.๓๓	-	ยังไม่มีผลผลิต	-	-	ยังไม่มีผลผลิต	-	๔,๓๖๗	๓,๕๐๐	๘๐.๑๕
รวม	๑๑,๔๕๙	๑๐,๖๕๒	๙๒.๙๖	๑๒,๓๐๐	๑๑,๘๐๔	๙๕.๙๗		ยังไม่มีผลผลิต	-		ยังไม่มีผลผลิต	-	๒๓,๗๕๙	๒๒,๔๕๖	๙๔.๕๒

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

เมื่อวิเคราะห์เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ แบ่งตามรายจังหวัด สามารถสรุปได้ดังนี้

(๑) จังหวัดปัตตานี

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดปัตตานี มีเป้าหมายด้านผลผลิตปาล์มน้ำมันในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๖,๒๐๐ ก.ก./ ไร่/ปีมีผลการดำเนินงานรวม ๖,๓๔๐ ก.ก./ไร่/ปี (คิดเป็นผลสัมฤทธิ์ร้อยละ ๑๐๒.๒๖) สำหรับปี ๒๕๕๕ ไม่บรรลุเป้าหมาย (ผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๙๔.๗๔) ส่วนปี ๒๕๕๖ บรรลุเป้าหมายสัมฤทธิ์ ร้อยละ ๑๐๕.๕๘ ส่วนในปี ๒๕๕๗ และ๒๕๕๘ ยังไม่มีผลผลิต ดังแสดงแผนภาพข้างล่างนี้

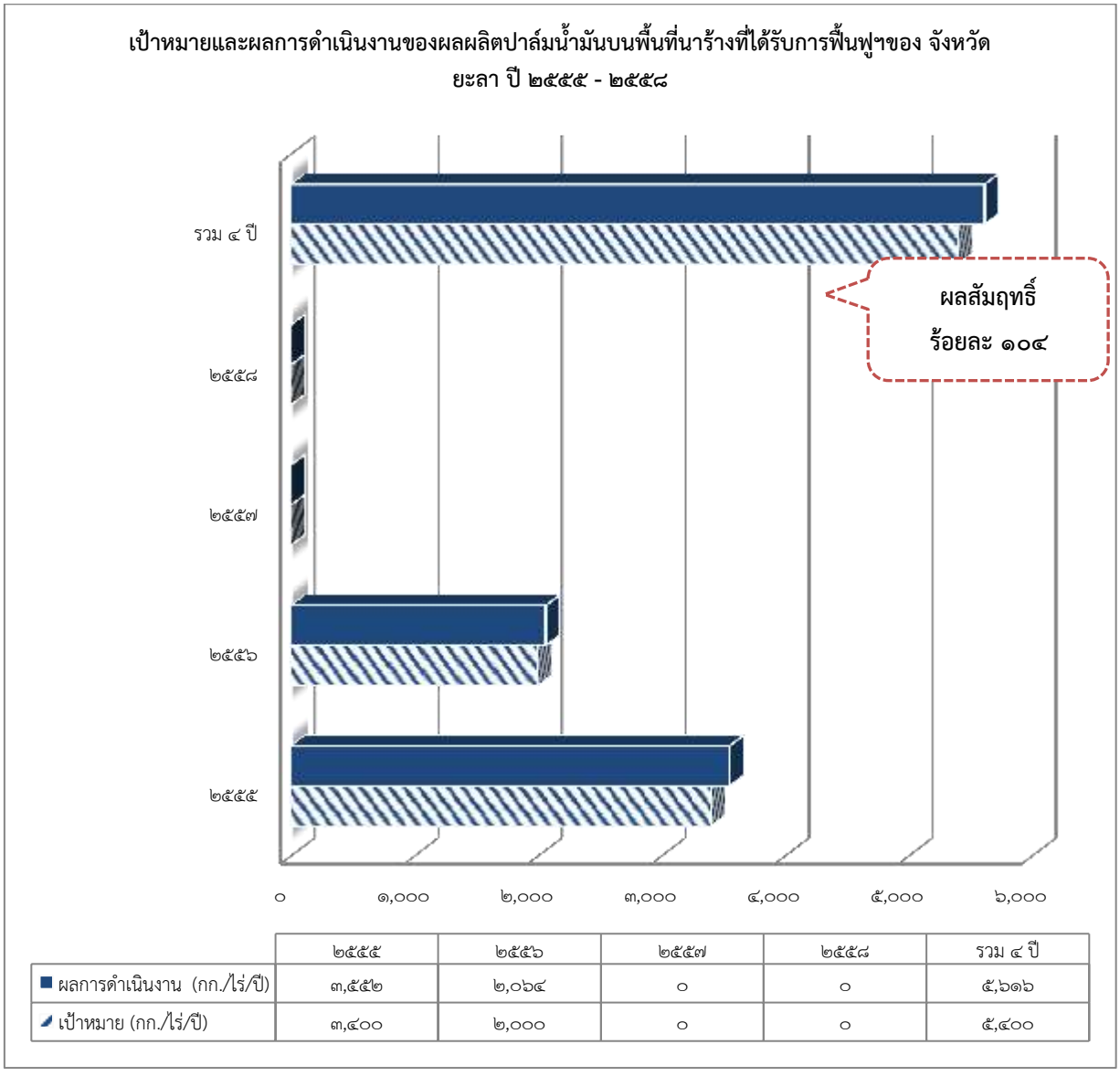
	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (กก./ไร่/ปี)	๑,๘๐๐	๔,๕๔๐	๐	๐	๖,๓๔๐
เป้าหมาย (กก./ไร่/ปี)	๑,๙๐๐	๔,๓๐๐	๐	๐	๖,๒๐๐

แผนภาพ ๓ - ๒๕ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตปาล์มน้ำมันบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๒) จังหวัดยะลา

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดยะลา มีเป้าหมายด้านผลผลิตปาล์มน้ำมันในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๕,๔๐๐ ก.ก./ ไร่/ปี มีผลการดำเนินงานรวม ๕,๑๖๑ ก.ก./ไร่/ปี (บรรลุเป้าหมายรวมร้อยละ ๑๐๔) ในปี ๒๕๕๕ และปี ๒๕๕๖ โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดยะลา ได้บรรลุเป้าหมายทั้งสองปี โดยมีผลสัมฤทธิ์ร้อยละ ๑๐๔.๔๗ และร้อยละ ๑๐๓.๒๐ ส่วนปี ๒๕๕๗ และ๒๕๕๘ ยังไม่มีผลผลิต ดังแสดงแผนภาพข้างล่างนี้

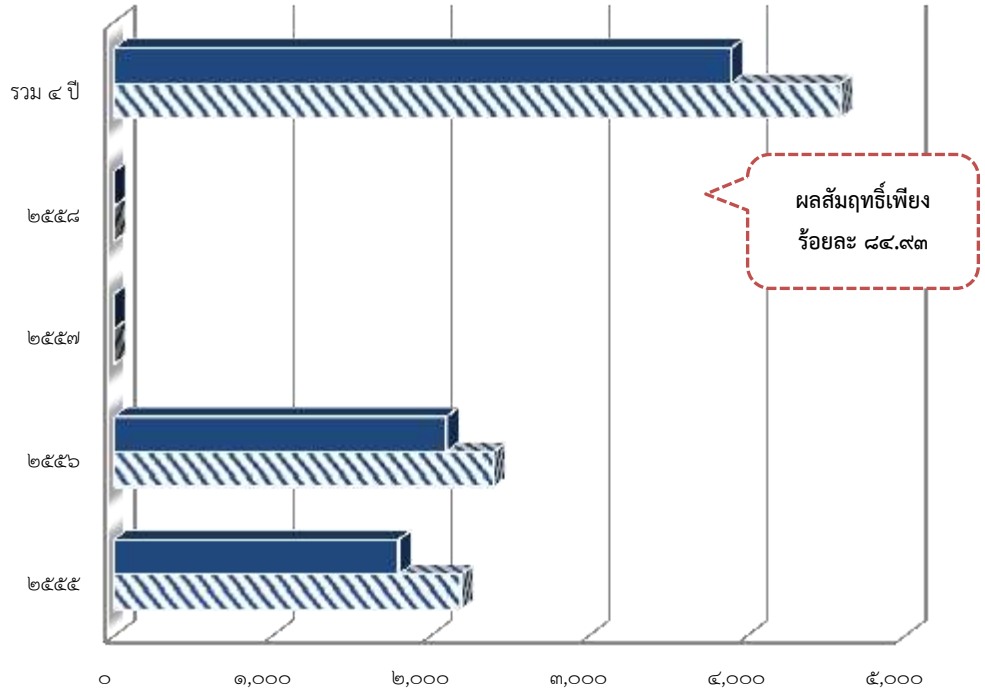
	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (กก./ไร่/ปี)	๓,๕๕๒	๒,๐๖๔	๐	๐	๕,๖๑๖
เป้าหมาย (กก./ไร่/ปี)	๓,๔๐๐	๒,๐๐๐	๐	๐	๕,๔๐๐

แผนภาพ ๓ - ๒๖ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตปาล์มน้ำมันบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดยะลา ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

(๓) จังหวัดนราธิวาส

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดนราธิวาส มีเป้าหมายด้านผลผลิตปาล์มน้ำมันในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๔,๕๙๒ ก.ก./ไร่/ปี มีผลการดำเนินงานรวม ๓,๙๐๐ก.ก./ไร่/ปี (มีผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๘๔.๙๓) ใน ปี ๒๕๕๕ และปี ๒๕๕๖ โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดนราธิวาส ไม่บรรลุเป้าหมายทั้งสองปี โดยมีผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๘๒.๑๒ และร้อยละ ๘๗.๕๐ ตามลำดับ ส่วนปี ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘ ยังไม่มีผลผลิตดังแสดงแผนภาพข้างล่างนี้

เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตปาล์มน้ำมันบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯของจังหวัดนราธิวาส ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

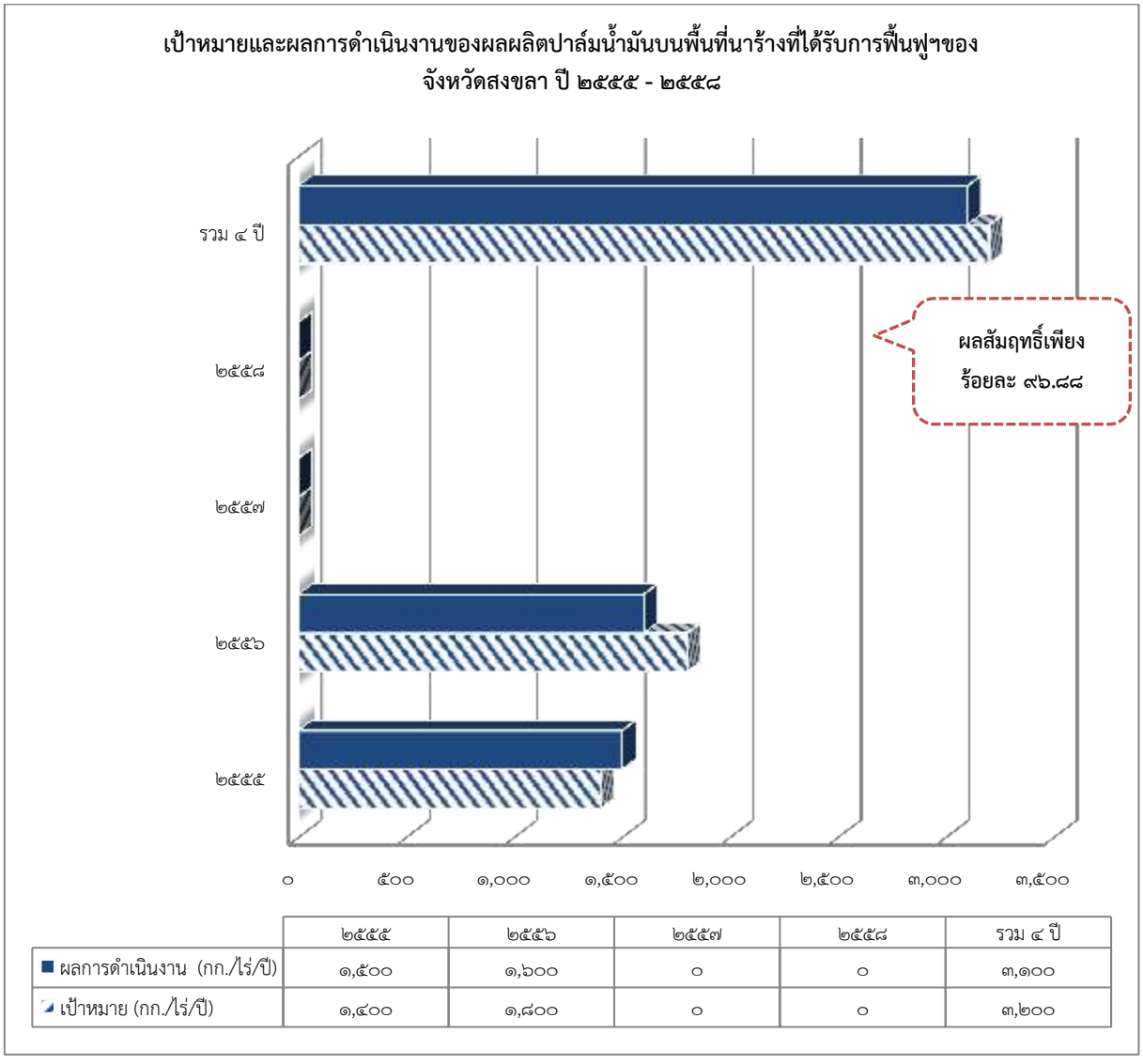

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (กก./ไร่/ปี)	๑,๘๐๐	๒,๑๐๐	๐	๐	๓,๙๐๐
เป้าหมาย (กก./ไร่/ปี)	๒,๑๙๒	๒,๔๐๐	๐	๐	๔,๕๙๒

แผนภาพ ๓ - ๒๗ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตปาล์มน้ำมันบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดนราธิวาส ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

(๔) จังหวัดสงขลา

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดสงขลา มีเป้าหมายด้านผลผลิตปาล์มน้ำมันในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๓,๒๐๐ ก.ก./ ไร่/ปี มีผลการดำเนินงานรวม ๓,๑๐๐ก.ก./ไร่/ปี (ผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๙๖.๘๘) ใน ปี ๒๕๕๕ โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดสงขลา ได้บรรลุเป้าหมาย โดยมีผลสัมฤทธิ์ร้อยละ ๑๐๗.๑๔ ส่วนในปี ๒๕๕๖ ไม่บรรลุเป้าหมาย โดยมีผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๘๘.๘๙ สำหรับปี ๒๕๕๗ และ๒๕๕๘ ยังไม่มีผลผลิต ดังแสดงแผนภาพข้างล่างนี้

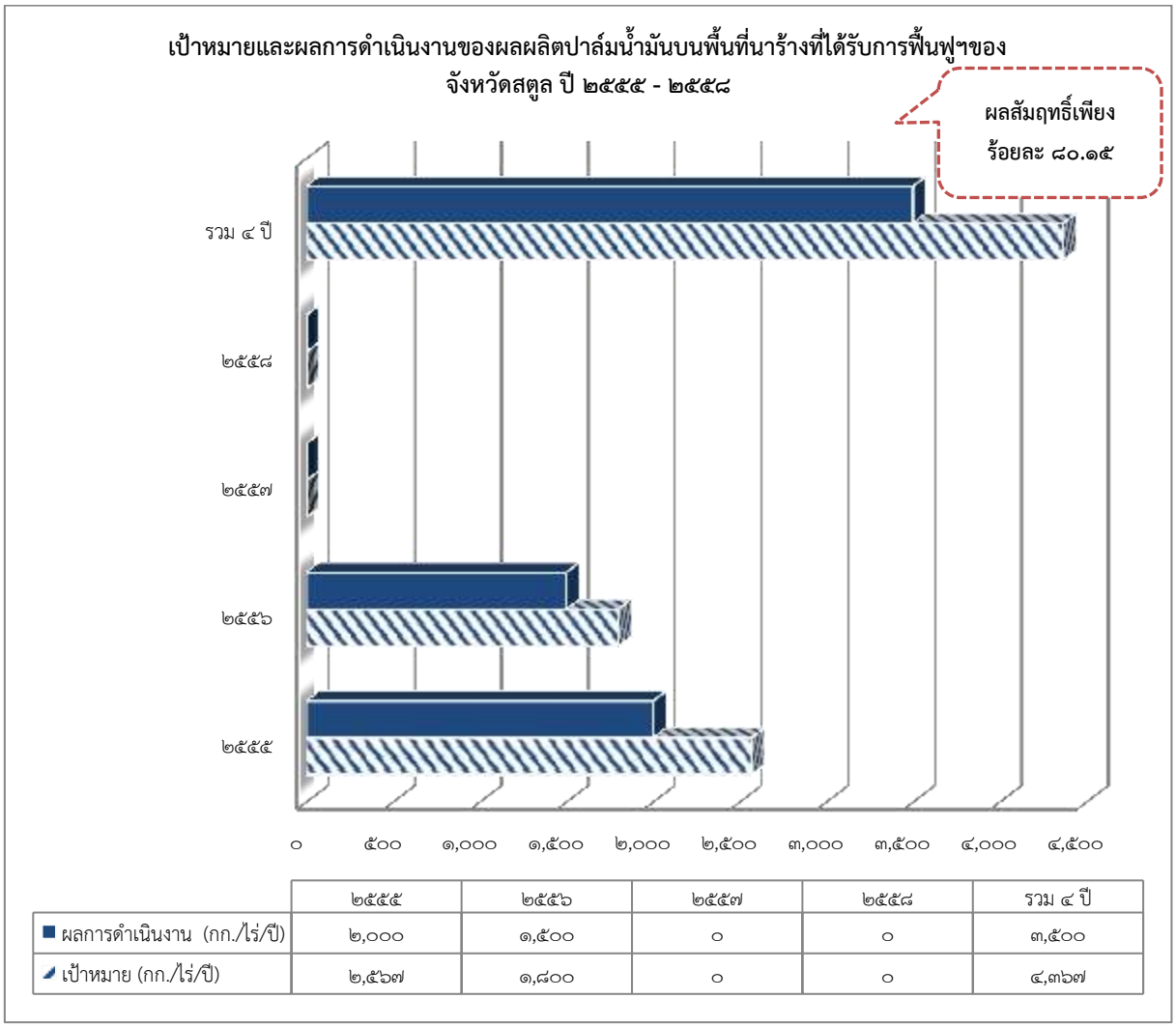
	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (กก./ไร่/ปี)	๑,๕๐๐	๑,๖๐๐	๐	๐	๓,๑๐๐
เป้าหมาย (กก./ไร่/ปี)	๑,๔๐๐	๑,๘๐๐	๐	๐	๓,๒๐๐

แผนภาพ ๓ - ๒๘ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตปาล์มน้ำมันบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดสงขลา ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๕) จังหวัด สตูล

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดสตูล มีเป้าหมายด้านผลผลิตปาล์มน้ำมันในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๔,๓๖๗ก.ก./ ไร่/ปีมีผลการดำเนินงานรวม ๓,๕๐๐ก.ก./ไร่/ปี (ผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๘๐.๑๕) ในปี ๒๕๕๕ และ ปี ๒๕๕๖ โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดสตูล ไม่บรรลุเป้าหมายทั้งสองปี โดยมีผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๗๗.๙๑ และ ร้อยละ ๘๓.๓๓ตามลำดับ ส่วนปี ๒๕๕๗ และ๒๕๕๘ ยังไม่มีผลผลิต ดังแสดงแผนภาพข้างล่างนี้

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (กก./ไร่/ปี)	๒,๐๐๐	๑,๕๐๐	๐	๐	๓,๕๐๐
เป้าหมาย (กก./ไร่/ปี)	๒,๕๖๗	๑,๘๐๐	๐	๐	๔,๓๖๗

แผนภาพ ๓ - ๒๙ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตปาล์มน้ำมันบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดสตูล ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๔ สรุปผลการวิจัย - โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากประชากร ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ (๑) คือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ในกรมพัฒนาพัฒนาที่ดินและผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภาคีองค์กรอื่น ๆ รวมทั้งหมด ๔๑ คน เพื่อร่วมทำการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ และทำการถอดบทเรียนและวิธีปฏิบัติเป็นเลิศของโครงการฯ ส่วนกลุ่มเป้าหมายกลุ่มที่ (๒) คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จะเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย โดยมีประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จำนวน ๕,๖๒๒ คน และมีกลุ่มตัวอย่างที่ถูกคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน ๓๗๔ คน ที่ระดับความคาดเคลื่อนร้อยละ ๕

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม ๒ ชุด คือ ชุดที่ ๑ แบบประเมินการสำรวจผลสัมฤทธิ์โดยใช้ซิปโมเดล (CIPP Model) โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามประกอบด้วย ๕ ตอนคือ ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปและระดับความรู้เกี่ยวกับปาล์มน้ำมันของผู้เชี่ยวชาญ ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านบริบทความสอดคล้อง (Context Assessment Criteria) ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria) ตอนที่ ๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านกระบวนการบริหารจัดการโครงการ (Process Assessment Criteria) และตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน

ส่วน ชุดที่ ๒ เป็นแบบประเมินการสำรวจผลสัมฤทธิ์โดยใช้ซิปโมเดล (CIPP Model) โดยสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ แบบสอบถามการประเมินนี้จะแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปและระดับความรู้เกี่ยวกับปาล์มน้ำมันของเกษตรกร ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกร ในด้านกระบวนการ-การมีส่วนร่วม (Process Assessment Criteria) ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกรในด้านผลผลิต (Product Assessment Criteria) แบ่งออกเป็น ๓ ส่วนคือ ๓.๑ การประเมินความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ๓.๒ การประเมินระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกร และ๓.๓ การประเมินระดับผลกระทบของโครงการต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้ค่าสถิติเชิงพรรณา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่ การทดสอบสมมติฐานโดยการใช้ค่า pair t- test โดยนำเสนอผลการวิจัยในรูปแผนภูมิ ตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลสรุปการวิจัยเรื่องการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสรุปได้ดังนี้

๓.๔.๑ ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านบริบท (Context Evaluation)

การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทประกอบด้วยความสอดคล้องต่อหลักการและเหตุผลของโครงการ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ในการจัดทำโครงการ ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทพบว่าโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์ม

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

น้ำมันใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเหมาะสมด้านบริบทในระดับที่มาก (คะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๖๓) คือ มีความสอดคล้องมากต่อหลักการและเหตุผลของโครงการ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๖๕), มีความสอดคล้องมากกับวัตถุประสงค์โครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง (คะแนนเฉลี่ย ๓.๖๐) และมีความเหมาะสมมากกับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๖๔)

๓.๔.๒ ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้า (InputEvaluation)

การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วยปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man) ด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money) ด้านความพร้อมของต้นกล้าปาล์มน้ำมัน เครื่องมือเทคโนโลยีวัสดุ อุปกรณ์และคุรุภัณฑ์ (Material) และด้านความพร้อมของการจัดการดำเนินโครงการ (Method) ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเหมาะสมด้านความพร้อมของปัจจัยนำเข้าในระดับที่มาก (คะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๕๓) เมื่อพิจารณาจำแนกลงไป พบว่า โครงการฯ มีความพร้อมในด้านบุคคลากร (Man) งบประมาณ (Money) และ การจัดการดำเนินโครงการ (Method) อยู่ในระดับที่มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย ๓.๖๑ ๓.๕๐ และ๓.๖๒ ตามลำดับ ขณะที่ความพร้อมด้านต้นกล้าปาล์มน้ำมัน เครื่องมือ (Material) อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย ๓.๓๘)

๓.๔.๓ ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการบริหารจัดการโครงการ (ProcessEvaluation) โดยผู้เชี่ยวชาญ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการบริหารจัดการของโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมสอดคล้องในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๔๔) ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้มีความเห็นในระดับเหมาะสมมากที่สุดต่อกระบวนการบริหารโครงการฯ ๓ ด้านคือ ด้านการฝึกอบรมเกษตรกร (คะแนน ๔.๒๔) ด้านจัดหาต้นกล้าปาล์มน้ำมัน (คะแนน ๔.๒๔) และด้านออกแบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (คะแนน ๔.๒๒) ซึ่งถือว่ามีการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม สอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ส่วนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ในระดับมากมี ๑ ข้อ คือความเหมาะสมของกระบวนการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ ดูแล รายงานความก้าวหน้าของโครงการฯ ทุกระยะ (คะแนน ๓.๙๕)

๓.๔.๔ ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการ - การมีส่วนร่วม (ProcessEvaluation) โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่ามีส่วนร่วมในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๕๖) จำแนกเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม ที่มีผลการประเมินในระดับมาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย ๓.๙๓ และ๓.๕๐ ตามลำดับ ส่วนการมีส่วนร่วมด้านความคิดยังอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนน ๓.๓๖)

๓.๔.๕ ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิต (ProductEvaluation)

๓.๔.๕.๑ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

ผลการประเมินความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่าเกษตรกรมีระดับความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการในระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ย ๒.๓๔) แต่หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ จะมีความรู้ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๒) ทั้งนี้เกษตรกรฯมีระดับผลต่างคะแนนเฉลี่ยที่

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ห่างมากที่สุดคือความรู้ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูก รองลงมาคือ ความรู้ด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน

สำหรับทางด้านผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูกด้านนิเวศน์วิทยาของปาล์มน้ำมันด้านวิทยาการการปลูกปาล์มน้ำมัน และด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งในภาพรวมและในทุกหัวข้อย่อยมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓.๔.๕.๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวัง และความพึงพอใจของเกษตรกร

การประเมินสัมฤทธิ์ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังก่อนการดำเนินโครงการฯ และความพึงพอใจหลังการดำเนินโครงการฯ พบว่าในภาพรวม เกษตรกรฯมีความคาดหวังก่อนการดำเนินโครงการฯ ในระดับมาก (คะแนน ๓.๘๐) และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดหลังเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการ (คะแนน ๔.๒๔) เมื่อจำแนกลงไปพบว่าเกษตรกรมีความคาดหวังต่อโครงการในระดับที่มากในทั้ง ๔ ด้าน และเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อโครงการในด้านประโยชน์ที่ได้รับฯ และด้านความโปร่งใส ธรรมาภิบาลของการดำเนินโครงการ นอกจากนี้ทางผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน มีความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการฯ มากกว่าความคาดหวังก่อนเข้าร่วมโครงการทั้ง ๔ ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓.๔.๕.๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบของโครงการฟื้นฟูฯ เพื่อปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบของโครงการฯ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่าในภาพรวมเกษตรกรมีความเห็นว่าโครงการฯ จะมีผลกระทบในทั้ง ๓ ด้าน คือด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับที่มาก (คะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๖๕) เมื่อจำแนกลงมาพบว่า เกษตรกรฯ มีความเห็นถึงผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจในเรื่องโครงการ ฯ ทำให้เกิดการปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้มาใช้ประโยชน์มากที่สุด (คะแนน ๔.๒๘) รองลงมาเป็นเรื่องโครงการฯ จะเป็นที่มาของรายได้ในครัวเรือน (คะแนน ๔.๒๗) ทางด้านความเห็นต่อผลกระทบทางสังคม ที่ได้ในระดับมากที่สุด คือ เรื่องโครงการมีส่วนให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้ ส่วนด้านความเห็นต่อผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ เรื่องที่ไดในระดับมากที่สุด คือ เรื่องโครงการฯ ช่วยฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมของพื้นที่นาร้างอย่างมีนัยสำคัญ

๓.๔.๕.๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - จำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟู เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - จำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ในภาพรวมมีผลการดำเนินงานรวมที่ประสบผลสัมฤทธิ์เกินเป้าหมาย (ร้อยละ ๑๐๓.๑๐) ทั้งนี้เมื่อจำแนกลงไปในแต่ละปี พบว่ามีจำนวนพื้นที่นาร้างรวมที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดภาคใต้ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือมีผลการดำเนินงานที่เกินเป้าหมายทุกปีและมีผลสัมฤทธิ์รวมที่เกินเป้าหมายเท่ากับ ร้อยละ ๑๐๑.๗๓ ร้อยละ ๑๐๒.๔๓ ร้อยละ ๑๐๐.๕๔ และ ร้อยละ ๑๐๘.๒๑ ใน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ตามลำดับ

๓.๔.๕.๕ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลผลิตปาล์มน้ำมันของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

การประเมินผลสัมฤทธิ์ ด้านระดับผลผลิตปาล์มน้ำมันของโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมันนั้น พบว่า โครงการฯ บรรลุเป้าหมายเพียงร้อยละ ๙๔.๕๒ โดยมีเป้าหมายผลผลิตของปาล์มน้ำมันรวม ๔ ปี เท่ากับ ๒๓,๗๕๙ ก.ก./ไร่/ปี ขณะที่ผลผลิตของปาล์มน้ำมันรวม ๔ ปี เท่ากับ ๒๒.๔๕๖ ก.ก./ไร่/ปี (ทั้งนี้ในปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ ยังไม่มีผลผลิต เนื่องจากปาล์มน้ำมันจะเริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เมื่อปาล์มน้ำมันอายุได้ ๓ ปี) หากพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายปี พบว่า เป้าหมายและผลการดำเนินงานในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ มีผลสัมฤทธิ์รวมที่ไม่บรรลุเป้าหมาย เช่นเดียวกันคือเท่ากับร้อยละ ๙๒.๙๖ และร้อยละ ๙๕.๙๗

๓.๕ สรุปท้ายบท

ในบทนี้ช่วยให้ทราบถึงหลักการและเหตุผลของบริบทโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน โดยรัฐบาลเป็นผู้สนับสนุนให้มีการปลูกปาล์มน้ำมันขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เป็นพืชเศรษฐกิจ และยังเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตไบโอดีเซล พลังงานทางเลือกที่สำคัญของประเทศอีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตร ให้มีรายได้มั่นคง และเพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปลูกปาล์มน้ำมันในด้านต่าง ๆ คือด้านการผลิต ด้านการแปรรูป ด้านการตลาด และด้านการจัดการ รวมถึงการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ที่ประกอบด้วยจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการปลูกปาล์มน้ำมัน

ในบทนี้ยังได้กล่าวถึงแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทการเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน อาทิ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก ร้อยละ ๒๕ ใน ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๔) และนโยบายรัฐบาลในปัจจุบัน รวมถึงการกำหนดแผนการดำเนินงานฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของกรมพัฒนาที่ดิน ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะทำการศึกษาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยอาศัยแบบประเมินการสำรวจผลสัมฤทธิ์ด้วยวิธีการประเมินแบบ CIPP Model เป็นเครื่องมือ ซึ่งประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต เมื่อได้ข้อมูลแล้วจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณา (ได้แก่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) รวมถึงค่าสถิติเชิงอนุมาน (ได้แก่ การทดสอบสมมติฐานโดยการใช้ค่า pair t - test)

สำหรับผลการประเมินสัมฤทธิ์ในแต่ละด้าน พบว่าด้านบริบทมีความเหมาะสมมาก ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมมาก ด้านกระบวนการจัดการมีความสอดคล้องมาก ด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรมีส่วนร่วมในระดับที่มาก ด้านผลผลิต (เรื่องความรู้) เกษตรกรมีระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้นมากหลังเข้าร่วมโครงการฯ ด้านผลผลิต (เรื่องความพึงพอใจ) เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับที่มากต่อทุกด้าน ด้านผลผลิต (เรื่องผลกระทบ) เกษตรกรมีความเห็นว่าโครงการฯ มีผลกระทบในระดับมากทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านผลผลิต-เรื่องจำนวนพื้นที่นาร้าง พบว่า โครงการฯ มีผลสัมฤทธิ์เกินเป้าหมายทุกปีในทุกจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสำหรับด้านผลผลิต - เรื่องระดับผลผลิตปาล์มน้ำมัน นั้นพบว่ายังไม่บรรลุเป้าหมาย (ผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๙๔.๕๒) เนื่องจากในปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ ยังไม่มีผลผลิต เนื่องจากปาล์มน้ำมันจะเริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เมื่อปาล์มน้ำมันอายุได้ ๓ ปี

บทที่ ๔
การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

ในบทนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว (โครงการฯ เพื่อปลูกข้าว) ประกอบด้วย ๓ ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ วิธีการวิจัย - โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

ส่วนที่ ๒ ผลการวิจัยและอธิปรายผล - โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว

ส่วนที่ ๓ สรุปผลการวิจัย - โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว

๔.๑ วิธีการวิจัย - โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

จากการสำรวจพื้นที่นาร้างในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา) เมื่อปี ๒๕๕๔ โดยส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ ๑ สำนักนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน มีพื้นที่นาร้างจำนวนทั้งสิ้น ๑๗๒,๔๑๐ ไร่ สาเหตุของการทิ้งร้าง ได้แก่ เกษตรกรขาดแคลนเงินทุนในการพัฒนาที่ดิน ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินเปรี้ยวจัด ดินกรด ขาดแคลนน้ำและน้ำท่วมพื้นที่ ทำให้เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการทำนา ปล่อยทิ้งร้างและหันไปประกอบอาชีพอื่นแทน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพภาคเกษตรให้สอดคล้องกับศักยภาพและพื้นที่ โดยมีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวในพื้นที่นาร้าง กรมพัฒนาที่ดิน จึงจัดทำโครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในเขตชลประทาน โดยปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ที่รัฐบาลได้ลงทุนในการปรับโครงสร้างพื้นฐานด้านการชลประทานไว้แล้ว เพื่อให้พื้นที่นาร้างมีการใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพและเหมาะสมต่อการเพิ่มผลผลิตข้าว เพื่อให้เกิดความมั่งคงทางด้านอาหารในภูมิภาคและมีปริมาณข้าวที่เพียงพอต่อการบริโภคโครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

กรมพัฒนาที่ดิน มีแนวทางในการช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเน้นการพัฒนาที่ดินเพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา ให้สามารถกลับมาใช้ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตรให้มีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้นกรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างทั้งในและนอกเขตชลประทาน ให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อการบริโภค โดยมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

(๑) สำรวจและคัดเลือกพื้นที่นาร้างที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือมีการใช้ประโยชน์แต่ไม่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ โดยเกษตรกรเจ้าของพื้นที่มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการ

(๒) ปรับปรุงพื้นที่โดยการไถพรวน ๒ ครั้ง

(๓) ปรับปรุงคุณภาพดิน โดยการใช้น้ำหมักชีวภาพ

ในหัวข้อนี้จะเป็นการกำหนดวิธีการโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (“โครงการฯ ปลูกข้าว”) ของกรมพัฒนาที่ดิน (แผนยุทธศาสตร์ฯ) โดยจะแบ่งออกเป็น ๗ หัวข้อย่อย ดังนี้

๔.๑.๑ ตัวแบบการวิจัย

๔.๑.๒ ขอบเขตการวิจัย

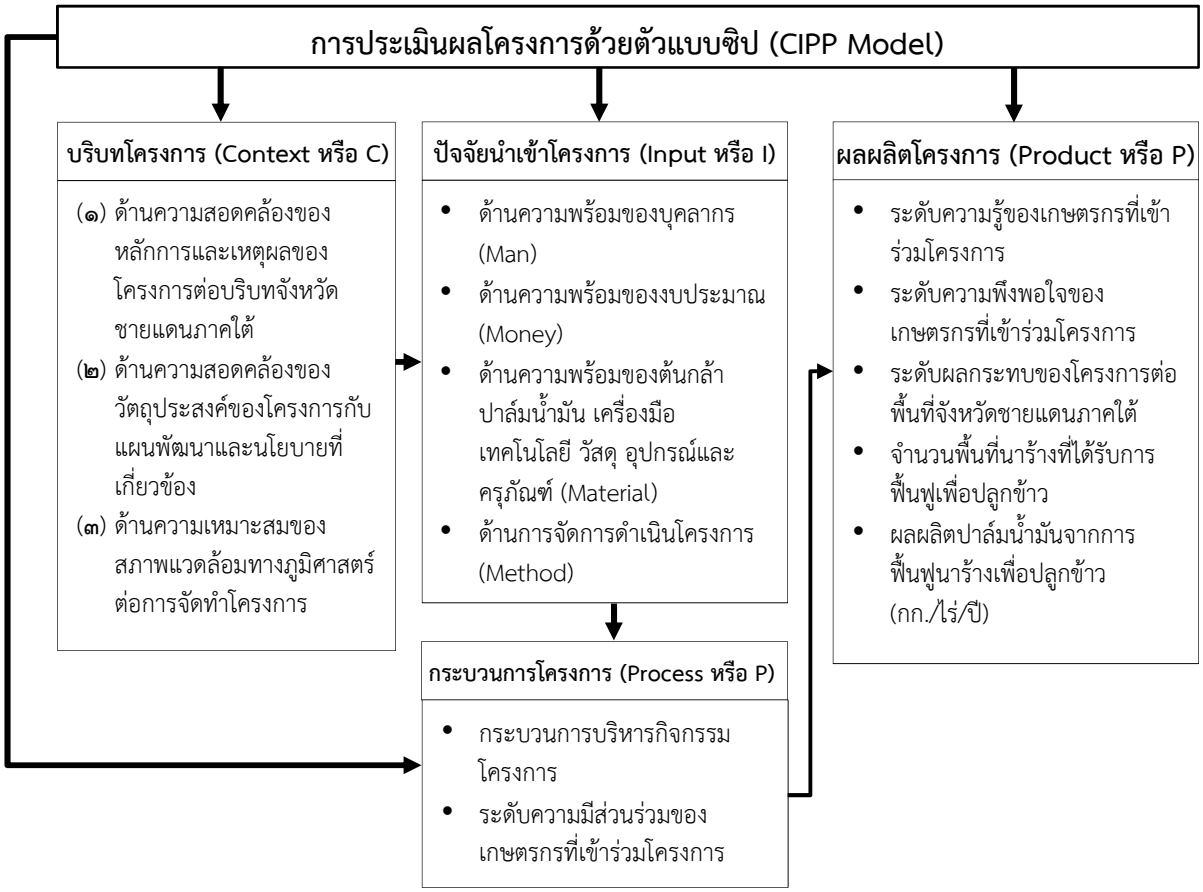
๔.๑.๓ ขั้นตอนการวิจัย

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๑.๔ กลุ่มเป้าหมาย (Participatory Group)
๔.๑.๕ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
๔.๑.๖ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๔.๑.๗ การวิเคราะห์ข้อมูลและแปรผล

๔.๑.๑ ตัวแบบการวิจัย

ตัวแบบการประเมินโดยใช้ ซิปโมเดล (CIPP Model) ในการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ตัวแบบการประเมินซิปโมเดล (CIPP Model) ซึ่งมีเกณฑ์ประเมิน ๔ ด้าน คือ ด้านบริบทโครงการ (Context หรือ C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input หรือ I) ด้านกระบวนการ (Process หรือ P) และด้านผลผลิตโครงการ (Product หรือ P) ในเกณฑ์แต่ละด้านจะมีหัวข้อการประเมินแตกต่างกัน ดังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพ ๔ - ๑ ตัวแบบการประเมินโดยใช้ ซิปโมเดล (CIPP Model) โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

๔.๑.๑.๑ บริบทโครงการ (Context หรือ C) - โครงการฯ ปลูกข้าว

สำหรับบริบทโครงการ จะทำการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านความสอดคล้อง ๓ ด้าน คือด้านหลักการและเหตุผล ด้านวัตถุประสงค์ และ ด้านสภาพภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการโดยมีเกณฑ์การประเมินในแต่ละด้าน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๔ - ๑ เกณฑ์การประเมินด้านบริบทโครงการฯ ปลูกข้าวโดยผู้เชี่ยวชาญ

(๑) ด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการต่อบริบทจังหวัดชายแดนภาคใต้
● หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการเชื่อมโยงสืบสานต่อโครงการพระราชดำริ ● หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการสอดคล้องกับทิศทางและนโยบายของรัฐบาลต่อบริบทการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ● หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้ในการบริหารดำเนินงานโครงการ ● หลักการเหตุผลและแนวคิดตั้งอยู่บนพื้นฐานยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อใช้ในการบริหารดำเนินงานโครงการ ● หลักการเหตุผลและแนวคิดการบริหารดำเนินงานโครงการอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ● หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการฯ กำหนดเป้าหมายวิธีดำเนินการและระยะเวลามีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง ● หลักการเหตุผลและแนวคิดระบุถึงความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วน ผลได้ผลเสียของโครงการอย่างชัดเจน
(๒) ด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
● วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ● วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ● วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ● วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ ● วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ● โครงการที่ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ที่ได้ผลกระทบจากโครงการ รู้และเข้าใจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการอย่างชัดเจน
(๓) ด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ
● ลักษณะและกลุ่มชุดของดิน ของพื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อ การจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว ● สภาพภูมิอากาศ เช่น อุณหภูมิเฉลี่ย ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี เป็นต้น เหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว ● สภาพภูมิประเทศและที่ตั้งของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อ การจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว

๔.๑.๑.๒ ปัจจัยนำเข้าโครงการ (Inputหรือ I) - โครงการฯ ปลูกข้าว

การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านปัจจัยนำเข้าความสอดคล้องแบ่งเป็น ๔ ด้าน คือด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านเครื่องมือวัสดุอุปกณ์และครุภัณฑ์ และด้านวิธีการจัดการดำเนินโครงการ โดยมีเกณฑ์การประเมินในแต่ละด้าน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๔ - ๒ เกณฑ์การประเมินในความพร้อมของปัจจัยนำเข้าโครงการฯ ปลูกข้าวโดยผู้เชี่ยวชาญ

(๑)	**เกณฑ์การประเมินปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man)**
●	จำนวนนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่เพียงพอและเหมาะสมในการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมาย
●	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญการบริหารงานโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกข้าว
●	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจต่อการบริหารและดำเนินโครงการภายใต้สภาวะแวดล้อมความไม่สงบในบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
●	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความมุ่งมั่น วิริยะ อุตสาหะ และทัศนคติที่ดี ต่อการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ
●	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ
●	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่
●	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความสามารถและทักษะการถ่ายทอดความรู้และวิทยาการสู่กลุ่มเกษตรกร
●	นักวิชาการ/เจ้าหน้าทีสามารถทำงานร่วมมือ ประสานงาน และทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกพื้นที่
(๒)	**เกณฑ์การประเมินปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money)**
●	แผนการจัดสรรงบประมาณมีความเพียงพอ เหมาะสม ชัดเจน และสอดคล้องต่อการบริหารดำเนินโครงการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
●	มีกลไกการตรวจสอบ ประเมิน และตรวจติดตามการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินโครงการที่เป็นระบบและโปร่งใส
(๓)	**เกณฑ์การประเมินปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของต้นกล้าข้าว เครื่องมือเทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์และคุรุภัณฑ์ (Material)**
●	เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และคุรุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการบริหารและดำเนินโครงการ มีความพร้อมและเพียงพอ
●	มีการนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินและการเพาะปลูกข้าวที่เหมาะสม เช่น เทคโนโลยีด้านระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic information System : GIS) การจัดเตรียมเมล็ดต้นกล้าข้าวมีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
●	การจัดเตรียมวัสดุปรับปรุงดิน (หินปูนฝุ่น ปูนขาวโคโลไมท์) มีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
●	การจัดเตรียม เอกสาร คู่มือ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ เช่น เอกสารรายละเอียดโครงการฯ เอกสารการฝึกอบรมเกษตรกร เป็นต้น เหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
●	การจัดเตรียม น้ำหมักชีวภาพ มีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
●	การจัดเตรียมเครื่องมือปรับไถดินเพื่อการปลูกข้าวมีปริมาณเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
(๔)	**เกณฑ์การประเมินปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการดำเนินโครงการ (Method)**
●	โครงการฯ ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ พื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกข้าวที่เป็นปัจจุบันและเชื่อถือได้
●	โครงการฯ มีกำหนดผังองค์กรการบริหารจัดการโครงการที่ชัดเจนเหมาะสม
●	โครงการฯ มีแผนงานดำเนินกิจกรรมในโครงการที่ครอบคลุมชัดเจนในการนำแผนงานสู่การดำเนินงาน
●	โครงการฯ ที่มีความเหมาะสมทางเทคนิคและวิธีการจัดการดำเนินโครงการ
●	โครงการฯ กำหนดผลผลิตผลลัพธ์ผลกระทบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการและสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน
●	โครงการฯ มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่
●	โครงการฯ มีกลไกการควบคุม กำกับ ตรวจติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
●	โครงการฯ ที่ระบุความเสี่ยง และวิธีการจัดการบริหารความเสี่ยงไว้ชัดเจน

๔.๑.๑.๓ กระบวนการ (Processหรือ P) - โครงการฯ ปลูกข้าว

การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านกระบวนการบริหารจัดการโครงการฯ โดยมีเกณฑ์การประเมินดังตารางข้างล่างนี้

ตาราง ๔ - ๓ เกณฑ์การประเมินในปัจจัยด้านกระบวนการของโครงการฯ ปลูกข้าว โดยผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การประเมินกระบวนการด้านบริหารจัดการโครงการฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ
• กระบวนการ ประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรม ชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง
• กระบวนการการสำรวจออกแบบการใช้ที่ดินพื้นที่นาร้าง ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• กระบวนการออกแบบอนุรักษ์ดินและน้ำดำเนินการปรับปรุงพื้นที่นาร้างโดยการก่อสร้างสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ไถนา ปรับดิน) และจัดโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่จำเป็นดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• กระบวนการฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิทยาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปลูกข้าวดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• กระบวนการจัดหาต้นกล้าข้าวน้ำหมักชีวภาพ และสารเคมีปรับปรุงดิน ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• กระบวนการสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดิน การปลูกพืชระยะสั้นในขณะข้าวยังไม่ให้ผลผลิต ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• กระบวนการจัดให้เกษตรกรไปศึกษาดูงาน เพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในกับพื้นที่ของตน ดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
• มีกระบวนการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ ดูแล และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการฯ ทุกระยะ
• กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรม ชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง
• มีกระบวนการติดตาม และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่กลุ่มเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้

๔.๑.๑.๔ ผลผลิตโครงการ (Product หรือ P) - โครงการฯ ปลูกข้าว

การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกร ในด้านผลผลิตโครงการฯ โดยมีเกณฑ์การประเมินดังตารางข้างล่างนี้

ตาราง ๔ - ๔ เกณฑ์การประเมินกระบวนการด้านบริหารจัดการโครงการฯ โดยเกษตรกร

เกณฑ์การประเมินกระบวนการด้านบริหารจัดการโครงการฯ โดยเกษตรกร
• ระดับความรู้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
• ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
• ระดับผลกระทบของโครงการต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
• จำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกข้าว
• ผลผลิตข้าวจากการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว (กก./ไร่/ปี)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๑.๒ ขอบเขตการวิจัย

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือพื้นที่ทางการเกษตรของ๕จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้แก่ปัตตานียะลาสตูลนราธิวาสและสงขลา

๔.๑.๓ ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์แผนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อใช้เป็นกระบวนการในการจัดทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวของ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้แบ่งออกเป็น ๖ ขั้นตอนดังนี้ (ดังแสดงในตาราง ๔ - ๕)

ขั้นตอนที่ ๑ รวบรวมศึกษาความรู้และเนื้อหาวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ โดยใช้การทบทวนวรรณกรรมปริทัศน์ (Literature Review) เพื่อสรุปองค์ความรู้และเนื้อหาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ปลูกข้าว

ขั้นตอนที่ ๒ พัฒนาตัวแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ โดยใช้การวิเคราะห์เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการด้วยตัวแบบซิบ (CIPP Model) ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ ๔ ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อระดมสมองระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ เพื่อปลูกข้าวด้านกระบวนการและด้านผลผลิต โดยใช้การวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยการลงพื้นที่โครงการฯ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

ขั้นตอนที่ ๕ การถอดบทเรียนและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโครงการฯ โดยการระดมสมอง (Brain Storming) ระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัยเพื่อสังเคราะห์บทเรียนและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโครงการฯ

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำร่างแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) การระดมสมองระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัย

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๕ ขั้นตอนการวิจัยในการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนการวิจัย (Research Procedure)	กระบวนการ/วิธีวิจัย (Process/Methodology)	ผลลัพธ์ (Outcomes)	บทที่
๑. รวบรวมศึกษาความรู้และเนื้อหาวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	• การทบทวนวรรณกรรมปริทัศน์ (Literature Review)	• สรุปองค์ความรู้และเนื้อหาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	๒
๒. การพัฒนาตัวแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว	• การวิเคราะห์เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการด้วยตัว แบบซิบ (CIPP Model)	• ตัวแบบซิบ (CIPP Model) และเกณฑ์การประเมินทั้งสี่ด้าน ได้แก่บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product)	๔
๓. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ	• ประยุกต์การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยการระดมสมองระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัยเพื่อร่วมประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ เพื่อปลูกข้าวตาม CIPP Model	• ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ฯ เพื่อปลูกข้าวตาม CIPP Model ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)	
๔. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ เพื่อปลูกข้าวด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต	• การวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยการลงพื้นที่โครงการฯ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ฯ	• ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ เพื่อปลูกข้าวตาม CIPP Model ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต	
๕. การถอดบทเรียนและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโครงการฯ	• การระดมสมอง (Brain Storming) ระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัยในการสังเคราะห์บทเรียนและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโครงการฯ	• ผลการถอดบทเรียนและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโครงการฯ	๕
๖. การจัดทำร่างแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ของการดำเนินโครงการ ฯ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	• การระดมสมอง (Brain Storming) ระหว่างทีมผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัย	• ร่างแผนปฏิบัติการ (Action Plan)	

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๑.๔ กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย (Participatory Group)

การวิจัยครั้งนี้แบ่งกลุ่มเป้าหมายของโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และ กลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(๑) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ในกรมพัฒนาที่ดิน ๑๙ คน และหน่วยงานภาคีจากองค์กรอื่น ๆ ๒๒ คน รวมเป็น ๔๑ คน เพื่อทำหน้าที่ร่วมประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ และทำการถอดบทเรียนและวิธีปฏิบัติเป็นเลิศของโครงการฯ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๔ - ๖ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

หน่วยงาน	ตำแหน่ง	จำนวนคน	รวม
กรมพัฒนาที่ดิน	๑. ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต ๑๒	๑	
	๒. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน สงขลา	๑	
	๓. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน ยะลา	๑	
	๔. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน ปัตตานี	๑	
	๕. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน นราธิวาส	๑	
	๖. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน สตูล	๑	
	๗. ผู้อำนวยการกลุ่มสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน สนข.๑๒	๑	
	๘. เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของทุกจังหวัด ๆ ละ ๒ คน	๑๐	
	๙. นักวิเคราะห์นโยบายแผน สนช.๑๒	๒	**๑๙**
หน่วยงานภาคี	๑. ผู้แทนกรมประมง	๒	
	๒. ผู้แทนกรมปศุสัตว์	๒	
	๓. ผู้แทนกรมชลประทาน	๒	
	๔. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	๒	
	๕. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	๒	
	๖. ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	๒	
	๗. ผู้แทนกรมการข้าว	๒	
	๘. ผู้แทนองค์การสวนยาง	๒	
	๙. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	๒	
	๑๐. ผู้แทน ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ. บต.)	๒	
	๑๑. ผู้แทน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ. รมน.)	๒	**๒๒**
รวม			**๔๑**

(๒) กลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ กลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จะเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย โดยขั้นแรกจะต้องผ่านขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จำนวน ๑๑,๒๒๓ คน

กลุ่มตัวอย่าง

วิธีการคัดเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sample) โดยขนาดกลุ่ม

ตัวอย่าง จะใช้สูตรของยามาเน (Yamane, ๑๙๗๐) ในการคำนวณและกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ ๕ จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๘๗ คน จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๑,๒๒๓ คน โดยใช้สูตรคำนวณเพื่อหากลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{๑๑,๒๒๓}{1+ ๑๑,๒๒๓ \ (๐.๐๕)^2}$$

$$n = ๓๘๗ \text{ คน}$$

เมื่อ n หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N หมายถึง ขนาดของกลุ่มประชากร

e หมายถึง ค่าความคาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง (กำหนดให้ e = ๐.๐๕)

สำหรับการสุ่มตัวอย่าง ได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนดังนี้

(๑) คัดเลือกตำบลโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง โดยสุ่มเลือกเฉพาะตำบลที่มีการปลูกข้าวมากที่สุด

(๒) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดตามสัดส่วนของประชากร ๑๑,๒๒๓ คน จะได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละจังหวัด ดังแสดงในตาราง ๔ - ๗

(๓) สุ่มตัวอย่างเกษตรกรเพื่อให้ข้อมูลในแบบสอบถาม จำนวน ๓๘๗ คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยการจับฉลากแบบใส่คืน โดยเขียนชื่อประชากร ลงในฉลากแต่ละใบ จากนั้นนำใส่ภาชนะเขย่าให้ปนกัน แล้วจึงหยิบเลือกขึ้นทีละใบ ซึ่งถ้าหยิบได้ตัวอย่างเดิมก็จะยกเลิกแล้วสุ่มใหม่ จนได้ครบจำนวนที่ต้องการโดยไม่ซ้ำกัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, ๒๕๓๘)

ตาราง ๔ - ๗ จำนวนประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

จังหวัด	จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละของการสุ่มตัวอย่าง
สงขลา	๓,๘๗๖	๑๓๔	๓๔.๕๓
สตูล	๑,๐๑๒	๓๕	๙.๐๐
นราธิวาส	๒,๐๖๖	๗๒	๑๘.๔๐
ปัตตานี	๓,๗๓๑	๑๒๙	๓๓.๒๔
ยะลา	๕๓๘	๑๗	๔.๘๓
รวม	**๑๑,๒๒๓ (N)**	**๓๘๗ (n)**	**๓.๔๕**

๔.๑.๕ วิธีการรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี ๒ ประเภท ดังนี้

(๑) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากแหล่งข้อมูลโดยตรง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และการสอบถามกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๒) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จัดเก็บรวบรวมและวิเคราะห์เบื้องต้นไว้แล้วบางส่วน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ ทั้งจากหนังสือ รายงานการวิจัย

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

บทความ วารสาร สิ่งพิมพ์ เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ เอกสารอ้างอิง รวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากเวบไซต์ต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสนับสนุนงานวิจัยและช่วยกำหนดตัวแปรสำคัญที่ใช้ในการศึกษา ตลอดจนนำข้อมูลมาบูรณาการอย่างเป็นองค์รวมสำหรับใช้ประกอบการวิเคราะห์ และอธิบายผลที่ได้จากการวิจัยให้ครอบคลุมและชัดเจนมากขึ้น

๔.๑.๖ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ชุด ดังนี้

(๑) แบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Questionnaire for ExpertPanels) เป็นแบบสอบถามที่ใช้สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมประชุมเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายเปิดและปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น ๕ ตอน (แสดงในภาคผนวก ข - ๑)

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปและระดับความรู้เกี่ยวกับข้าวของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านบริบทความสอดคล้อง แบ่งเป็น ๓ ด้าน คือด้านหลักการและเหตุผล ด้านวัตถุประสงค์ และ ด้านสภาพภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ

ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านปัจจัยนำเข้าความสอดคล้อง แบ่งเป็น ๔ ด้าน คือด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านเครื่องมือวัสดุอุปกณ์และครุภัณฑ์ และด้านวิธีการจัดการดำเนินโครงการ

ตอนที่ ๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านกระบวนการบริหารจัดการโครงการ

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฯ ปลูกข้าว

(๒) แบบสอบถามสำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Questionnaire for participant farmers) ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดและปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น ๖ ตอน (แสดงในภาคผนวก ข - ๒)

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปและระดับความรู้เกี่ยวกับข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกร ในระดับความมีส่วนร่วมของเกษตรกรต่อโครงการฯ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือด้านการตัดสินใจ ด้านความคิด และด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม

ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านระดับความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกร โดยวัดระดับความรู้ก่อนและหลัง เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกข้าว ใน ๔ ด้าน คือ ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูก ด้านนิเวศน์วิทยาของข้าว ด้านวิทยาการปลูกข้าว ด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว

ตอนที่ ๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกข้าว โดยวัดความคาดหวังก่อนเข้าร่วมโครงการและ วัดความพึงพอใจภายหลังดำเนินโครงการฯ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือด้านการบริหารจัดการโครงการ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ ด้านคุ้มค่าของโครงการ ด้านความโปร่งใสและธรรมาภิบาลของโครงการ

ตอนที่ ๕ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผลกระทบของโครงการฯ ปลูกข้าว แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ ๖ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฯ ปลูกข้าว

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๑.๗ การวิเคราะห์ข้อมูลและแปรผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์และแปรผลข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ปลูกข้าว ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้ในการวิเคราะห์เชิงลึก โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสารการศึกษาแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ปลูกข้าว มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ของบริบทโครงการ (Context หรือ C) ในด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ฯ ปลูกข้าว ตามตัวแบบซิปโมเดล (CIPP Model) โดยการประเมินผลข้อมูลแบบมาตราส่วน โดยจะแบ่งเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Scale) ซึ่งรายละเอียดการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๔๕, หน้า ๗๓)

๕ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ มากที่สุด
๔ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ มาก
๓ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
๒ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ น้อย
๑ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

จากนั้นกำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าของคะแนน โดยใช้วิธีนำคะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุดหารด้วยจำนวนอันตภาคชั้น ดังนี้

๔.๒๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ มากที่สุด
๓.๔๑ - ๔.๒๐ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ มาก
๒.๖๑ - ๓.๔๐ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
๑.๘๑ - ๒.๖๐ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ น้อย
๑.๐๐ - ๑.๘๐ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

รายละเอียดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้านบริบทโครงการ (Context หรือ C) ด้านปัจจัยนำเข้าโครงการ (Input Pหรือ I) ด้านกระบวนการโครงการ (Process หรือ P) และด้านผลผลิตโครงการ (Product หรือ P) ดังตารางข้างล่างนี้

ตาราง ๔ - ๘ เกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการด้วยวิธี CIPP Model และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทโครงการ (Context) ● ด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการต่อบริบทจังหวัดชายแดนภาคใต้ ● ด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง ● ด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ● ด้านบุคคลากร	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้สถิติเชิงพรรณา (Descriptive Statistics) ในการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เวอร์ชั่น ๑๗ (Statistical Package for Social Science Version ๑๗ : SPSS V.๑๗)

ตาราง ๔ - ๘ (ต่อ)

ด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
• ด้านงบประมาณ • ด้านความพร้อมของ เครื่องมือ เทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ • ด้านการจัดการดำเนินโครงการ การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการโครงการ (Process) • ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการ • ด้านความมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) • ด้านผลกระทบจากการดำเนินโครงการ	
การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) • ระดับความรู้ด้านการปลูกข้าวของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (เปรียบเทียบระดับความรู้ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ) • ระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (เปรียบเทียบ ระดับความหวังและระดับความพึงพอใจ ก่อนและหลังดำเนินโครงการ)	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการทดสอบค่าสถิติ t แบบคู่ (Paired Sample t - test)
การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) • จำนวนพื้นที่นาร้างที่ใช้ปลูกข้าว • จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงเนื่องจากการปลูกข้าว • ผลผลิตต่อไร่	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ จำนวนพื้นที่นาร้างที่ใช้ปลูกข้าว จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลง เนื่องจากการปลูกข้าวผลผลิตต่อไร่ โดยใช้สถิติเชิงพรรณา (Descriptive Statistics) ในการหาค่าเฉลี่ย (X) ร้อยละ

๔.๒ ผลการวิจัยและอธิปรายผล - โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว

การประเมินผลโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โครงการฯ ปลูกข้าว) จะใช้แบบจำลองซิปโมเดล (CIPP Model) เพื่อช่วยให้ทราบถึงลักษณะทางด้านบริบทสภาพแวดล้อมโดยรวม (Contexts) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๒.๑ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP - ด้านบริบท (Contexts)

จากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการประเมินผลด้านบริบทจะมี ๓ ด้าน ได้แก่

ด้านที่ ๑ (C_1) ด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการ

ด้านที่ ๒ (C_2) ด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

ด้านที่ ๑ (C_3) ด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ

ตามที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อวิธีการดำเนินงานวิจัยนั้น ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ๒ วิธี คือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์และแปรผลข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว ซึ่งข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทุกด้านของตัวแบบ CIPP

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ของการวิจัยนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และประเมินข้อมูลแบบมาตราส่วน ๕ ระดับของ Likert Scale (๑ น้อยที่สุด จนถึง ๕ มากที่สุด) โดยแปลค่าคะแนนความหมาย ดังนี้

๔.๒๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ มากที่สุด

๓.๔๑ - ๔.๒๐ หมายถึง มีความเห็นที่อยู่ในระดับ มาก

๒.๖๑ - ๓.๔๐ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

๑.๘๑ - ๒.๖๐ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ น้อย

๑.๐๐ - ๑.๘๐ หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

สำหรับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะนำมาใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์บริบทด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการวิเคราะห์ความสอดคล้อง/ความเชื่อมโยงเชิงลึก

ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ บริบทด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์โครงการและแผนยุทธศาสตร์ฯ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น พบว่า โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวเป็นโครงการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ฯ ทั้ง ๔ คือ

(๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

(๒) แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๓) ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

(๔) ยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗

ผลการประเมินสัมฤทธิ์ด้านบริบทของความสอดคล้องด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงคุณภาพแสดงตามตาราง ๔ - ๙ และสรุปได้ดังนี้ (ส่วนผลการประเมินสัมฤทธิ์ด้านบริบทของความสอดคล้อง แสดงดังตาราง ๔ - ๑๐)

(๑) โครงการฯ มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

(๒) นำเทคโนโลยีด้านระบบสารสนเทศมาใช้ในการปลูกข้าวให้มีคุณภาพ และอนุรักษ์ดินและน้ำ

(๓) เป็นแนวทางหนึ่งในบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนโดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่

(๔) เป็นหนึ่งในโครงการที่ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๙ ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ - บริบทด้านความสอดคล้อง/เชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	วัตถุประสงค์ของโครงการ	ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง/เชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์โครงการ และแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
(๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)		
ยุทธศาสตร์ ๓ : ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน **เป้าหมาย :** • เกษตรกรมีหลักประกันที่มั่นคงด้านอาชีพและรายได้ สามารถในการชำระหนี้สินเพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตรอย่างต่อเนื่อง • ครอบครัวเกษตรกรพึ่งพาตนเองทางอาหารเพิ่มขึ้น	**วัตถุประสงค์ :** เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างทั้งในและนอกเขตชลประทานให้กลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อการบริโภค	ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ๑. ช่วยให้เกษตรกรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ๒. เพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตในการปลูกข้าวให้เพียงพอต่อการบริโภค
ยุทธศาสตร์ ๔ : การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน • ภาคเกษตรบนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงปรับปรุงฟื้นฟูคุณภาพดินและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่	๒. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ • พื้นที่นาและนาร้างได้รับการปรับปรุงและฟื้นฟูให้มีศักยภาพในการปลูกข้าว
(๒) แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์		
ยุทธศาสตร์ ๑ : พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร **เป้าหมาย :** • เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีอาชีพที่มั่นคง รายได้เพียงพอต่อการ เลี้ยงชีพ และมีความภูมิใจในอาชีพ • เพื่อให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุล และยั่งยืน	๑. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างทั้งในและนอกเขตชลประทาน ให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อการบริโภค	ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑. ช่วยให้เกษตรกรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ๒. เพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตในการปลูกข้าวให้เพียงพอต่อการบริโภค

ตาราง ๔ - ๙ (ต่อ)

(๓) ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)		
ยุทธศาสตร์ ๑ : ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน **เป้าหมาย :** • เพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินสำหรับใช้ในการวางแผนพัฒนาในพื้นที่ทั่วประเทศ • เพื่อส่งเสริมเกษตรกรนำแผนการใช้ที่ดินไปวางแผนพัฒนาพื้นที่ตนเองและสามารถทำการผลิตผลทางการเกษตรได้ตามความเหมาะสม	เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้กลับมาปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน • พื้นที่นาและนาร้างได้รับการปรับปรุงและฟื้นฟูให้มีศักยภาพในการปลูกข้าว
ยุทธศาสตร์ ๒ : อนุรักษ์ดินและน้ำ **เป้าหมาย :** • เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่เกษตรกรรม • เพื่อฟื้นฟูและปรับปรุงดินในพื้นที่เกษตรกรรม		ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน • โครงการฯ ปลูกข้าวเป็นหนึ่งในโครงการขับเคลื่อนการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้กลับมาปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้พันธกิจของ กรมพัฒนาที่ดิน
(๔) ยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗		
ยุทธศาสตร์ ๖ : การเสริมสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วิถีชีวิตและ ความต้องการของประชาชน **เป้าหมาย :** • พัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ วิถีชีวิต และความต้องการของประชาชน และลดอัตราการว่างงานลงอย่างต่อเนื่อง	๑. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างทั้งในและนอกเขตชลประทานให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอ ๒. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ • โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว ส่งเสริมการมีอาชีพของเกษตรกรให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วิถีชีวิต ทำให้เกิดการสร้างรายได้ของประชาชนในพื้นที่และลดอัตราการว่างงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๙ (ต่อ)

(๕) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)		
ยุทธศาสตร์ ๓ : ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน **เป้าหมาย :** • เกษตรกรมีหลักประกันที่มั่นคงด้านอาชีพและรายได้ สามารถชำระหนี้สินเพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตรอย่างต่อเนื่อง • ครอบครัวเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองทางอาหารจากไร่นาได้เพิ่มขึ้น	**วัตถุประสงค์ :** เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างทั้งในและนอกเขตชลประทาน ให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อการบริโภค	ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ๑. ช่วยให้เกษตรกรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ๒.เพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตในการปลูกข้าวให้เพียงพอต่อการบริโภค
ยุทธศาสตร์ ๔ : การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน • ภาคเกษตรบนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงปรับปรุงฟื้นฟูคุณภาพดินและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่	๒. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ • พื้นที่นาและนาร้างได้รับการปรับปรุงและฟื้นฟูให้มีศักยภาพในการปลูกข้าว
(๖) แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์		
ยุทธศาสตร์ ๑ : พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร **เป้าหมาย :** • เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีอาชีพที่มั่นคง รายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ และมีความภูมิใจในอาชีพ • เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน	๑. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างทั้งในและนอกเขตชลประทาน ให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อการบริโภค	ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑. ช่วยให้เกษตรกรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ๒. เพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตในการปลูกข้าวให้เพียงพอต่อการบริโภค

ตาราง ๔ - ๙ (ต่อ)

(๗) ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)		
ยุทธศาสตร์ ๑ : ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน **เป้าหมาย :** • เพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินสำหรับใช้ในการวางแผนพัฒนาในพื้นที่ทั่วประเทศ • เพื่อส่งเสริมเกษตรกรนำแผนการใช้ที่ดินไปวางแผนพัฒนาพื้นที่ตนเองและสามารถทำการผลิตผลทางการเกษตรได้ตามความเหมาะสม	เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้กลับมาปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน • พื้นที่นาและนาร้างได้รับการปรับปรุง และฟื้นฟูให้มีศักยภาพในการปลูกข้าว
ยุทธศาสตร์ ๒ : อนุรักษ์ดินและน้ำ *เป้าหมาย :* • เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่เกษตรกรรม • เพื่อฟื้นฟูและปรับปรุงดินในพื้นที่เกษตรกรรม		ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน • โครงการ ฯ ปลูกข้าวเป็นหนึ่งในโครงการขับเคลื่อนการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้กลับมาปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้พันธกิจของกรมพัฒนาที่ดิน
(๘) ยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗		
ยุทธศาสตร์ ๖ : การเสริมสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วิถีชีวิตและ ความต้องการของประชาชน **เป้าหมาย :** • พัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ วิถีชีวิต และความต้องการของประชาชนและลดอัตราการว่างงานลงอย่างต่อเนื่อง	๑. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างทั้งในและนอกเขตชลประทาน ให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อการบริโภคที่ ๒. เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ • โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว ส่งเสริมการมีอาชีพของเกษตรกรให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วิถีชีวิต ทำให้เกิดการสร้างรายได้ของประชาชนในพื้นที่และลดอัตราการว่างงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๑๐ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านบริบท (Context Assessment Criteria) โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว

เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านบริบท (Context Assessment Criteria)		ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความสอดคล้อง/ความเหมาะสม					$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
			๑	๒	๓	๔	๕			
๑. บริบทด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการ										
๑.๑	หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการสอดคล้องกับทิศทางและนโยบายของรัฐบาลต่อบริบทการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร	๔๑	๓	๒	๒	๑๐	๒๔	๔.๒๒	๐.๔๒	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๒๔	๐.๕๙			
๑.๒	หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้ในการบริหารดำเนินงานโครงการ	๔๑	๒	๔	๙	๑๗	๙	๓.๖๖	๐.๒๖	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๑๐	๐.๒๒	๐.๔๑	๐.๒๒			
๑.๓	หลักการเหตุผลและแนวคิดตั้งอยู่บนพื้นฐานยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึงพัฒนา” เพื่อใช้ในการบริหารดำเนินงานโครงการ	๔๑	๒	๓	๔	๑๗	๑๕	๓.๙๘	๐.๖๓	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๐๗	๐.๑๐	๐.๔๑	๐.๓๗			
๑.๔	หลักการเหตุผลและแนวคิดการบริหารดำเนินงานโครงการอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่	๔๑	๔	๓	๖	๑๗	๑๑	๓.๖๘	๐.๕๒	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๐๗	๐.๑๕	๐.๔๑	๐.๒๗			
๑.๕	หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการฯ กำหนดเป้าหมายวิธีดำเนินการและระยะเวลามีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง	๔๑	๘	๖	๑๒	๑๑	๔	๒.๙๓	๐.๔๖	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๒๐	๐.๑๕	๐.๒๙	๐.๒๗	๐.๑๐			
๑.๖	หลักการเหตุผลและแนวคิดระบุถึงความสำคัญความจำเป็นเร่งด่วน ผลได้ผลเสียของโครงการอย่างชัดเจน	๔๑	๗	๗	๗	๑๒	๘	๓.๑๗	๐.๕๘	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๗	๐.๑๗	๐.๑๗	๐.๒๙	๐.๒๐			
รวมบริบทด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการ								**๓.๖๑**	**๐.๔๙**	**มาก**
๒. บริบทด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง										
๒.๑	วัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)	๔๑	๒	๘	๖	๑๒	๑๓	๓.๖๓	๐.๔๑	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๒๐	๐.๑๕	๐.๒๙	๐.๓๒			
๒.๒	วัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)	๔๑	๓	๓	๑๐	๑๒	๑๓	๓.๗๑	๐.๓๓	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๐๗	๐.๒๔	๐.๒๙	๐.๓๒			
๒.๓	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๔๑		๑	๕	๑๗	๑๘	๔.๒๗	๐.๕๔	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๒	๐.๑๒	๐.๔๑	๐.๔๔			

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๑๐ (ต่อ)

เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านบริบท (Context Assessment Criteria)		ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความเหมาะสม/ความเหมาะสม					$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
			๑	๒	๓	๔	๕			
๒. บริบทด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)										
๒.๔	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตรและความมั่นคงอาหาร ตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๔๑	๑	๕	๑๓	๑๕	๗	๓.๕๔	๐.๘๑	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๑๒	๐.๓๒	๐.๓๗	๐.๑๗			
๒.๕	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน ตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๔๑	๔	๕	๑๐	๑๓	๙	๓.๔๔	๐.๓๒	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๑๒	๐.๒๔	๐.๓๒	๐.๒๒			
๒.๖	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)	๔๑	๐	๓	๒	๑๒	๒๔	๔.๓๙	๐.๔๗	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๗	๐.๐๕	๐.๒๙	๐.๕๙			
๒.๗	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์อนุรักษ์ดินและน้ำ ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)	๔๑	๓	๕	๑๑	๑๔	๘	๓.๔๖	๐.๒๖	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๑๒	๐.๒๗	๐.๓๔	๐.๒๐			
๒.๘	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดินตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑	๔๑	๒	๔	๑๔	๑๕	๖	๓.๔๖	๐.๔๙	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๑๐	๐.๓๔	๐.๓๗	๐.๑๕			
๒.๙	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดินตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑	๔๑	๖	๖	๑๑	๑๒	๖	๓.๑๕	๐.๕๗	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๒๗	๐.๒๙	๐.๑๕			
๒.๑๐	วัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วิถีชีวิต และความต้องการของประชาชนตามยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗	๔๑	๔	๔	๑๑	๑๓	๙	๓.๔๖	๐.๖๘	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๑๐	๐.๒๗	๐.๓๒	๐.๒๒			
รวมบริบทด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง								**๓.๕๖**	**๐.๕๙**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๑๐ (ต่อ)

เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านบริบท (Context Assessment Criteria)		ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความสอดคล้อง ๑	๒	๓	๔	๕	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๓. บริบทด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ										
๓.๑	ลักษณะและกลุ่มชุดของดินของพื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว	๔๑	๕	๔	๑๕	๑๓	๔	๓.๑๗	๐.๓๓	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๒	๐.๑๐	๐.๓๗	๐.๓๒	๐.๑๐			
๓.๒	สภาพภูมิอากาศ เช่น อุณหภูมิเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี เป็นต้นเหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว	๔๑	๒	๔	๙	๑๘	๘	๓.๖๓	๐.๒๘	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๑๐	๐.๒๒	๐.๔๔	๐.๒๐			
๓.๓	สภาพภูมิประเทศและที่ตั้งของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว	๔๑	๗	๑๑	๙	๗	๗	๒.๙๐	๐.๕๙	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๗	๐.๒๗	๐.๒๒	๐.๑๗	๐.๑๗			
รวมบริบทด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ								**๓.๒๔**	**๐.๓๙**	**มาก**
รวมบริบททั้ง ๓ ด้าน								**๓.๔๗**	**๐.๔๖**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

จากตารางข้างต้น สามารถสรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านบริบททั้ง ๓ ด้าน เท่ากับ ๓.๔๗ ซึ่งอยู่ในระดับที่มาก หมายถึงว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในระดับมากต่อบริบทความสอดคล้องทุกด้านของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวโดยเฉพาะด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการ (C๑) มีคะแนนเฉลี่ยประเมินมากที่สุด คือ ๓.๖๑ ตามด้วยด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง (C๒) (คะแนนเฉลี่ยประเมิน ๓.๕๖) และด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ (C๓) (คะแนนเฉลี่ยประเมิน ๓.๒๔)

สำหรับเกณฑ์ประเมินประเด็นต่าง ๆ ของแต่ละบริบท พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุดกับประเด็นย่อย ๓ ประเด็นดังนี้

ข้อ ๒.๖ วัตถุประสงค์ของโครงการฯ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)..... คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๙

ข้อ ๒.๓ การเห็นด้วยในระดับที่มากที่สุดต่อวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์..... คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๗

ข้อ ๑.๑ หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการสอดคล้องกับทิศทางและนโยบายของรัฐบาลต่อบริบทการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร..... คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๒

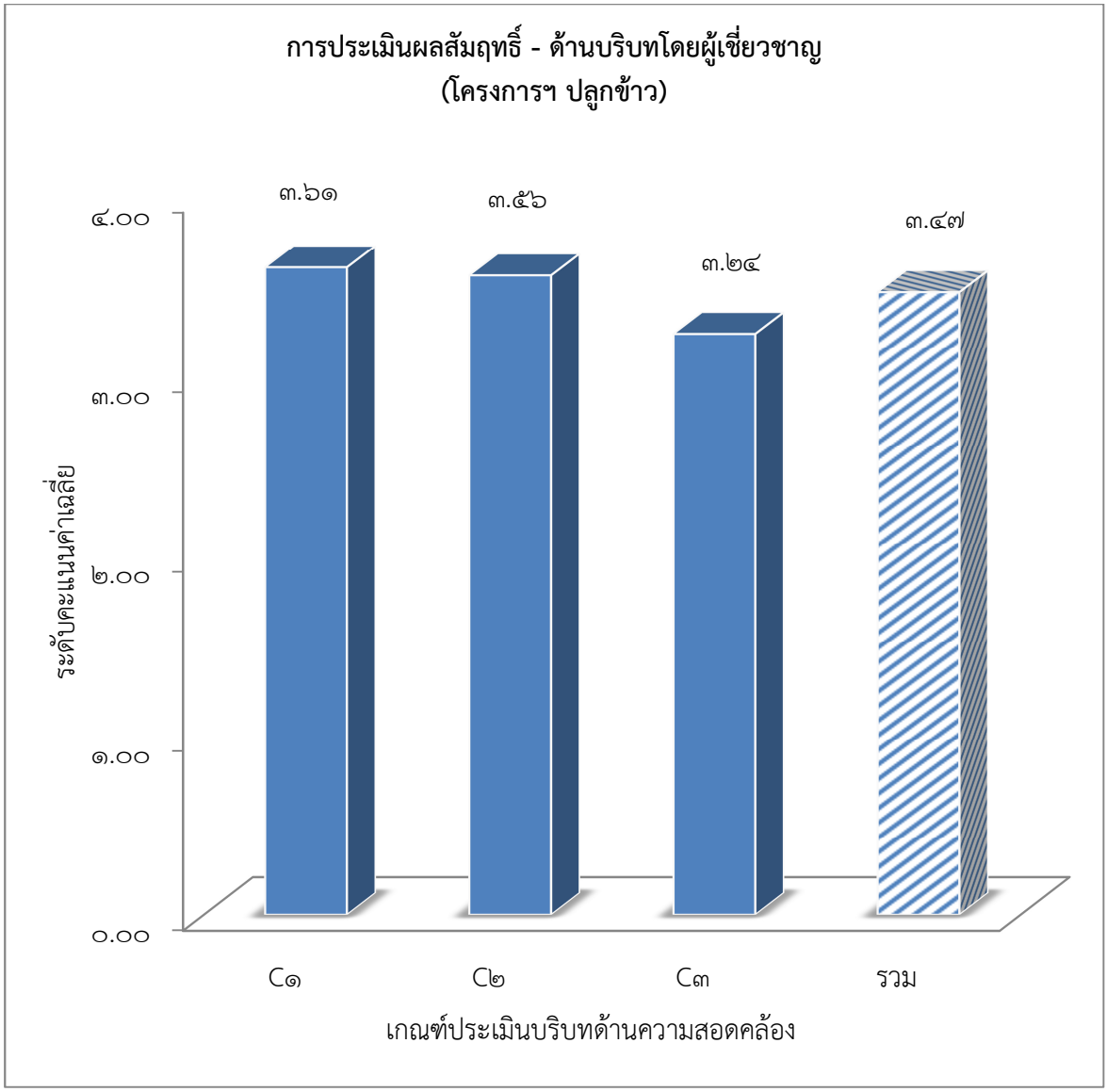
นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังมีความเห็นในระดับที่มาก ต่อบริบทในด้านอื่น ๆ ซึ่งมีผลการประเมินที่มีคะแนนระหว่าง ๓.๔๔ - ๓.๙๘ และหัวข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือเรื่องสภาพภูมิประเทศ และที่ตั้งของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว โดยได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ ๒.๙๐ แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

สรุปผลการประเมินสัมฤทธิ์ด้านบริบททั้ง ๓ ด้าน สามารถสรุปได้ดังตารางและแผนภาพต่อไปนี้

ตาราง ๔ - ๑๑ ผลการประเมิน CIPP ด้านบริบท ทั้ง ๓ ด้าน

เกณฑ์ประเมินด้านบริบท (Context Assessment Criteria)	ระดับการประเมิน		
	$\overline{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
C๑. ด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการ	๓.๖๑	๐.๔๙	มาก
C๒. ด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง	๓.๕๖	๐.๕๙	มาก
C๓. ด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ	๓.๒๔	๐.๓๙	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านบริบท รวม	๓.๔๗	๐.๔๖	มาก

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๔ - ๒ สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านบริบท ทั้ง ๓ ด้าน (โครงการฯ ปลูกข้าว)

๔.๒.๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP - ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อมของบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ และด้านวิธีการจัดการโครงการ ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ ดังตารางต่อไปนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๑๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria) (โครงการฯ ปลูกข้าว)

เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)		ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความสอดคล้อง/ความเหมาะสม					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
			๑	๒	๓	๔	๕			
๑.ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man)										
๑.๑	จำนวนนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่เพียงพอและเหมาะสมในการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมาย	๔๑	๔	๔	๑๑	๑๔	๘	๓.๔๔	๐.๕๔	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๑๐	๐.๒๗	๐.๓๔	๐.๒๐			
๑.๒	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญการบริหารงานโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกข้าว	๔๑	๑	๑	๑๐	๑๙	๑๐	๓.๘๘	๐.๓๗	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๒๔	๐.๔๖	๐.๒๔			
๑.๓	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจต่อการบริหารและดำเนินโครงการภายใต้สภาวะแวดล้อมความไม่สงบในบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	๔๑	๖	๑๑	๑๐	๙	๕	๒.๙๐	๐.๔๓	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๕	๐.๒๗	๐.๒๔	๐.๒๒	๐.๑๒			
๑.๔	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความมุ่งมั่น วิริยะอุตสาหะ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ	๔๑	๓	๒	๑๑	๑๗	๘	๓.๖๑	๐.๓๖	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๐๕	๐.๒๗	๐.๔๑	๐.๒๐			
๑.๕	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ	๔๑	๔	๔	๙	๑๗	๗	๓.๔๖	๐.๕๑	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๑๐	๐.๒๒	๐.๔๑	๐.๑๗			
๑.๖	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่	๔๑	๒	๔	๑๔	๑๗	๔	๓.๔๑	๐.๖๓	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๑๐	๐.๓๔	๐.๔๑	๐.๑๐			
๑.๗	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความสามารถและทักษะการถ่ายทอดความรู้และวิทยาการสู่กลุ่มเกษตรกร	๔๑	๑	๒	๔	๑๒	๒๒	๔.๒๗	๐.๖๗	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๕	๐.๑๐	๐.๒๙	๐.๕๔			
๑.๘	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่สามารถทำงานร่วมมือประสานงานและทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกพื้นที่	๔๑	๐	๑	๙	๑๙	๑๒	๔.๐๒	๐.๔๖	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๒	๐.๒๒	๐.๔๖	๐.๒๙			
รวมค่าเฉลี่ยปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man)								**๓.๖๓**	**๐.๕๖**	**มาก**
๒. ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money)										
๒.๑	แผนการจัดสรรงบประมาณมีความเพียงพอ เหมาะสม ชัดเจนและสอดคล้องต่อการบริหารดำเนินโครงการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	๔๑	๔	๔	๑๑	๑๔	๘	๓.๔๔	๐.๒๔	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๑๐	๐.๒๗	๐.๓๔	๐.๒๐			
๒.๒	มีกลไกการตรวจสอบ ประเมินและตรวจติดตามการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินโครงการที่เป็นระบบและโปร่งใส	๔๑	๓	๔	๖	๑๒	๑๖	๓.๘๓	๐.๖๓	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๑๐	๐.๑๕	๐.๒๙	๐.๓๙			
ค่าเฉลี่ยรวมปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money)								**๓.๖๓**	**๐.๔๔**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๑๒ (ต่อ)

เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)		ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความสอดคล้อง/ความเหมาะสม ๑	๒	๓	๔	๕	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๓. ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของต้นกล้าข้าวเครื่องมือ เทคโนโลยีวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ (Material)										
๓.๑	เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการบริหารและดำเนินโครงการมีความพร้อมและเพียงพอ	๔๑	๖	๗	๑๓	๑๓	๒	๒.๙๕	๐.๖๓	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๕	๐.๑๗	๐.๓๒	๐.๓๒	๐.๐๕			
๓.๒	มีการนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินและการเพาะปลูกข้าวที่เหมาะสมเช่น เทคโนโลยีด้านระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic information System : GIS) เทคโนโลยีโปรแกรมแบบจำลองพืช PLANTGRO เป็นต้นมาใช้ในการบริหารและดำเนินโครงการ	๔๑	๒	๑๖	๑๓	๑๘	๐	๓.๕๔	๐.๒๔	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๓๙	๐.๓๒	๐.๔๔	๐.๐๐			
๓.๓	การจัดเตรียมต้นกล้าข้าวมีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	๔๑	๕	๒	๑๒	๑๔	๘	๓.๔๔	๐.๓๒	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๒	๐.๐๕	๐.๒๙	๐.๓๔	๐.๒๐			
๓.๔	การจัดเตรียมน้ำหมักชีวภาพเพื่อปรับปรุงดิน มีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	๔๑	๑	๑	๓	๑๗	๑๙	๔.๒๗	๐.๔๕	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๗	๐.๔๑	๐.๔๖			
๓.๕	การจัดเตรียม เอกสาร คู่มือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ เช่น เอกสารรายละเอียดโครงการฯ เอกสารการฝึกอบรมเกษตรกรเป็นต้นเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	๔๑	๘	๘	๑๑	๘	๖	๒.๙๐	๐.๖๒	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๒๐	๐.๒๐	๐.๒๗	๐.๒๐	๐.๑๕			
๓.๖	การจัดเตรียมเครื่องจักรกลสำหรับการปรับพื้นที่ ที่จำเป็นต่อกระบวนการการปลูกข้าวมีปริมาณเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	๔๑	๔	๕	๑๐	๑๓	๙	๓.๔๔	๐.๓๓	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๑๒	๐.๒๔	๐.๓๒	๐.๒๒			
ค่าเฉลี่ยรวมปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของต้นกล้าข้าวเครื่องมือ เทคโนโลยีวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ (Material)								**๓.๔๒**	**๐.๔๘**	**มาก**
๔. ปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการดำเนินโครงการ (Method)										
๔.๑	โครงการฯ ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศพื้นที่นาร้างเพื่อการข้าวที่เป็นปัจจุบันและเชื่อถือได้	๔๑	๒	๔	๑๒	๑๙	๔	๓.๔๖	๐.๖๖	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๑๐	๐.๒๙	๐.๔๖	๐.๑๐			
๔.๒	โครงการฯ มีกำหนดผังองค์กรการบริหารจัดการโครงการที่ชัดเจนเหมาะสม	๔๑	๖	๖	๑๑	๑๗	๑	๓.๐๒	๐.๕๖	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๒๗	๐.๔๑	๐.๐๒			

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๑๒ (ต่อ)

เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)		ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความสอดคล้อง/ความเหมาะสม					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
			๑	๒	๓	๔	๕			
๔. ปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการดำเนินโครงการ (Method) (ต่อ)										
๔.๓	โครงการฯ มีแผนงานดำเนินกิจกรรมในโครงการที่ครอบคลุมชัดเจนในการนำแผนงานสู่การดำเนินงาน	๔๑	๓	๒	๙	๑๘	๙	๓.๖๘	๐.๔๑	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๐๕	๐.๒๒	๐.๔๔	๐.๒๒			
๔.๔	โครงการฯ ที่มีความเหมาะสมทางเทคนิค และวิธีการจัดการดำเนินโครงการ	๔๑	๓	๖	๘	๑๗	๗	๓.๔๖	๐.๒๗	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๑๕	๐.๒๐	๐.๔๑	๐.๑๗			
๔.๕	โครงการฯ กำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ผลกระทบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการและสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน	๔๑	๐	๓	๑	๒๐	๑๗	๔.๒๔	๐.๓๑	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๗	๐.๐๒	๐.๔๙	๐.๔๑			
๔.๖	โครงการฯ มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่	๔๑	๑	๑	๓	๑๙	๑๗	๔.๒๒	๐.๕๑	มากที่สุด
		ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๗	๐.๔๖	๐.๔๑			
๔.๗	โครงการฯ มีกลไกการควบคุม กำกับตรวจติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม	๔๑	๖	๑๐	๑๔	๑๑	๐	๒.๗๓	๐.๓๗	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๕	๐.๒๔	๐.๓๔	๐.๒๗	๐.๐๐			
๔.๘	โครงการฯ ที่ระบุความเสี่ยงและวิธีการจัดการบริหารความเสี่ยงไว้ชัดเจน	๔๑	๕	๙	๑๒	๑๒	๓	๒.๙๘	๐.๕๖	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๒	๐.๒๒	๐.๒๙	๐.๒๙	๐.๐๗			
ค่าเฉลี่ยรวมปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการดำเนินโครงการ (Method)								**๓.๕๕**	**๐.๔๕**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

จากตารางข้างต้น สามารถอธิบายสรุปผลการประเมินสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ประกอบด้วย ความพร้อมของบุคลากร (Man) ความพร้อมของงบประมาณ (Money) ความพร้อมของต้นกล้าข้าว เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ (Material) และความพร้อมของการจัดการดำเนินโครงการ (Method) มีรายละเอียดดังนี้

๔.๒.๒.๑ ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man)

โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นโครงการที่มีการทำงานแบบบูรณาการระหว่างกรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานสหกรณ์จังหวัด กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ศูนย์วิจัยข้าว โดยมีเกษตรกรเป็นศูนย์กลางเพื่อมุ่งให้เกิดการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จากแบบสอบถาม พบว่าคะแนนเฉลี่ยในด้านความพร้อมของบุคลากรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ ๓.๖๓ โดยด้านที่มีความพร้อมของบุคลากรมากที่สุด คือ ด้านการมีนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความสามารถและทักษะการถ่ายทอดความรู้และวิทยาการสู่กลุ่มเกษตรกร (คะแนน ๔.๒๗) และด้านการมีนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่สามารถทำงานร่วมมือประสานงานและทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ (มีคะนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๒) อย่างไรก็ตามผลวิเคราะห์พบว่า ถึงแม้ว่านักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความมุ่งมั่น วิริยะอุตสาหะและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ ได้รับการประเมินในเกณฑ์ระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย ๓.๖๑) รวมถึงจำนวนนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่เพียงพอและเหมาะสมในการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมาย ก็ได้รับการประเมินในเกณฑ์ระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย ๓.๔๔) และจำนวนนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการโครงการให้เป็นไปตามแผนงานนั้นแต่บทบาทความเข้าใจต่อการบริหารและดำเนินโครงการภายใต้สภาวะแวดล้อมความไม่สงบในบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของเจ้าหน้าที่ถูกประเมินในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย ๒.๙๐)

๔.๒.๒.๒ ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money)

งบประมาณและการจัดการโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการดำเนินโครงการ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีการเบิกจ่ายงบประมาณตาม ที่ตั้งไว้ ผลประเมินจากแบบสอบถามพบว่า ความพร้อมในด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยรวมในระดับที่มาก (คะแนน ๓.๖๓) โดยทั้งสองเกณฑ์การประเมินได้รับเกณฑ์ประเมินอยู่ในระดับมาก ได้แก่ กลไกการตรวจสอบประเมิน และตรวจติดตามการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินโครงการที่เป็นระบบและโปร่งใส (คะแนน ๓.๘๓) และแผนการจัดสรรงบประมาณมีความเพียงพอ เหมาะสม ชัดเจนและสอดคล้องต่อการบริหารดำเนินโครงการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (คะแนน ๓.๔๔)

๔.๒.๒.๓ ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของต้นกล้าข้าว เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ (Material)

การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับคุณภาพและปริมาณของวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานโครงการฯ ต้นกล้าข้าวที่ใช้ควรให้ผลผลิตค่อนข้างสม่ำเสมอ เก็บเกี่ยวได้ง่าย ให้ปริมาณน้ำมันต่อทะลายสูง และมีการเจริญเติบโต ส่วนวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน อาทิ ปูนขาว น้ำหมักชีวภาพ ยาสารเคมี รวมถึงสื่อสารสนเทศ อาทิแผ่นพับ เอกสารเผยแพร่ โปสเตอร์

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ผลจากแบบสอบถาม พบว่า ในภาพรวมบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการฯ ปลูกข้าว ได้จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การจัดเตรียมต้นกล้าข้าว การจัดเตรียมวัสดุปรับปรุงดิน การจัดเตรียมเอกสารคู่มือ การจัดเตรียมแหล่งน้ำเพื่อปลูกข้าว อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๔๒ ทั้งนี้เกณฑ์ที่ได้รับการประเมินสูงที่สุด คือการจัดเตรียมวัสดุปรับปรุงดิน (หินปูนฝุ่น ปูนขาวโคโลไมท์) ที่มีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (คะแนน ๔.๒๗) เกณฑ์ที่ถูกประเมินในระดับมาก คือ การนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินและการเพาะปลูกข้าวที่เหมาะสม การจัดเตรียมต้นกล้าข้าว การจัดเตรียมแหล่งน้ำ อย่างไรก็ตามพบว่าการจัดเตรียม เอกสาร คู่มือ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ รวมถึงการเตรียมเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการบริหารยังอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

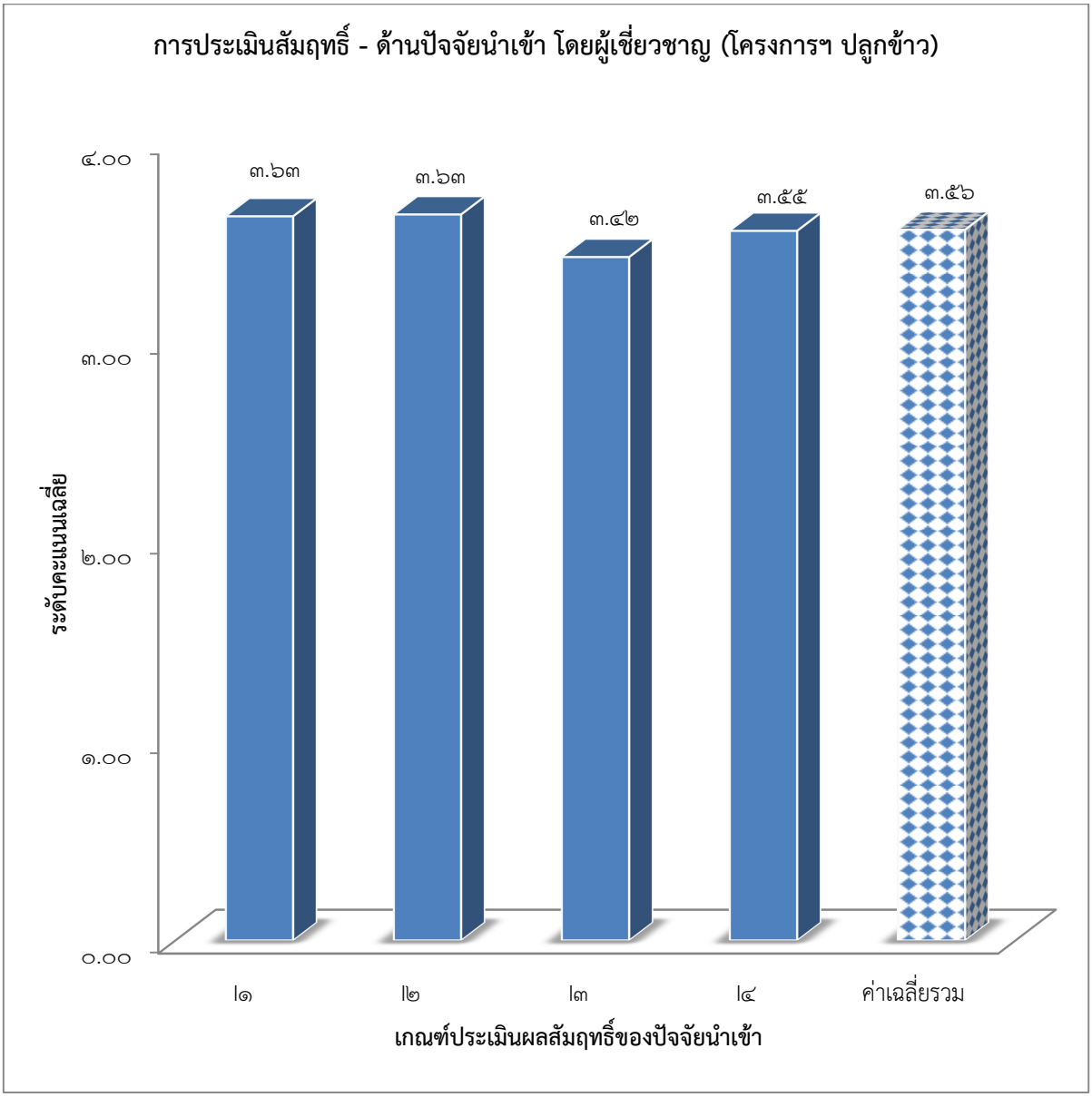
๔.๒.๒.๔ ปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการดำเนินโครงการ (Method)

จากแบบสอบถามพบว่าในการจัดการดำเนินโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเหมาะสมในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๕๕) และผู้เชี่ยวชาญได้มีความเห็นในระดับมากที่สุดต่อโครงการฯ สามารถกำหนด ผลผลิตผลลัพธ์ผลกระทบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการและสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเหมาะสมและชัดเจนโดยมีคะแนนสูงสุด ๔.๒๔ รองลงมา คือ โครงการมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่ (คะแนน ๔.๒๒) ซึ่งสามารถสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าทั้ง ๔ ด้าน แสดงดังตารางและแผนภาพ ต่อไปนี้

ตาราง ๔ - ๑๓ ผลการประเมิน CIPP ด้านปัจจัยนำเข้าทั้ง ๔ ด้าน

	เกณฑ์ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)	ระดับการประเมิน		
		$\overline{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
I๑	ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man)	๓.๖๓	๐.๕๖	มาก
I๒	ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money)	๓.๖๓	๐.๔๔	มาก
I๓	ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของต้นกล้าข้าวเครื่องมือเทคโนโลยีวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ (Material)	๓.๔๒	๐.๔๘	มาก
I๔	ปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการดำเนินโครงการ (Method)	๓.๕๕	๐.๔๕	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านปัจจัยนำเข้ารวม		**๓.๕๖**	**๐.๔๗**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๔ - ๓ สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านปัจจัยนำเข้าทั้ง ๔ ด้าน (โครงการฯ ปลูกข้าว)

๔.๒.๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการ (Process)

การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการฯ ปลูกข้าว แบ่งออกเป็น ๒ หัวข้อ คือ กระบวนการบริหารจัดการโครงการ และการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๔.๒.๓.๑ กระบวนการบริหารจัดการโครงการ

ด้านกระบวนการบริหารจัดการของโครงการฯ ปลูกข้าวเป็นการประเมินว่ากิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ของโครงการฯ ปลูกข้าว ในสภาพเป็นจริงเป็นอย่างไร มีข้อบกพร่องอย่างไร โดยจะแบ่งออกเป็น ๘ ด้านดังนี้ และผลการประเมินด้านกระบวนการบริหาร แสดงได้ดังตาราง ๔ - ๑๔

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๑) กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรมชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ให้ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง

(๒) กระบวนการการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

(๓) กระบวนการออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ไถนา ปรับดิน) และจัดโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่จำเป็นอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

(๔) กระบวนการฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิทยาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

(๕) กระบวนการจัดหาต้นกล้าข้าวน้ำหมักชีวภาพดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

(๖) มีกระบวนการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ ดูแล และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของโครงการทุกระยะ

(๗) กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรมชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง

(๘) มีกระบวนการ ติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่กลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๑๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการ - บริหารจัดการโครงการฯ ปลูกข้าว (Process)

เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านกระบวนการ (Process Assessment Criteria)	ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับคะแนนความสอดคล้อง					$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑. กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรมชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ให้ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง	๔๑	๑๒	๘	๑๒	๗	๒	๒.๔๙	๐.๔๒	น้อย
	ร้อยละ	๐.๒๙	๐.๒๐	๐.๒๙	๐.๑๗	๐.๐๕			
๒. กระบวนการการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	๔๑	๑	๔	๕	๗	๒๔	๔.๒๐	๐.๓๗	มาก
	ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๑๐	๐.๑๒	๐.๑๗	๐.๕๙			
๓. กระบวนการออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ไถนา ปรับดิน) และจัดโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่จำเป็นอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	๔๑	๒	๑	๒	๕	๓๑	๔.๕๑	๐.๔๔	มากที่สุด
	ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๐๒	๐.๐๕	๐.๑๒	๐.๗๖			
๔. กระบวนการฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิทยาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	๔๑	๔	๗	๑๔	๘	๘	๓.๒๒	๐.๕๑	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๑๗	๐.๓๔	๐.๒๐	๐.๒๐			
๕. กระบวนการจัดหาต้นกล้าข้าวดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	๔๑	๔	๑	๕	๑๔	๑๗	๓.๙๕	๐.๔๕	มาก
	ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๐๒	๐.๑๒	๐.๓๔	๐.๔๑			
๖. มีกระบวนการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ ดูแล และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของโครงการทุกระยะ	๔๑	๓	๒	๒๒	๙	๕	๓.๒๗	๐.๖๗	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๐๕	๐.๕๔	๐.๒๒	๐.๑๒			
๗. กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรมชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง	๔๑	๔	๘	๑๗	๑๒	๐	๒.๙๐	๐.๕๕	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๒๐	๐.๔๑	๐.๒๙	๐.๐๐			
๘. มีกระบวนการ ติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่กลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้	๔๑	๓	๙	๑๔	๑๐	๕	๓.๑๒	๐.๖๗	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๒๒	๐.๓๔	๐.๒๔	๐.๑๒			
รวมคะแนนเฉลี่ยด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการ (Process)							**๓.๔๖**	**๐.๕๔**	**มาก**

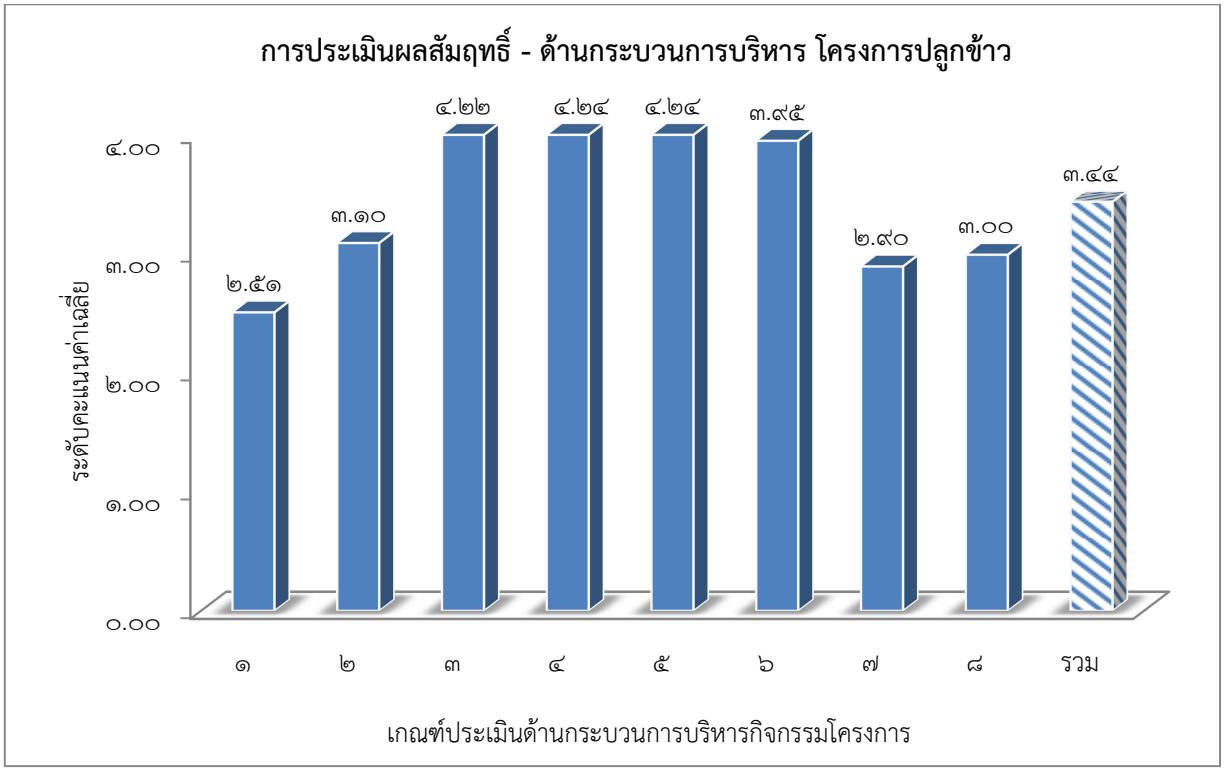
ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ผลการประเมินด้านกิจกรรมและกระบวนการของโครงการฯ ปลูกข้าวพบว่าผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นต่อกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ ปลูกข้าวในภาพรวม อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือได้คะแนนเฉลี่ย ๓.๔๖ โดยมีความเห็นในระดับมากที่สุดต่อเกณฑ์ประเมินด้านกระบวนการออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ไถนา ปรับดิน) และจัดโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่จำเป็น (คะแนน ๔.๕๑) รองลงมาคือด้านการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ (คะแนน ๔.๒๐) กระบวนการจัดหาต้นกล้าข้าว (คะแนน ๓.๙๕) ซึ่งถือว่ามีการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม สอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ส่วนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อระดับความเหมาะสมของกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ ปลูกข้าว ที่อยู่ในเกณฑ์น้อย คือ ด้านกระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ เพื่อชี้แจงข้อมูลข่าวสารให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ซึ่งถือว่ายังไม่ครอบคลุมและไม่ทั่วถึง โดยมีคะแนนเพียง ๒.๔๙ ทั้งนี้ สามารถสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ ปลูกข้าว ทั้ง ๘ ด้าน ได้ดังตาราง และแผนภาพ ต่อไปนี้

ตาราง ๔ - ๑๕ ผลการประเมิน CIPP - ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ ปลูกข้าว

เกณฑ์ประเมินด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการ		คะแนน
๑	มีกิจกรรมเผยแพร่ข้อมูล	๒.๔๙
๒	คัดเลือกเกษตรกรฯตรงตามวัตถุประสงค์	๔.๒๐
๓	ออกแบบอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างเหมาะสม	๔.๕๑
๔	ฝึกอบรมเกษตรกร	๓.๒๒
๕	จัดให้เกษตรกรไปศึกษาดูงาน	๓.๙๕
๖	จัดตั้งคณะทำงานติดตามโครงการ ฯ ทุกระยะ	๓.๒๗
๗	ประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ หลายช่องทาง	๒.๙๐
๘	มีกระบวนการเข้าถึงข้อมูลได้	๓.๑๒
รวมคะแนนค่าเฉลี่ยด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการ		**๓.๔๖**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๔ - ๔ สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP - ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมโครงการฯ ปลูกข้าว

๔.๒.๓.๒ กระบวนการการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกข้าว

โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นโครงการที่ต้องพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยแบ่งการประเมิน CIPP ด้านกระบวนการหัวข้อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกข้าวออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

(๑) การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

(๒) การมีส่วนร่วมด้านความคิด

(๓) การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม

จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีจำนวน ๓๘๗ คน โดยการมีส่วนร่วมทั้ง ๓ ด้านข้างต้น เพื่อช่วยให้มีการปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพผลการประเมินด้านกระบวนการการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๑๖ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการ - การมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้		ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับความมีส่วนร่วม					$\overline{X}$	S.D.	ระดับความมีส่วนร่วม
			๑	๒	๓	๔	๕			
๑. การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ (P๑)										
๑.๑	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการฯ	๓๘๗	๑๘	๒๒	๑๒๑	๑๑๔	๑๑๒	๓.๗๒	๐.๔๖	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๕	๐.๐๖	๐.๓๑	๐.๒๙	๐.๒๙			
๑.๒	การมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ	๓๘๗	๓๖	๖๕	๑๓๔	๑๐๗	๔๕	๓.๑๖	๐.๔๘	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๐๙	๐.๑๗	๐.๓๕	๐.๒๘	๘๙.๐๐			
๑.๓	การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมฝึกอบรมในการปฏิบัติงานตามโครงการฯ	๓๘๗	๕๕	๖๔	๑๗๑	๖๓	๓๔	๒.๘๙	๐.๕๗	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๔	๐.๑๗	๐.๔๔	๐.๑๖	๐.๐๙			
							ผลรวมการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ (P๑)	**๓.๒๖**	**๐.๕๕**	**ปานกลาง**
๒. การมีส่วนร่วมด้านความคิด (P๒)										
๒.๑	การมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางการดำเนินโครงการฯ	๓๘๗	๖๖	๒๙	๖๗	๑๒๘	๙๗	๓.๔๒	๐.๒๒	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๗	๐.๐๗	๐.๑๗	๐.๓๓	๐.๒๕			
๒.๒	การมีส่วนร่วมเสนอแนะปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินโครงการฯ	๓๘๗	๓๔	๔๒	๘๖	๑๒๑	๑๐๔	๓.๕๗	๐.๕๖	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๙	๐.๑๑	๐.๒๒	๐.๓๑	๐.๒๗			
							ผลรวมการมีส่วนร่วมด้านความคิด (P๒)	**๓.๔๙**	**๐.๔๙**	**มาก**
๓. การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม (P๓)										
๓.๑	การมีส่วนร่วมในการเตรียมพื้นที่ปลูกข้าว	๓๘๗	๒๒	๕๖	๘๕	๑๓๕	๘๙	๓.๕๕	๐.๓๔	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๖	๐.๑๔	๐.๒๒	๐.๓๕	๐.๒๓			
๓.๒	การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพดินเพื่อการปลูกข้าว	๓๘๗	๓๘	๔๖	๗๓	๑๕๒	๗๘	๓.๔๘	๐.๕๖	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๑๒	๐.๑๙	๐.๓๙	๐.๒๐			
๓.๓	การมีส่วนร่วมในการปลูกข้าวอย่างถูกวิธี	๓๘๗	๔๔	๔๙	๖๙	๑๒๔	๑๐๑	๓.๔๙	๐.๒๔	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๑	๐.๑๓	๐.๑๘	๐.๓๒	๐.๒๖			
๓.๔	การมีส่วนร่วมในการปลูกพืชคลุมดินในนาข้าว	๓๘๗	๒๗	๑๘	๑๖	๑๓๑	๑๙๕	๔.๑๖	๐.๓๓	มาก
		ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๐๕	๐.๐๔	๐.๓๔	๐.๕๐			

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๑๖ (ต่อ)

ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้		ผู้เชี่ยวชาญ (คน)	ระดับความมีส่วนร่วม					$\overline{X}$	S.D.	ระดับความมีส่วนร่วม
			๑	๒	๓	๔	๕			
๓. การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม (P๓)										
๓.๕	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมไถนา ปรับสภาพที่ดิน และปรับปรุงบำรุงดิน	๓๘๗	๕๒	๔๑	๖๘	๑๔๕	๘๑	๓.๔๒	๐.๖๒	มาก
		ร้อยละ	๐.๑๓	๐.๑๑	๐.๑๘	๐.๓๗	๐.๒๑			
๓.๖	การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน	๓๘๗	๔๗	๕๙	๙๘	๑๑๐	๗๓	๓.๒๗	๐.๔๙	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๑๒	๐.๑๕	๐.๒๕	๐.๒๘	๐.๑๙			
๓.๗	การมีส่วนร่วมในการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อการปลูกข้าว	๓๘๗	๓๒	๔๘	๑๑๔	๑๒๗	๖๖	๓.๓๘	๐.๔๕	ปานกลาง
		ร้อยละ	๐.๐๘	๐.๑๒	๐.๒๙	๐.๓๓	๐.๑๗			
ผลรวมการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม (P๓)								**๓.๕๓**	**๐.๕๓**	**มาก**
รวมทั้งหมด								**๓.๔๓**	**๐.๕๘**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ผลการประเมินด้านกระบวนการการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปลูกข้าวจำนวน ๓๘๗ คน ในภาพรวม พบว่า โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง ๓ ด้านเท่ากับ ๓.๔๓

ทางด้านการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ (P๑) พบว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมในโครงการในระดับที่มาก คือด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการฯ (คะแนน ๓.๗๒) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่เข้าร่วมโครงการ (คะแนน ๓.๑๖) และการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมฝึกอบรมในการปฏิบัติงานตามโครงการฯ (คะแนน ๒.๘๙) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

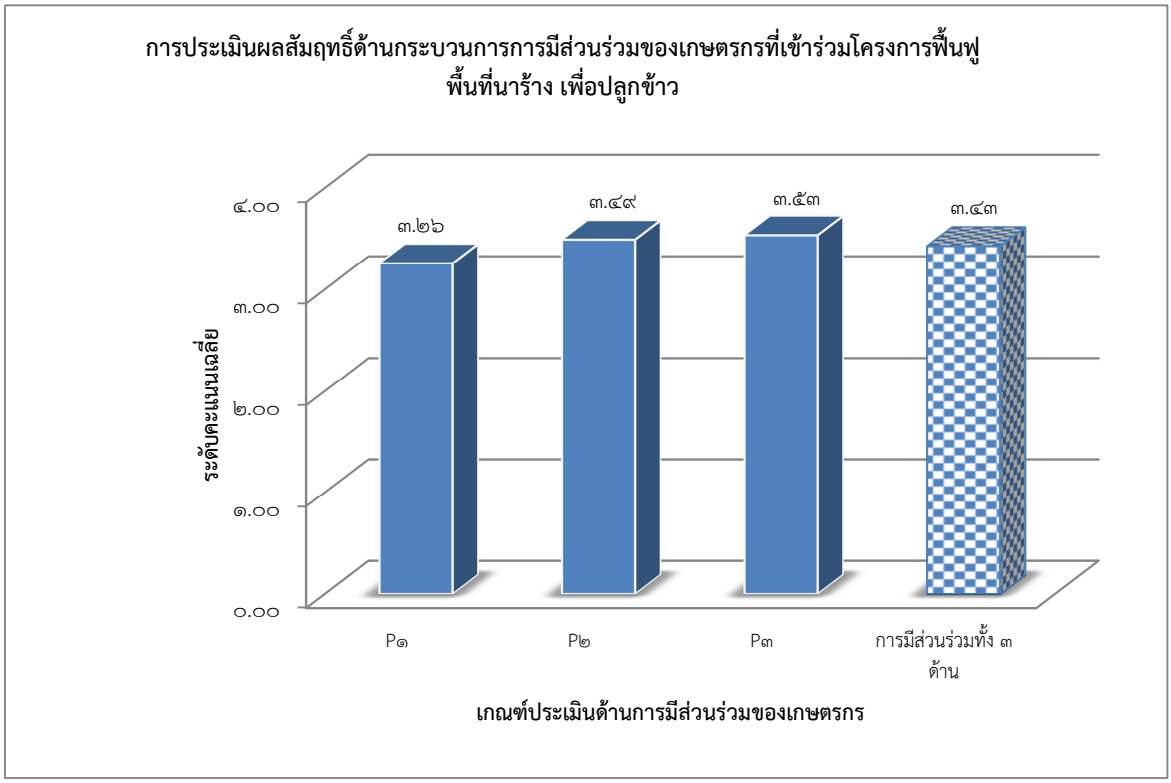
ทางด้านการมีส่วนร่วมด้านความคิด (P๒) พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินโครงการในระดับมาก และมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการดำเนินโครงการ และ โดยมีคะแนนอยู่ที่ ๓.๕๗ และ๓.๔๒ ตามลำดับ

ทางด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามกิจกรรม (P๓) พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีคะแนนเฉลี่ยในด้านนี้เท่ากับ ๓.๕๓ โดยพบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ฯ มีคะแนนในเกณฑ์ประเมินทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ๒ หัวข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อการปลูกข้าวการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อการปลูกข้าว (คะแนน ๓.๓๘) และการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน (คะแนน ๓.๒๗)

ตาราง ๔ - ๑๗ ผลการประเมินกระบวนการ CIPP - ด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

เกณฑ์ประเมินด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ฯ	ระดับการประเมิน		
	$\overline{X}$	S.D.	ผลการประเมิน
การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ (P๑)	๓.๒๖	๐.๕๕	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมด้านความคิด (P๒)	๓.๔๙	๐.๔๙	มาก
การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม (P๓)	๓.๕๓	๐.๕๓	มาก
รวม	**๓.๔๓**	**๐.๕๒**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๔ - ๕ สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านกระบวนการหัวข้อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๒.๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์CIPP ด้านผลผลิตของโครงการ (Product)

การประเมินผล CIPP ด้านผลผลิต จะแบ่งเป็นการประเมินผลระดับความรู้ ระดับความพึงพอใจ ระดับผลกระทบ รวมถึงการประเมินเชิงปริมาณของประสิทธิภาพในการผลิต โดยแบ่งเป็น ๕ หัวข้อดังนี้

(๑) ระดับความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ แบ่งเป็นความรู้ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูก ด้านนิเวศน์วิทยาของข้าว ด้านวิทยาการการปลูกข้าว และด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว

(๒) ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(๓) ระดับผลกระทบของโครงการต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๔) จำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว

(๕) ผลผลิตข้าวจากการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว (ถัง/ไร่/ปี)

๔.๒.๔.๑ ระดับความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

การประเมินระดับความรู้การปลูกข้าวของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวสามารถแบ่งการประเมินออกเป็น ๔ หัวข้อ คือ ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูกด้านนิเวศน์วิทยาของข้าว ด้านวิทยาการการปลูกข้าว และด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว โดยแสดงผลการประเมินทั้ง ๔ ด้าน ได้ดังตารางต่อไปนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๑๘ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกร (ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ)

ความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกร	ระดับความรู้ก่อนร่วมโครงการ			ระดับความรู้หลังร่วมโครงการ			ผลต่าง*		t-value	Sig.*= ๐.๐๕
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.		
๑. ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูกข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟู										
๑.๑ ข้าวสามารถเจริญเติบโตได้ในสภาพ ในดินเกือบทุกชนิดยกเว้นดินทรายส่วนใหญ่ชอบขึ้นในดินเหนียว และเหนียวร่วน มีความเป็นกรด และด่าง (pH) ตั้งแต่ ๓ - ๑๐ ขึ้นได้แม้กระทั่งในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	๑.๔๔	๐.๕๘	น้อยที่สุด	๓.๕๓	๐.๔๔	มาก	๒.๐๙	๐.๕๑	๘๐.๖๒	๐.๐๐***
๑.๒ การเตรียมดินนั้นควรมีน้ำประมาณ ๑๕๐ - ๒๐๐ มม. ช่วงที่เป็นต้นกล้าต้องการประมาณ ๒๕๐ - ๔๐๐ มม. จนถึงต้นกล้าอายุ ๓๐ - ๔๐ วันส่วนในช่วงปักดำจนกระทั่งเก็บเกี่ยวนั้นควรมีน้ำอยู่ในระหว่าง ๘๐๐ - ๑,๒๐๐ มม.	๒.๓๗	๐.๗๑	น้อย	๓.๗๙	๐.๖๓	มาก	๑.๔๒	๐.๖๗	๔๑.๖๙	๐.๐๓***
๑.๓ การเตรียมแปลงปลูกการไถดะเป็นการพลิกดินชั้นล่างขึ้นด้านบนและดินด้านบนลงล่างส่วนขยายพันธุ์ของวัชพืชที่อยู่ใต้ผิวดินเมื่อมีความชื้นเพียงพอก็จะงอกเมื่อไถครั้งที่สอง (ไถแปร) ในขณะที่วัชพืชเริ่มงอกจะช่วยทำลายวัชพืช	๒.๗๕	๐.๓๙	ปานกลาง	๔.๒๒	๐.๔๖	มากที่สุด	๑.๔๗	๐.๔๓	๖๘.๐๔	๐.๐๑***
๑.๔ วิเคราะห์ดินนาทุกปีแล้วแก้ไขภาวะความเป็นกรดเป็นด่างของดินให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของต้นข้าว (ประมาณ ๕.๕ - ๖.๕) ถ้าพบว่าดินมีความเป็นกรดสูงแนะนำให้ใช้ปูนมาร์ล ปูนขาวหรือขี้เถ้าไม้ปรับปรุงสภาพดิน	๓.๑๖	๐.๒๗	ปานกลาง	๓.๘๖	๐.๔๙	มาก	๐.๗๐	๐.๓๘	๓๖.๒๔	๐.๐๔***
เฉลี่ย	**๒.๔๓**	**๐.๔๙**	**น้อย**	**๓.๘๕**	**๐.๕๑**	**มาก**	**๑.๔๒**	**๐.๕๐**	**๕๖.๒๙**	**๐.๐๒*** **

หมายเหตุ : - ผลต่าง หมายถึง ระดับความรู้หลังเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ลบด้วย ระดับความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

- Sig. หมายถึงกำหนดให้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๑๘ (ต่อ)

ความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกร	ระดับความรู้ก่อนร่วมโครงการ			ระดับความรู้หลังร่วมโครงการ			ผลต่าง*		t-value	Sig.*= ๐.๐๕
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.		
๒. ด้านนิเวศน์วิทยาของข้าวที่ปลูกในพื้นที่นาร้าง										
๒.๑ ข้าวสามารถเจริญเติบโตได้ในสภาพความสูงของพื้นที่ข้าวขึ้นได้ตั้งแต่ระดับน้ำทะเลจนถึงที่สูง ๒,๕๐๐ เมตร สามารถเจริญเติบโตทั้งในที่ดอน (ข้าวไร่) และที่ลุ่มมีระดับน้ำตั้งแต่ ๕ ซม. (ข้าวนาสวน) จนถึงหลายเมตร	๓.๒๒	๐.๕๑	ปานกลาง	๔.๑๖	๐.๖๗	มาก	๐.๙๔	๐.๕๙	๓๑.๓๔	๐.๐๔***
๒.๒ ความต้องการน้ำมีตั้งแต่ ๘๗๕ มม. (ข้าวไร่) จนถึง ๒,๐๐๐มม. (ข้าวนาสวน) ต่อปี แต่ควรมีการกระจายฝนที่ดีในพื้นที่ที่ไม่ได้รับน้ำชลประทานหรือที่เรียกว่านาน้ำฝนซึ่งส่วนใหญ่จะปลูกข้าวได้ในนาปีเท่านั้น และการตอบสนองต่อความต้องการน้ำยังขึ้นอยู่กับพันธุ์และช่วงของการเจริญเติบโต	๑.๗๕	๐.๕๖	น้อยที่สุด	๔.๓๘	๐.๖๗	มากที่สุด	๒.๖๓	๐.๖๒	๘๔.๑๓	๐.๐๐***
๒.๓ อุณหภูมิมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของข้าว และการให้ผลผลิตพบว่าอุณหภูมิที่เหมาะสม คือ ๒๕ - ๓๓°C อุณหภูมิที่ต่ำเกินไป (<๑๕°C) หรือสูงเกินไป (>๓๕°C) มีผลต่อการงอกเมล็ด การยืดใบ การแตกกอสร้างดอกอ่อน	๑.๖๙	๐.๔๒	น้อยที่สุด	๓.๘๔	๐.๒๕	มาก	๒.๑๕	๐.๓๔	๑๒๖.๒๖	๐.๐๐***
๒.๔ ความชื้นสัมพัทธ์ของบรรยากาศต่อการเจริญเติบโตของข้าวนั้นมักจะไม่ชัดเจนเพราะจะมีความสัมพันธ์กับปริมาณความเข้มแสงและอุณหภูมิในเชิงที่กลับกันคือเมื่อความเข้มของแสงมากและอุณหภูมิสูงมักทำให้ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำอุณหภูมิเย็นในเวลากลางคืนทำให้เกิดน้ำค้างสูงจะมีผลต่อการพัฒนาของเชื้อโรคของข้าวบางชนิด เช่น โรคใบไหม้ได้เหมาะสมยิ่งขึ้นเป็นต้น	๑.๗๒	๐.๒๘	น้อยที่สุด	๓.๙๗	๐.๑๙	มาก	๒.๒๕	๐.๒๔	๑๘๘.๓๕	๐.๐๐***
๒.๕ ลมอ่อนที่พัดถ่ายเทตลอด (ความเร็ว ๐.๗๕ - ๒.๒๕ซม./วินาที) จะช่วยให้มีการถ่ายเทก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ใช้ในการสังเคราะห์แสงได้ดีทำให้ข้าวสามารถสังเคราะห์แสงได้มากยิ่งขึ้นแต่ถ้าลมแรงจะทำให้ต้นข้าวหักล้ม	๒.๗๘	๐.๕๒	ปานกลาง	๔.๖๙	๐.๔๓	มากที่สุด	๑.๙๑	๐.๔๘	๗๙.๑๐	๐.๐๒***
เฉลี่ย	**๒.๒๓**	**๐.๔๖**	**น้อย**	**๔.๒๑**	**๐.๔๔**	**มากที่สุด**	**๑.๙๘**	**๐.๔๕**	**๘๖.๓๘**	**๐.๐๐****

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๑๘ (ต่อ)

ความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกร	ระดับความรู้ก่อนร่วมโครงการ			ระดับความรู้หลังร่วมโครงการ			ผลต่าง*		t-value	Sig*.= ๐.๐๕
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.		
๓. ด้านวิทยาการการปลูกข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟู										
๓.๑ อัตราปลูกหรือความหนาแน่นของต้นข้าวที่มีความหนาแน่นสูงจะช่วยป้องกันกำจัดวัชพืชได้เนื่องจากต้นกล้าจะลดช่องว่างที่จะให้วัชพืชขึ้นนั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่แน่นเกินไปจนต้นข้าวเกิดสภาพแก่งแย่งปัจจัยการเจริญเติบโตกันเอง	๒.๗๓	๐.๔๒	ปานกลาง	๔.๒๘	๐.๓๕	มากที่สุด	๑.๕๕	๐.๓๙	๗๙.๒๐	๐.๐๐***
๓.๒ ระดับน้ำมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางลำต้นและการให้ผลผลิตของข้าวโดยตรงในระยะปักดำจนถึงแตกกอถ้าระดับน้ำสูงมากจะทำให้ต้นข้าวสูงเพื่อหนีน้ำทำให้ต้นอ่อนแอและล้มง่ายในระยะนี้ควรรักษาระดับน้ำให้อยู่ที่ ๕ ซ.ม.	๒.๖๖	๐.๖๔	ปานกลาง	๓.๙๕	๐.๖๓	มาก	๑.๒๙	๐.๖๔	๓๙.๙๖	๐.๐๔***
๓.๓ เพิ่มอินทรียวัตถุให้กับดินโดยการปลูกพืชโดยเฉพาะพืชตระกูลถั่วในที่ว่างในบริเวณพื้นที่นาตามความเหมาะสมแล้วใช้อินทรียวัตถุที่เกิดขึ้นในระบบไร่นาให้เกิดประโยชน์ต่อการปลูกข้าว - ไม่ควรปล่อยที่ดินให้ว่างเปล่าก่อนการปลูกข้าวและหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวแต่ควรปลูกพืชบำรุงดินโดยเฉพาะพืชตระกูลถั่ว	๔.๒๒	๐.๗๘	มากที่สุด	๔.๕๑	๐.๔๓	มากที่สุด	๐.๒๙	๐.๖๑	๙.๔๓	๐.๐๘
๓.๔ ระยะปลูกถี่กว่าระยะปลูกที่แนะนำสำหรับปลูกข้าวโดยทั่วไปเล็กน้อยคือระยะระหว่างต้นและแถว ประมาณ ๒๐เซนติเมตร จำนวนต้นกล้า ๓ - ๕ ต้นต่อกอและใช้ระยะปลูกแคบกว่านี้หากดินนามีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ	๓.๓๒	๐.๑๘	ปานกลาง	๔.๓๓	๐.๒๓	มากที่สุด	๑.๐๑	๐.๒๑	๙๖.๙๒	๐.๐๐***
๓.๕ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์จากธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอได้แก่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยมูลสัตว์ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด น้ำหมักชีวภาพแต่เนื่องจากปุ๋ยอินทรีย์ธรรมชาติแทบทุกชนิดมีความเข้มข้นของธาตุอาหารค่อนข้างต่ำจึงต้องใช้ในปริมาณที่สูงมาก	๔.๓๖	๐.๒๖	มากที่สุด	๔.๕๑	๐.๔๗	มากที่สุด	๐.๑๕	๐.๓๗	๘.๐๘	๐.๐๘
๓.๖ จัดการสภาพแวดล้อมไม่ให้เหมาะสมกับการระบาดของโรค แมลงและสัตว์ศัตรูข้าวเช่น การกำจัดวัชพืช การกำจัดเศษซากพืชที่เป็นโรคโดยใช้ปูนขาวหรือกำมะถันผงที่ไม่ผ่านกระบวนการทางเคมี	๓.๔๒	๐.๕๓	มาก	๓.๙๘	๐.๑๖	มาก	๐.๕๖	๐.๓๕	๓๑.๙๓	๐.๐๔***
เฉลี่ย	๓.๔๕	๐.๔๗	มาก	๔.๒๖	๐.๓๘	มากที่สุด	๐.๘๑	๐.๔๒	๓๗.๕๖	๐.๐๔***

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๑๘ (ต่อ)

ความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกร	ระดับความรู้ก่อนร่วมโครงการ			ระดับความรู้หลังร่วมโครงการ			ผลต่าง*		t-value	Sig.*= ๐.๐๕
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.		
๔. ด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว										
๔.๑ ข้าวออกดอกหรือมีการผสมเกสรแล้วประมาณ ๒๕ - ๓๐ วัน ข้าวจะเริ่มสุกแก่ซึ่งจะทำการเก็บเกี่ยวได้ระยะข้าวสุกแก่ข้าวจะมีสีเหลืองอมเขียวหรือเรียกว่าสีพลับพลึงข้าวในระยะนี้เมล็ดยังไม่แห้งเต็มที่เมล็ดมีความชื้นประมาณ ร้อยละ ๒๐ - ๒๕	๓.๒๘	๐.๔๙	ปานกลาง	๔.๑๘	๐.๒๔	มาก	๐.๙๐	๐.๓๗	๔๘.๕๑	๐.๐๓***
๔.๒ ความชื้นที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยวไม่เกิน ร้อยละ ๒๐ เพราะถ้าความชื้นสูงจะทำให้ข้าวเกิดท้องไข่หรือท้องปลาชิวเมื่อนำไปสีทำให้ข้าวหักง่ายแต่ถ้าจะเก็บช้าเกินไปทำให้คอรวงหักการเก็บเกี่ยว เพื่อทำพันธุ์ต้องเก็บเกี่ยวเมื่อเมล็ดแห้งเต็มที่แล้ว	๒.๔๙	๐.๔๗	น้อย	๓.๕๕	๐.๔๖	มาก	๑.๐๖	๐.๔๗	๔๔.๘๔	๐.๐๓***
๔.๓ ภาคใต้จะนิยมเก็บเกี่ยวข้าวด้วย แกระตัดที่คอรวงแล้วมัดเป็นกำ (“เรียง”) นำไปเก็บในยุ้งฉาง เมื่อจะใช้จึงนำมานวดแต่ในพื้นที่ทำนาปรังจะเก็บเกี่ยวด้วยเคียว	๒.๘๘	๐.๕๔	ปานกลาง	๔.๑๒	๐.๒๗	มาก	๑.๒๔	๐.๔๑	๖๐.๒๓	๐.๐๑***
๔.๔ เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วจะตากมัดข้าวไว้ให้แห้งประมาณ ๓ - ๗ วัน จนความชื้นในเมล็ดลดลงประมาณ ร้อยละ ๑๓ - ๑๕	๓.๑๙	๐.๗๒	ปานกลาง	๔.๐๗	๐.๔๘	มาก	๐.๘๘	๐.๖๐	๒๘.๘๕	๐.๐๔***
๔.๕ การทำความสะอาดเมล็ดข้าวมีวิธีหลายอย่าง เช่น การสาดข้าว เพื่อให้ลมพัดเอาสิ่งเจือปนออกเมล็ดข้าวเปลือกจะตกรวมกองที่พื้นและวิธีพื้นบ้านโดยการฝัดข้าวในกระด้งปัจจุบันมีเครื่องสีฝัดเป็นเครื่องทุ่นแรงที่ใช้ทำความสะอาดเมล็ดข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพหลังจากทำความสะอาดแล้วจะมีการตากข้าวอีก ๓ - ๔ แดดเพื่อลดความชื้นในเมล็ดให้ลงเหลือประมาณ ร้อยละ ๑๓ - ๑๕ ก่อนจะนำไปเก็บในยุ้งฉางต่อไป	๓.๒๘	๐.๔๑	ปานกลาง	๔.๗๓	๐.๔๗	มากที่สุด	๑.๔๕	๐.๔๔	๖๔.๘๓	๐.๐๒***
เฉลี่ย	**๓.๐๒**	**๐.๕๓**	**ปานกลาง**	**๔.๑๓**	**๐.๓๘**	**มากที่สุด**	**๑.๑๑**	**๐.๔๖**	**๔๗.๘๒**	**๐.๐๓*** **

หมายเหตุ : - ผลต่าง หมายถึง ระดับความรู้หลังเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ลบด้วย ระดับ ความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

- Sig.หมายถึง กำหนดให้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

การประเมินผลด้านความรู้เป็นโครงการที่มีการเพิ่มพูนความรู้เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และประสบการณ์ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในภาพรวมทั้งหมดทุกหัวข้อพบว่าเกษตรกรมีความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการทั้ง ๔ หัวข้อเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางโดยค่าคะแนนเฉลี่ยทั้ง ๔ หัวข้อก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เท่ากับ ๒.๗๘ แต่หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า มีความรู้ที่เพิ่มขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมโครงการ เท่ากับ ๔.๑๑ อยู่ในเกณฑ์ที่มากซึ่งสามารถสรุปผลการประเมินโดยวิธี CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้การปลูกข้าวของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้ตามตาราง ๔ - ๑๙ แผนภาพ ๔ - ๖ และแผนภาพ ๔ - ๗

เมื่อพิจารณารายหัวข้อพบว่าเกษตรกรมีความรู้ในหัวข้อการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูกข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูในระดับน้อย (ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม ๒.๔๓) โดยก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรมีความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลางคือเรื่องการเตรียมแปลงปลูก และเรื่องการวิเคราะห์ดินนาทุกปีแล้วแก้ไขภาวะความเป็นกรดเป็นด่างของดินให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของต้นข้าวส่วนเรื่องที่มีความรู้ในระดับน้อยได้แก่ เรื่องการเตรียมดิน สำหรับเรื่องที่มีความรู้ในระดับน้อยที่สุดได้แก่ ความรู้เรื่องการเจริญเติบโตของข้าวในแต่ละสภาพดิน

สำหรับหัวข้อนิเวศน์วิทยาของข้าวที่ปลูกในพื้นที่นาร้าง พบว่า เกษตรกรมีความรู้ก่อนเข้าโครงการในระดับที่น้อยเช่นกัน (ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม ๒.๒๓) เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรก่อนเข้าโครงการจะมีความรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่เรื่องสภาพภูมิประเทศ ระดับความสูงของพื้นที่ที่เหมาะกับการปลูกข้าว และเรื่องสภาพลมที่พัดถ่ายเทตลอดเวลาจะเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ส่วนอีก ๓ เรื่องที่มีความรู้ก่อนเข้าโครงการอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด คือ เรื่องความต้องการน้ำของข้าวต่อปี เรื่องอุณหภูมิที่เหมาะสมในเจริญเติบโตของข้าว และเรื่องความชื้นสัมพันธ์ของบรรยากาศที่เหมาะสมในการปลูกข้าว

สำหรับหัวข้อวิทยาการปลูกข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟู พบว่า เกษตรกรมีความรู้ก่อนเข้าโครงการฯ อยู่ในระดับที่มาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย ๓.๔๕) โดยเรื่องที่มีความรู้ในระดับมากที่สุด คือ เรื่องการเพิ่มอินทรียวัตถุให้กับดินโดยการปลูกพืชโดยเฉพาะพืชตระกูลถั่ว เรื่องการใส่ปุ๋ยอินทรีย์จากธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ ส่วนเรื่องที่เกษตรกรมีความรู้ในระดับมาก คือ การจัดการสภาพแวดล้อมไม่ให้มีโรคระบาด ส่วนเรื่องที่เกษตรกรมีความรู้ในระดับปานกลาง คือ เรื่องอัตราปลูกหรือความหนาแน่นของต้นข้าวเรื่องระดับน้ำมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโต และเรื่องระยะปลูกระหว่างต้นและแถว

สำหรับความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวนั้น พบว่าก่อนเข้าโครงการฯ เกษตรกรมีความรู้ด้านนี้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนน ๓.๐๒) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าเกษตรกรมีความรู้ในระดับปานกลางในเรื่องระยะเวลาการเก็บเกี่ยวข้าว เรื่องเครื่องมือในการเก็บเกี่ยวข้าว เรื่องการทำความสะอาดเมล็ดข้าวส่วนความรู้ที่อยู่ในระดับน้อย คือ ความชื้นที่เหมาะสมสำหรับการเก็บเกี่ยว

หัวข้อที่มีผลต่างค่าคะแนนเฉลี่ยที่มากที่สุด คือ รองลงมาคือด้านวิทยาการปลูกข้าว (คะแนนผลต่างเฉลี่ย ๑.๙๘) ด้านการเตรียมแปลงดิน เพื่อการเพาะปลูก (คะแนนผลต่างเฉลี่ย ๑.๕๒) สำหรับเรื่องที่มีผลต่างคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความรู้ด้านความชื้นสัมพัทธ์ของบรรยากาศต่อการเจริญเติบโตของข้าว (คะแนนผลต่างเฉลี่ย ๒.๒๕)

สำหรับทางด้านการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเชิงอนุมานด้วยค่าสถิติ t แบบคู่ (Paired Sample t - test) ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการทดสอบสมมติฐานไว้ดังนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๑) สมมติฐานของการวิจัย

H_0 (สมมติฐานหลัก) : ระดับความรู้ของเกษตรกรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการไม่แตกต่างกัน

H_1 (สมมติฐานหลัง) : ระดับความรู้ของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ มากกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

(๒) ระดับนัยสำคัญของสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้กำหนดระดับนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ ๐.๐๕ หรือที่ความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕

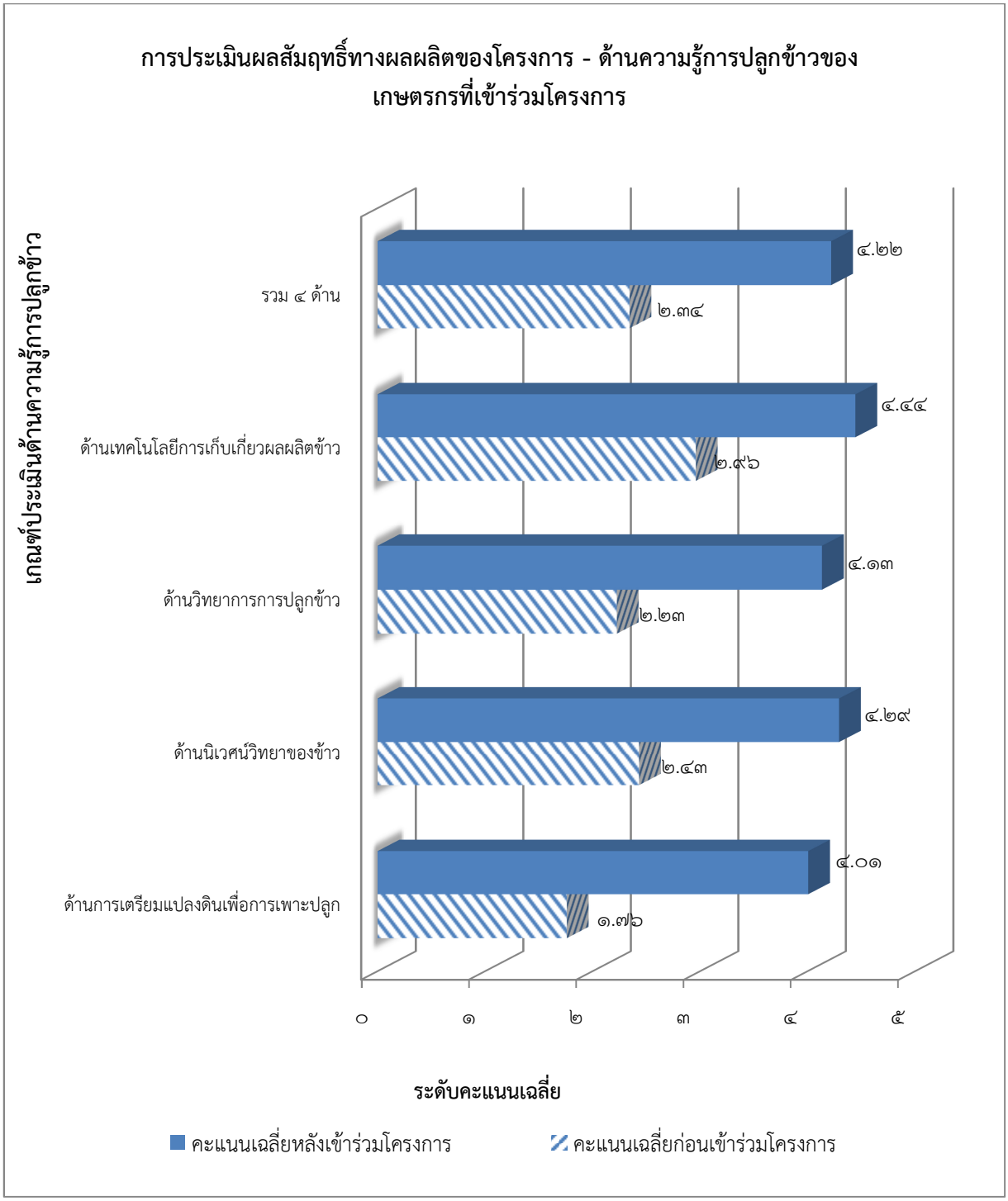
(๓) เกณฑ์การตัดสินใจ:เกณฑ์การปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อค่าสถิติ Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕

ทางด้านผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูกด้านนิเวศน์วิทยาของข้าวด้านวิทยาการการปลูกข้าว และด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวทั้งก่อน และหลังเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งในภาพรวม และในทุกหัวข้อย่อยมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ ๐.๐๕

ตาราง ๔ - ๑๙ ผลการประเมิน CIPP ด้านผลผลิต - หัวข้อความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

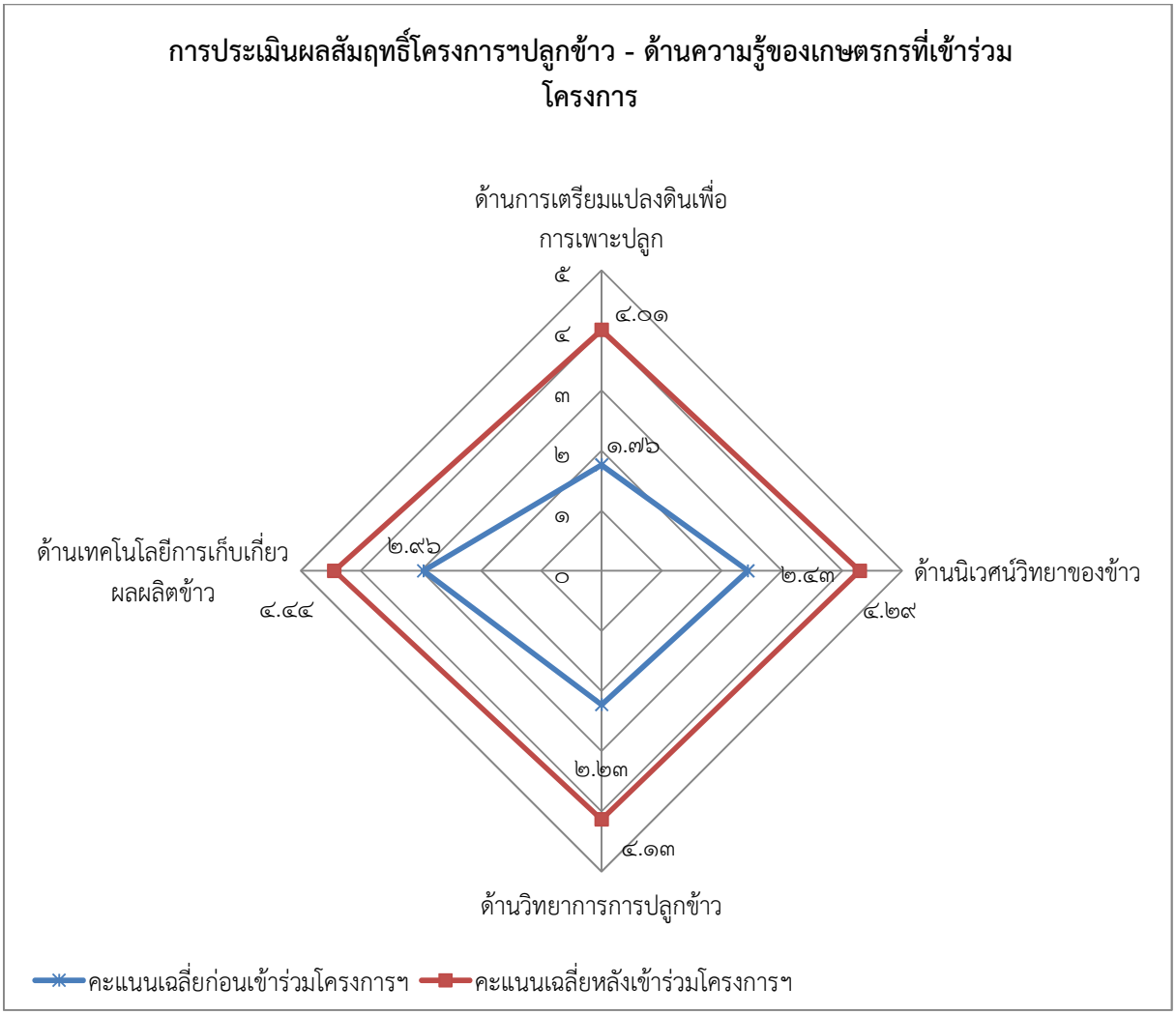
ความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกร	คะแนนเฉลี่ย			ระดับความรู้		t-value	Sig.
	ก่อน	หลัง	ผลต่าง	ก่อน	หลัง		
๑. ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูก	๒.๔๓	๓.๘๕	๑.๔๒	น้อย	มาก	๕๖.๒๙	๐.๐๒***
๒. ด้านนิเวศน์วิทยาของข้าว	๒.๒๓	๔.๒๑	๑.๙๘	น้อย	มากที่สุด	๘๖.๓๘	๐.๐๐**
๓. ด้านวิทยาการการปลูกข้าว	๓.๔๕	๔.๒๖	๐.๘๑	มาก	มากที่สุด	๓๗.๕๖	๐.๐๔***
๔. ด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว	๓.๐๒	๔.๑๓	๑.๑๑	ปานกลาง	มากที่สุด	๔๗.๘๒	๐.๐๓***
รวม	**๒.๗๘**	**๔.๑๑**	**๑.๓๓**	**ปานกลาง**	**มาก**	**๘๓.๓๕**	**๐.๐๐*** **

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๔ - ๖ สรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางผลผลิต - ด้านความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๔ - ๗ ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๒.๔.๒ ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

การประเมินระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว แบ่งออกเป็น ๔ หัวข้อ คือด้านการบริหารจัดการโครงการ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ ด้านความคุ้มค่าของโครงการ และด้านความโปร่งใสและธรรมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ ซึ่งแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๒๐ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต-ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกร (ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ ปลูกข้าว)

หัวข้อการประเมินโครงการฯ	ความคาดหวังก่อนการดำเนินโครงการ			ระดับความพึงพอใจหลังดำเนินโครงการ			ผลต่าง	
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.
๑. ด้านการบริหารจัดการโครงการฯ								
๑.๑ โครงการฯ มีการเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรม รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทางและเข้าถึงกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๓.๕๘	๐.๔๓	มาก	๒.๕๙	๐.๕๗	น้อย	-๐.๙๙	๐.๕๐
๑.๒ โครงการฯ มีการกำหนดแนวทาง แผนดำเนินงาน กลไก และผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการครบถ้วนสมบูรณ์	๓.๕๔	๐.๕๒	มาก	๔.๑๒	๐.๔๕	มาก	๐.๕๘	๐.๔๙
๑.๓ การมีส่วนร่วมของ เกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ต่อการดำเนินงานของโครงการฯ	๔.๒๑	๐.๔๔	มากที่สุด	๔.๗๙	๐.๖๗	มากที่สุด	๐.๕๘	๐.๕๖
๑.๔ นักวิขาการและเจ้าหน้าที่ของ กรมพัฒนาที่ดินมีความรู้และความเชี่ยวชาญในการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว	๓.๔๓	๐.๕๒	มาก	๔.๗๑	๐.๖๖	มากที่สุด	๑.๒๘	๐.๕๙
๑.๕ นักวิขาการและเจ้าหน้าที่ของ กรมพัฒนาที่ดินมีความกระตือรือร้นและดำเนินงาน ด้วยการเอาใจใส่	๓.๔๑	๐.๒๘	มาก	๓.๕๖	๐.๗๕	มาก	๐.๑๕	๐.๕๒
๑.๖ นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของ กรมพัฒนาที่ดินมีความเข้าใจต่อการดำเนินโครงการฯ ภายใต้ภาวะความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้	๔.๓๓	๐.๕๒	มากที่สุด	๓.๒๒	๐.๓๗	ปานกลาง	-๑.๑๑	๐.๔๕
๑.๗ การให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหามีความชัดเจนของข้อมูลและกระบวนการรวมถึงการสื่อสารชี้แจงทำความเข้าใจกับเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๓.๔๓	๐.๓๖	มาก	๓.๘๘	๐.๖๑	มาก	๐.๔๕	๐.๔๙
๑.๘ โครงการฯ แก้ปัญหานาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ตรงจุด	๔.๒๔	๐.๔๓	มากที่สุด	๔.๓๕	๐.๓๙	มากที่สุด	๐.๑๑	๐.๔๑
ด้านการบริหารจัดการโครงการฯ - เฉลี่ย	**๓.๗๗**	**๐.๔๔**	**มาก**	**๓.๙๐**	**๐.๕๖**	**มาก**	**๐.๑๓**	**๐.๕๐**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๒๐ (ต่อ)

หัวข้อการประเมินโครงการฯ	ความคาดหวังก่อนการดำเนินโครงการ			ระดับความพึงพอใจหลังดำเนินโครงการ			ผลต่าง	
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.
๒. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ								
๒.๑ รายได้ต่อครัวเรือนของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น	๓.๘๒	๐.๓๔	มาก	๔.๑๑	๐.๖๔	มาก	๐.๒๙	๐.๔๙
๒.๒ ลดอัตราการว่างงานของเกษตรกรในพื้นที่ (ส่งเสริมการมีงานทำในพื้นที่)	๔.๒๕	๐.๖๘	มากที่สุด	๔.๕๑	๐.๔๒	มากที่สุด	๐.๒๖	๐.๕๕
๒.๓ จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงจากการใช้พื้นที่ในการปลูกข้าว	๓.๗๓	๐.๔๖	มาก	๔.๑๙	๐.๑๗	มาก	๐.๔๖	๐.๓๒
๒.๔ การปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่เนื่องจากการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว	๒.๔๔	๐.๓๗	น้อย	๓.๙๘	๐.๕๔	มาก	๑.๕๔	๐.๔๖
๒.๕ การถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าวสู่เกษตรกร	๒.๗๗	๐.๒๒	ปานกลาง	๔.๓๖	๐.๔๒	มากที่สุด	๑.๕๙	๐.๓๒
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการฯ - เฉลี่ย	**๓.๔๐**	**๐.๔๑**	**มาก**	**๔.๒๓**	**๐.๔๔**	**มากที่สุด**	**๐.๘๓**	**๐.๔๓**
๓. ด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ								
๓.๑ ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ	๓.๔๑	๐.๑๙	มาก	๓.๘๔	๐.๔๘	มาก	๐.๔๓	๐.๓๔
๓๒. ความคุ้มค่าทางสังคม	๓.๕๗	๐.๖๒	มาก	๔.๐๙	๐.๗๔	มาก	๐.๕๒	๐.๖๘
๓.๓ ความคุ้มค่าทางการอนุรักษ์ทรัพยากร ดิน และน้ำ เพื่อการเกษตร	๓.๓๗	๐.๖๓	ปานกลาง	๓.๓๙	๐.๕๓	ปานกลาง	๐.๐๒	๐.๕๘
๓.๔ ความมีประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการฯ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการ	๓.๑๘	๐.๒๖	ปานกลาง	๓.๒๗	๐.๓๔	ปานกลาง	๐.๐๙	๐.๓๐
ด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ - เฉลี่ย	**๓.๓๘**	**๐.๔๓**	**ปานกลาง**	**๓.๖๕**	**๐.๕๒**	**มาก**	**๐.๒๗**	**๐.๒๗**
๔. ด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ								
๔.๑ การดำเนินกิจกรรต่าง ๆ ของโครงการฯ มีความโปร่งใสและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล	๓.๔๘	๐.๓๗	มาก	๓.๙๘	๐.๖๑	มาก	๐.๕๐	๐.๔๙
๔.๒ โครงการฯ มีกระบวน การควบคุม ตรวจสอบ ตรวจติดตามและรายงานผลการใช้และจัดสรรงบประมาณ อย่างโปร่งใส เป็นไปตามหลักนิติธรรม	๒.๖๙	๐.๔๓	ปานกลาง	๓.๗๕	๐.๕๘	มาก	๑.๐๖	๐.๕๑
๔.๓ เกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการใช้และจัดสรรงบประมาณ	๔.๒๒	๐.๖๕	มากที่สุด	๓.๓๘	๐.๓๑	ปานกลาง	-๐.๘๔	๐.๔๘
ด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ - เฉลี่ย	**๓.๔๔**	**๐.๔๗**	**มาก**	**๓.๖๙**	**๐.๕๑**	**มาก**	**๐.๒๕**	**๐.๔๙**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

จากตารางข้างต้นข้างต้น แสดงให้เห็นถึง การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังก่อนเข้าร่วมโครงการและระดับความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร โดยในภาพรวมทั้ง ๔ หัวข้อพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการ ในระดับที่มาก (ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๘๗) ซึ่งสูงกว่าคะแนนความคาดหวังก่อนเข้าร่วมโครงการ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๐)

เมื่อพิจารณารายหัวข้อ พบว่า เกษตรกรมีความคาดหวังก่อนเข้าโครงการสูงสุดในด้านบริหารจัดการโครงการ รองลงมาคือความคาดหวังฯในด้านความโปร่งใสและธรรมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ ความคาดหวังฯในด้าน ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ และความคาดหวังด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๗ ๓.๔๔ ๓.๔๐ และ๓.๓๘ ตามลำดับ

ทางด้านความพึงพอใจหลังการดำเนินโครงการฯ พบว่าเกษตรกรมีคะแนนเฉลี่ยเรียงตามอันดับมากไปน้อย คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ (๔.๒๓) ด้านการบริหารจัดการโครงการฯ (๓.๙๐) ด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ (๓.๖๙) และด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ (๓.๖๕)

สำหรับผลต่างเฉลี่ยระหว่างคะแนนความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการและความคาดหวังก่อนการดำเนินโครงการพบว่า ผลต่างที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ (ผลต่างเท่ากับ ๐.๘๓) รองลงมา คือ ด้านความคุ้มค่าของโครงการ (ผลต่างเท่ากับ ๐.๒๗) ตามด้วย ด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ (ผลต่างเท่ากับ ๐.๒๕) และ ด้านการบริหารจัดการโครงการฯ (ผลต่างเท่ากับ ๐.๑๓) แสดงให้เห็นถึงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจมากขึ้นจากระดับที่คาดหวังไว้ โดยได้รับความคุ้มค่าจากโครงการอย่างมาก โดยเฉพาะการถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าวสู่เกษตรกร (ผลต่างคะแนนมากที่สุดเท่ากับ๑.๕๙) และการปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่เนื่องจากการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว (ผลต่างคะแนน ๑.๕๔)

สำหรับทางด้านการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเชิงอนุมานด้วยค่าสถิติ t แบบคู่ (Paired Sample t - test) ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการทดสอบสมมติฐานไว้ดังนี้

(๑) สมมติฐานของการวิจัย

H_0 (สมมติฐานหลัก) : ระดับความคาดหวังก่อนและความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการไม่แตกต่างกัน

H_1 (สมมติฐานหลัง) : ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการมากกว่าระดับความคาดหวังก่อนเข้าร่วมโครงการ

(๒) ระดับนัยสำคัญของสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้กำหนดระดับนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ ๐.๐๕ หรือที่ความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕

(๓) เกณฑ์การตัดสินใจ

เกณฑ์การปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อค่าสถิติหรือค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕

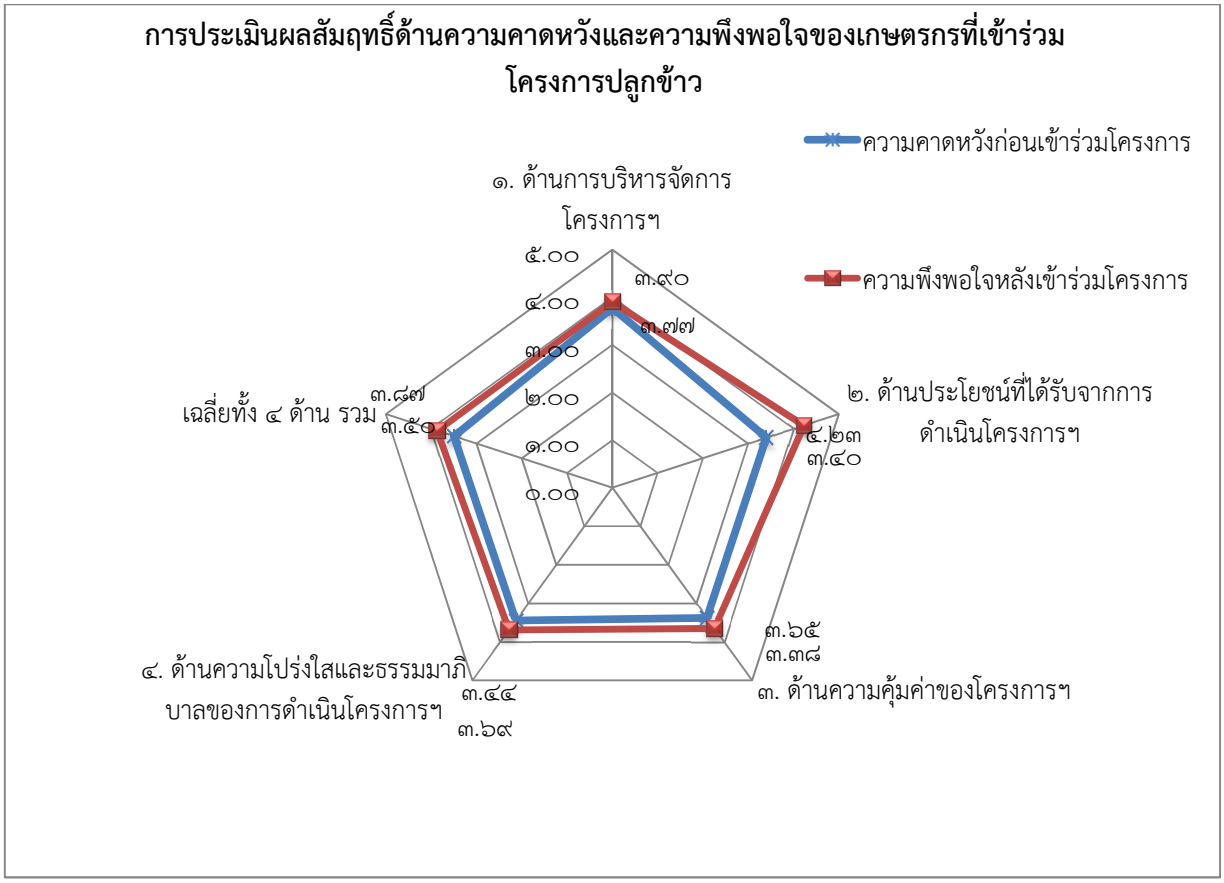
ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ทางด้านผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ พบว่าค่า Sig ทั้ง ๔ หัวข้อมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายถึงว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว มีความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการฯ มากกว่าความคาดหวังก่อนเข้าร่วมโครงการ ทั้ง ๔ ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการโครงการฯ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ ด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ และด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ ซึ่งสามารถสรุปผลการประเมินโดยวิธี CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจ ตามตาราง และแผนภาพ ข้างล่างนี้

ตาราง ๔ - ๒๑ ผลการประเมิน CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

หัวข้อประเมิน	ความคาดหวังก่อนการดำเนินโครงการฯ	ความพึงพอใจหลังการดำเนินโครงการฯ	t-value	Sig.
	$\overline{X}$	$\overline{X}$		
๑. ด้านการบริหารจัดการโครงการฯ	๓.๗๗	๓.๙๐	-๑๐.๗๙	๐.๐๐***
๒. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ	๓.๔๐	๔.๒๓	-๑๑.๒๕	๐.๐๑***
๓. ด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ	๓.๓๘	๓.๖๕	-๑๐.๕๒	๐.๐๐***
๔. ด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ	๓.๔๔	๓.๖๙	-๑๐.๘๑	๐.๐๐***
เฉลี่ยรวม ๔ ด้าน	**๓.๕๐**	**๓.๘๗**	**-๑๑.๔๔**	**๐.๐๑*** **

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๔ - ๘ ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ทางด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวัง และความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๒.๔.๓ ระดับผลกระทบของโครงการฯ ต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การประเมินผลกระทบโดยกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมในโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว แบ่งออกเป็น ๓ หัวข้อ คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ดังตารางต่อไปนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๒๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบของโครงการฯ ปลูกข้าวต่อพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

เกณฑ์การประเมินผลกระทบของโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว (Impact Assessment Criteria)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ระดับการประเมินผลกระทบ					$\bar{X}$	S.D	ระดับความสอดคล้อง
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑. ด้านเศรษฐกิจ									
๑.๑ โครงการฯ เป็นที่มาของรายได้ในครัวเรือนของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๑๗	๕๖	๑๑๙	๑๒๖	๖๙	๓.๔๕	๐.๒๙	มาก
	ร้อยละ	๐.๐๔	๐.๑๔	๐.๓๑	๐.๓๓	๐.๑๘			
๑.๒ โครงการฯ สร้างการมีงานทำและอาชีพในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๑๒	๑๗	๓๒	๙๙	๒๒๗	๔.๓๒	๐.๒๓	มากที่สุด
	ร้อยละ	๐.๐๓	๐.๐๔	๐.๐๘	๐.๒๖	๐.๕๙			
๑.๓ โครงการฯ การทำให้เกิดการปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๓๘๗	๙	๑๒	๓๕	๑๓๗	๑๙๔	๔.๒๘	๐.๔๘	มากที่สุด
	ร้อยละ	๐.๐๒	๐.๐๓	๐.๐๙	๐.๓๕	๐.๕๐			
๑.๔ โครงการฯ สร้างความมั่นคงด้านอาหารในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๔๔	๓๙	๙๑	๑๖๖	๔๗	๓.๓๔	๐.๒๙	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๑๑	๐.๑๐	๐.๒๔	๐.๔๓	๐.๑๒			
๑.๕ โครงการฯ สามารถลดหนี้สินให้เกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๕๐	๔๙	๑๒๓	๙๘	๖๗	๓.๒๑	๐.๔๓	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๑๓	๐.๑๓	๐.๓๒	๐.๒๕	๐.๑๗			
๑.๖ โครงการฯ ช่วยให้มูลค่าที่ดินในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๓๔	๓๗	๑๐๕	๙๙	๑๑๒	๓.๕๖	๐.๒๖	มาก
	ร้อยละ	๐.๐๙	๐.๑๐	๐.๒๗	๐.๒๖	๐.๒๙			
๑.๗ โครงการฯ มีส่วนสนับสนุนให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจและอุตสาหกรรมต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๖๗	๕๕	๖๙	๑๐๒	๙๔	๓.๒๖	๐.๓๗	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๑๗	๐.๑๔	๐.๑๘	๐.๒๖	๐.๒๔			
ภาพรวมการประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจ							**๓.๖๓**	**๐.๓๕**	**มาก**
๒. ด้านสังคม									
๒.๑ โครงการฯ มีส่วนสนับสนุนให้เกิดความสงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๓๕	๔๔	๑๒๑	๖๘	๑๑๙	๓.๕๐	๐.๔๖	มาก
	ร้อยละ	๐.๐๙	๐.๑๑	๐.๓๑	๐.๑๘	๐.๓๑			
๒.๒ โครงการฯ ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่ให้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๑๖	๓๑	๓๐	๘๘	๒๒๒	๔.๒๑	๐.๕๔	มากที่สุด
	ร้อยละ	๐.๐๔	๐.๐๘	๐.๐๘	๐.๒๓	๐.๕๗			
๒.๓ โครงการฯ มีส่วนสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๒๓	๑๘	๔๒	๖๖	๒๓๘	๔.๒๔	๐.๓๓	มากที่สุด
	ร้อยละ	๐.๐๖	๐.๐๕	๐.๑๑	๐.๑๗	๐.๖๑			

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๔ - ๒๒ (ต่อ)

หัวข้อการประเมินผลกระทบของโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว (Impact Assessment Criteria)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ระดับการประเมินผลกระทบ					$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสอดคล้อง
		๑	๒	๓	๔	๕			
๒. ด้านสังคม (ต่อ)									
๒.๔ โครงการฯ มีส่วนสนับสนุนสร้างความสามัคคีและความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๒๘	๕๖	๘๑	๑๒๓	๙๙	๓.๕๔	๐.๒๗	มาก
	ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๑๔	๐.๒๑	๐.๓๒	๐.๒๖			
๒.๕ โครงการฯ มีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมของจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๙๙	๙๗	๑๑๕	๕๕	๒๑	๒.๔๙	๐.๖๙	น้อย
	ร้อยละ	๐.๒๖	๐.๒๕	๐.๓๐	๐.๑๔	๐.๐๕			
๒.๖ โครงการฯ มีส่วนช่วยลดการย้ายถิ่นฐานของเกษตรกรออกจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	๓๘๗	๓๓	๒๑	๙๑	๑๕๙	๘๓	๓.๖๑	๐.๔๓	มาก
	ร้อยละ	๐.๐๙	๐.๐๕	๐.๒๔	๐.๔๑	๐.๒๑			
ภาพรวมการประเมินผลกระทบด้านสังคม							**๓.๘๗**	**๐.๕๖**	**มาก**
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม									
๓.๑ โครงการฯ เสริมสร้างภูมิทัศน์ของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สวยงามขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๒๖	๗๔	๘๘	๑๑๕	๘๔	๓.๔๑	๐.๖๓	มาก
	ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๑๙	๐.๒๓	๐.๓๐	๐.๒๒			
๓.๒ โครงการฯ ช่วยฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมของพื้นที่นาร้างของจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๒๙	๒๒	๘๒	๙๘	๑๕๖	๓.๘๕	๐.๔๓	มาก
	ร้อยละ	๐.๐๗	๐.๐๖	๐.๒๑	๐.๒๕	๐.๔๐			
๓.๓ โครงการฯ การทำให้เกิดการปรับปรุงความสมบูรณ์ของระบบนิเวศของจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๖๕	๗๓	๑๐๗	๘๖	๕๖	๒.๙๙	๐.๒๙	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๑๗	๐.๑๙	๐.๒๘	๐.๒๒	๐.๑๔			
๓.๔ โครงการฯ สนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ	๓๘๗	๗๓	๕๓	๑๔๓	๘๖	๓๒	๒.๘๗	๐.๔๙	ปานกลาง
	ร้อยละ	๐.๑๙	๐.๑๔	๐.๓๗	๐.๒๒	๐.๐๘			
ภาพรวมการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม							**๓.๒๘**	**๐.๔๗**	**ปานกลาง**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

จากตารางข้างต้นข้างต้น แสดงให้เห็นถึง การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวต่อพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการให้ความเห็นในภาพรวมทั้ง ๓ หัวข้อพบว่า ผลกระทบเฉลี่ยทั้ง ๓ ด้านอยู่ในระดับที่มาก (ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๕๙) โดยด้านสังคมจะได้รับผลกระทบมากที่สุดมีคะแนนเฉลี่ย ๓.๘๗ ตามด้วยด้านเศรษฐกิจ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๖๓) และด้านสิ่งแวดล้อม (คะแนนเฉลี่ย ๓.๒๘)

เมื่อพิจารณารายหัวข้อ พบว่า เกษตรกรมีความเห็นว่าโครงการฯ มีผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจมากที่สุดคือเรื่องโครงการฯ สร้างการมีงานทำและอาชีพในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ (คะแนน ๔.๓๒) และโครงการฯ การทำให้เกิดการปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คะแนน ๔.๒๘)

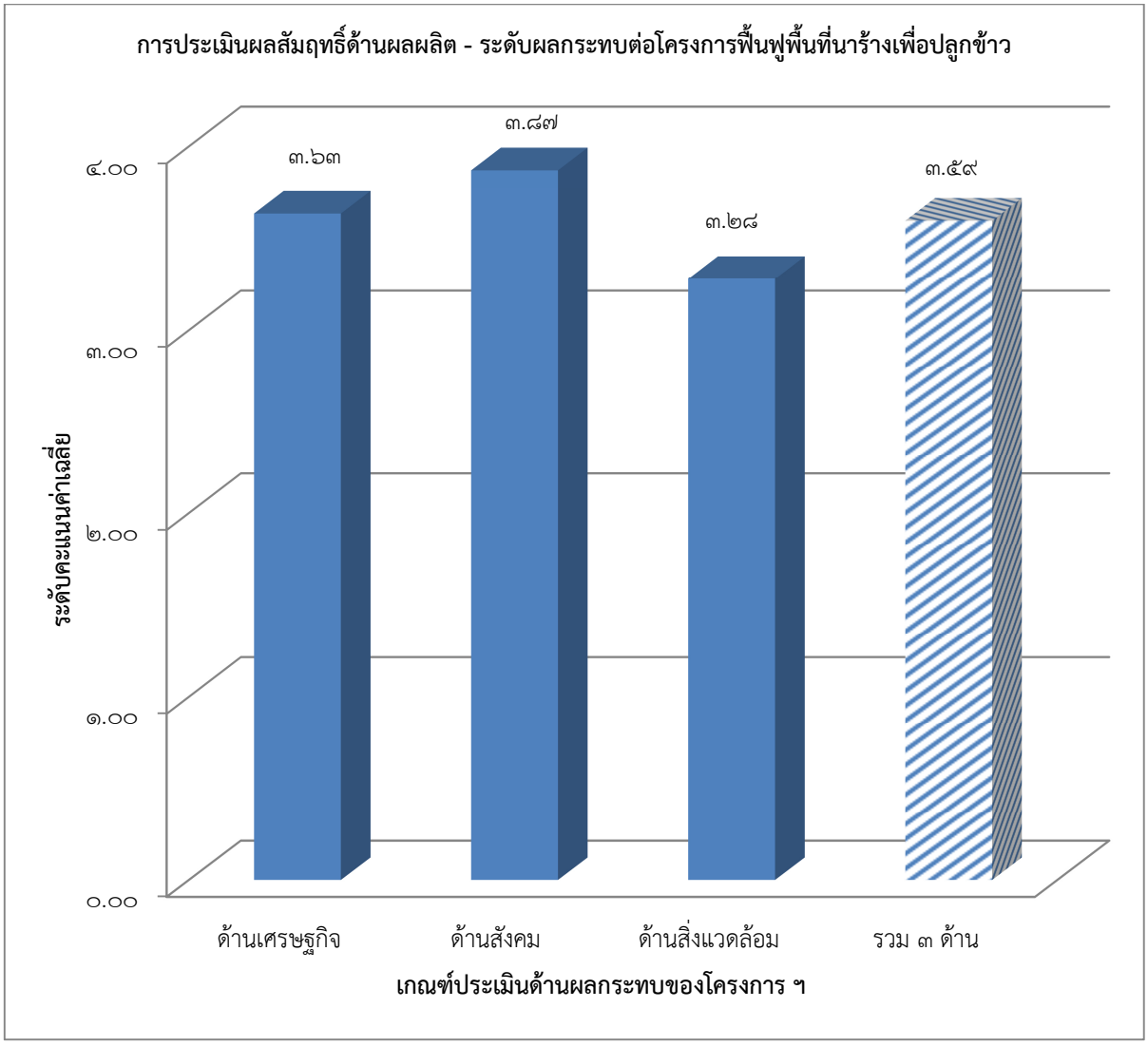
ทางผลกระทบด้านสังคม พบว่าโครงการฯ มีส่วนสนับสนุนให้เกิดความสงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ (คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๔) รองลงมา คือ โครงการฯ ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่ให้ดีขึ้น (คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๑) ตามด้วยโครงการฯ มีส่วนช่วยลดการย้ายถิ่นฐานของเกษตรกรออกจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๖๑) และโครงการฯ มีส่วนสนับสนุนสร้างความสามัคคีและความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๔)

สำหรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมนั้น เกษตรกรเห็นว่าเรื่องโครงการฯ ช่วยฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมของพื้นที่นาร้างของจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญมีผลกระทบมากที่สุดด้วยคะแนนเฉลี่ย ๓.๘๕ ตามด้วยเรื่องโครงการฯ เสริมสร้างภูมิทัศน์ของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สวยงามขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๔๑ ในระดับมาก) ดังแสดงในตารางและแผนภาพข้างล่างนี้

ตาราง ๔ - ๒๓ ผลการประเมิน CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบที่มีต่อโครงการฯ

ประเมินประเด็นด้านผลกระทบ (Impact Assessment Criteria)	**ระดับการประเมิน**		
	$\overline{X}$	**S.D.**	**ผลการประเมิน**
ด้านเศรษฐกิจ	๓.๖๓	๐.๓๕	มาก
ด้านสังคม	๓.๘๗	๐.๕๖	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม	๓.๒๘	๐.๔๗	ปานกลาง
รวม ๓ ด้าน	**๓.๕๙**	**๐.๔๒**	**มาก**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

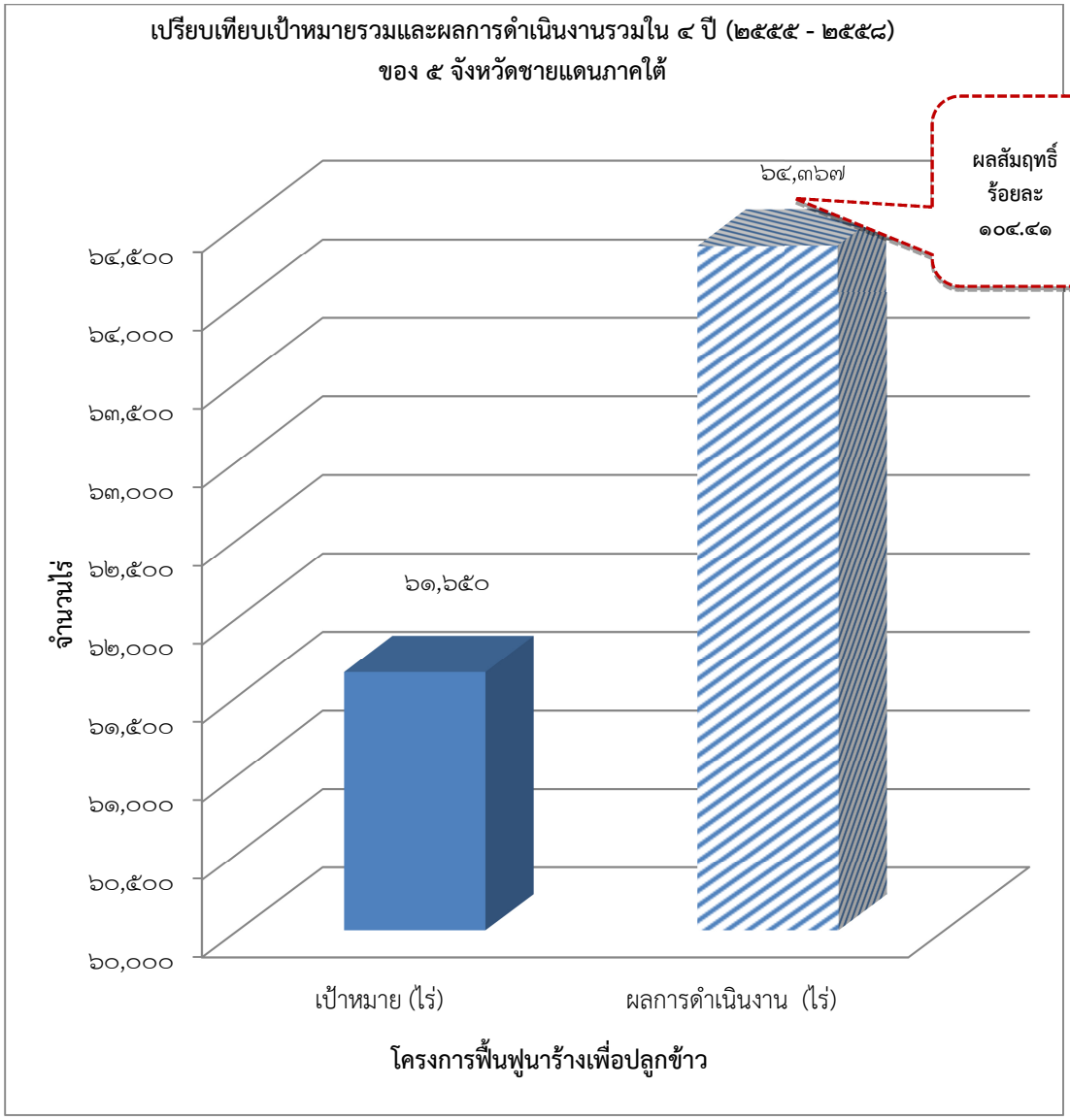

แผนภาพ ๔ - ๙ ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ทางด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบที่มีต่อโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๒.๔.๔ จำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกข้าว

กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินงานโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ ถึง ๒๕๕๘ โดยมีเป้าหมายรวมเท่ากับ ๖๑,๖๕๐ ไร่ ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสรรในแต่ละปี โดยได้ร่วมดำเนินงานกับเกษตรกรในพื้นที่นาร้าง โดยการฟื้นฟูนาร้าง ไถนา ปรับสภาพที่ดิน และปรับปรุงบำรุงดิน โดยมีผลการดำเนินงานจริงเพิ่มขึ้นทุกจังหวัดเมื่อคิดเป็นพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟูและลงพันธุ์ข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้รวม ๔ ปี เท่ากับ ๖๔,๓๖๗ ไร่หรือคิดเป็นผลสัมฤทธิ์ร้อยละ ๑๐๔.๔๑ ดังแสดงแผนภาพต่อไปนี้

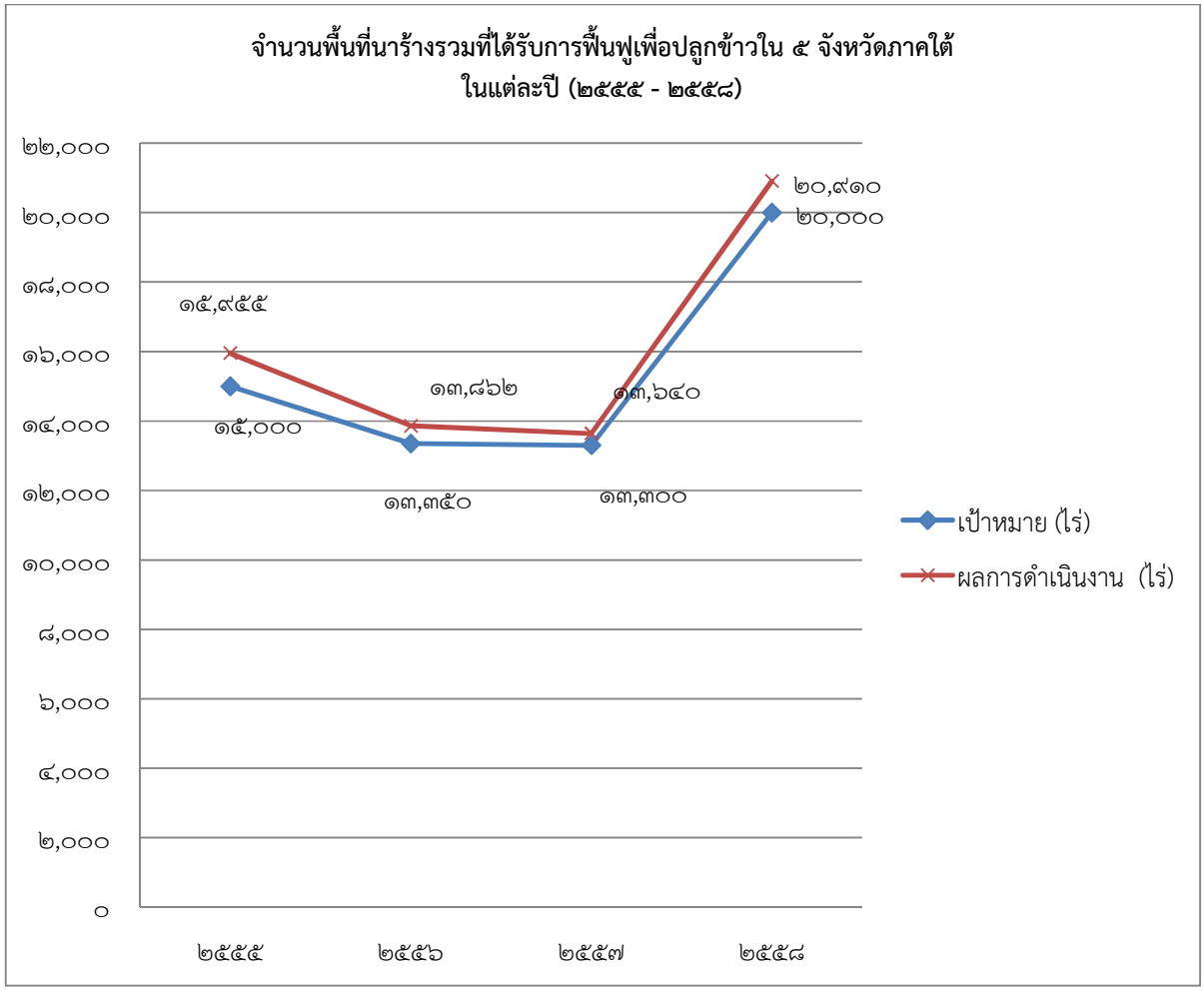
ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๔ - ๑๐ เปรียบเทียบเป้าหมายรวม และผลการดำเนินงานรวมของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ในช่วงระยะเวลา ๔ ปี (๒๕๕๕ - ๒๕๕๘) ของ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

หากพิจารณาเป้าหมายและผลการดำเนินงานในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว พบว่า ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จำนวนพื้นที่นาร้างรวมที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ในแต่ละปีเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีผลการดำเนินงานที่เกินเป้าหมายทุกปี โดยมีผลสัมฤทธิ์รวมที่เกินเป้าหมายเท่ากับร้อยละ ๑๐๖.๓๗ ร้อยละ ๑๐๓.๘๔ ร้อยละ ๑๐๒.๕๖ และร้อยละ ๑๐๔.๕๕ ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ตามลำดับ (ตามแผนภาพ ๔ - ๑๑)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แผนภาพ ๔ - ๑๑ จำนวนพื้นที่นาร้างรวมที่ได้รับการฟื้นฟู เพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ปี (๒๕๕๕ - ๒๕๕๘)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

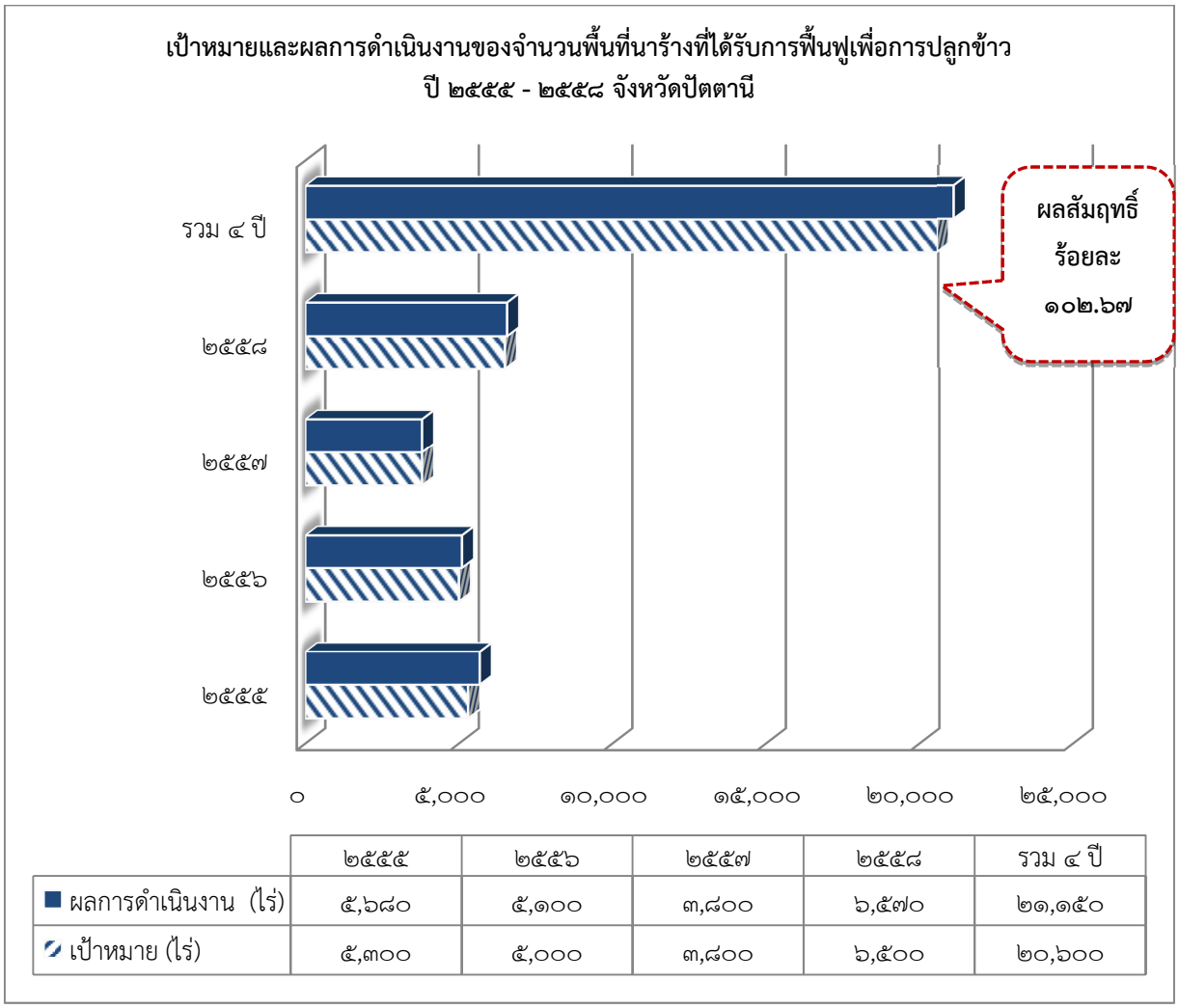
ตาราง ๔ - ๒๔ สรุปผลการดำเนินงานจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว (ไร่) ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

จังหวัด	จำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว (ไร่)														
	ปี ๒๕๕๕			ปี ๒๕๕๖			ปี ๒๕๕๗			ปี ๒๕๕๘			รวม ๔ ปี		
	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)	เป้าหมาย (ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (ร้อยละ)
ปัตตานี	๕,๓๐๐	๕,๖๘๐	๑๐๗.๑๗	๕,๐๐๐	๕,๑๐๐	๑๐๒.๐๐	๓,๘๐๐	๓,๘๐๐	๑๐๐.๐๐	๖,๕๐๐	๖,๕๗๐	๑๐๑.๐๘	๒๐,๖๐๐	๒๑,๑๕๐	๑๐๒.๖๗
ยะลา	๑,๔๐๐	๑,๕๓๐	๑๐๙.๒๙	๑,๗๐๐	๑,๘๙๓	๑๑๑.๓๕	๒,๕๐๐	๒,๖๘๐	๑๐๗.๒๐	๔,๐๐๐	๔,๔๐๐	๑๑๐.๐๐	๙,๖๐๐	๑๐,๕๐๓	๑๐๙.๔๑
นราธิวาส	๒,๕๐๐	๒,๖๗๐	๑๐๖.๘๐	๒,๘๐๐	๒,๘๘๙	๑๐๓.๑๘	๒,๐๐๐	๒,๐๑๐	๑๐๐.๕๐	๓,๕๐๐	๓,๖๙๐	๑๐๕.๔๓	๑๐,๘๐๐	๑๑,๒๕๙	๑๐๔.๒๕
สงขลา	๕,๕๐๐	๕,๖๐๐	๑๐๑.๘๒	๓,๘๕๐	๓,๙๘๐	๑๐๓.๓๘	๓,๘๐๐	๓,๙๐๐	๑๐๒.๖๓	๖,๐๐๐	๖,๒๕๐	๑๐๔.๑๗	๑๙,๑๕๐	๑๙,๗๓๐	๑๐๓.๐๓
สตูล	๓๐๐	๔๗๕	๑๕๘.๓๓	๐	๐	-	๑,๒๐๐	๑,๒๕๐	๑๐๔.๑๗	๐	๐	-	๑,๕๐๐	๑,๗๒๕	๑๑๕.๐๐
รวม	**๑๕,๐๐๐**	**๑๕,๙๕๕**	**๑๐๖.๓๗**	**๑๓,๓๕๐**	**๑๓,๘๖๒**	**๑๐๓.๘๔**	**๑๓,๓๐๐**	**๑๓,๖๔๐**	**๑๐๒.๕๖**	**๒๐,๐๐๐**	**๒๐,๙๑๐**	**๑๐๔.๕๕**	**๖๑,๖๕๐**	**๖๔,๓๖๗**	**๑๐๔.๔๑**

เมื่อวิเคราะห์เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟู เพื่อการปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ แบ่งตามรายจังหวัด สามารถสรุปได้ดังนี้

(๑) จังหวัดปัตตานี

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดปัตตานีมีเป้าหมายในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๒๐,๖๐๐ ไร่ แบ่งตามรายปีเท่ากับ ๕,๓๐๐ ไร่ ๔,๐๐๐ ไร่ ๓,๘๐๐ ไร่ และ ๖,๕๐๐ ไร่ ตามลำดับ โดยมีผลการดำเนินงานที่สามารถบรรลุเป้าหมายทุกปี คือ ๕,๖๘๐ไร่ ๕,๑๐๐ ไร่ ๓,๘๐๐ ไร่ และ ๖,๐๐ ไร่ ตามลำดับ คิดเป็นผลสัมฤทธิ์รวมทั้ง ๔ ปี เท่ากับร้อยละ ๑๐๒.๖๗ ตามแผนภาพ ๔ - ๑๒ และรูปภาพ แสดงกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง อาทิ ไถนา ปรับดิน ปรับปรุงหน้าดิน ดังรูปภาพ ๔ - ๑๓

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๕,๖๘๐	๕,๑๐๐	๓,๘๐๐	๖,๕๗๐	๒๑,๑๕๐
เป้าหมาย (ไร่)	๕,๓๐๐	๕,๐๐๐	๓,๘๐๐	๖,๕๐๐	๒๐,๖๐๐

แผนภาพ ๔ - ๑๒ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดปัตตานี

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

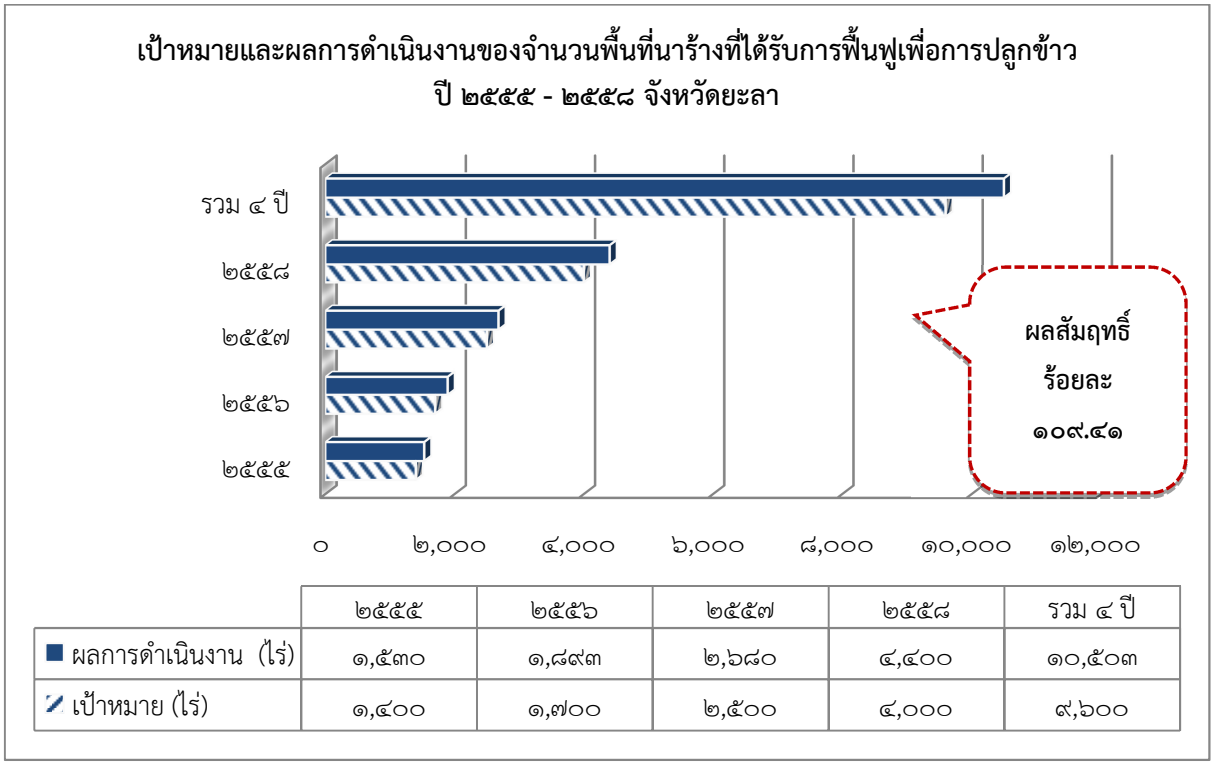

แผนภาพ ๔ - ๑๓ ภาพกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดปัตตานี

(๒) จังหวัดยะลา

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดยะลา มีเป้าหมายในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๗,๔๐๐ ไร่ แบ่งตามรายปีเท่ากับ ๑,๔๐๐ ไร่ ๑,๗๐๐ ไร่ ๒,๕๐๐ ไร่ และ ๔,๐๐๐ ไร่ ตามลำดับ โดยมีผลการดำเนินงานที่สามารถบรรลุเป้าหมายทุกปี คือ ๑,๕๓๐ ไร่ ๑,๘๙๓ไร่ ๒,๖๘๐ไร่ และ ๔,๔๐๐ ไร่ ตามลำดับ คิดเป็นผลสัมฤทธิ์รวมทั้ง ๔ ปีเท่ากับร้อยละ ๑๐๙.๔๑ ดังแสดงแผนภาพ ๔ - ๑๔ และรูปภาพแสดงกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง อาทิ ไถนา ปรับดิน ปรับปรุงหน้าดิน ดังแสดงรูปภาพ ๔ - ๑๕

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๑,๕๓๐	๑,๘๙๓	๒,๖๘๐	๔,๔๐๐	๑๐,๕๐๓
เป้าหมาย (ไร่)	๑,๔๐๐	๑,๗๐๐	๒,๕๐๐	๔,๐๐๐	๙,๖๐๐

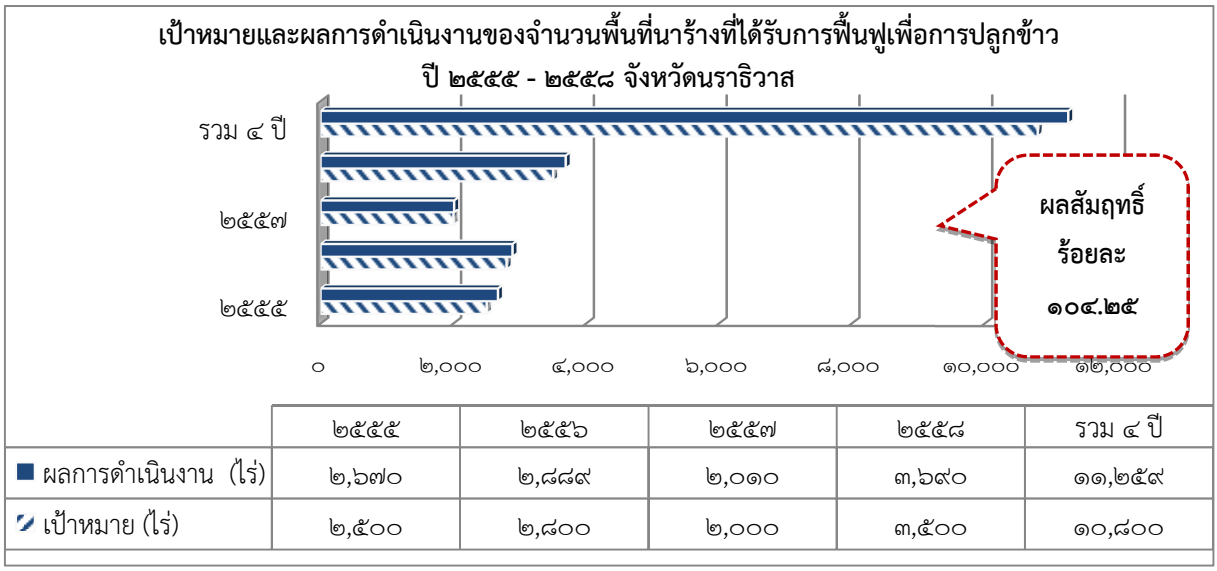
แผนภาพ ๔ - ๑๔ เป้าหมาย และผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดยะลา

แผนภาพ ๔ - ๑๕ ภาพกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดยะลา

(๓) จังหวัด นราธิวาส

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดนราธิวาส มีเป้าหมายในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๑๐,๘๐๐ ไร่ แบ่งตามรายปีเท่ากับ ๒,๕๐๐ ไร่ ๒,๘๐๐ ไร่ ๒,๐๐๐ ไร่ และ ๓,๕๐๐ ไร่ ตามลำดับ โดยมีผลการดำเนินงานที่สามารถบรรลุเป้าหมายทุกปี คือ ๒,๖๗๐ไร่ ๒,๘๘๙ไร่ ๒,๐๑๐ ไร่ และ๓,๖๙๐ไร่ ตามลำดับ คิดเป็นผลสัมฤทธิ์รวมทั้ง ๔ ปีเท่ากับร้อยละ ๑๐๔.๒๕ ดังแสดงแผนภาพ ๔ - ๑๖ และรูปภาพแสดงกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง อาทิ ไถนา ปรับดิน ปรับปรุงหน้าดิน ดังรูปภาพ ๔ - ๑๗

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
■ ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๒,๖๗๐	๒,๘๘๙	๒,๐๑๐	๓,๖๙๐	๑๑,๒๕๙
◪ เป้าหมาย (ไร่)	๒,๕๐๐	๒,๘๐๐	๒,๐๐๐	๓,๕๐๐	๑๐,๘๐๐

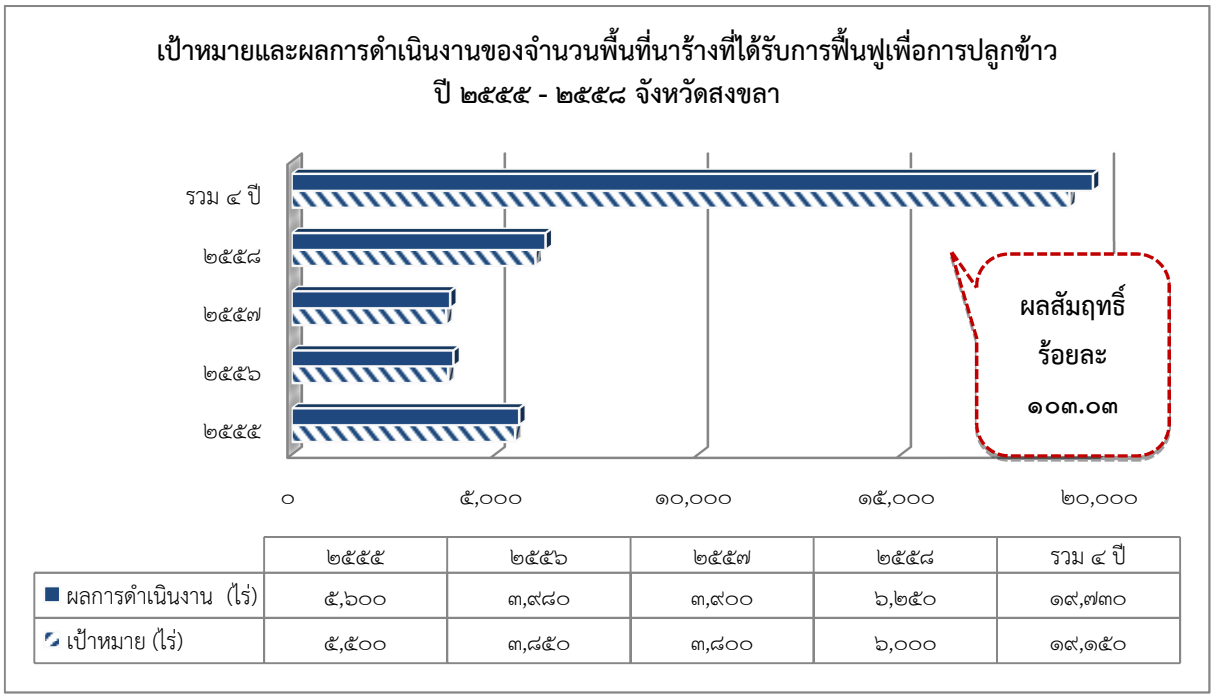
แผนภาพ ๔ - ๑๖ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดนราธิวาส

แผนภาพ ๔ - ๑๗ ภาพกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง เพื่อปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดนราธิวาส

(๔) จังหวัด สงขลา

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดสงขลา มีเป้าหมายในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๑๙,๑๕๐ ไร่ แบ่งตามรายปีเท่ากับ ๕,๕๐๐ ไร่ ๓,๘๕๐ ไร่ ๓,๘๐๐ ไร่ และ๖,๐๐๐ ไร่ ตามลำดับ โดยมีผลการดำเนินงานที่สามารถบรรลุเป้าหมายทุกปี คือ ๕,๖๐๐ ไร่ ๓,๙๘๐ไร่ ๓,๙๐๐ไร่ และ๖,๒๕๐ไร่ ตามลำดับ คิดเป็นผลสัมฤทธิ์รวมทั้ง ๔ ปีเท่ากับร้อยละ ๑๐๓.๐๓ ดังแสดงแผนภาพ ๔-๑๘และรูปภาพแสดงกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง อาทิ ไถนา ปรับดิน ปรับปรุงหน้าดิน ดังแสดงภาพ ๔-๑๙

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๕,๖๐๐	๓,๙๘๐	๓,๙๐๐	๖,๒๕๐	๑๙,๗๓๐
เป้าหมาย (ไร่)	๕,๕๐๐	๓,๘๕๐	๓,๘๐๐	๖,๐๐๐	๑๙,๑๕๐

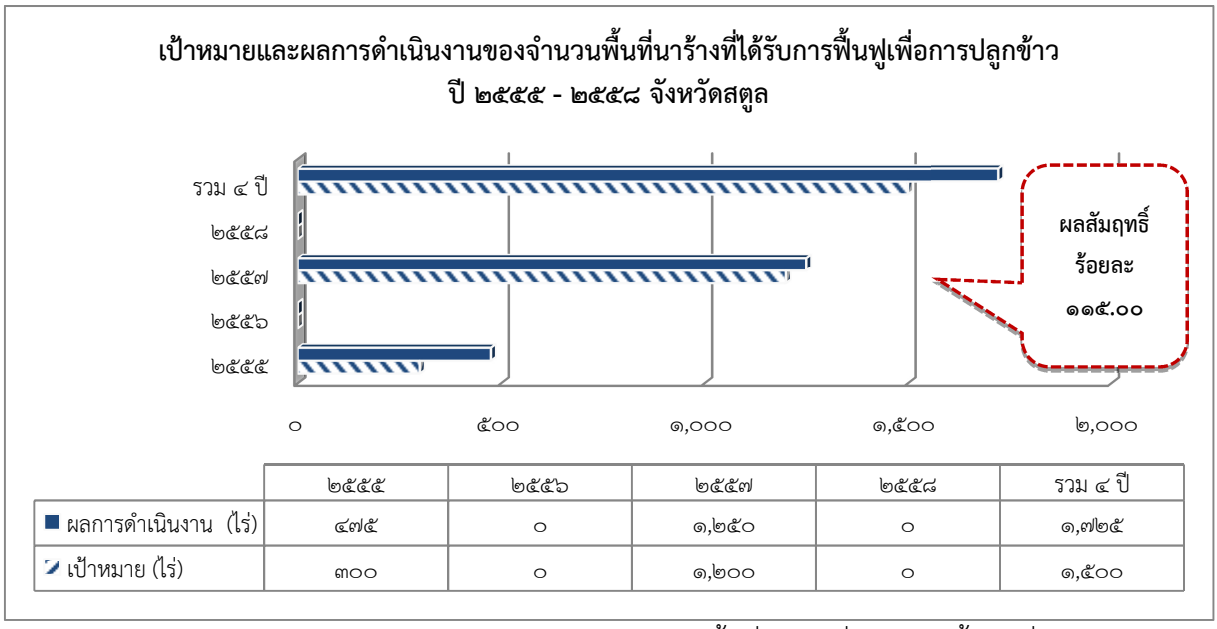
แผนภาพ ๔ - ๑๘ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสงขลา

แผนภาพ ๔ - ๑๙ ภาพกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง เพื่อปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสงขลา

(๕) จังหวัด สตูล

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดสตูล มีเป้าหมายในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง เพื่อปลูกข้าวในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๑,๕๐๐ ไร่ แบ่งตามรายปีเท่ากับ ๓๐๐ ไร่ ๐ ไร่ ๑,๒๐๐ ไร่ และ ๐ ไร่ ตามลำดับ โดยมีผลการดำเนินงานที่สามารถ*ทำได้ตามเป้าหมายทุกปี* คือ ๔๗๕ ไร่ ๐ ไร่ ๑,๒๕๐ ไร่ และ ๐ ไร่ ตามลำดับ คิดเป็นผลสัมฤทธิ์รวมทั้ง ๔ ปีเท่ากับร้อยละ ๑๑๕.๐๐ ดังแสดงแผนภาพ ๔ - ๒๐ และรูปภาพแสดงกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง อาทิ ไถนา ปรับดิน ปรับปรุงหน้าดิน ดังแสดงรูปภาพ ๔ - ๒๑

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๔๗๕	๐	๑,๒๕๐	๐	๑,๗๒๕
เป้าหมาย (ไร่)	๓๐๐	๐	๑,๒๐๐	๐	๑,๕๐๐

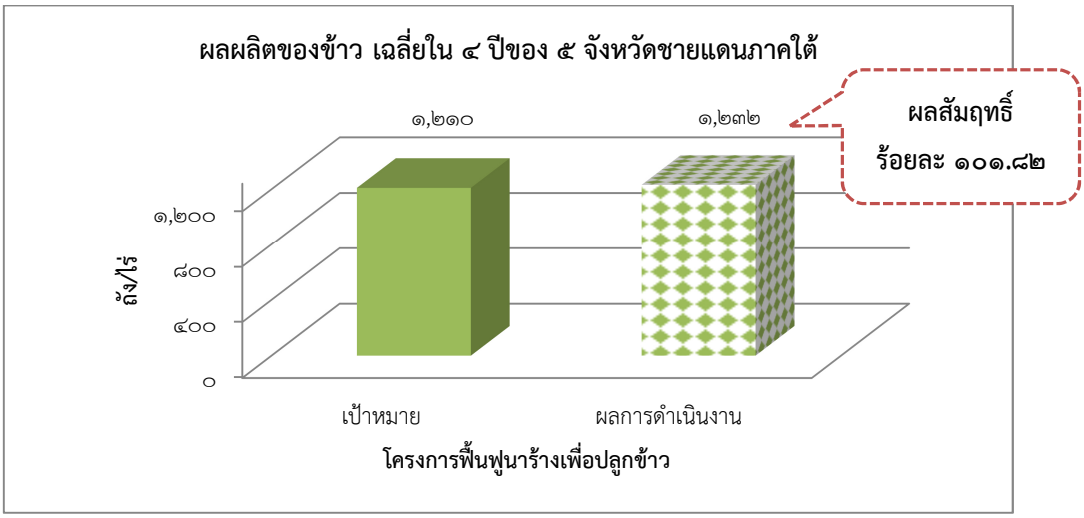
แผนภาพ ๔ - ๒๐ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสตูล

แผนภาพ ๔ - ๒๑ ภาพกิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จังหวัดสตูล

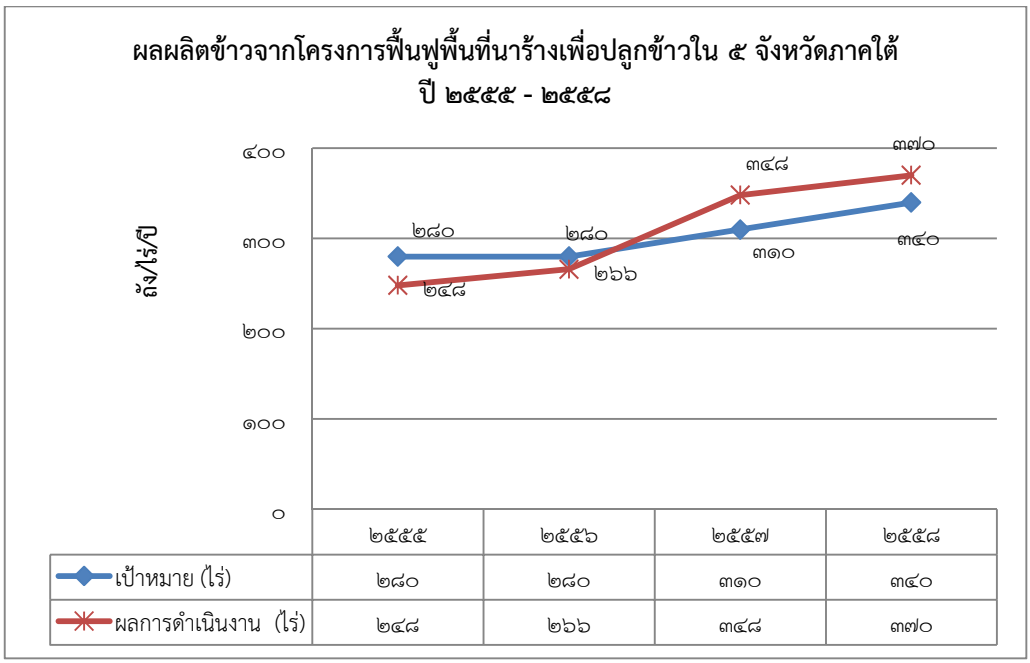
๔.๒.๔.๕ ระดับผลผลิตของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินงานโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ ถึง ๒๕๕๘ โดยมีเป้าหมายผลผลิตของข้าวรวม ๔ ปี เท่ากับ ๑,๐๒๐ ถัง/ไร่ ผลการดำเนินงาน ๑,๒๓๒ ถัง/ไร่ บรรลุเป้าหมายร้อยละ ๑๐๑.๘๒ ดังแสดงตามแผนภาพข้างล่างนี้

แผนภาพ ๔ - ๒๒ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตข้าวในโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

หากพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายปี พบว่าเป้าหมายและผลการดำเนินงานในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวทั้ง๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปี ๒๕๕๕ และปี ๒๕๕๖ มีผลสัมฤทธิ์รวมที่ไม่บรรลุเป้าหมาย คือเท่ากับ ร้อยละ ๘๘.๕๗ และร้อยละ ๙๕ ส่วนปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ มีผลสัมฤทธิ์ที่บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ ๑๑๒.๒๖ และ ร้อยละ ๑๐๘.๘๒ ตามลำดับตามแผนภาพและตารางข้างล่างนี้

แผนภาพ ๔ - ๒๓ จำนวนผลผลิตข้าวที่ได้รับจากโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

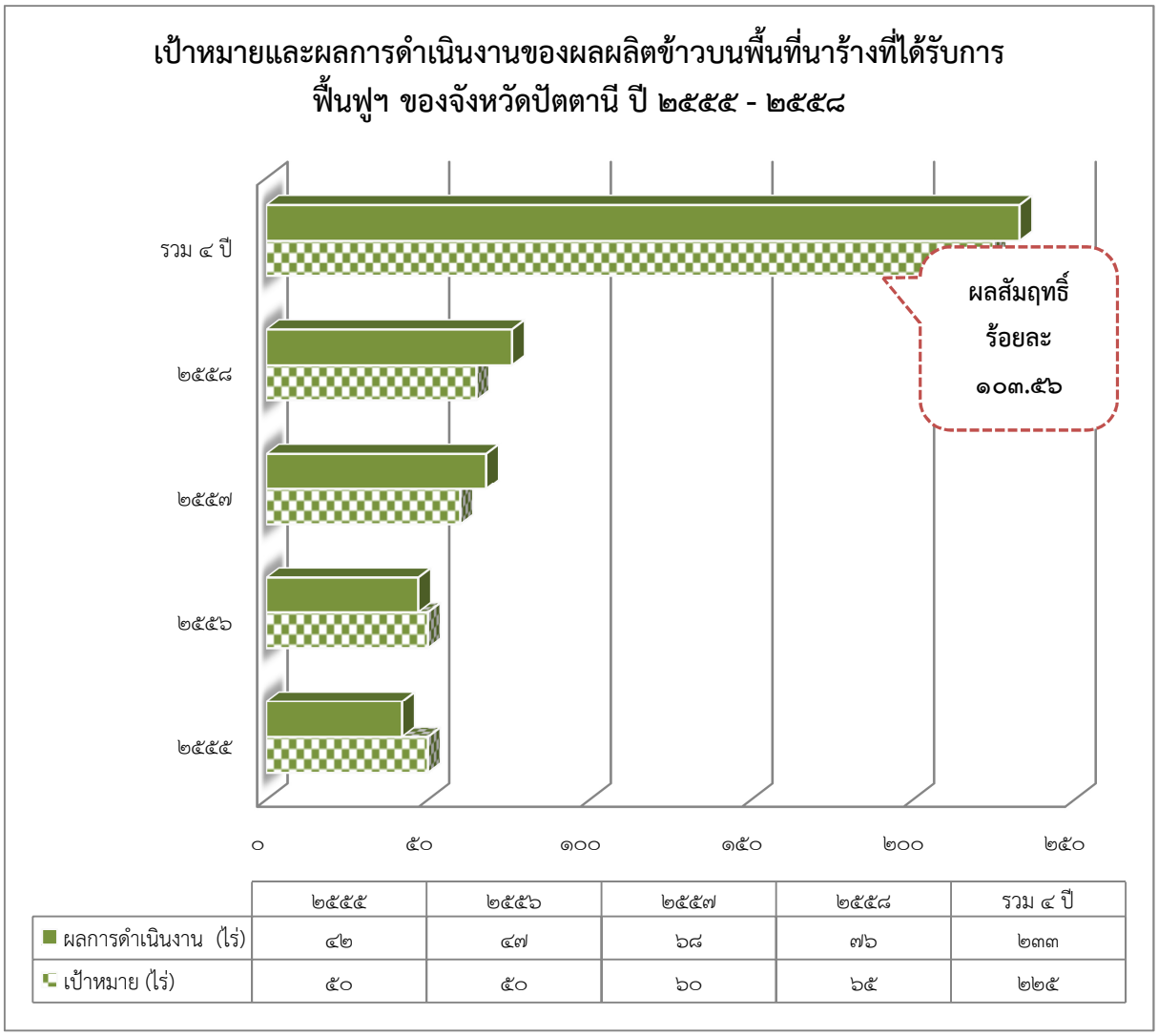
ตาราง ๔ - ๒๕ สรุปผลการดำเนินงานจำนวนผลผลิตที่ได้รับการจากโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

จังหวัด	ผลผลิตของข้าว (เฉลี่ยต่อถัง/ไร่)														
	ปี ๒๕๕๕			ปี ๒๕๕๖			ปี ๒๕๕๗			ปี ๒๕๕๘			รวม ๔ ปี		
	เป้าหมาย (ถัง/ไร่/ปี)	ผลการดำเนินงาน (ถัง/ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (%)	เป้าหมาย (ถัง/ไร่/ปี)	ผลการดำเนินงาน (ถัง/ไร่/ปี)	ผลสัมฤทธิ์ (%)	เป้าหมาย (ถัง/ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ถัง/ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (%)	เป้าหมาย (ถัง/ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ถัง/ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (%)	เป้าหมาย (ถัง/ไร่)	ผลการดำเนินงาน (ถัง/ไร่)	ผลสัมฤทธิ์ (%)
ปัตตานี	๕๐	๔๒	๘๔.๐๐	๕๐	๔๗	๙๔.๐๐	๖๐	๖๘	๑๑๓.๓๓	๖๕	๗๖	๑๑๖.๙๒	๒๒๕	๒๓๓	๑๐๓.๕๖
ยะลา	๔๕	๔๐	๘๘.๘๙	๔๕	๔๕	๑๐๐.๐	๖๐	๖๔	๑๐๖.๖๗	๖๕	๖๙	๑๐๖.๑๕	๒๑๕	๒๑๘	๑๐๑.๔๐
นราธิวาส	๕๕	๕๐	๙๐.๙๑	๕๕	๕๓	๙๖.๓๖	๖๐	๗๒	๑๒๐.๐๐	๖๐	๗๒	๑๒๐.๐๐	๒๓๐	๒๔๗	๑๐๗.๓๙
สงขลา	๗๐	๖๓	๙๐.๐๐	๗๐	๖๔	๙๑.๔๓	๗๐	๗๘	๑๑๑.๔๓	๘๐	๗๙	๙๘.๗๕	๒๙๐	๒๘๔	๙๗.๙๓
สตูล	๖๐	๕๓	๘๘.๓๓	๖๐	๕๗	๙๕.๐๐	๖๐	๖๖	๑๑๐.๐๐	๗๐	๗๔	๑๐๕.๗๑	๒๕๐	๒๕๐	๑๐๐.๐๐
รวม	**๒๘๐**	**๒๔๘**	**๘๘.๕๗**	**๒๘๐**	**๒๖๖**	**๙๕.๐๐**	**๓๑๐**	**๓๔๘**	**๑๑๒.๒๖**	**๓๔๐**	**๓๗๐**	**๑๐๘.๘๒**	**๑,๒๑๐**	**๑,๒๓๒**	**๑๐๑.๘๒**

เมื่อวิเคราะห์เป้าหมายและผลการดำเนินงานของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อการปลูกข้าว ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ แบ่งตามรายจังหวัด สามารถสรุปได้ ดังนี้

(๑) จังหวัด ปัตตานี

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดปัตตานี มีเป้าหมายด้านผลผลิตข้าวในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๒๒๕ ถัง/ไร่/ปี มีผลการดำเนินงานรวม ๒๓๓ ถัง/ไร่/ปี (คิดเป็นผลสัมฤทธิ์ร้อยละ ๑๐๓.๕๖) สำหรับปี ๒๕๕๕ และปี ๒๕๕๖ ไม่บรรลุเป้าหมาย (ผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๘๔ และ๙๔ ตามลำดับ) ส่วน ปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ บรรลุเป้าหมายสัมฤทธิ์ ร้อยละ ๑๑๓.๓๓ และ ๑๑๖.๙๒ ตามลำดับ ดังแสดงแผนภาพข้างล่างนี้

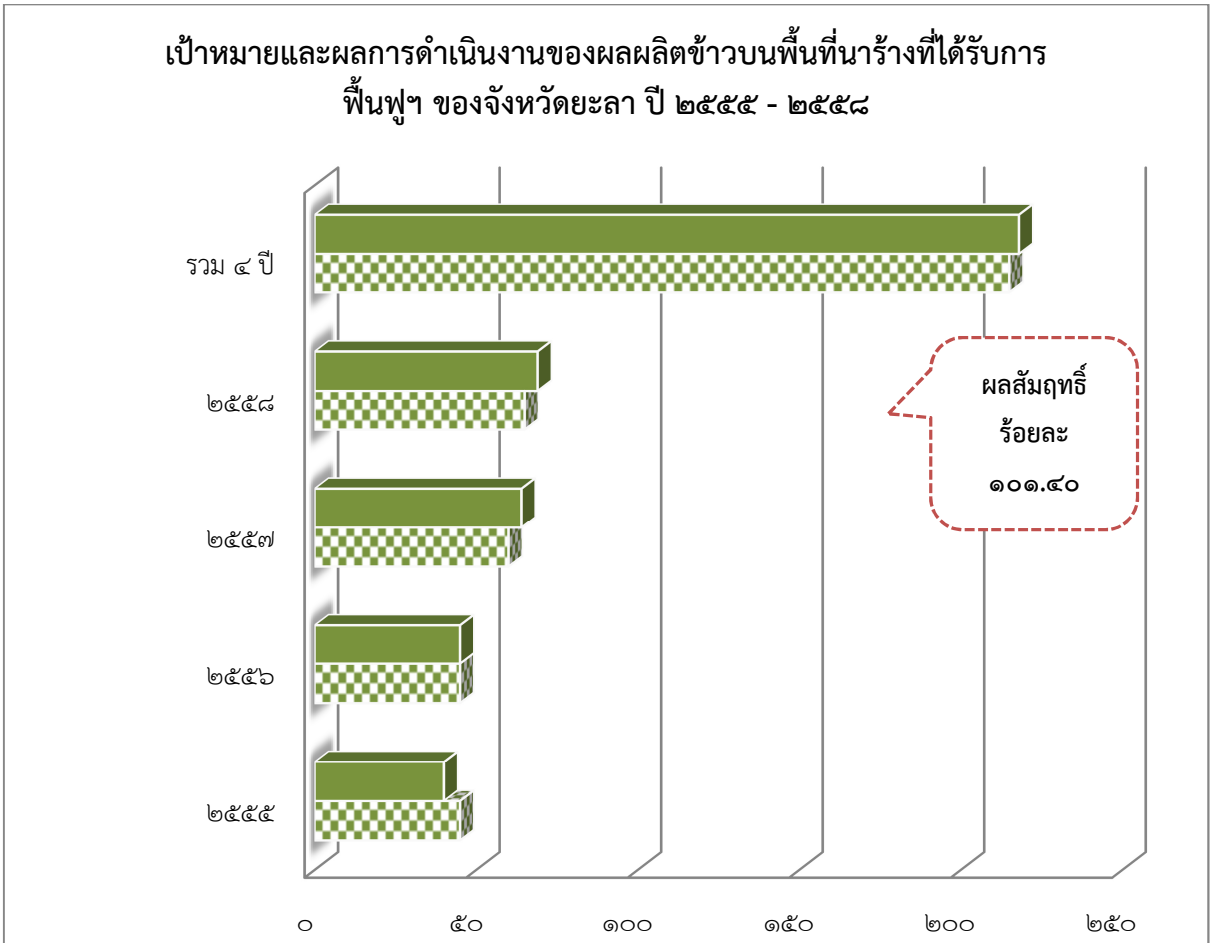

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๔๒	๔๗	๖๘	๗๖	๒๓๓
เป้าหมาย (ไร่)	๕๐	๕๐	๖๐	๖๕	๒๒๕

แผนภาพ ๔ - ๒๔ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

(๒) จังหวัดยะลา

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดยะลา มีเป้าหมายด้านผลผลิตข้าวในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๒๑๕ ถัง/ ไร่/ปี มีผลการดำเนินงานรวม ๒๑๘ ถัง/ไร่/ปี (คิดเป็นผลสัมฤทธิ์ร้อยละ ๑๐๑.๔๐) สำหรับปี ๒๕๕๕ ไม่บรรลุเป้าหมาย (ผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๘๘.๘๙) ส่วน ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ บรรลุเป้าหมายสัมฤทธิ์ ร้อยละ ๑๐๐.๐๐, ๑๐๖.๖๗ และ๑๐๖.๑๕ ตามลำดับ ดังแสดงแผนภาพข้างล่างนี้

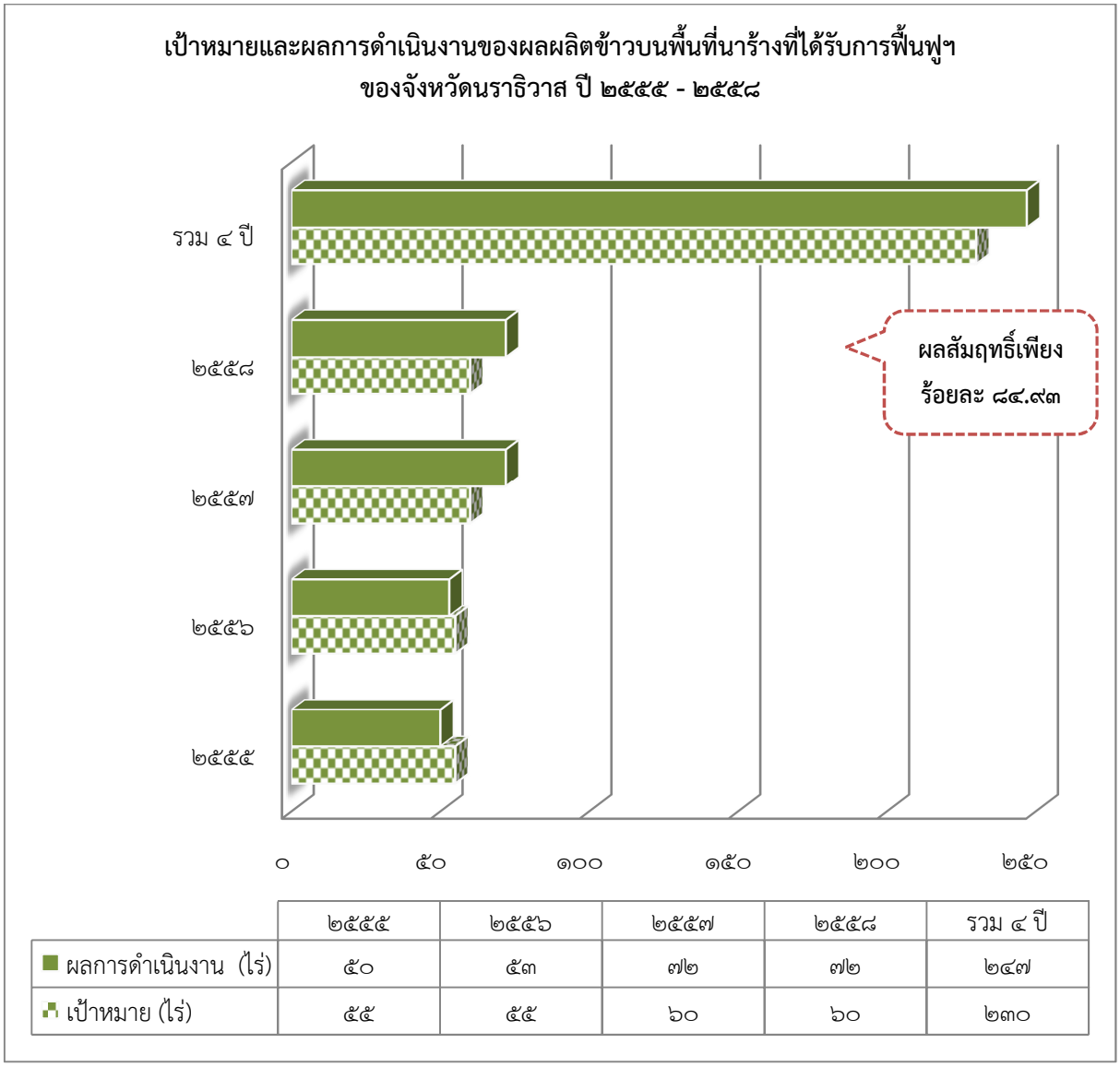
	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๔๐	๔๕	๖๔	๖๙	๒๑๘
เป้าหมาย (ไร่)	๔๕	๔๕	๖๐	๖๕	๒๑๕

แผนภาพ ๔ - ๒๕ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดยะลา ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๓) จังหวัดนราธิวาส

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดนราธิวาส มีเป้าหมายด้านผลผลิตข้าวในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๒๓๐ ถัง/ ไร่/ปี มีผลการดำเนินงานรวม ๒๔๗ ถัง/ไร่/ปี (คิดเป็นผลสัมฤทธิ์ร้อยละ ๑๐๗.๓๙) สำหรับปี ๒๕๕๕ และ ปี ๒๕๕๖ ไม่บรรลุเป้าหมาย (ผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๙๐.๙๑ และ ๙๖.๓๖ ตามลำดับ) ส่วน ปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ บรรลุเป้าหมายสัมฤทธิ์ ร้อยละ ๑๒๐ และ๑๒๐ ตามลำดับดังแสดงแผนภาพข้างล่างนี้

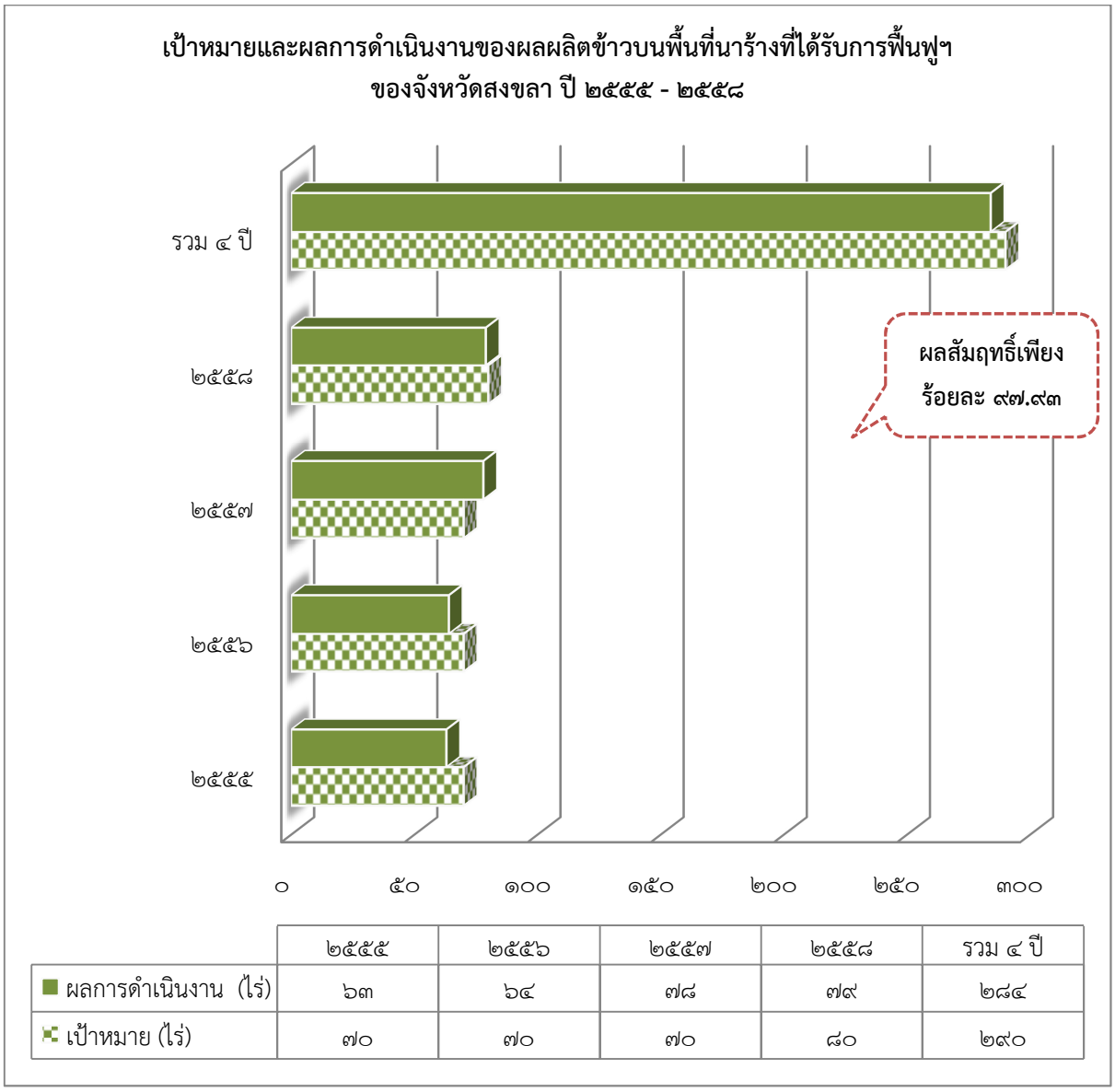

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๕๐	๕๓	๗๒	๗๒	๒๔๗
เป้าหมาย (ไร่)	๕๕	๕๕	๖๐	๖๐	๒๓๐

แผนภาพ ๔ - ๒๖ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดนราธิวาส ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

(๔) จังหวัดสงขลา

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดสงขลา มีเป้าหมายด้านผลผลิตข้าวในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๒๙๐ ถัง/ ไร่/ปี มีผลการดำเนินงานรวม ๒๘๔ ถัง/ไร่/ปี (คิดเป็นผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๙๗.๙๓) สำหรับปี ๒๕๕๕ ปี ๒๕๕๖ และ ปี ๒๕๕๘ ไม่บรรลุเป้าหมาย (ผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๙๐, ๙๑.๔๓ และ ๙๘.๗๕ ตามลำดับ) ส่วน ปี ๒๕๕๗ บรรลุเป้าหมายสัมฤทธิ์ ร้อยละ ๑๑๑.๔๓ ดังแสดงแผนภาพข้างล่างนี้

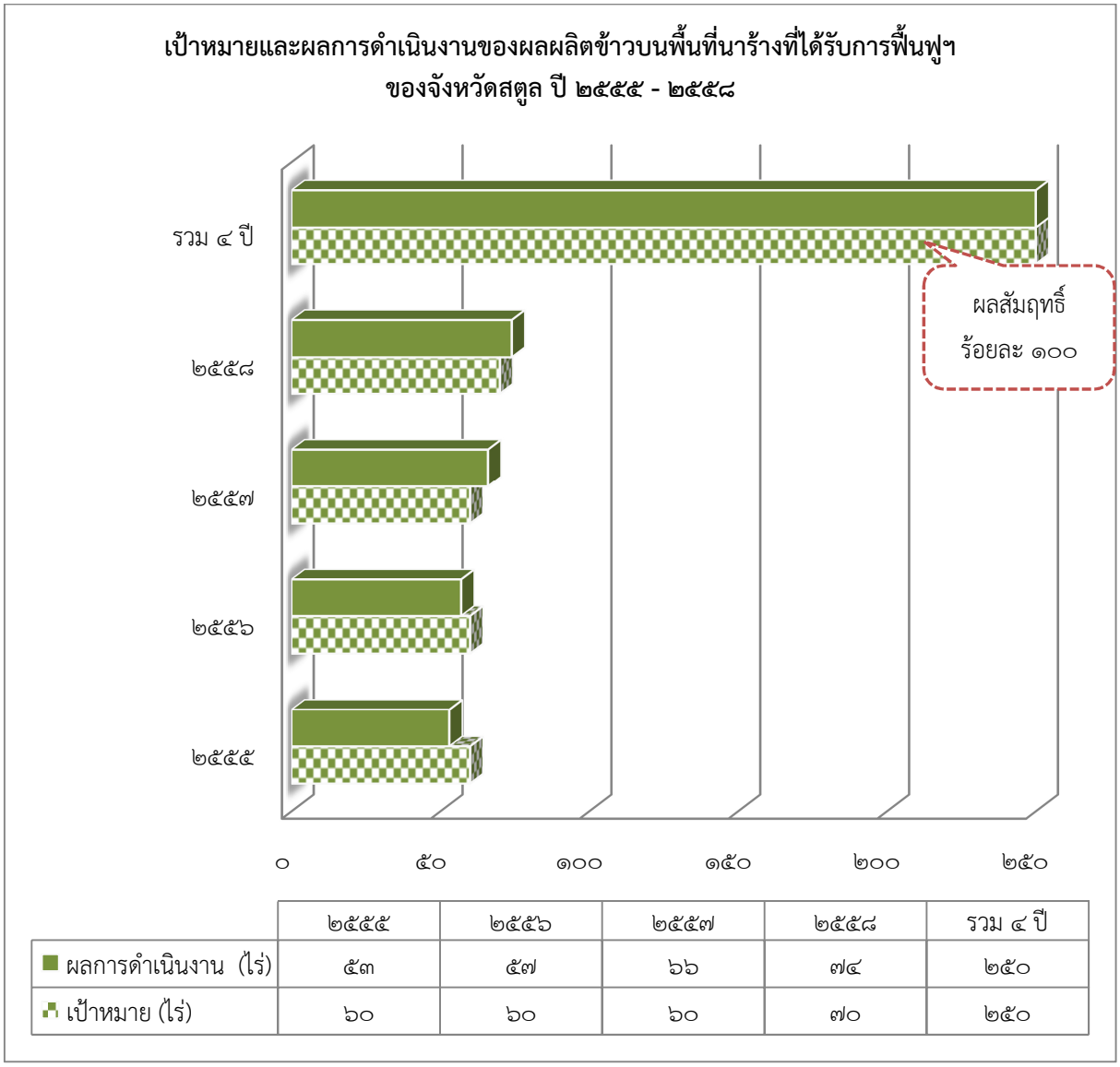
	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๖๓	๖๔	๗๘	๗๙	๒๘๔
เป้าหมาย (ไร่)	๗๐	๗๐	๗๐	๘๐	๒๙๐

แผนภาพ ๔ - ๒๗ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดสงขลา ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(๕) จังหวัดสตูล

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ทางจังหวัดสตูล มีเป้าหมายด้านผลผลิตข้าวในโครงการฯ รวมเท่ากับ ๒๕๐ ถัง/ ไร่/ปี มีผลการดำเนินงานรวม ๒๕๐ ถัง/ไร่/ปี (คิดเป็นผลสัมฤทธิ์ร้อยละ ๑๐๐) สำหรับปี ๒๕๕๕ และ ปี ๒๕๕๖ ไม่บรรลุเป้าหมาย (ผลสัมฤทธิ์เพียงร้อยละ ๘๘.๓๓ และ ๙๕ ตามลำดับ) ส่วน ปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ บรรลุเป้าหมายสัมฤทธิ์ ร้อยละ ๑๑๐ และ๑๐๕.๗๑ ตามลำดับดังแสดงแผนภาพข้างล่างนี้

	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	รวม ๔ ปี
ผลการดำเนินงาน (ไร่)	๕๓	๕๗	๖๖	๗๔	๒๕๐
เป้าหมาย (ไร่)	๖๐	๖๐	๖๐	๗๐	๒๕๐

แผนภาพ ๔ - ๒๘ เป้าหมายและผลการดำเนินงานของผลผลิตข้าวบนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดสตูล ปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๓ สรุปผลการวิจัย - โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากประชากร ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ (๑) คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ในกรมพัฒนาพัฒนาที่ดินและผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภาคีองค์กรอื่น ๆ รวมทั้งหมด ๔๑ คน เพื่อร่วมทำการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ และทำการถอดบทเรียนและวิธีปฏิบัติเป็นเลิศของโครงการฯ ส่วนกลุ่มเป้าหมายกลุ่มที่ (๒) คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จะเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย โดยมีประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ จำนวน ๑๑,๒๒๓ คน และมีกลุ่มตัวอย่างที่ถูกคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน ๓๘๗ คน ที่ระดับความคาดเคลื่อนร้อยละ ๕

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม ๒ ชุด คือ ชุดที่ ๑ แบบประเมินการสำรวจผลสัมฤทธิ์โดยใช้ซิปโมเดล (CIPP Model) โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามประกอบด้วย ๕ ตอน คือ ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปและระดับความรู้เกี่ยวกับข้าวของผู้เชี่ยวชาญ ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านบริบทความสอดคล้อง (Context Assessment Criteria) ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria) ตอนที่ ๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านกระบวนการบริหารจัดการโครงการ (Process Assessment Criteria) และตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฯ ปลูกข้าว

ส่วน ชุดที่ ๒ เป็นแบบประเมินการสำรวจผลสัมฤทธิ์โดยใช้ซิปโมเดล (CIPP Model) โดยสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ แบบสอบถามการประเมินนี้จะแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้ ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปและระดับความรู้เกี่ยวกับข้าวของเกษตรกร ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกร ในด้านกระบวนการ - การมีส่วนร่วม (Process Assessment Criteria) ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกร ในด้านผลผลิต (Product Assessment Criteria) แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ ๓.๑ การประเมินความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ๓.๒ การประเมินระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกร และ๓.๓ การประเมินระดับผลกระทบของโครงการต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้ค่าสถิติเชิงพรรณา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่ การทดสอบสมมติฐานโดยการใช้ค่า pair t - test โดยนำเสนอผลการวิจัยในรูปแผนภูมิ ตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลสรุปการวิจัยเรื่องการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสรุปได้ ดังนี้

๔.๓.๑ ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านบริบท (Context Evaluation)

การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านบริบท ประกอบด้วยความสอดคล้องต่อหลักการและเหตุผลของโครงการ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ในการจัดทำโครงการ ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านบริบทพบว่าโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเหมาะสมด้านบริบทในระดับที่มาก (คะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๔๗) คือ มีความสอดคล้องมากต่อหลักการและเหตุผลของโครงการ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๖๑) มีความสอดคล้องมากกับวัตถุประสงค์โครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง (คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๖) และมีความเหมาะสมมากกับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ (คะแนนเฉลี่ย ๓.๒๔)

๔.๓.๒ ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man) ด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money) ด้านความพร้อมของต้นกล้าข้าวเครื่องมือเทคโนโลยีวัสดุ อุปกรณ์และคุรุภัณฑ์ (Material) และด้านความพร้อมของการจัดการดำเนินโครงการ (Method) ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเหมาะสมด้านความพร้อมของปัจจัยนำเข้าในระดับที่มาก (คะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๕๖) เมื่อพิจารณาจำแนกลงไปพบว่า โครงการฯ มีความพร้อมในด้านบุคคลากร (Man) งบประมาณ (Money) การจัดการดำเนินโครงการ (Method) และเครื่องมือ (Material) อยู่ในระดับที่มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย ๓.๖๓ ๓.๖๓ ๓.๔๒ และ๓.๕๕ ตามลำดับ

๔.๓.๓ ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการบริหารจัดการโครงการ (Process Evaluation) โดยผู้เชี่ยวชาญ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการบริหารจัดการของโครงการฯ ปลูกข้าวโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมสอดคล้องในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๔๖) ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้มีความเห็นในระดับเหมาะสมมากที่สุดต่อกระบวนการบริหารโครงการฯ ๑ ด้านคือด้านออกแบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (คะแนน ๔.๕๑) ซึ่งถือว่ามีการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม สอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ส่วนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ในระดับมากมี ๑ ข้อ คือด้านการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ (คะแนน ๔.๒๐) กระบวนการจัดหาต้นกล้าข้าว (คะแนน ๓.๙๕)

๔.๓.๔ ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการ - การมีส่วนร่วม (ProcessEvaluation) โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่ามีส่วนร่วมในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๔๓) จำแนกเป็นการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม การมีส่วนร่วมด้านความคิด และที่มีผลการประเมินในระดับมาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย ๓.๕๓ และ๓.๔๙ ตามลำดับ ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ยังอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนน ๓.๒๖)

๔.๓.๕ ผลสรุปการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิต (ProductEvaluation)

๔.๓.๕.๑ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

ผลการประเมินความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่าเกษตรกรมีระดับความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย ๒.๗๘) แต่หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ จะมีความรู้ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย ๔.๑๑) ทั้งนี้เกษตรกรฯมีระดับผลต่างคะแนนเฉลี่ยที่ห่าง

มากที่สุดคือความรู้ด้านการนิเวศน์วิทยาของข้าว รองลงมาคือ ความรู้ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูกข้าว

สำหรับทางด้านผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูกด้านนิเวศน์วิทยาของข้าวด้านวิทยาการการปลูกข้าว และด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว ทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งในภาพรวมและในทุกหัวข้อย่อยมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๓.๕.๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกร

การประเมินสัมฤทธิ์ด้านผลผลิต - ระดับความคาดหวังก่อนการดำเนินโครงการฯ และความพึงพอใจหลังการดำเนินโครงการฯ พบว่าในภาพรวม เกษตรกรฯมีความคาดหวังก่อนการดำเนินโครงการฯ ในระดับมาก (คะแนน ๓.๕๐) และมีความพึงพอใจในระดับมากหลังเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการ (คะแนน ๓.๘๗) เมื่อจำแนกลงไปพบว่าเกษตรกรมีความคาดหวังต่อโครงการในระดับที่ปานกลางถึงมากในทั้ง ๔ ด้าน และเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อโครงการในด้านประโยชน์ที่ได้รับฯ นอกจากนี้ทางผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว มีความพึงพอใจหลังเข้าร่วมโครงการฯ มากกว่าความคาดหวังก่อนเข้าร่วมโครงการ ทั้ง ๔ ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๓.๕.๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบของโครงการฟื้นฟูฯ เพื่อปลูกข้าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบของโครงการฯ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความเห็นว่าโครงการฯ จะมีผลกระทบในทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับที่มาก (คะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๕๙) เมื่อจำแนกลงมาพบว่าเกษตรกรฯ มีความเห็นถึงผลกระทบทางด้านสังคม (คะแนนเฉลี่ยรวม ๓.๘๗) ในเรื่องโครงการฯ มีส่วนสนับสนุนให้เกิดความสงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญรองลงมาเป็นเรื่องโครงการฯ ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่ให้ดีขึ้น

ทางด้านความเห็นต่อผลกระทบทางเศรษฐกิจ ที่ได้ในระดับมากที่สุด โครงการฯ สร้างการมีงานทำและอาชีพในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ (คะแนน ๔.๓๒) และโครงการฯ การทำให้เกิดการปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คะแนน ๔.๒๘) ส่วนด้านความเห็นต่อผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือเรื่องโครงการฯ ช่วยฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมของพื้นที่นาร้างอย่างมีนัยสำคัญ

๔.๓.๕.๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - จำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกข้าว

การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - จำนวนพื้นที่นาร้างที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ในภาพรวมมีผลการดำเนินงานรวมที่ประสบผลสัมฤทธิ์เกินเป้าหมาย (๑๐๔.๔๑%) ทั้งนี้เมื่อจำแนกลงไปในแต่ละปี พบว่ามีจำนวนพื้นที่นาร้างรวมที่ได้รับการฟื้นฟูเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดภาคใต้ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือมีผลการดำเนินงานที่เกินเป้าหมายทุกปีและมีผลสัมฤทธิ์รวมที่เกินเป้าหมายตามรายละเอียดดังนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ปี ๒๕๕๕ มีผลการดำเนินงานสูงกว่าเป้าหมาย คิดเป็น ๑๐๖.๓๗%
ปี ๒๕๕๖ มีผลการดำเนินงานสูงกว่าเป้าหมาย คิดเป็น ๑๐๓.๘๔%
ปี ๒๕๕๗ มีผลการดำเนินงานสูงกว่าเป้าหมาย คิดเป็น ๑๐๒.๕๖%
ปี ๒๕๕๘ มีผลการดำเนินงานสูงกว่าเป้าหมาย คิดเป็น ๑๐๔.๕๕%

๔.๓.๕.๕ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับผลผลิตข้าวของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

การประเมินผลสัมฤทธิ์ ด้านระดับผลผลิตข้าวของโครงการฯ ปลูกข้าวนั้น พบว่าโครงการฯ บรรลุเป้าหมาย ๑๐๑.๘๒% โดยมีเป้าหมายผลผลิตของข้าวรวม ๔ ปี เท่ากับ ๑,๒๑๐ ถัง/ไร่/ปี ขณะที่ผลผลิตของข้าวรวม ๔ ปี เท่ากับ ๑,๒๓๒ ถัง/ไร่/ปี

หากพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายปี เป้าหมายและผลการดำเนินงานในการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวของ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในแต่ละปี พบว่า ปี ๒๕๕๕ และปี ๒๕๕๖ มีผลสัมฤทธิ์รวม ๕ จังหวัด ที่ไม่บรรลุเป้าหมาย คือ ปี ๒๕๕๕ มีผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมาย คือ ๘๘.๕๗% ปี ๒๕๕๖ มีผลสัมฤทธิ์ด้านระดับการผลิตข้าวอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมาย คือ ๙๕% ปี ๒๕๕๗ มีผลสัมฤทธิ์ด้านระดับการผลิตข้าวอยู่ในระดับสูงกว่าเป้าหมาย คือ ๑๑๒.๒๖% ปี ๒๕๕๘ มีผลสัมฤทธิ์ด้านระดับการผลิตข้าวอยู่ในระดับสูงกว่าเป้าหมาย คือ ๑๐๘.๘๒%

๔.๔ สรุปท้ายบท

การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มจากการทำการศึกษาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยอาศัยแบบประเมินการสำรวจผลสัมฤทธิ์ด้วยวิธีการประเมินแบบ CIPP Model เป็นเครื่องมือ ซึ่งประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เมื่อได้ข้อมูลแล้วจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณา (ได้แก่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) รวมถึงค่าสถิติเชิงอนุมาน (ได้แก่ การทดสอบสมมติฐานโดยการใช้ค่า pair t - test)

สำหรับผลการประเมินสัมฤทธิ์ในแต่ละด้าน พบว่าทุกด้านของการประเมิน มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการจัดการมีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรอยู่ในเกณฑ์ที่มากส่วนด้านผลผลิต (เรื่องความรู้) เกษตรกรมีระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้นมากหลังเข้าร่วมโครงการฯ ด้านผลผลิต (เรื่องความพึงพอใจ) เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับที่มากต่อทุกด้าน ด้านผลผลิต (เรื่องผลกระทบ) เกษตรกรมีความเห็นว่าโครงการฯ มีผลกระทบในระดับมากทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านผลผลิต - เรื่องจำนวนพื้นที่นาร้าง พบว่าโครงการฯ มีผลสัมฤทธิ์เกินเป้าหมายทุกปีในทุกจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสำหรับด้านผลผลิต-เรื่องระดับผลผลิตข้าว นั้น พบว่าบรรลุเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ร้อยละ ๑๐๑.๘๒

บทที่ ๕
สรุปผลการดำเนินงานด้านจำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลง การถอดบทเรียน วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ และแผนปฏิบัติการ
(Lessoned Learn, Best Practice and Action Plan)

จากบทก่อนหน้า เมื่อได้ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้วยวิธี CIPPModel ครบทุกองค์ประกอบแล้ว ในบทนี้จะสรุปผลงานทางด้านจำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงของทั้งสองโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันและโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าวของ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ รวมถึงการดำเนินการถอดบทเรียนและวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ รวมถึงการกำหนดแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ตามรายละเอียดดังข้างล่างนี้

๕.๑ สรุปผลการดำเนินโครงการทั้งสอง ด้านจำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลง

จากข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (เมษายน ๒๕๕๙) ระบุว่าจากการสำรวจพื้นที่นาร้างใน ๕ จังหวัด มีพื้นที่ในการทำนาทั้งหมด ๑,๓๓๙,๑๒๔ ไร่ แบ่งออกเป็นพื้นที่นาที่ยังใช้การปกติ ๑,๑๒๕,๘๓๙ ไร่ (๘๔.๐๗%) และพื้นที่นาร้าง ๒๑๓,๒๘๕ ไร่ (๑๕.๙๓%) โดยกรมพัฒนาที่ดิน ได้กำหนดเป้าหมาย ๓๐,๐๐๐ ไร่ แบ่งเป็นโครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้าง เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ๑๐,๐๐๐ ไร่งบประมาณ ๑๐๒ ล้านบาท และโครงการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว ๒๐,๐๐๐ ไร่ งบประมาณ ๒๖.๕๒ ล้านบาท

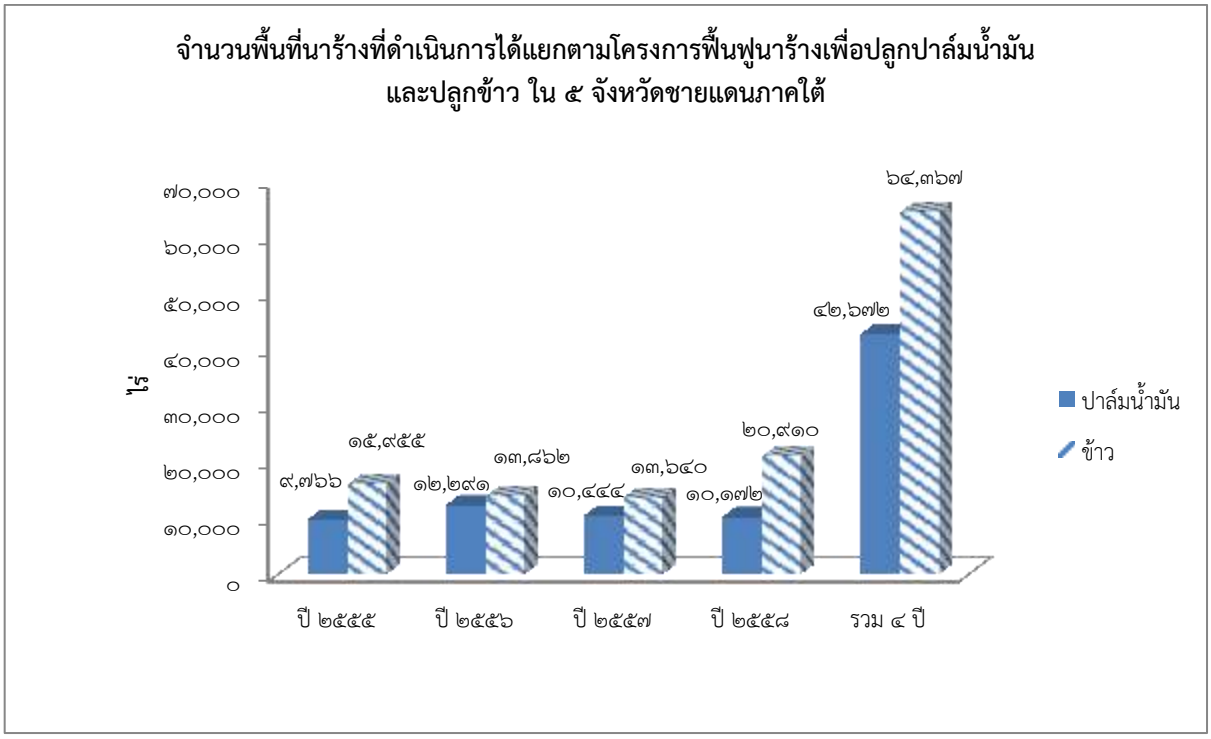
จากที่กล่าวมาแล้วในบทที่ ๓ (หัวข้อสรุปผลการวิจัย โครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน) และบทที่ ๔ (หัวข้อสรุปผลการวิจัย โครงการฯ ปลูกข้าว) พบว่าการดำเนินงานโครงการฯ ด้านจำนวนพื้นที่นาร้างที่ดำเนินการได้เป็นไปตามเป้าหมายทุกปีทั้งสองโครงการฯ เมื่อรวมผลลัพธ์พื้นที่นาร้างที่ดำเนินการไปได้ทั้งสองโครงการฯ ตลอด ๔ ปี แล้วจะมีจำนวน ๑๐๗,๐๓๙ ไร่ ซึ่งคิดเป็น ๕๐.๑๙% ของพื้นที่นาร้างทั้งหมดใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ตาราง ๕ - ๑ และแผนภาพ ๕ - ๑) สำหรับจำนวนพื้นที่นาร้างที่ดำเนินการได้รวมสองโครงการฯ ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ นั้นดังแผนภาพ ๕ - ๒

จำนวนพื้นที่นาร้างสะสมที่ลดลงหลังดำเนินโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันและปลูกข้าว เพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีสัดส่วนร้อยละของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงสะสม ต่อ พื้นที่นาร้างทั้งหมดใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้ ปี ๒๕๕๕ ลดลง ๑๒.๐๖% ปี ๒๕๕๖ ลดลง ๒๔.๓๒% ปี ๒๕๕๗ ลดลง ๓๕.๖๑% ปี ๒๕๕๘ ลดลง ๔๐.๑๙% ดังรายละเอียดตามแผนภาพ ๕ - ๓ และสัดส่วนพื้นที่นาร้างสะสมต่อพื้นที่นาร้างทั้งหมดของแต่ละปี แสดงตามแผนภาพ ๕ - ๔ ถึง ๕ - ๗

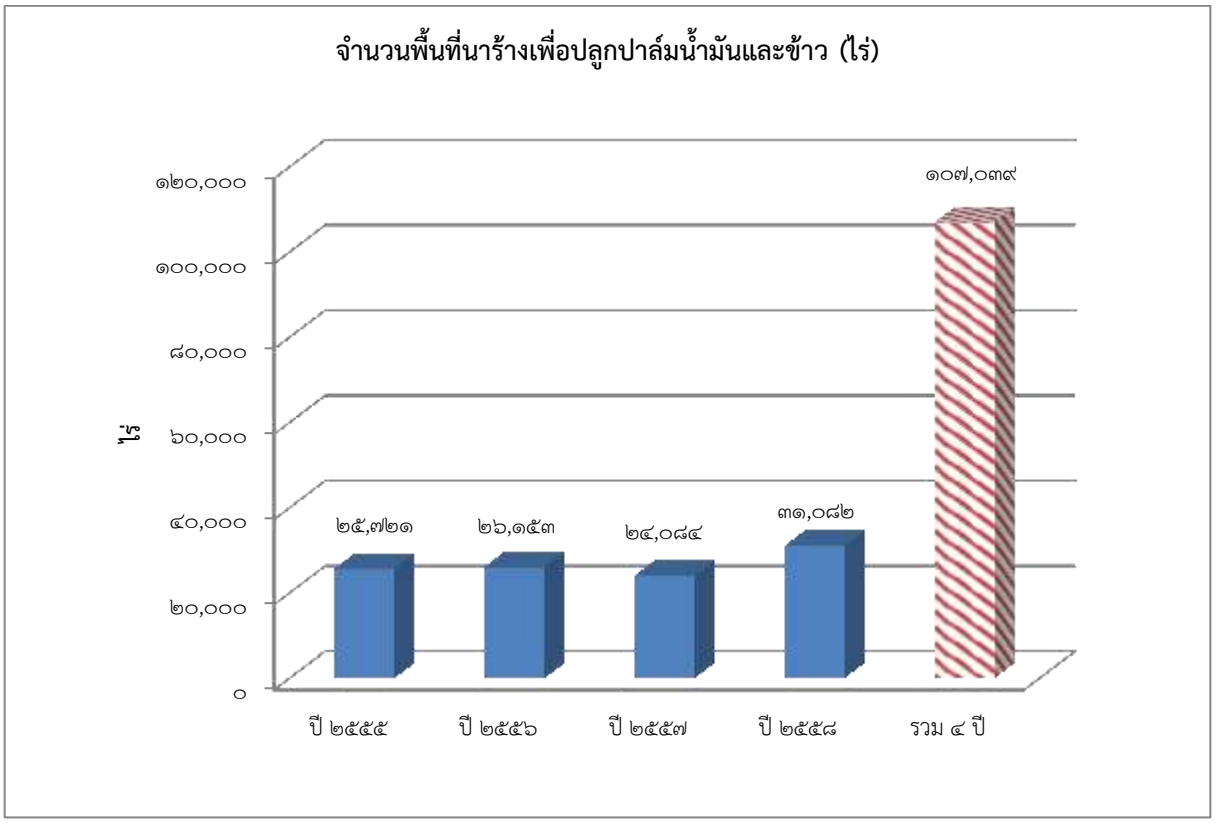
ตาราง ๕ - ๑ จำนวนพื้นที่นาร้างที่ดำเนินการได้ตามโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และข้าว

จำนวนพื้นที่นาร้างที่ดำเนินการได้ตามโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันและข้าว (ไร่)					
ปี	**๒๕๕๕**	**๒๕๕๖**	**๒๕๕๗**	**๒๕๕๘**	**รวม ๔ ปี**
พื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน (ไร่)	๙,๗๖๖	๑๒,๒๙๑	๑๐,๔๔๔	๑๐,๑๗๒	๔๒,๖๗๒
พื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว (ไร่)	๑๕,๙๕๕	๑๓,๘๖๒	๑๓,๖๔๐	๒๐,๙๑๐	๖๔,๓๖๗
รวมพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันและข้าว (ไร่)	**๒๕,๗๒๑**	**๒๖,๑๕๓**	**๒๔,๐๘๔**	**๓๑,๐๘๒**	**๑๐๗,๐๓๙**
จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงหลังทำโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง (สะสม)	**๒๕,๗๒๑**	**๕๑,๘๗๔**	**๗๕,๙๕๘**	**๑๐๗,๐๓๙**	
สัดส่วน (ร้อยละ) ของจำนวนพื้นที่นาร้างลดลงต่อพื้นที่นาร้างทั้งหมดใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้	**๑๒.๐๖**	**๒๔.๓๒**	**๓๕.๖๑**	**๕๐.๑๙**	

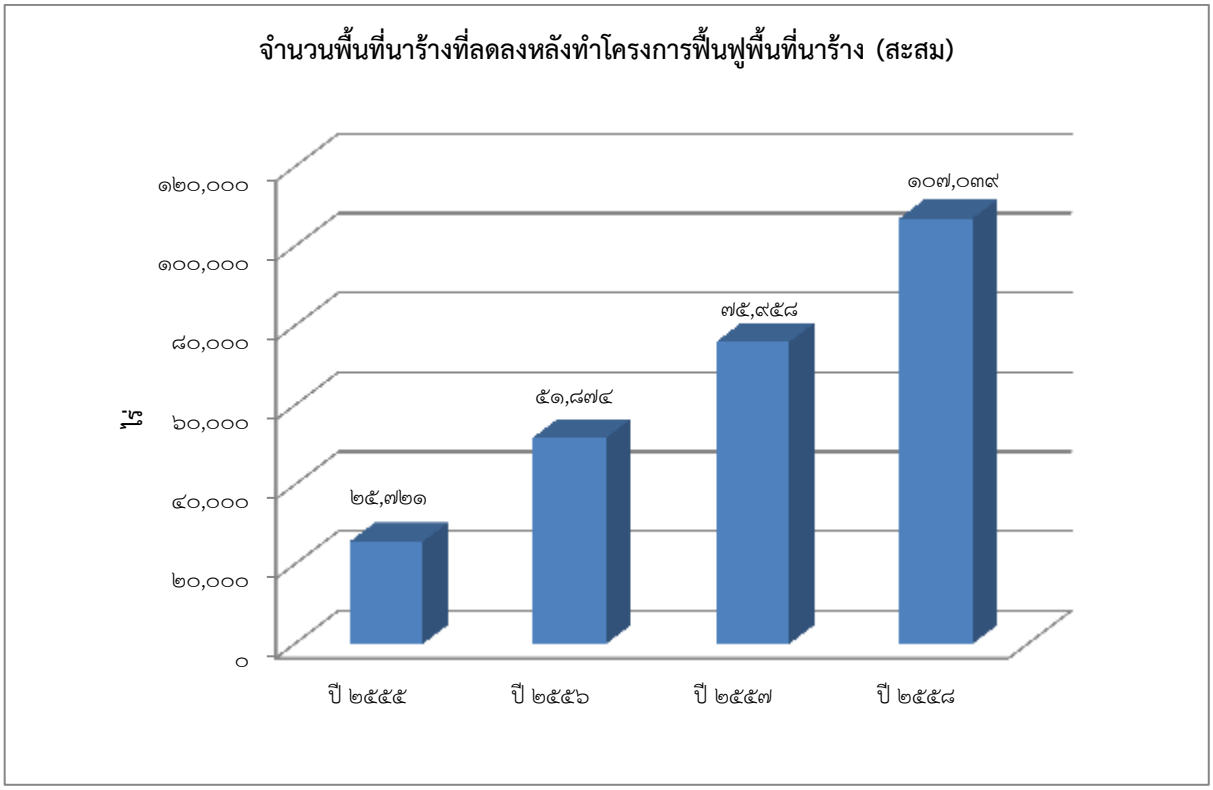
ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

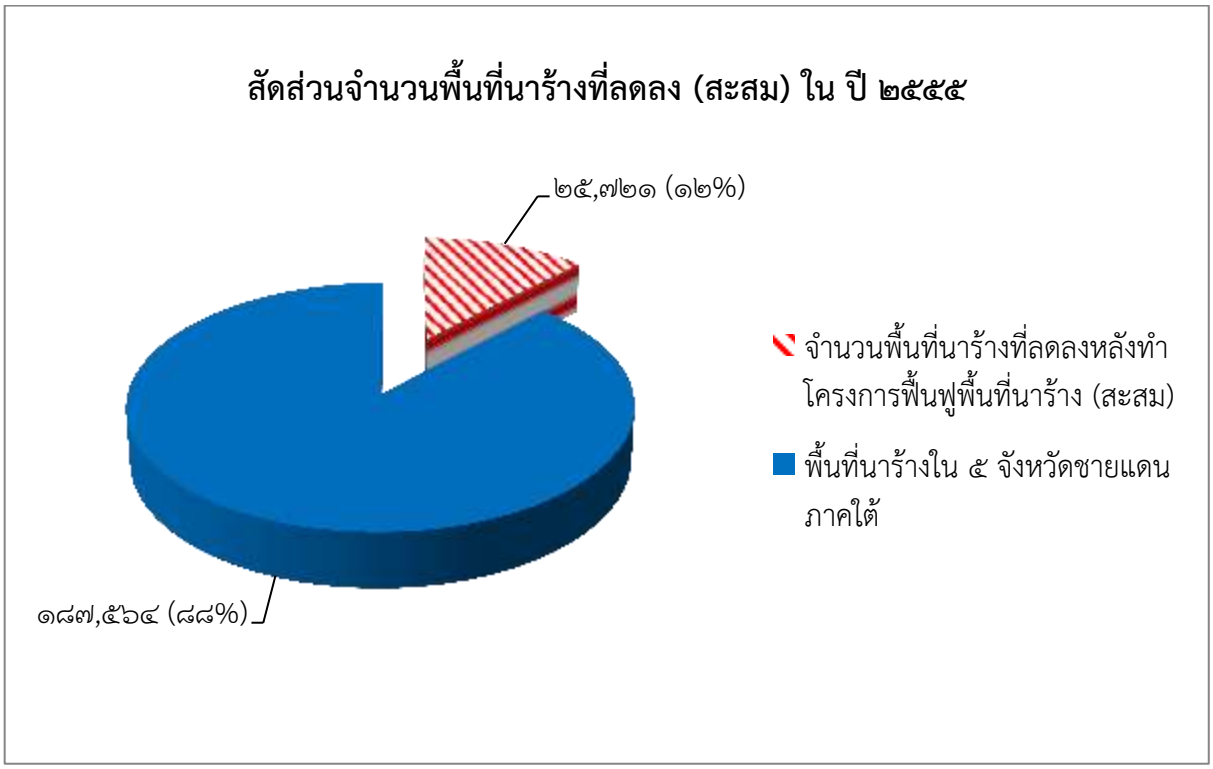
แผนภาพ ๕ - ๑ จำนวนพื้นที่นาร้าง (ไร่) ที่ดำเนินการได้แยกตามโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และปลูกข้าว ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

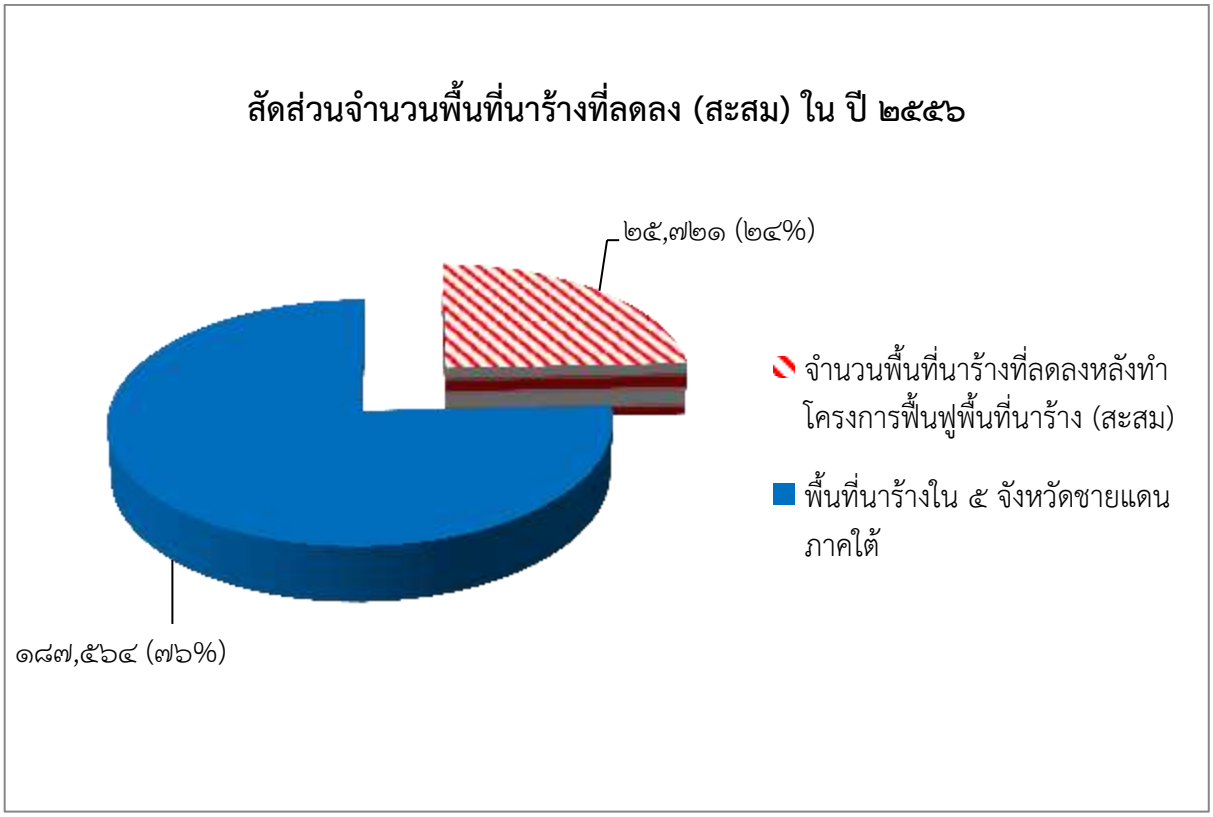
แผนภาพ ๕ - ๒ จำนวนพื้นที่นาร้าง (ไร่) ที่ดำเนินการรวมภายใต้โครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และปลูกข้าว ใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

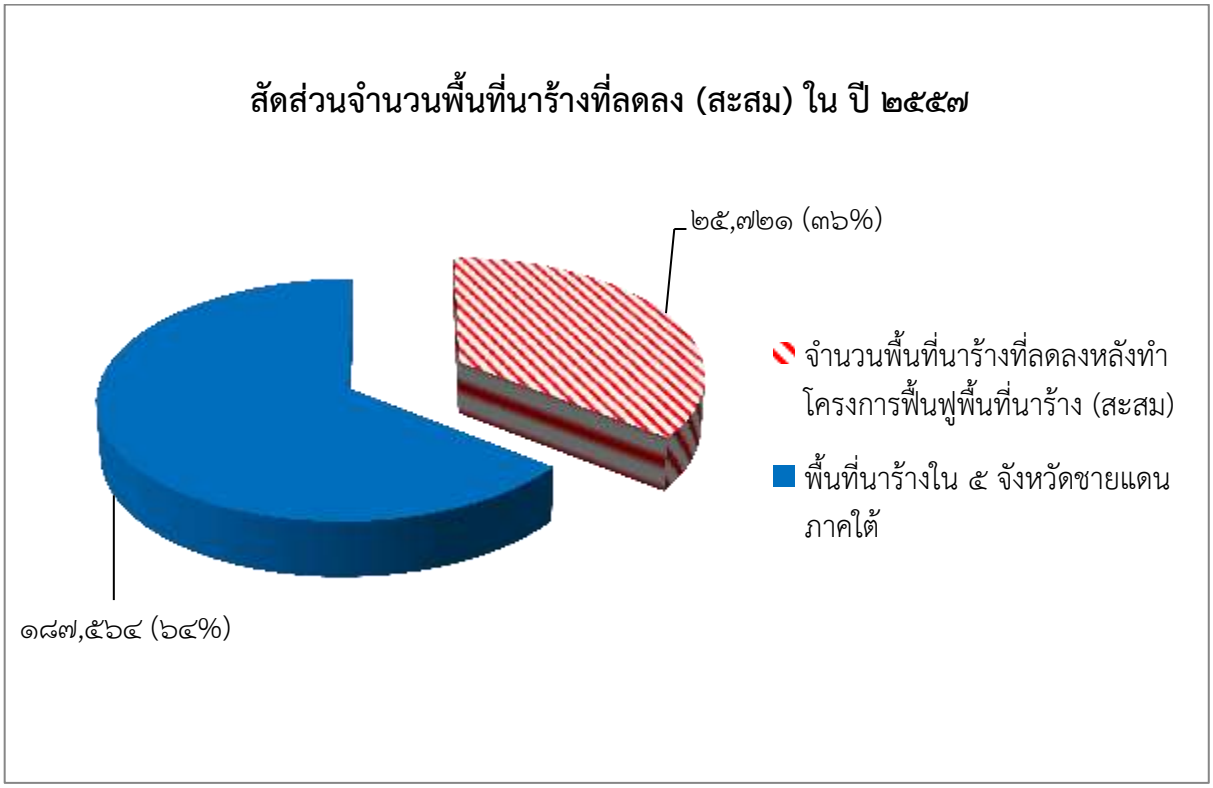
แผนภาพ ๕ - ๓ จำนวนพื้นที่นาร้างสะสมที่ลดลงหลังทำโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

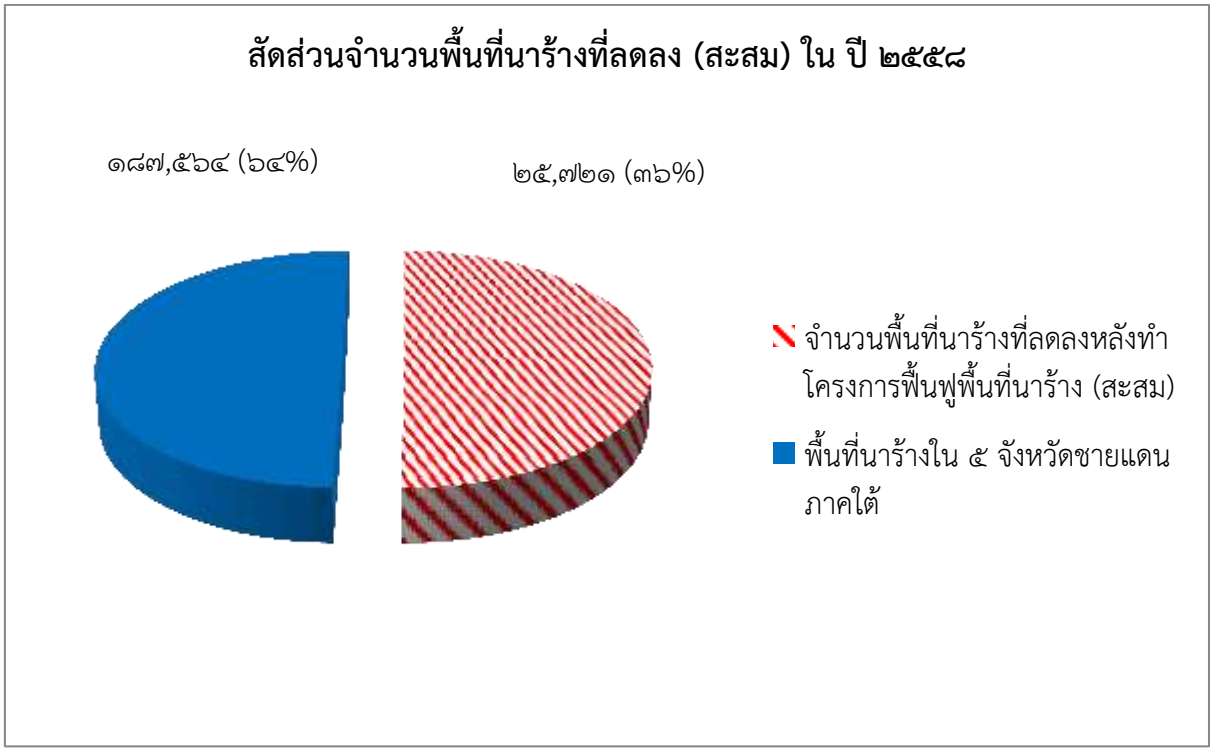
แผนภาพ ๕ - ๔ จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงหลังทำโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง (สะสม) ปี ๒๕๕๕

แผนภาพ ๕ - ๕ จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงหลังทำโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง (สะสม) ปี ๒๕๕๖

แผนภาพ ๕ - ๖ จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงหลังทำโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง (สะสม) ปี ๒๕๕๗

แผนภาพ ๕ - ๗ จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงหลังทำโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้าง (สะสม) ปี ๒๕๕๘

๕.๒ การถอดบทเรียน (Lessoned Learn)

หลังจากการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันและโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว โดยใช้วิธี CIPP Model ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นลุล่วงไปแล้วนั้น คณะผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัยได้พบข้อสังเกตของเหตุการณ์หลายอย่างที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานโครงการซึ่งน่าจะเป็นความรู้ที่มีคุณค่าและสามารถนำไปปฏิบัติต่อได้ในอนาคตอาจเรียกว่า “บทเรียน” ซึ่งจะช่วยให้ไม่เกิดการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการถอดบทเรียนเมื่อสิ้นสุดโครงการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการรวบรวมความรู้ในระยะยาวสำหรับคณะทำงานหรือผู้วิจัยท่านอื่น ๆต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดต้นแบบการทำงานที่ดี หรือวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ทำให้รูปแบบกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดความเข้าใจปัญหาการทำงานอย่างเป็นระบบ และเกิดการพัฒนายุทธศาสตร์การทำงานในระยะต่อไป ส่วนประโยชน์ของการถอดบทเรียนในระยะสั้นนั้น จะทำให้เกิดการปรับปรุงปรับปรุงเทคนิคการทำงาน การถอดบทเรียนจะเป็นกระบวนการกลุ่มที่ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เกิดการขับเคลื่อนงานไปในทิศทางเดียวกัน แนวทางการทำงานปรับเปลี่ยนได้ทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโครงการ ชุมชน สังคม และทำให้ผลการดำเนินงานโครงการดีขึ้น

ภายหลังดำเนินโครงการเสร็จสิ้น คณะผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัยได้ระดมสมองเพื่อทำการถอดบทเรียนทั้งสองโครงการฯ คือ การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว พร้อมทั้งแสดงอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ รวมถึงการจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง (Blueprint for Improvement) ดังตารางนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๕ - ๒ การถอดบทเรียนของโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันและโครงการฯ ปลูกข้าว

หัวข้อการถอดบทเรียนของการบริหารโครงการฯ ของกรมพัฒนาที่ดิน (Lesson Learn)	อุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ (Obstacle of Project Accomplishment)	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง (Blueprint for Improvement)
๑. ขาดผังโครงสร้างองค์กร การบริหารโครงการที่ชัดเจน (Lack of Project Organization Chart)	● การบริหารโครงการไม่สามารถระบุขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบของทีมโครงการได้อย่างชัดเจนทำให้เป็นอุปสรรคต่อการตรวจติดตามความคืบหน้าและผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	● จัดทำผังโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการโครงการ (Project Organization Chart) โดยกำหนดรายละเอียดหน้าที่ (Job Description) อำนาจความรับผิดชอบ (Authority) และอำนาจการตรวจสอบ (Accountability) ของสมาชิกโครงการ
๒. นักวิชาการและเจ้าหน้าที่โครงการฯ ยังขาดความเข้าใจในการบริหารโครงการในบริบทความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	● การดำเนินกิจกรรมโครงการฯ บางกิจกรรมขาดยุทธวิธีที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทและสถานะการณ์ในพื้นที่ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการฯ	● จัดโปรแกรมการฝึกอบรมนักวิชาการและเจ้าหน้าที่โครงการฯ ให้เข้าใจบริบทและสถานะการณ์ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ เช่น พหุวัฒนธรรม วิถีชุมชนเกษตร น้อมนำยุทธศาสตร์ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” เป็นต้น
๓. ขาดการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงของการดำเนินโครงการฯ เพื่อนำมาใช้ในการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง	● ปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ของการดำเนินโครงการฯ ขาดมาตรการป้องกันแก้ไข และบรรเทา ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	● การจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงโครงการ (Project Risk ManagementPlan) เพื่อวางมาตรการจัดการความเสี่ยงที่เป็นระบบ และแผนสำรองและแผนฉุกเฉิน (Back Up Plan and Contingency Plan)
๔. การประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารโครงการฯ ยังขาดประสิทธิภาพและขาดประสิทธิผล	● ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ได้รับข่าวสารและข้อมูลโครงการฯ ไม่ครบถ้วน ไม่ทั่วถึงและไม่ครอบคลุมซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการ	● การจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์โครงการเชิงรุก โดยใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่หลากหลายรวมถึงภาษาถิ่น เช่น เวทีชาวบ้าน วิทยุชุมชน Social Media เป็นต้น
๕. เอกสารและสื่อการถ่ายทอดความรู้ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันและการปลูกข้าวให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ยังขาดความครบถ้วนและสมบูรณ์	● เป็นอุปสรรคต่อภาระกิจการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ รวมถึงเกษตรกรอาจไม่สามารถนำความรู้การปฏิบัติในพื้นที่จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ	● การทบทวนความพร้อมของการจัดทำเอกสารและสื่อการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวข้องรวมถึงการคิดริเริ่มการนำสื่ออิเลคโทรนิคเข้ามาสนับสนุน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๕ - ๒ (ต่อ)

หัวข้อการถอดบทเรียนของการบริหารโครงการฯ ของกรมพัฒนาที่ดิน (Lesson Learn)	อุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ (Obstacle of Project Accomplishment)	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง (Blueprint for Improvement)
๖. ขาดกลไกและช่องทางการรับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการดำเนินงานโครงการฯ	● เป็นอุปสรรคต่อการปรับเปลี่ยนยุทธวิธีในการบริหารดำเนินโครงการฯ และการปรับปรุงกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับ ข้อมูลข้อเท็จจริง และสถานะการณ์ในพื้นที่	● การพัฒนากลไกและช่องทางการรับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Information) เพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารการดำเนินงานโครงการฯ เช่น การสำรวจความคิดเห็นของเกษตรกร รวมถึงการเปิดช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน เป็นต้น
๗. ขาดระบบการรวบรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันและปลูกข้าว	● ขาดความยั่งยืน (Sustainability) ของการพัฒนาพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ● ไม่สามารถนำองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อโครงการที่มีลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่น ๆ	● การคิดริเริ่มวางแผนการพัฒนา “ศูนย์การเรียนรู้พัฒนาพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันและปลูกข้าว” เพื่อเป็นศูนย์ต้นแบบการบริหารโครงการให้กับพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ เพื่อเป็นการขยายผลการพัฒนา
๘. ฝ่ายบริหารโครงการฯ ขาดเครื่องมือสนับสนุนในการประเมินตรวจติดตามประเมินผลสำเร็จของโครงการฯ ในระยะต่าง ๆ ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติงาน	● ฝ่ายยริหารขาดข้อมูลในการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารโครงการฯ ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมของโครงการฯ ให้บรรลุเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่ตั้งไว้	● การพัฒนาการวัดผลงานเชิงดุลยภาพ : (Balanced Scorecard) เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินผลติดตามผลการดำเนินงานของโครงการฯ ของฝ่ายบริหาร
๙. ขาดมาตรฐานการจัดทำรายงานผลสัมฤทธ์ของโครงการฯ ของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ ในแต่ละพื้นที่/จังหวัด (สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๒)	● เป็นอุปสรรคต่อการนำข้อมูลและสถิติต่าง ๆ มาทำการรวบรวมวิเคราะห์และสรุปเพื่อใช้ในการตัดสินใจเพื่อการบริหารโครงการฯ	● การจัดวางมาตรฐานระบบรายงานนผลสัมฤทธ์ของโครงการฯ เพื่อให้มีรูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำเสนอเป็นมาตรฐานเดียวกัน
๑๐. ขาดระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูล/ข่าวสารระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ ในแต่ละพื้นที่/จังหวัด (สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๒) เพื่อให้สามารถนำวิธีการแก้ปัญหาของพื้นที่หนึ่งไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่น ๆ ของโครงการฯ ได้	● ไม่เกิดการประสานพลัง (Synergy) ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ ในการใช้ข้อมูล/ข่าวสารร่วมกันเพื่อสร้างให้เกิด อรรถประโยชน์ต่อการบริหารโครงการฯ	● การพัฒนากลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูล/ข่าวสารระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ ในแต่ละพื้นที่/จังหวัด (สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๒) เพื่อสนับสนุนให้เกิดการประสานพลังในใช้ข้อมูลร่วมกัน
๑๑. ขาดการจัดทำระบบฐานข้อมูล (Database System) ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่เป็นระบบ	● ขาดเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าและผลงานของของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ	● การจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการบริหารโครงการฯ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๕.๓ วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัยได้ร่วมกันระดมสมองเพื่อจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อการปรับปรุงพัฒนากระบวนการดำเนินการโครงการฯ ในอนาคตให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยได้ช่วยกันสรุปกระบวนการทำงานในแต่ละขั้นตอนของโครงการที่จะช่วยให้ประสบผลสำเร็จ ถือว่าเป็นขั้นตอนที่ต้องการการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อหาส่วนที่ดีที่สุด โดยมีรายละเอียดของวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ดังตารางข้างล่างนี้

ตาราง ๕ - ๓ วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศของทั้งสองโครงการฯ

หัวข้อวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ	ประโยชน์ที่ได้รับ	ขั้นตอนการปฏิบัติที่เป็นเลิศ
๑. การบูรณาเทคโนโลยีระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) และ โปรแกรมแบบจำลองพืช (PLANGRO) เพื่อวางแผนโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน	๑. เทคโนโลยี ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) ● สามารถสำรวจข้อมูลพื้นที่นาร้างได้ครบถ้วนแม้แต่พื้นที่ที่ไม่สามารถเข้าถึงได้เพื่อนำไปวางแผนการจัดการที่ดินเพื่อการฟื้นฟู โดยใช้แผนที่การใช้ที่ดิน (Land Use Map) เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ ● สามารถทราบข้อมูลกลุ่มชุดดินในพื้นที่นาร้างเพื่อนำไปวางแผนวิธีการฟื้นฟูคุณสมบัติดินให้เหมาะสมโดยใช้แผนที่กลุ่ม ชุดดิน (Soil Map) เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ ๒. เทคโนโลยี โปรแกรมแบบจำลองพืช (PLANGRO) ● สามารถใช้วิเคราะห์จำลองการเจริญเติบโตของพืช	๑. การสร้างฐานข้อมูลคัดเลือกพื้นที่การใช้ที่ดินัดเลือกพื้นที่การใช้ที่ดินตามที่กำหนด จากฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ของแผนที่สภาพการใช้ที่ดินรายจังหวัดของกรมพัฒนาที่ดิน ปี ๒๕๔๔ นำมาคัดเลือกพื้นที่ที่ต้องการซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตเหมาะสมได้แก่ พื้นที่นาร้าง พื้นที่ทิ้งร้าง พื้นที่ลุ่ม พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม พื้นที่ดินเปรี้ยวและพื้นที่ปลูกยางพาราในดินที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว จากนั้นนำมารวมข้อมูลให้เป็นพื้นที่เดียวกันทั้งภูมิภาค ๒. ซ้อนทับทางคณิตศาสตร์ (Intersection) ข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินเชิงเลขกับข้อมูลดินเชิงเลข (ด้วยโปรแกรม ArcView) เพื่อให้ข้อมูลการใช้ที่ดินได้คัดเลือกไว้แล้วมีข้อมูลเชิงอรรถาธิบาย (Attribute) ด้านคุณสมบัติของดิน (ตามกลุ่มชุดดิน) ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลเชื่อมโยงในการนำไปใช้วิเคราะห์เพื่อประเมินศักยภาพการผลิตปาล์มน้ำมันของแต่ละกลุ่มชุดดินโดยโปรแกรมแบบจำลองพืช ๓. การประเมินผลผลิตปาล์มด้วยแบบจำลองโปรแกรม LANTGRO แบบจำลองการปลูกพืช PLANTGRO ช่วยในการประเมินความเหมาะสมของดินในการปลูกพืช สามารถประเมินผลผลิตพืช โดยเฉพาะไม้ยืนต้น แสดงข้อจำกัดของปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช โดยใช้วิธีการจัดชั้นคุณภาพ (Ranking) จากข้อมูลปัจจัยแวดล้อมรวม ๒๐ ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช เช่น ดิน อากาศ และอื่น ๆ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๕ - ๓ (ต่อ)

หัวข้อวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ	ประโยชน์ที่ได้รับ	ขั้นตอนการปฏิบัติที่เป็นเลิศ
๒. การบริหารโครงการฯ ของกรมพัฒนาที่ดิน โดยพัฒนากลไกการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในและนอกพื้นที่โดยมีหน่วยงานพันธมิตรที่มีบทบาทต่อการขับเคลื่อนโครงการฯ รวม ๑๙ หน่วยงาน	๑. สร้างการประสานพลัง (Synergy) ในการขับเคลื่อนโครงการฯ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ภายใต้พลวัติความไม่สงบของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒. กลไกการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในและนอกพื้นที่ทำให้สามารถเข้าใจปัญหาพื้นที่ชายแดนภาคใต้แบบองค์รวม (Holistic View) จึงทำให้การแก้ปัญหานาร้างสามารถแก้ปัญหาได้ถูกประเด็นและตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ตรงจุด	๑. การวิเคราะห์เชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องร่วมกับหน่วยงานพันธมิตรเพื่อนำมาเป็นแนวทางการจัดทำแผนโครงการฯ เชิงบูรณาการ ๒. การจัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานพันธมิตรเพื่อระดมสมองในการกำหนดกลยุทธ์การนำแผนโครงการฯ สู่การปฏิบัติ ๓. น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” มาเป็นแนวทางการบริหารจัดการโครงการฯ
๓. การบริหารโครงการฯ ของกรมพัฒนาที่ดินสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ	๑. สามารถสร้างความเข้าใจที่ตรงกันของทุกฝ่ายในพื้นที่ต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการฯ ทำให้การขับเคลื่อนกิจกรรมดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน ๒. ลดแรงต่อต้านและความขัดแย้งของทุกฝ่ายในพื้นที่ต่อของการดำเนินงานโครงการ	๑. การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ ใน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมด้านความคิดและด้านการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม ๒. การจัดเวทีสัมมนารับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ อย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการฯ

๕.๔ ความเชื่อมโยงระหว่าง (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) กับโครงการพัฒนาพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

ตาม (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาและการแก้ปัญหาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๕ (ความมั่นคง) ภายใต้ เป้าหมายที่ ๓ (พื้นที่จังหวัดชายแดนใต้มีเศรษฐกิจดีขึ้นและประชาชนมีสันติสุขและปลอดภัย) เพื่อถ่ายทอดยุทธศาสตร์ดังกล่าวสู่การปฏิบัติ กรมพัฒนาที่ดินได้บรรจุ โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไว้ในแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ฯ ดังรูป ๕ - ๘ และ ตาราง ๕ - ๔

แผนภาพ ๕ - ๘ การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ

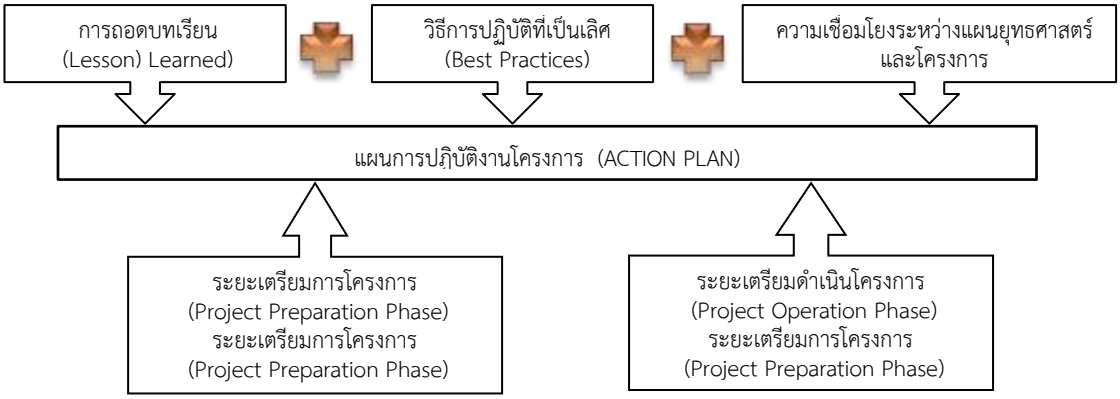
ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๕ - ๔ ความเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ

(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	(ร่าง) แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	การถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : ความมั่นคง เป้าหมายที่ ๓ : พื้นที่จังหวัดชายแดนใต้มีเศรษฐกิจดีขึ้นและประชาชนมีสันติสุขและปลอดภัย แนวทางการพัฒนา : ● ขจัดความขัดแย้ง ลดความรุนแรงตามแนวทาง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” พร้อมทั้งสร้างโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่	ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : บริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างสมดุลและยั่งยืนด้วยการฟื้นฟูปรับปรุงดินและอนุรักษ์ดินและน้ำ วัตถุประสงค์ : ● เพื่อให้เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตร ที่มีความอุดมสมบูรณ์ และเกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน แนวทางการพัฒนา: ● ส่งเสริมมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ทางการเกษตรตามหลักวิชาการ ● สร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และถูกต้องตามหลักวิชาการครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำ ● สู่งเสริมเทคโนโลยีด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำตามสภาพปัญหาของดินในศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน	การถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติผ่าน โครงการ คือ โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ วัตถุประสงค์ : ● เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตร ให้มีรายได้มั่นคงมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ส่งผลต่อความมั่นคงในพื้นที่ ● เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมาย : ● พื้นที่นาร้าง ได้รับการปรับปรุงและฟื้นฟูเพื่อสามารถแก้ไขปัญหาทางการเกษตรเกี่ยวกับทรัพยากรดินให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ และช่วยให้เกษตรกรมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๕.๕ การจัดทำแผนการปฏิบัติงานโครงการ (Action Plan)

ในการถ่ายทอดยุทธศาสตร์ตาม (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ผ่านโครงการพัฒนาพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้การบริหารโครงการในอนาคตมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ผู้วิจัยได้เสนอการจัดทำแผนการปฏิบัติงานโครงการ (Action Plan) โดยนำผลการถอดบทเรียน (Lesson Learned) วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) และผลการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่าง (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์และโครงการฯ ทั้ง ๒ มาร่วมพิจารณา โดยข้อเสนอแผนปฏิบัติการถูก แบ่งเป็น ๒ ระยะ (Phase) ได้แก่ ระยะเตรียมการโครงการฯ (Project Preparation Phase) และระยะดำเนินการโครงการฯ (Project Operation Phase) ดังรายละเอียดตาม แผนภาพ ๕ - ๙ และตาราง ๕ - ๕

แผนภาพ ๕ - ๙ ระยะการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการโครงการ (Action Plan)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๕ - ๕ ตารางแผนปฏิบัติการ ๑ ปี

ลำดับ	กิจกรรม/การดำเนินงาน (Action to be Taken)	แผนปฏิบัติการ ๑ ปี											
		ระยะเตรียมการโครงการฯ (Project Preparation Phase)			ระยะดำเนินการโครงการฯ (Project Operation Phase)								
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒
๑	การจัดประชุมผู้เกียวข้องการวิเคราะห์เชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องร่วมกับหน่วยงานพันธมิตรเพื่อนำมาเป็นแนวทางการจัดทำแผนโครงการฯเชิงบูรณาการ												
๒	การขออนุมัติแผนการปฏิบัติการจากกรมพัฒนาที่ดิน												
๓	การจัดทำโครงสร้างองค์กรการบริหารโครงการ (Project Organization)												
๔	จัดโปรแกรมการฝึกอบรมนักวิชาการและเจ้าหน้าที่โครงการฯ ให้เข้าใจบริบทและสถานะการณ์ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้เช่น พหุวัฒนธรรม วิถีชุมชนเกษตรกร การน้อมนำยุทธศาสตร์ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” เป็นต้น												
๕	การจัดทำแผนการบริหารความเสียงโครงการ (Project Risk Management Plan) เพื่อวางมาตรการการจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบรวมถึงแผนสำรองและแผนฉุกเฉิน (Back Up Plan and Contingency Plan)												
๖	การจัดทำแผนและการดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการเชิงรุก												
๗	การจัดทำเอกสารและสื่อการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวข้องรวมถึงการผลิตสื่ออิเลคโทรนิคเข้ามาสนับสนุน												
๘	การพัฒนากลไกและช่องทางการรับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Information) เพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารการดำเนินงานโครงการฯ เช่น การสำรวจความคิดเห็นของเกษตรกร รวมถึงการเปิดช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนเป็นต้น												
๙ ๑๐	แผนการพัฒนา “ศูนย์การเรียนรู้พัฒนาพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันและปลูกข้าว” เพื่อเป็นตัวแบบการบริหารโครงการให้กับพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ การพัฒนาการวัดผลงานเชิงดุลยภาพ : (Balanced Scorecard) เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินผลติดตามผลการดำเนินงานของโครงการฯ ของฝ่ายบริหา												

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตาราง ๕ - ๕ (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรม/การดำเนินงาน (Action to be Taken)	แผนปฏิบัติการ ๑ ปี											
		ระยะเตรียมการโครงการฯ (Project Preparation Phase)			ระยะดำเนินการโครงการฯ (Project Operation Phase)								
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒
๑๑	การจัดวางมาตรฐานระบบรายงานนผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ เพื่อให้มีรูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำเสนอเป็นมาตรฐานเดียวกัน			▨									
๑๒	การพัฒนากลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูล/ข่าวสารระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ ในแต่ละพื้นที่/จังหวัด (สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๒) เพื่อสนับสนุนให้เกิดการประสานพลังในใช้ข้อมูลร่วมกัน			▨									
๑๓	การจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการบริหารโครงการฯ			▨									
๑๔	การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ		▨	▨									
๑๕	กิจกรรมฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์น้ำมันและข้าว				▨	▨	▨	▨	▨	▨	▨	▨	▨
๑๖	การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการ												▨
๑๗	ถอดบทเรียนและการปฏิบัติที่เป็นเลิศ												▨
๑๘	การพัฒนาสู่การบริหารความรู้ (Knowledge Management : KM) ของกรมพัฒนาที่ดิน												▨

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๕.๖ สรุปท้ายบท

การดำเนินงานโครงการฯ ด้านจำนวนพื้นที่นาร้างที่ดำเนินการได้เป็นไปตามเป้าหมายทุกปีทั้งสองโครงการฯ เมื่อรวมผลลัพธ์พื้นที่นาร้างที่ดำเนินการไปได้ทั้งสองโครงการฯ ตลอด ๔ ปี แล้วจะมีจำนวน ๑๐๗,๐๓๙ ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๕๐.๑๙ ของพื้นที่นาร้างทั้งหมดใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้สัดส่วนร้อยละของจำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงสะสม ต่อ พื้นที่นาร้างทั้งหมดใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพิ่มขึ้นทุกปี คือ ร้อยละ ๑๒.๐๖ ร้อยละ ๒๔.๓๒ ร้อยละ ๓๕.๖๑ และร้อยละ ๔๐.๑๙ ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ตามลำดับ

เมื่อสิ้นสุดโครงการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ทำการถอดบทเรียน และจัดทำวิธีการปฏิบัติที่ เป็นเลิศ (Best Practice) พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง (Blueprint for Improvement) เพื่อเป็นการรวบรวมความรู้ในระยะยาวสำหรับคณะทำงานหรือผู้วิจัยท่านอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต และยังช่วยให้เกิดต้นแบบการทำงานที่ดี ทำให้รูปแบบกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดความเข้าใจปัญหาการทำงานอย่างเป็นระบบ และเกิดการพัฒนายุทธศาสตร์การทำงานในระยะต่อไป

การถอดบทเรียนของทั้งสองโครงการสรุปได้ ๑๑ หัวข้อคือ (๑) ขาดผังโครงสร้างองค์กรการบริหารโครงการที่ชัดเจน (๒) นักวิชาการและเจ้าหน้าที่โครงการฯ ยังขาดความเข้าใจในการบริหารโครงการในบริบทความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (๓) ขาดการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงของการดำเนินโครงการฯ เพื่อนำมาใช้ในการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง (๔) ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารโครงการฯ ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (๕) ขาดความครบถ้วนและสมบูรณ์ของเอกสารและสื่อการถ่ายทอดความรู้ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ (๖) ขาดกลไกและช่องทางการรับข้อมูลข้อเสนอแนะและความคิดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ (๗) ขาดระบบการรวบรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันและปลูกข้าว (๘) ขาดเครื่องมือสนับสนุนในการประเมินตรวจติดตามประเมินผลสำเร็จของโครงการฯ ในระยะต่าง ๆ ของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติงาน (๙) ขาดมาตรฐานการจัดทำรายงานผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ ในแต่ละพื้นที่/จังหวัด (๑๐) ขาดระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูล/ข่าวสารระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ ในแต่ละพื้นที่/จังหวัด และ(๑๑) ขาดการจัดทำระบบฐานข้อมูล (Database System) ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่เป็นระบบ

สำหรับวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ สรุปได้ ๓ หัวข้อ คือ

(๑) การบูรณาเทคโนโลยี ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) และ โปรแกรมแบบจำลองพืช (PLANGRO) เพื่อวางแผนโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน

(๒) การบริหารโครงการฯ ของกรมพัฒนาที่ดิน โดยพัฒนากลไกการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในและนอกพื้นที่โดยมีหน่วยงานพันธมิตรที่มีบทบาทต่อการขับเคลื่อนโครงการฯ รวม ๑๙ หน่วยงาน

(๓) การบริหารโครงการฯ ของกรมพัฒนาที่ดินสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอการจัดทำแผนการปฏิบัติงานโครงการ (Action Plan) โดยนำผลการถอดบทเรียน (Lesson Learned) วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) และผลการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่าง (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์และโครงการฯ ทั้ง ๒ มาร่วมพิจารณา โดยแบ่งข้อเสนอแผนปฏิบัติการเป็น ๒ ระยะ (Phase) ได้แก่ ระยะเตรียมการโครงการฯ (Project Preparation Phase) และระยะดำเนินการโครงการฯ (Project Operation Phase)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

บรรณานุกรม

[๑] กฤษณี คงสวัสดิ์, **การประเมินผลโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้:กรณีศึกษาจังหวัดนราธิวาส**, วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๕.

[๒] สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล,ไชยยะ คงมณี,อรอนงค์ ลองพิชัย, และโชติมา พรสว่าง. **สาเหตุผลกระทบจากปัญหานาร้างในจังหวัดปัตตานีและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**, คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์หาดใหญ่. ๒๕๕๔.

[๓] สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี. ๒๕๔๙. **สถิติข้อมูลการเกษตร**. [ออนไลน์]. URL:http://pattani.doae.go.th/๓.statplant.htm [สืบค้นวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๙]

[๔] ชวลิต อังวิทยาธร, **การแลกเปลี่ยนและการค้าข้าวบริเวณชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา (รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว), ๒๕๔๔.

[๕] ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ **การบริหารจัดการของชมรมผู้สูงอายุในกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ**: โครงการประเมินการพัฒนาผู้สูงอายุในหมู่บ้านห่างไกลและหมู่บ้านสร้างเสริมสุขภาพโดยผู้สูงอายุเป็นแกนนำ ปีที่ ๓ (พิมพ์ครั้งที่ ๑) . กรุงเทพ: มิสเตอร์ก๊อปปี้, ๒๕๔๙, หน้า ๙.

[๖] สุวิมล ติรกานันท์, **การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ ๗). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

[๗] ศิริชัย กาญจนวาศรี, **ทฤษฎีการประเมิน** (พิมพ์ครั้งที่ ๒) . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

[๘] จุมพล หนิมพานิช, **การวิเคราะห์นโยบาย ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎี และกรณีตัวอย่าง** (พิมพ์ครั้งที่ ๓) นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๙, หน้า ๑๘๒.

[๙] Stufflebleam, D.L. and Shinkfield, A.J. Education theory, Model & Application. San Francisco: John Wiley & Sons, Inc., 2007.

[๑๐] เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี, การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ ๖) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑, หน้า ๕๘.

[๑๑] Stufflebleam, D.L. and Shinkfield, A.J. Education theory, Model & Application. San Francisco : John Wiley & Sons, Inc., 2007.

[๑๒] Yamane, **Statistics: An Introductory Analysis**"2nd edition. Tokyo: JohnWeatherhill, 1970 .

[๑๓] พวงรัตน์ ทวีรัตน์, **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๘.

[๑๔] บุญชม ศรีสะอาด, **การวิจัยเบื้องตน.** พิมพครั้งที่ ๗. กรงเทพฯ : สุวีริยาสาสน, ๒๕๔๕.

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ภาคผนวก

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ภาคผนวก ก - ๑
แบบสอบถามการสำรวจการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยใช้ CIPP Model
สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Questionnairefor ExpertPanels) ที่มีต่อ
โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ของกรมพัฒนาที่ดิน

แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
ที่มีต่อโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ของกรมพัฒนาที่ดิน

คำชี้แจง

๑. ขอให้ท่านอ่านเนื้อหารายการประเมินแล้วพิจารณาลงความเห็นต่อความถูกต้อง/เหมาะสมของรายการประเมินและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดคือ

- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๕ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๔ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสมมาก
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๓ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นความสอดคล้อง/เหมาะสมปานกลาง
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๒ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสมน้อย
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๑ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นน้อยที่สุด

๒. ขอให้ท่านให้ข้อเสนอแนะ/แก้ไขในรายการที่ท่านเห็นว่าไม่เหมาะสมตลอดจนให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ (ถ้ามี) เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแบบประเมินผลโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้

แบบสอบถามการประเมินนี้จะแบ่งออกเป็น ๕ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปและระดับความรู้เกี่ยวกับปาล์มน้ำมันของผู้เชี่ยวชาญ
ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านบริบทความสอดคล้อง (Context Assessment Criteria)
ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)
ตอนที่ ๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านกระบวนการบริหารจัดการโครงการ (Process Assessment Criteria)
ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการ ฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านหรือเติมข้อความในช่องว่าง

๑. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

๒. อายุ ( ) ต่ำกว่า ๒๕ ปี ( ) ๒๕ - ๓๐ ปี ( ) ๓๑ - ๓๕ ปี
( ) ๓๖ - ๔๐ ปี ( ) ๔๑ - ๔๕ ปี ( ) ๔๖ - ๕๐ ปี
( ) ๕๐ ปีขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา ( ) ปริญญาเอก ( ) ปริญญาโท
( ) ปริญญาตรี ( ) ปวช. ปวส.
( ) อื่น ๆ.....

๔. อาชีพ.....
.....

๕. สถานที่ทำงาน
.....
.....

๖. ตำแหน่ง
.....
.....

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๒ เกณฑ์ประเมินด้านบริบท (Context Assessment Criteria)

รายการประเมิน		ระดับความเหมาะสม				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. บริบทด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการ						
๑.๑	หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการสอดคล้องกับทิศทางและนโยบายของรัฐบาลต่อบริบทการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร					
๑.๒	หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้ในการบริหารดำเนินงานโครงการ					
๑.๓	หลักการเหตุผลและแนวคิดตั้งอยู่บนพื้นฐานยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึงพัฒนา” เพื่อใช้ในการบริหารดำเนินงานโครงการ					
๑.๔	หลักการเหตุผลและแนวคิดการบริหารดำเนินงานโครงการอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่					
๑.๕	หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการฯ กำหนดเป้าหมายวิธีดำเนินการและระยะเวลามีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง					
๑.๖	หลักการเหตุผลและแนวคิดระบุถึงความสำคัญความจำเป็นเร่งด่วน ผลได้ผลเสียของโครงการอย่างชัดเจน					
๒. บริบทด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง						
๒.๑	วัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)					
๒.๒	วัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)					
๒.๓	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์					
๒.๔	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตรและความมั่นคงอาหารตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์					
๒.๕	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน ตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์					
๒.๖	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๒ (ต่อ)

รายการประเมิน		ระดับความเหมาะสม				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒.๗	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์อนุรักษ์ดินและน้ำ ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)					
๒.๘	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดินตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑					
๒.๙	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดินตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑					
๒.๑๐	วัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วิถีชีวิตและ ความต้องการของประชาชนตามยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗					
๓. บริบทด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ						
๓.๑	ลักษณะและกลุ่มชุดของดินของพื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน					
๓.๒	สภาพภูมิอากาศ เช่น อุณหภูมิเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีเป็นต้นเหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน					
๓.๓	สภาพภูมิประเทศและที่ตั้งของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน					
๓.๔	สภาพภูมิประเทศและที่ตั้งของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อด้านโลจิสติกส์ในการนำผลผลิตไปสู่โรงงานฯ					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๓ เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)

รายการประเมิน		ระดับความเหมาะสม				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man)						
๑.๑	จำนวนนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่เพียงพอและเหมาะสมในการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมาย					
๑.๒	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญการบริหารงานโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์ม					
๑.๓	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจต่อการบริหารและดำเนินโครงการภายใต้สภาวะแวดล้อมความไม่สงบของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้					
๑.๔	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความมุ่งมั่น วิริยะอุตสาหะ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ					
๑.๕	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ					
๑.๖	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่					
๑.๗	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความสามารถและทักษะการถ่ายทอดความรู้และวิทยาการสู่กลุ่มเกษตรกร					
๑.๘	นักวิชาการ/เจ้าหน้าทีสามารถทำงานร่วมมือประสานงานและทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกพื้นที่					
๒. ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money)						
๒.๑	แผนการจัดสรรงบประมาณมีความเพียงพอ เหมาะสม ชัดเจนและสอดคล้องต่อการบริหารดำเนินโครงการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด					
๒.๒	มีกลไกการตรวจสอบ ประเมินและตรวจติดตามการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินโครงการที่เป็นระบบและโปร่งใส					
๓. ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของต้นกล้าปาล์มน้ำมัน เครื่องมือ เทคโนโลยีวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ (Material)						
๓.๑	เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการบริหารและดำเนินโครงการมีความพร้อมและเพียงพอ					
๓.๒	มีการนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินและการเพาะปลูกปาล์มน้ำมันที่เหมาะสม เช่น เทคโนโลยีด้านระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic information System : GIS) เทคโนโลยีโปรแกรมแบบจำลองพืช PLANTGRO เป็นต้นมาใช้บริหารและดำเนินโครงการ					
๓.๓	การจัดเตรียมต้นกล้าปาล์มน้ำมันมีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
๓.๔	การจัดเตรียมวัสดุปรับปรุงดิน (หินปูนฝุ่น ปูนขาวโคโลไมท์) มีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
๓.๕	การจัดเตรียม เอกสาร คู่มือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ เช่น เอกสารรายละเอียดโครงการฯ เอกสารการฝึกอบรมเกษตรกรเป็นต้น เหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
๓.๖	การจัดเตรียมเครื่องจักรกลสำหรับการปรับพื้นที่ ที่จำเป็นต่อกระบวนการ การปลูกปาล์มน้ำมันมีปริมาณเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๓ (ต่อ)

รายการประเมิน		ระดับความเหมาะสม				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔. ปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการดำเนินโครงการ (Method)						
๔.๑	โครงการฯ ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศพื้นที่นาร้างเพื่อการปาล์มน้ำมันที่เป็นปัจจุบันและเชื่อถือได้					
๔.๒	โครงการฯ มีกำหนดผังองค์กรการบริหารจัดการโครงการที่ชัดเจนเหมาะสม					
๔.๓	โครงการฯ มีแผนงานดำเนินกิจกรรมในโครงการที่ครอบคลุมชัดเจนในการนำแผนงานสู่การดำเนินงาน					
๔.๔	โครงการฯ ที่มีความเหมาะสมทางเทคนิคและวิธีการจัดการดำเนินโครงการ					
๔.๕	โครงการฯ กำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ผลกระทบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการและสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน					
๔.๖	โครงการฯ มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่					
๔.๗	โครงการฯ มีกลไกการควบคุม กำกับตรวจติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม					
๔.๘	โครงการฯ ที่ระบุความเสี่ยงและวิธีการจัดการบริหารความเสี่ยงไว้ชัดเจน					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๔ เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านกระบวนการ (Process Assessment Criteria)

เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านกระบวนการ (Process Assessment Criteria)		ระดับความเหมาะสม				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านกระบวนการ - บริหารจัดการโครงการฯ ปลูกปาล์มน้ำมัน (Process)						
๑.๑	กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรมชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ให้ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง					
๑.๒	กระบวนการการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
๑.๓	กระบวนการออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ขุดคู ยกร่อง) และจัดโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่จำเป็นอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
๑.๔	กระบวนการฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิทยาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
๑.๕	กระบวนการจัดหาต้นกล้าปาล์มน้ำมัน ปุ๋ยดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
๑.๖	กระบวนการสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินการปลูกพืชระยะสั้นในขณะปาล์มยังไม่ให้ผลผลิตดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
๑.๗	กระบวนการจัดให้เกษตรกรไปศึกษาดูงานเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในกับพื้นที่ของตนดำเนินไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
๑.๘	มีกระบวนการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ ดูแล และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของโครงการทุกระยะ					
๑.๙	กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรมชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง					
๑.๑๐	มีกระบวนการ ติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่กลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ภาคผนวก ก - ๒

แบบสอบถามการสำรวจการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยใช้ CIPP Model
สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (Questionnairefor Farmers Participants)
ที่มีต่อ โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ของกรมพัฒนาที่ดิน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ที่มีต่อ โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของกรมพัฒนาที่ดิน

คำชี้แจง

๑. ขอให้ท่านอ่านเนื้อหารายการประเมินแล้วพิจารณาลงความเห็นต่อความถูกต้อง/เหมาะสมของรายการประเมินและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดคือ

- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๕ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๔ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสมมาก
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๓ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นความสอดคล้อง/เหมาะสมปานกลาง
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๒ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสมน้อย
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๑ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นน้อยที่สุด

๒. ขอให้ท่านให้ข้อเสนอแนะ/แก้ไขในรายการที่ท่านเห็นว่าไม่เหมาะสมตลอดจนให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ (ถ้ามี) เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแบบประเมินผลโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชายแดนภาคใต้

แบบสอบถามการประเมินนี้จะแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกร

ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกร ในด้านกระบวนการ-การมีส่วนร่วม (Process Assessment Criteria)

ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกร ในด้านผลผลิต (Product Assessment Criteria) แบ่งออกเป็น ๓ ส่วนคือ

๓.๑ การประเมินความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

๓.๒ การประเมินระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และ

๓.๓ การประเมินระดับผลกระทบของโครงการต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ท่านเห็นว่าตรงหรือใกล้เคียงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยแต่ละช่องมีความหมาย ตามเกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตรส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับดังนี้

๕ หมายถึง มีความรู้มากที่สุด

๔ หมายถึง มีความรู้มาก

๓ หมายถึง มีความรู้ปานกลาง

๒ หมายถึง มีความรู้น้อย

๑ หมายถึง มีความรู้น้อยที่สุด

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านหรือเติมข้อความในช่องว่าง

๑. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

๒. อายุ ( ) ต่ำกว่า ๒๕ ปี ( ) ๒๕ - ๓๐ ปี ( ) ๓๑ - ๓๕ ปี ( ) ๓๖ - ๔๐ ปี
( ) ๔๑ - ๔๕ ปี ( ) ๔๖ - ๕๐ ปี ( ) ๕๐ ปีขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา ( ) ปริญญาเอก ( ) ปริญญาโท
( ) ปริญญาตรี ( ) ปวช. ปวส. ( ) อื่น ๆ.....

๔. อาชีพ.....

ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในด้านกระบวนการ - การมีส่วนร่วมของเกษตรกร (Process Assessment Criteria)

เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านกระบวนการ (Process Assessment Criteria)		ระดับความเหมาะสม				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านกระบวนการ - การมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ						
	๑.๑ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ					
๑	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการฯ					
๒	การมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ					
๓	การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมฝึกอบรมในการปฏิบัติงานตามโครงการฯ					
	๑.๒ การมีส่วนร่วมด้านความคิด					
๑	การมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางการดำเนินโครงการฯ					
๒	การมีส่วนร่วมเสนอแนะปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินโครงการฯ					
	๑.๓ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม					
๑	การมีส่วนร่วมในการเตรียมพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน					
๒	การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพดินเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน					
๓	การมีส่วนร่วมในการปลูกปาล์มน้ำมันอย่างถูกวิธี					
๔	การมีส่วนร่วมในการปลูกพืชคลุมดินในนาปาล์มน้ำมัน					
๕	การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อการขุดร่อง					
๖	การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน					
๗	การมีส่วนร่วมในการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกรในด้านผลผลิต (Product Assessment Criteria)

(๓.๑) ส่วนที่ ๑ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการฯ (ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ)

รายการประเมิน ความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร		ระดับความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ					ระดับความรู้หลังเข้าร่วมโครงการฯ				
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูก											
๑.๑	สภาพดินที่เหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมันคือดินร่วนเหนียวถึงดินเหนียว										
๑.๒	แปลงเพาะปลูกควรมีความลึกของชั้นดินมากกว่า ๗๕ ซ.ม. ความลาดชันของดินไม่เกินร้อยละ ๑๒และสูงกว่าระดับน้ำทะเลไม่เกิน๕๐๐ เมตร										
๑.๓	ความเป็นกรดด่างของดินควรมีสภาพเป็นกรดอ่อนคือระดับ PH ๔.๐ - ๖.๕										
๑.๔	การปลูกคลุมดินในสวนปาล์มเป็นวิธีป้องกันปัญหาเรื่องวัชพืชการชะล้างพังทลายของดินและพืชคลุมดินยังเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน										
๒. ด้านนิเวศน์วิทยาของปาล์มน้ำมัน											
๒.๑	ปาล์มน้ำมันชอบสภาพภูมิอากาศที่มีฝนตกชุก สม่ำเสมอตลอดปีความชื้นสูง และแสงแดดจัด										
๒.๒	ปาล์มน้ำมันต้องการแสงแดดอย่างน้อยวันละ ๕ ชั่วโมง										
๒.๓	อุณหภูมิที่เหมาะสมในการปลูกปาล์มอยู่ในช่วง ๒๕ - ๒๘ องศาเซ็นเซียส										
๒.๔	ปริมาณน้ำฝนที่เหมาะสมในการปลูกปาล์มน้ำมันคือ ๑,๘๐๐ - ๒,๐๐๐ มม./ปี										
๒.๕	ฤดูกาลที่เหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน คือต้นฤดูฝน (พฤษภาคม - มิถุนายน) เพราะดินมีความชื้นเพื่อให้ต้นกล้าได้มีเวลาตั้งตัว										
๓. ด้านวิทยาการการปลูกปาล์มน้ำมัน											
๓.๑	ระยะปลูกปาล์มน้ำมันที่เหมาะสม คือ ๘.๕x๘.๕ เมตร (ระยะระหว่างต้น x ระยะระหว่างแถว) โดยพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ๑ไร่จะปลูก ๆ ได้ ๒๕ ต้น										
๓.๒	การปลูกปาล์มในที่ร่มเงาหรือปลูกในสภาพชิดกันชิดกันเกินไปจะทำให้ผลผลิตลดลง										
๓.๓	อายุต้นกล้าที่เหมาะสม ในการปลูก ๑๐ - ๑๒ เดือน										
๓.๔	การใส่ปุ๋ยควรใส่เมื่อดินมีความชื้นพอเพียง หลีกเลี่ยงการใส่ปุ๋ยเมื่อแล้งจัดหรือฝนตกหนัก										
๓.๕	การใส่ปุ๋ยปีแรกควรใส่ ๔ - ๕ ครั้ง/ปี ตั้งแต่อายุ ๒ -๓ ปี ให้ใส่ ๓ ครั้ง/ปี และอายุ ๔ ปี ขึ้นไป ให้ใส่ปีละ ๒ครั้ง										
๓.๖	การใช้ปุ๋ยที่มีโปตัสเซียมสูงได้แก่สูตร ๑๓ - ๑๓ - ๒๑ อัตรา ๙ กก./ต้น/ปี และเพิ่มแมกเนเวียมโบรอน ๒ กก./ต้น/ปี ทำให้ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตเพิ่ม										

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๓ (ต่อ)

รายการประเมิน ความรู้การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร		ระดับความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ					ระดับความรู้หลังเข้าร่วมโครงการฯ				
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
๓. ด้านวิทยาการการปลูกปาล์มน้ำมัน											
๓.๑	ระยะปลูกปาล์มน้ำมันที่เหมาะสม คือ ๘.๕x๘.๕ เมตร (ระยะระหว่างต้น x ระยะระหว่างแถว) โดยพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ๑ไร่จะปลูก ๆ ได้ ๒๕ ต้น										
๓.๒	การปลูกปาล์มในที่ร่มเงาหรือปลูกในสภาพชิดกันชิดกันเกินไปจะทำให้ผลผลิตลดลง										
๓.๓	อายุต้นกล้าที่เหมาะสม ในการปลูก ๑๐ - ๑๒ เดือน										
๓.๔	การใส่ปุ๋ยควรใส่เมื่อดินมีความชื้นพอเพียง หลีกเลี่ยงการใส่ปุ๋ยเมื่อแล้งจัดหรือฝนตกหนัก										
๓.๕	การใส่ปุ๋ยปีแรกควรใส่ ๔ - ๕ ครั้ง/ปี ตั้งแต่อายุ ๒ -๓ ปี ให้ใส่ ๓ ครั้ง/ปี และอายุ ๔ ปี ขึ้นไป ให้ใส่ปีละ ๒ครั้ง										
๓.๖	การใช้ปุ๋ยที่มีโปตัสเซียมสูงได้แก่สูตร ๑๓ - ๑๓ - ๒๑ อัตรา ๙ กก./ต้น/ปี และเพิ่มแมกเนเวียมโบรอน ๒ กก./ต้น/ปี ทำให้ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตเพิ่ม										
๔. ด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน											
๔.๑	ควรเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มที่สุกพอดีส่งเข้าโรงงานเพื่อให้น้ำมันมีปริมาณมาก										
๔.๒	การคัดเลือกทะลายปาล์มสุกโดยดูจากสีของผลซึ่งจะเปลี่ยนเป็นสีส้มและจำนวนผลสุกที่ร่วงหล่นลงบนดิน ๑๐ - ๑๒ ผล										
๔.๓	รอบของการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมันในช่วงผลปาล์มออกชุกควรอยู่ในช่วง ๗ - ๑๐ วัน/รอบ										
๔.๔	การเก็บเกี่ยวผลปาล์มที่ดีควรให้ผลปาล์มเกิดบาดแผลน้อยที่สุดเพื่อรักษาปริมาณน้ำมัน										
๔.๕	ทะลายปาล์มน้ำมันที่ตัดแล้วควรส่งถึงโรงงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง										

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๒ ส่วนที่ ๒ เกณฑ์ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการประเมิน ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกร		ระดับความคาดหวัง ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ					ระดับความพึงพอใจ หลังเข้าร่วมโครงการฯ				
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านการบริหารจัดการโครงการฯ											
๑.๑	โครงการฯ มีการเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรม รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทางและเข้าถึงกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย										
๑.๒	โครงการฯ มีการกำหนดแนวทาง แผนดำเนินงาน กลไก และผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการครบถ้วนสมบูรณ์										
๑.๓	การมีส่วนร่วมของ เกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ต่อการดำเนินงานของโครงการฯ										
๑.๔	นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของ กรมพัฒนาที่ดินมีความรู้และความเชี่ยวชาญในการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์ม										
๑.๕	นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของ กรมพัฒนาที่ดินมีความกระตือรือร้นและดำเนินงาน ด้วยการเอาใจใส่										
๑.๖	นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของ กรมพัฒนาที่ดินมีความเข้าใจต่อการดำเนินโครงการฯ ภายใต้ภาวะความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้										
๑.๗	การให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหามีความชัดเจนของข้อมูลและกระบวนการรวมถึงการสื่อสารชี้แจงทำความเข้าใจกับเกษตรกร และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย										
๑.๘	โครงการฯ แก้ปัญหานาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ตรงจุด										
๒. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ											
๒.๑	รายได้ต่อครัวเรือนของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น										
๒.๒	ลดอัตราการว่างงานของเกษตรกรในพื้นที่ (ส่งเสริมการมีงานทำในพื้นที่)										
๒.๓	จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงจากการใช้พื้นที่ปลูกปาล์ม										
๒.๔	การปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่เนื่องจากการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์ม										
๒.๕	การถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มสู่เกษตรกร										
๓. ด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ											
๓.๑	ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ										
๓.๒	ความคุ้มค่าทางสังคม										
๓.๓	ความคุ้มค่าทางการอนุรักษ์ทรัพยากร ดิน และน้ำ เพื่อการเกษตร										
๓.๔	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการฯ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการ										

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๒ ส่วนที่ ๒ (ต่อ)

รายการประเมิน ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกร		ระดับความคาดหวัง ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ					ระดับความพึงพอใจ หลังเข้าร่วมโครงการฯ				
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
๒.๓	จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงจากการใช้พื้นที่ปลูกปาล์ม										
๒.๔	การปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่เนื่องจากการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกปาล์ม										
๒.๕	การถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกปาล์มสู่เกษตรกร										
๓. ด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ											
๓.๑	ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ										
๓.๒	ความคุ้มค่าทางสังคม										
๓.๓	ความคุ้มค่าทางการอนุรักษ์ทรัพยากร ดิน และน้ำ เพื่อการเกษตร										
๓.๔	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการฯ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการ										
๔. ด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ											
๔.๑	การดำเนินกิจกรรต่าง ๆ ของโครงการฯ มีความโปร่งใสและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล										
๔.๒	โครงการ ฯ มีกระบวน การควบคุม ตรวจสอบ ตรวจติดตามและรายงานผลการใช้และจัดสรรงบประมาณอย่างโปร่งใส เป็นไปตามหลักนิติธรรม										
๔.๓	เกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการใช้และจัดสรรงบประมาณ										

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๓ ส่วนที่ ๓ เกณฑ์ระดับผลกระทบของโครงการต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบของโครงการต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (Product Assessment Criteria)		ระดับความเหมาะสม				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านเศรษฐกิจ						
๑.๑	โครงการฯ เป็นที่มาของรายได้ในครัวเรือนของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ					
๑.๒	โครงการฯ สร้างการมีงานทำและอาชีพในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ					
๑.๓	โครงการฯ การทำให้เกิดการปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
๑.๔	โครงการฯ สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานในชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					
๑.๕	โครงการฯ สามารถลดหนี้สินให้เกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างมีนัยสำคัญ					
๑.๖	โครงการฯ ช่วยให้มูลค่าที่ดินในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					
๑.๗	โครงการฯ มีส่วนช่วยให้ธุรกิจและอุตสาหกรรมขยายตัวต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญ					
๒. ด้านสังคม						
๒.๑	โครงการฯ มีส่วนสนับสนุนให้เกิดความสงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					
๒.๒	โครงการฯ ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่ให้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ					
๒.๓	โครงการฯ มีส่วนสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญ					
๒.๔	โครงการฯ มีส่วนสนับสนุนสร้างความสามัคคีและความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ					
๒.๕	โครงการฯ มีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมของจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					
๒.๖	โครงการฯ มีส่วนช่วยลดการย้ายถิ่นฐานของเกษตรกรออกจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้					
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม						
๓.๑	โครงการฯ เสริมสร้างภูมิทัศน์ของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สวยงามขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ					
๓.๒	โครงการฯ ช่วยฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมของพื้นที่นาร้างของจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					
๓.๓	โครงการฯ การทำให้เกิดการปรับปรุงความสมบูรณ์ของระบบนิเวศของจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					
๓.๔	โครงการฯ สนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ภาคผนวก ข - ๑
แบบสอบถามการสำรวจการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยใช้ CIPP Model สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Questionnairefor ExpertPanels) ที่มีต่อโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของกรมพัฒนาที่ดิน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
ที่มีต่อ โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ของกรมพัฒนาที่ดิน

คำชี้แจง

๓. ขอให้ท่านอ่านเนื้อหารายการประเมินแล้วพิจารณาลงความเห็นต่อความถูกต้อง/เหมาะสมของรายการประเมินและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดคือ

- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๕ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๔ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสมมาก
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๓ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นความสอดคล้อง/เหมาะสมปานกลาง
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๒ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสมน้อย
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๑ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นน้อยที่สุด

๔. ขอให้ท่านให้ข้อเสนอแนะ/แก้ไขในรายการที่ท่านเห็นว่าไม่เหมาะสมตลอดจนให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ (ถ้ามี) เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแบบประเมินผลโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้

แบบสอบถามการประเมินนี้จะแบ่งออกเป็น ๕ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปและระดับความรู้เกี่ยวกับข้าวของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านบริบทความสอดคล้อง (Context Assessment Criteria)

ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ในด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)

ตอนที่ ๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านกระบวนการบริหารจัดการโครงการ (Process Assessment Criteria)

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฯ ปลูกข้าว

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านหรือเติมข้อความในช่องว่าง

๑. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

๒. อายุ ( ) ต่ำกว่า ๒๕ ปี ( ) ๒๕ - ๓๐ ปี ( ) ๓๑ - ๓๕ ปี
( ) ๓๖ - ๔๐ ปี ( ) ๔๑ - ๔๕ ปี ( ) ๔๖ - ๕๐ ปี
( ) ๕๐ ปีขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา ( ) ปริญญาเอก ( ) ปริญญาโท
( ) ปริญญาตรี ( ) ปวช. ปวส.
( ) อื่น ๆ.....

๔. อาชีพ.....
.....

๕. สถานที่ทำงาน
.....
.....

๖. ตำแหน่ง
.....
.....

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๒ เกณฑ์ประเมินด้านบริบท (Context Assessment Criteria)

รายการประเมิน		ระดับความเหมาะสม				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. บริบทด้านความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลของโครงการ						
๑.๑	หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการสอดคล้องกับทิศทางและนโยบายของรัฐบาลต่อบริบทการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร					
๑.๒	หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้ในการบริหารดำเนินงานโครงการ					
๑.๓	หลักการเหตุผลและแนวคิดตั้งอยู่บนพื้นฐานยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึงพัฒนา” เพื่อใช้ในการบริหารดำเนินงานโครงการ					
๑.๔	หลักการเหตุผลและแนวคิดการบริหารดำเนินงานโครงการอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่					
๑.๕	หลักการเหตุผลและแนวคิดโครงการฯ กำหนดเป้าหมายวิธีดำเนินการและระยะเวลามีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง					
๑.๖	หลักการเหตุผลและแนวคิดระบุถึงความสำคัญความจำเป็นเร่งด่วน ผลได้ผลเสียของโครงการอย่างชัดเจน					
๒. บริบทด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับแผนพัฒนาและนโยบายที่เกี่ยวข้อง						
๒.๑	วัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)					
๒.๒	วัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)					
๒.๓	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์					
๒.๔	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตรและความมั่นคงอาหารตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์					
๒.๕	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน ตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์					
๒.๖	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๒ (ต่อ)

	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒.๕	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน ตามแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์					
๒.๖	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)					
๒.๗	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์อนุรักษ์ดินและน้ำ ตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)					
๒.๘	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดินตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑					
๒.๙	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายพัฒนาที่ดินตามแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑					
๒.๑๐	วัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วิถีชีวิตและ ความต้องการของประชาชนตามยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗					
๓. บริบทด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ต่อการจัดทำโครงการ						
๓.๑	ลักษณะและกลุ่มชุดของดินของพื้นที่นาร้างในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว					
๓.๒	สภาพภูมิอากาศ เช่น อุณหภูมิเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี เป็นต้นเหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว					
๓.๓	สภาพภูมิประเทศและที่ตั้งของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะสมต่อการจัดทำโครงการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าว					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๓ เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า (Input Assessment Criteria)

รายการประเมิน		ระดับความเหมาะสม				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของบุคคลากร (Man)						
๑.๑	จำนวนนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่เพียงพอและเหมาะสมในการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมาย					
๑.๒	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญการบริหารงานโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกข้าว					
๑.๓	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจต่อการบริหารและดำเนินโครงการภายใต้สภาวะแวดล้อมความไม่สงบของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้					
๑.๔	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความมุ่งมั่น วิริยะอุตสาหะ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ					
๑.๕	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ					
๑.๖	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่					
๑.๗	นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีความสามารถและทักษะการถ่ายทอดความรู้และวิทยาการสู่กลุ่มเกษตรกร					
๑.๘	นักวิชาการ/เจ้าหน้าทีสามารถทำงานร่วมมือประสานงานและทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกพื้นที่					
๒. ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของงบประมาณ (Money)						
๒.๑	แผนการจัดสรรงบประมาณมีความเพียงพอ เหมาะสม ชัดเจนและสอดคล้องต่อการบริหารดำเนินโครงการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด					
๒.๒	มีกลไกการตรวจสอบ ประเมินและตรวจติดตามการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินโครงการที่เป็นระบบและโปร่งใส					
๓. ปัจจัยนำเข้าด้านความพร้อมของต้นกล้าข้าวเครื่องมือ เทคโนโลยีวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ (Material)						
๓.๑	เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการบริหารและดำเนินโครงการมีความพร้อมและเพียงพอ					
๓.๒	มีการนำเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินและการเพาะปลูกข้าวที่เหมาะสมเช่น เทคโนโลยีด้านระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic information System : GIS) เทคโนโลยีโปรแกรมแบบจำลองพืช PLANTGRO เป็นต้นมาใช้บริหารและดำเนินโครงการ					
๓.๓	การจัดเตรียมต้นกล้าข้าวมีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
๓.๔	การจัดเตรียมน้ำหมักชีวภาพเพื่อปรับปรุงดินมีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
๓.๕	การจัดเตรียม เอกสาร คู่มือ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ เช่น เอกสารรายละเอียดโครงการฯ เอกสารการฝึกอบรมเกษตรกรเป็นต้น เหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
๓.๖	การจัดเตรียมเครื่องจักรกลสำหรับการปรับพื้นที่ ที่จำเป็นต่อกระบวนการ การปลูกข้าวมีปริมาณเพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๓ (ต่อ)

รายการประเมิน		ระดับความเหมาะสม				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔. ปัจจัยนำเข้าด้านการจัดการดำเนินโครงการ (Method)						
๔.๑	โครงการฯ ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศพื้นที่นาร้างเพื่อการข้าวที่เป็นปัจจุบันและเชื่อถือได้					
๔.๒	โครงการฯ มีกำหนดผังองค์กรการบริหารจัดการโครงการที่ชัดเจนเหมาะสม					
๔.๓	โครงการฯ มีแผนงานดำเนินกิจกรรมในโครงการที่ครอบคลุมชัดเจนในการนำแผนงานสู่การดำเนินงาน					
๔.๔	โครงการฯ ที่มีความเหมาะสมทางเทคนิคและวิธีการจัดการดำเนินโครงการ					
๔.๕	โครงการฯ กำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ผลกระทบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการและสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน					
๔.๖	โครงการฯ มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกพื้นที่					
๔.๗	โครงการฯ มีกลไกการควบคุม กำกับตรวจติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม					
๔.๘	โครงการฯ ที่ระบุความเสี่ยงและวิธีการจัดการบริหารความเสี่ยงไว้ชัดเจน					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๔ เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านกระบวนการ (Process Assessment Criteria)

เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านกระบวนการ (Process Assessment Criteria)		ระดับความเหมาะสม				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านกระบวนการ - บริหารจัดการโครงการฯ ปลูกข้าว (Process)						
๑.๑	กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรมชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ให้ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง					
๑.๒	กระบวนการการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการดำเนินไปอย่างเหมาะสม สอดคล้อง และตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
๑.๓	กระบวนการออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ขุดคู ยกร่อง) และจัดโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่จำเป็นอย่างเหมาะสมสอดคล้อง และตอบสนองกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
๑.๔	กระบวนการฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิทยาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องและตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
๑.๕	กระบวนการจัดหาต้นกล้าข้าวน้ำหมักชีวภาพดำเนินไปอย่างเหมาะสม สอดคล้อง และตอบสนองกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
๑.๖	มีกระบวนการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ ดูแล และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของโครงการทุกระยะ					
๑.๗	กระบวนการประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีกิจกรรมชี้แจงเผยแพร่ข้อมูล/ข่าวสารรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ครอบคลุมทั่วถึงในหลายช่องทาง					
๑.๘	มีกระบวนการ ติดตาม และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่กลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ภาคผนวก ข - ๒

แบบสอบถามการสำรวจการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยใช้ CIPP Model
สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (Questionnairefor Farmers Participants)
ที่มีต่อ โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ของกรมพัฒนาที่ดิน

แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ที่มีต่อ โครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของกรมพัฒนาที่ดิน

คำชี้แจง

๑. ขอให้ท่านอ่านเนื้อหารายการประเมินแล้วพิจารณาลงความเห็นต่อความถูกต้อง/เหมาะสมของรายการประเมินและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดคือ

- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๕ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๔ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสมมาก
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๓ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นความสอดคล้อง/เหมาะสมปานกลาง
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๒ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสมน้อย
- ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ๑ เมื่อเห็นว่ารายการนั้นน้อยที่สุด

๒. ขอให้ท่านให้ข้อเสนอแนะ/แก้ไขในรายการที่ท่านเห็นว่าไม่เหมาะสมตลอดจนให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ (ถ้ามี) เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแบบประเมินผลโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อการปลูกข้าวในจังหวัดชายแดนภาคใต้

แบบสอบถามการประเมินนี้จะแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกร

ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกร ในด้านกระบวนการ-การมีส่วนร่วม (Process Assessment Criteria)

ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกร ในด้านผลผลิต (Product Assessment Criteria) แบ่งออกเป็น ๓ ส่วนคือ

๓.๑ การประเมินความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ฯ

๓.๒ การประเมินระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และ

๓.๓ การประเมินระดับผลกระทบของโครงการต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ท่านเห็นว่าตรงหรือใกล้เคียงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยแต่ละช่องมีความหมาย ตามเกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตรส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ดังนี้

๕ หมายถึง มีความรู้มากที่สุด

๔ หมายถึง มีความรู้มาก

๓ หมายถึง มีความรู้ปานกลาง

๒ หมายถึง มีความรู้น้อย

๑ หมายถึง มีความรู้น้อยที่สุด

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านหรือเติมข้อความในช่องว่าง

๑. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

๒. อายุ ( ) ต่ำกว่า ๒๕ ปี ( ) ๒๕ - ๓๐ ปี ( ) ๓๑ - ๓๕ ปี ( ) ๓๖ - ๔๐ ปี
( ) ๔๑ - ๔๕ ปี ( ) ๔๖ - ๕๐ ปี ( ) ๕๐ ปีขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา ( ) ปริญญาเอก ( ) ปริญญาโท
( ) ปริญญาตรี ( ) ปวช. ปวส. ( ) อื่น ๆ.....

๔. อาชีพ..... .....

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในด้านกระบวนการ - การมีส่วนร่วมของเกษตรกร (Process Assessment Criteria)

	เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านกระบวนการ (Process Assessment Criteria)	ระดับความเหมาะสม				
		๕ มากที่สุด	๔ มาก	๓ ปานกลาง	๒ น้อย	๑ น้อยที่สุด
	๑. ด้านกระบวนการ - การมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ					
	๑.๑ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ					
๑	การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการฯ					
๒	การมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ					
๓	การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมฝึกอบรมในการปฏิบัติงานตามโครงการฯ					
	๑.๒ การมีส่วนร่วมด้านความคิด					
๑	การมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางการดำเนินโครงการฯ					
๒	การมีส่วนร่วมเสนอแนะปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินโครงการฯ					
	๑.๓ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม					
๑	การมีส่วนร่วมในการเตรียมพื้นที่ปลูกข้าว					
๒	การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพดินเพื่อการปลูกข้าว					
๓	การมีส่วนร่วมในการปลูกข้าวอย่างถูกวิธี					
๔	การมีส่วนร่วมในการปลูกพืชคลุมดินในนาข้าว					
๕	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมไถนา ปรับสภาพที่ดิน และปรับปรุงบำรุงดิน					
๖	การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน					
๗	การมีส่วนร่วมในการศึกษาดูงานด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อการปลูกข้าว					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยเกษตรกรในด้านผลผลิต (Product Assessment Criteria)

๓.๑ ส่วนที่ ๑ การประเมินผลสัมฤทธิ์ CIPP ด้านผลผลิต - ระดับความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการฯ (ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ)

รายการประเมิน ความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกร		ระดับความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ					ระดับความรู้หลังเข้าร่วมโครงการฯ				
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านการเตรียมแปลงดินเพื่อการเพาะปลูก											
๑.๑	ข้าวสามารถเจริญเติบโตได้ในสภาพดินเกือบทุกชนิด ยกเว้นดินทรายส่วนใหญ่ชอบขึ้นในดินเหนียวและเหนียวร่วน เป็นกรดและด่าง (pH) ตั้งแต่ ๓ - ๑๐ ขึ้นได้ แม้กระทั่งในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ										
๑.๒	การเตรียมดินนั้นควรมีน้ำประมาณ ๑๕๐ - ๒๐๐ มม. ช่วงที่เป็นต้นกล้าต้องการประมาณ ๒๕๐ - ๔๐๐ มม. จนถึงต้นกล้าอายุ ๓๐ - ๔๐ วัน ส่วนในช่วงปักดำจนกระทั่งเก็บเกี่ยวนั้นควรมีน้ำอยู่ในระหว่าง ๘๐๐ - ๑,๒๐๐ มม.										
๑.๓	การเตรียมแปลงปลูกการไถดะเป็นการพลิกดินชั้นล่างขึ้นด้านบน และดินด้านบนลงล่างส่วนขยายพันธุ์ของวัชพืชที่อยู่ใต้ผิวดินเมื่อมีความชื้นเพียงพอก็จะงอกเมื่อไถครั้งที่สอง (ไถแปร) ในขณะที่วัชพืชเริ่มงอกจะช่วยทำลายวัชพืช										
๑.๔	วิเคราะห์ดินนาทุกปีแล้วแก้ไขภาวะความเป็นกรดเป็นด่างของดินให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของต้นข้าว (ประมาณ ๕.๕ – ๖.๕) ถ้าพบว่าดินมีความเป็นกรดสูง แนะนำให้ใช้ปูนมาร์ล ปูนขาวหรือขี้เถ้าไม้ปรับปรุงสภาพดิน										
๒. ด้านนิเวศน์วิทยาของข้าว											
๒.๑	ข้าวสามารถเจริญเติบโตได้ในสภาพความสูงของพื้นที่ข้าวขึ้นได้ตั้งแต่ระดับน้ำทะเลจนถึงที่สูง ๒,๕๐๐ เมตร สามารถเจริญเติบโตทั้งในที่ดอน (ข้าวไร่) และที่ลุ่มมีระดับน้ำตั้งแต่ ๕ซม. (ข้าวนาสวน) จนถึงหลายเมตร										
๒.๒	ความต้องการน้ำมีตั้งแต่ ๘๗๕ มม. (ข้าวไร่) จนถึง ๒,๐๐๐ มม. (ข้าวนาสวน) ต่อปี แต่ควรมีการกระจายฝนที่ดีในพื้นที่ที่ไม่ได้รับน้ำชลประทานหรือที่เรียกว่านาน้ำฝนซึ่งส่วนใหญ่จะปลูกข้าวได้ในนาปีเท่านั้น และการตอบสนองต่อความต้องการน้ำยังขึ้นอยู่กับพันธุ์ และช่วงของการเจริญเติบโต										
๒.๓	อุณหภูมิมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของข้าวและการให้ผลผลิตพบว่าอุณหภูมิที่เหมาะสม คือ ๒๕-๓๓°C อุณหภูมิที่ต่ำเกินไป (<๑๕°C) หรือสูงเกินไป (>๓๕°C) มีผลต่อการงอกเมล็ด การยืดใบ การแตกกอสร้างดอกอ่อน										
๒.๔	ความชื้นสัมพัทธ์ของบรรยากาศต่อการเจริญเติบโตของข้าวนั้นมักจะไม่ชัดเจนเพราะจะมีความสัมพันธ์กับปริมาณความเข้มแสงและอุณหภูมิในเชิงที่กลับกันคือเมื่อความเข้มของแสงมากและอุณหภูมิสูงมักทำให้ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำอุณหภูมิเย็นในเวลากลางคืนทำให้เกิดน้ำค้างสูงจะมีผลต่อการพัฒนาของเชื้อโรคของข้าวบางชนิด เช่น โรคใบไหม้ได้เหมาะสมยิ่งขึ้นเป็นต้น										
๒.๕	ลมอ่อนที่พัดถ่ายเทตลอด (ความเร็ว ๐.๗๕ - ๒.๒๕ ซม./วินาที) จะช่วยให้มีการถ่ายเทก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ใช้ในการสังเคราะห์แสงได้ดีทำให้ข้าวสามารถสังเคราะห์แสงได้มากยิ่งขึ้นแต่ถ้าลมแรงจะทำให้ต้นข้าวหักล้ม										

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๑ ส่วนที่ ๑ (ต่อ)

รายการประเมิน ความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกร		ระดับความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ					ระดับความรู้หลังเข้าร่วมโครงการฯ				
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
๓. ด้านวิทยาการการปลูกข้าว											
๓.๑	อัตราปลูกหรือความหนาแน่นของต้นข้าวที่มีความหนาแน่นสูงจะช่วยป้องกันกำจัดวัชพืชได้เนื่องจากต้นกล้าจะลดช่องว่างที่จะให้วัชพืชขึ้นนั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่แน่นเกินไปจนต้นข้าวเกิดสภาพแก่งแย่งปัจจัยการเจริญเติบโตกันเอง										
๓.๒	ระดับน้ำมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางลำต้นและการให้ผลผลิตของข้าวโดยตรงในระยะปักดำจนถึงแตกกอถ้าระดับน้ำสูงมากจะทำให้ต้นข้าวสูงเพื่อหนีน้ำทำให้ต้นอ่อนแอและล้มง่ายในระยะนี้ควรรักษาระดับน้ำให้อยู่ที่ ๕ ซ.ม.										
๓.๓	เพิ่มอินทรียวัตถุให้กับดินโดยการปลูกพืชโดยเฉพาะพืชตระกูลถั่วในที่ว่างในบริเวณพื้นที่นาตามความเหมาะสมแล้วใช้อินทรียวัตถุที่เกิดขึ้นในระบบไร่นาให้เกิดประโยชน์ต่อการปลูกข้าว-ไม่ควรปล่อยที่ดินให้ว่างเปล่าก่อนการปลูกข้าวและหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวแต่ควรปลูกพืชบำรุงดินโดยเฉพาะพืชตระกูลถั่ว										
๓.๔	ระยะปลูกถี่กว่าระยะปลูกที่แนะนำสำหรับปลูกข้าวโดยทั่วไปเล็กน้อยคือระยะระหว่างต้นและแถว ประมาณ ๒๐ เซนติเมตร จำนวนต้นกล้า ๓ - ๕ ต้นต่อกอ และใช้ระยะปลูกแคบกว่านี้หากดินนามีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ										
๓.๕	๓.๕ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์จากธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอได้แก่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยมูลสัตว์ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด น้ำหมักชีวภาพแต่เนื่องจากปุ๋ยอินทรีย์ธรรมชาติแทบทุกชนิดมีความเข้มข้นของธาตุอาหารค่อนข้างต่ำจึงต้องใช้ในปริมาณที่สูงมาก										
๓.๖	๓.๖ จัดการสภาพแวดล้อมไม่ให้เหมาะสมกับการระบาดของโรค แมลงและสัตว์ศัตรูข้าวเช่น การกำจัดวัชพืช การกำจัดเศษซากพืชที่เป็นโรคโดยใช้ปูนขาวหรือกำมะถันผงที่ไม่ผ่านกระบวนการทางเคมี										
๔. ด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว											
๔.๑	ข้าวออกดอกหรือมีการผสมเกสรแล้วประมาณ ๒๕ - ๓๐ วัน ข้าวจะเริ่มสุกแก่ซึ่งจะทำการเก็บเกี่ยวได้ ระยะข้าวสุกแก่ข้าวจะมีสีเหลืองอมเขียวหรือเรียกว่าสีพลับพลึงข้าวในระยะนี้เมล็ดยังไม่แห้งเต็มที่เมล็ดมีความชื้นประมาณร้อยละ ๒๐ - ๒๕										
๔.๒	ความชื้นที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยวไม่เกิน ร้อยละ๒๐ เพราะถ้าความชื้นสูงจะทำให้ข้าวเกิดท้องไข่หรือท้องปลาซิวเมื่อนำไปสีทำให้ข้าวหักง่ายแต่ถ้าจะเก็บข้าเกินไปทำให้คอรวงหักการเก็บเกี่ยวเพื่อทำพันธุ์ต้องเก็บเกี่ยวเมื่อเมล็ดแห้งเต็มที่แล้ว										

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๑ ส่วนที่ ๑ (ต่อ)

รายการประเมิน ความรู้การปลูกข้าวของเกษตรกร		ระดับความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ					ระดับความรู้หลังเข้าร่วมโครงการฯ				
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
๔. ด้านเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว (ต่อ)											
๔.๓	ภาคใต้จะนิยมเก็บเกี่ยวข้าวด้วย แกระตัดที่คอรวงแล้วมัดเป็นกำ (“เรียง”) นำไปเก็บในยุ้งฉาง เมื่อจะใช้จึงนำมานวดแต่ในพื้นที่ทำนาปรังจะเก็บเกี่ยวด้วยเคียว										
๔.๔	เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วจะตากมัดข้าวไว้ให้แห้งประมาณ ๓ - ๗ วัน จนความชื้นในเมล็ดลดลงประมาณร้อยละ ๑๓ - ๑๕										
๔.๕	การทำความสะอาดเมล็ดข้าวมีวิธีหลายอย่าง เช่น การสาดข้าวเพื่อให้ลมพัดเอาสิ่งเจือปนออกเมล็ดข้าวเปลือกจะตกรวมกองที่พื้นและวิธีพื้นบ้านโดยการฝัดข้าวในกระด้ง ปัจจุบันมีเครื่องสีฝัดเป็นเครื่องทุ่นแรงที่ใช้ทำความสะอาดเมล็ดข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพหลังจากทำความสะอาดแล้วจะมีการตากข้าวอีก ๓ - ๔ แดดเพื่อลดความชื้นในเมล็ดให้ลงเหลือประมาณร้อยละ ๑๓ - ๑๕ ก่อนจะนำไปเก็บในยุ้งฉางต่อไป										

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๒ ส่วนที่ ๒ เกณฑ์ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการประเมิน ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของเกษตรกร		ระดับความคาดหวัง ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ					ระดับความพึงพอใจ หลังเข้าร่วมโครงการฯ				
		๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านการบริหารจัดการโครงการฯ											
๑.๑	โครงการฯ มีการเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรม รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทางและเข้าถึงกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย										
๑.๒	โครงการฯ มีการกำหนดแนวทาง แผนดำเนินงาน กลไก และผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการครบถ้วนสมบูรณ์										
๑.๓	การมีส่วนร่วมของ เกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ต่อการดำเนินงานของโครงการฯ										
๑.๔	นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของ กรมพัฒนาที่ดินมีความรู้และความเชี่ยวชาญในการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว										
๑.๕	นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของ กรมพัฒนาที่ดินมีความกระตือรือร้นและดำเนินงาน ด้วยการเอาใจใส่										
๑.๖	นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ของ กรมพัฒนาที่ดินมีความเข้าใจต่อการดำเนินโครงการฯ ภายใต้ภาวะความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้										
๑.๗	การให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหามีความชัดเจนของข้อมูลและกระบวนการรวมถึงการสื่อสารชี้แจงทำความเข้าใจกับเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย										
๑.๘	โครงการฯ แก้ปัญหานาร้างในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ได้ตรงจุด										
๒. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการฯ											
๒.๑	รายได้ต่อครัวเรือนของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น										
๒.๒	ลดอัตราการว่างงานของเกษตรกรในพื้นที่ (ส่งเสริมมีงานทำ)										
๒.๓	จำนวนพื้นที่นาร้างที่ลดลงจากการใช้พื้นที่ในการปลูกข้าว										
๒.๔	ปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่เนื่องจากการฟื้นฟูนาร้างเพื่อปลูกข้าว										
๒.๕	การถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการฟื้นฟูนาร้างเพื่อการปลูกข้าวสู่เกษตรกร										
๓. ด้านความคุ้มค่าของโครงการฯ											
๓.๑	ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ										
๓.๒	ความคุ้มค่าทางสังคม										
๓.๓	ความคุ้มค่าทางการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน และน้ำเพื่อการเกษตร										
๓.๔	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการฯ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการ										
๔. ด้านความโปร่งใสและธรรมมาภิบาลของการดำเนินโครงการฯ											
๔.๑	การดำเนินกิจกรรต่าง ๆ ของโครงการฯ มีความโปร่งใสและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล										
๔.๒	โครงการฯ มีกระบวน การควบคุม ตรวจสอบ ตรวจติดตามและรายงานผลการใช้และจัดสรรงบประมาณอย่างโปร่งใส เป็นไปตามหลักนิติธรรม										
๔.๓	เกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการใช้และจัดสรรงบประมาณ										

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

๓.๓ ส่วนที่ ๓ เกณฑ์ระดับผลกระทบของโครงการต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เกณฑ์ประเมินประเด็นด้านผลผลิต - ระดับผลกระทบของโครงการต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (Product Assessment Criteria)		ระดับความเหมาะสม				
		๕	๔	๓	๒	๑
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านเศรษฐกิจ						
๑.๑	โครงการฯ เป็นที่มาของรายได้ในครัวเรือนของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ					
๑.๒	โครงการฯ สร้างการมีงานทำและอาชีพในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ					
๑.๓	โครงการฯ การทำให้เกิดการปรับปรุงพื้นที่นาร้างให้สามารถกลับมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
๑.๔	โครงการฯ สร้างความมั่นคงด้านอาหารในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					
๑.๕	โครงการฯ สามารถลดหนี้สินให้เกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างมีนัยสำคัญ					
๑.๖	โครงการฯ ช่วยให้มูลค่าที่ดินในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					
๑.๗	โครงการฯ มีส่วนช่วยให้ธุรกิจและอุตสาหกรรมขยายตัวต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญ					
๒. ด้านสังคม						
๒.๑	โครงการฯ มีส่วนสนับสนุนให้เกิดความสงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					
๒.๒	โครงการฯ ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่ให้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ					
๒.๓	โครงการฯ มีส่วนสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญ					
๒.๔	โครงการฯ มีส่วนสนับสนุนสร้างความสามัคคี และความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ					
๒.๕	โครงการฯ มีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมของจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					
๒.๖	โครงการฯ มีส่วนช่วยลดการย้ายถิ่นฐานของเกษตรกรออกจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้					
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม						
๓.๑	โครงการฯ เสริมสร้างภูมิทัศน์ของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สวยงามขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ					
๓.๒	โครงการฯ ช่วยฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมของพื้นที่นาร้างของจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					
๓.๓	โครงการฯ การทำให้เกิดการปรับปรุงความสมบูรณ์ของระบบนิเวศของจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					
๓.๔	โครงการฯ สนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ					

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฟื้นฟูพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน